

مكتبة قطر الوطنية QATAR NATIONAL LIBRARY

لقد تم إنشاء هذا الملف بنسخة بي دي إف بتاريخ ١٦/١٠/٢٠١٩ بواسطة مصادر من الإنترنت كجزء من الأرشيف الرقمي لمكتبة قطر الرقمية. يحتوي السجل على الإنترنت على معلومات إضافية وصور عالية الدقة قابلة للتقريب ومخطوطات. بالإمكان مشاهدتها على الرابط التالي:
<http://www.qdl.qa/archives/qnlhc/10675>

10675	المرجع
كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم	العنوان
1531 (ميلادي)	التاريخ/ التواريخ
اللاتينية في اللاتينية	لغة الكتابة
65 مادة	الحجم والشكل
مكتبة قطر الوطنية	المؤسسة المالكة
<u>المُلكية العامة</u>	حق النشر

حول هذا السجل

عاصر جابر بن حيان (المعروف أيضاً بالاسم اللاتيني جيبير، حوالي 721–815) العباسيين الأوائل، الذين حكموا حوالي 750-800 وكان واحداً من المؤسسين الرئيسيين لعلم الخيمياء في أوائل العصر الإسلامي. كُتبت أقدم سيرة عن جابر في كتاب الفهرست، في القرن العاشر على يد ابن النديم، وهو عالم وبلوغرافي كان يعيش في بغداد. تحتوي سيرة جابر على كثير من النواحي الأسطورية، على الرغم من أن القرائن الخارجية أثبتت أن قائمة الأعمال المنسوبة لجابر في تلك السيرة صحيحة بشكل عام. ومع ذلك، فإن الأعمال الكاملة المنسوبة لجابر، التي تشمل أعمالاً في الخيمياء والفلسفة والفلك والرياضيات والموسيقى والطب والسحر والدين، لا يمكن أن تكون من تأليف شخص واحد. كما أنها لا يمكن أن تكون قد كُتبت قبل نهاية القرن التاسع، إذ أن المصطلحات العلمية المستخدمة في مجموعة المؤلفات الجابرية قد أُدخلت على يد حنين بن إسحاق العبادي (حوالي 809-873). يُعتبر علم العرفان الإسلامي الموجود بأعمال جابر من النوع الذي كان شائعاً في نهاية القرن التاسع، وهو مؤشر آخر إلى أن بعض الأعمال التي نُسبت إليه تعود على الأرجح إلى تلك الفترة. قُتحت هذه الأعمال نافذة على علم العرفان الإسلامي الذي ساد في

نهاية القرن التاسع وألقت الضوء على النصوص العلمية الإغريقية القديمة، وهي النصوص التي لم يبقَ الكثير منها بنصها الأصلي. تشمل أعمال جابر الخيمائية وصفاً لعمليات التقطير والتكلس والإذابة والتبلور وعمليات كيميائية أخرى استخدمت بعد ذلك في العالم الإسلامي وفي أوروبا لقرون. تُرجمت العديد من الأعمال من مجموعة المؤلفات الجابرية إلى اللاتينية. كُتِبَ العمل الحالي في ثلاثة أجزاء، وهو يغطي خصائص المعادن والطرق الخيمائية وخصائص الكواكب. طُبِعَ في 1531 على يد يوهان غروننغر، وهو ناشر ومالك مطبعة ألماني كان يعمل في ستراسبورغ. يبدأ العمل بقصيدة في الزهد ("إست فونس إن ليميس كويوس أنغويس لاتيت إن إيميس...") تُشكل البداية لعمل خيميائي موجود في مكتبة ولاية بافاريا تحت عنوان كودكس لاتينوس موناسيئسيس 2848. (المخطوطة الأخيرة هي على ما يبدو ترجمة لاتينية لعمل عن حجر الفلاسفة للخيميائي الفارسي أبي بكر محمد بن زكريا الرازي.)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-1] (٦٥/١)

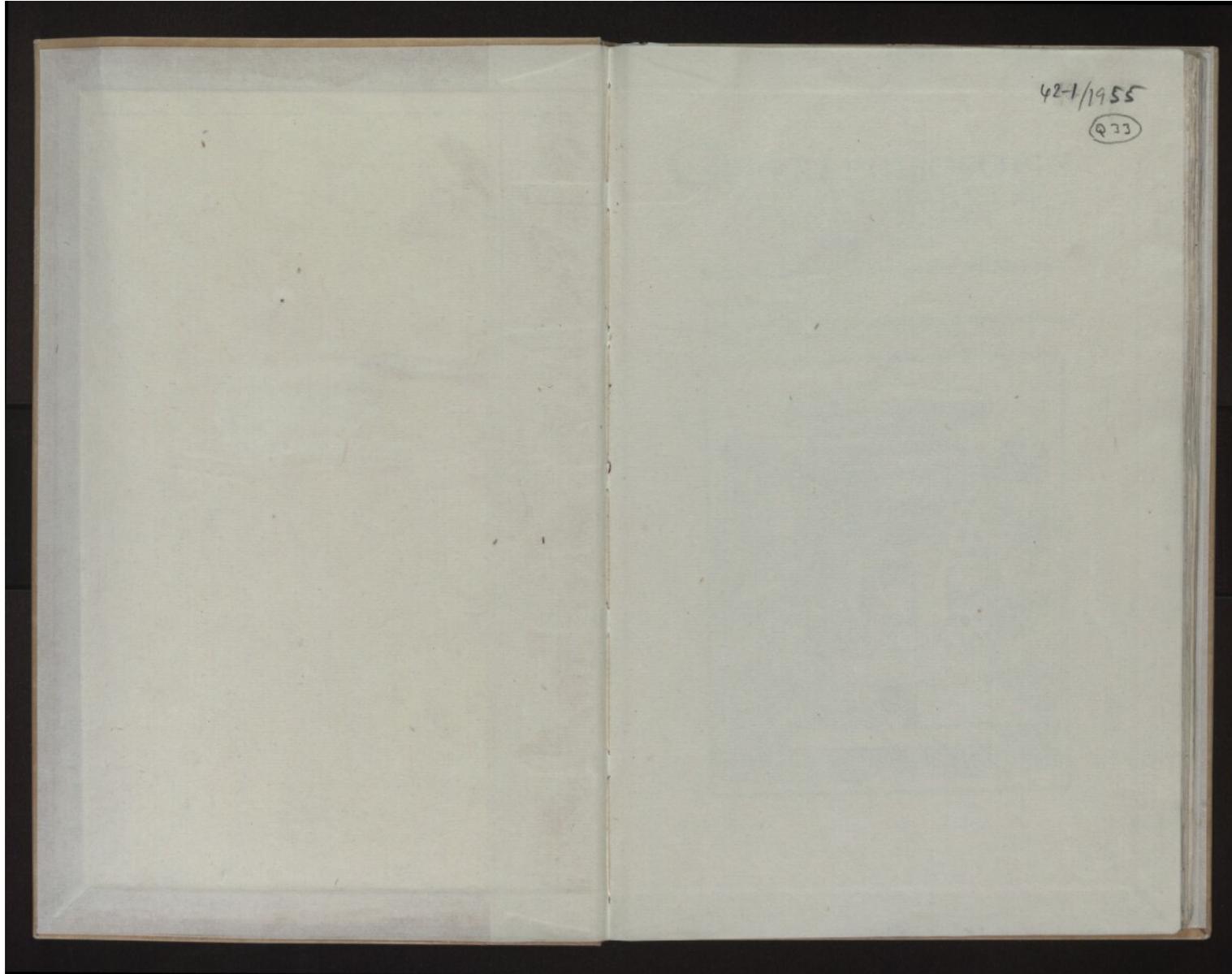

المرجع: 10675 حق النشر: [الملكية العامة](#)

اعرض على مكتبة قطر الرقمية: <http://www.qdl.qa/arabic/archive/qnlhc/10675.1>

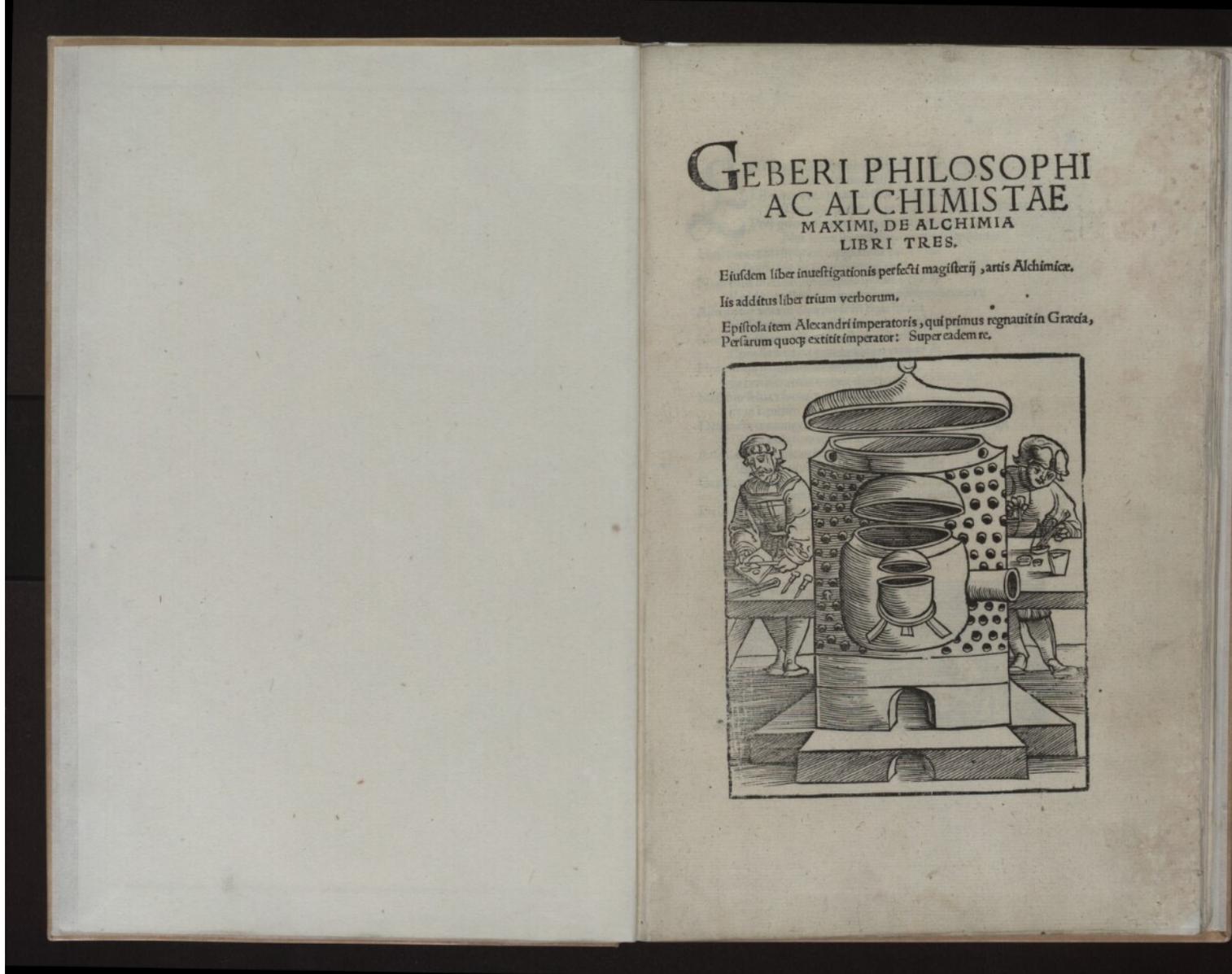

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-2] (٦٥/٢)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-3] (٦٥/٣)

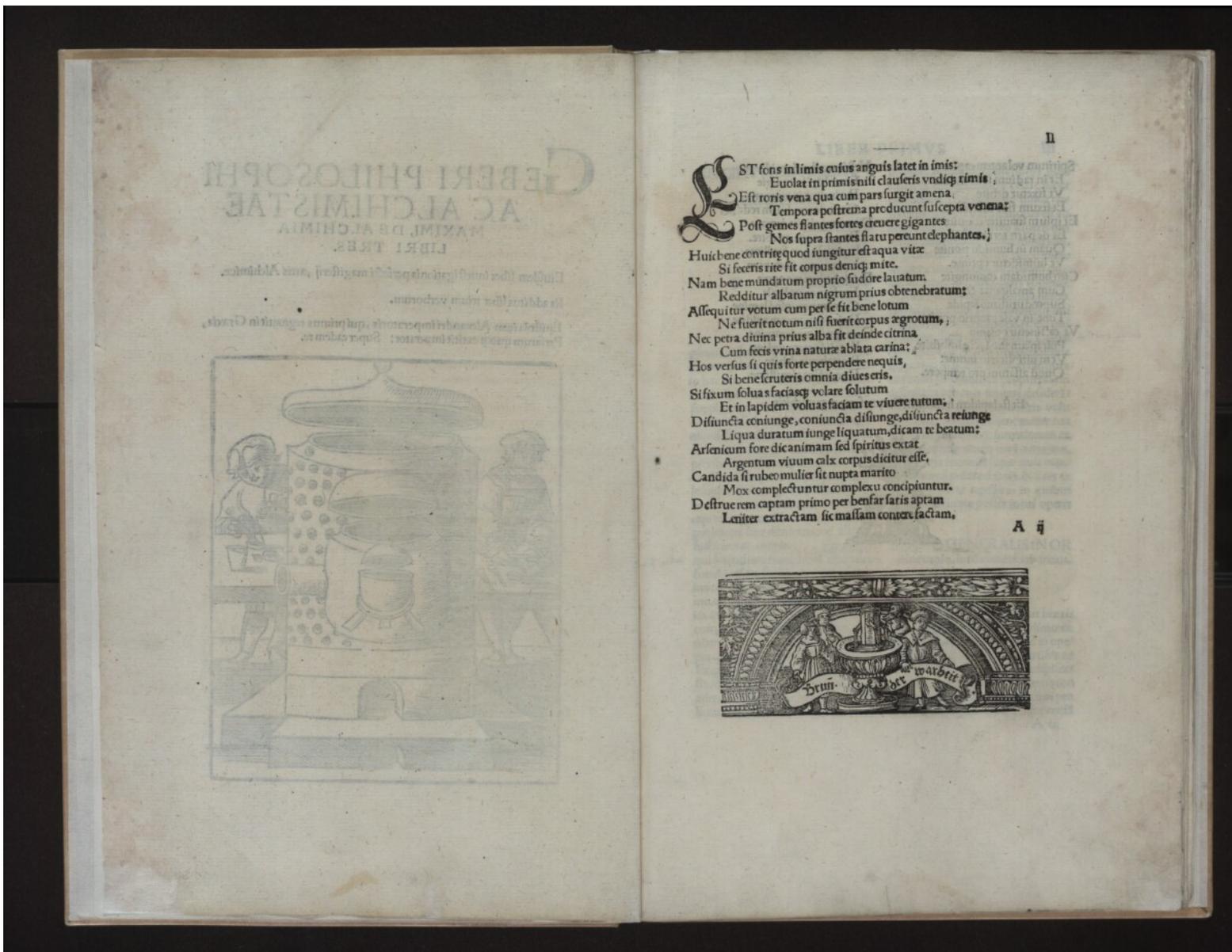
GEBERI PHILOSOPHI
AC ALCHIMISTAE
MAXIMI, DE ALCHIMIA
LIBRI TRES.

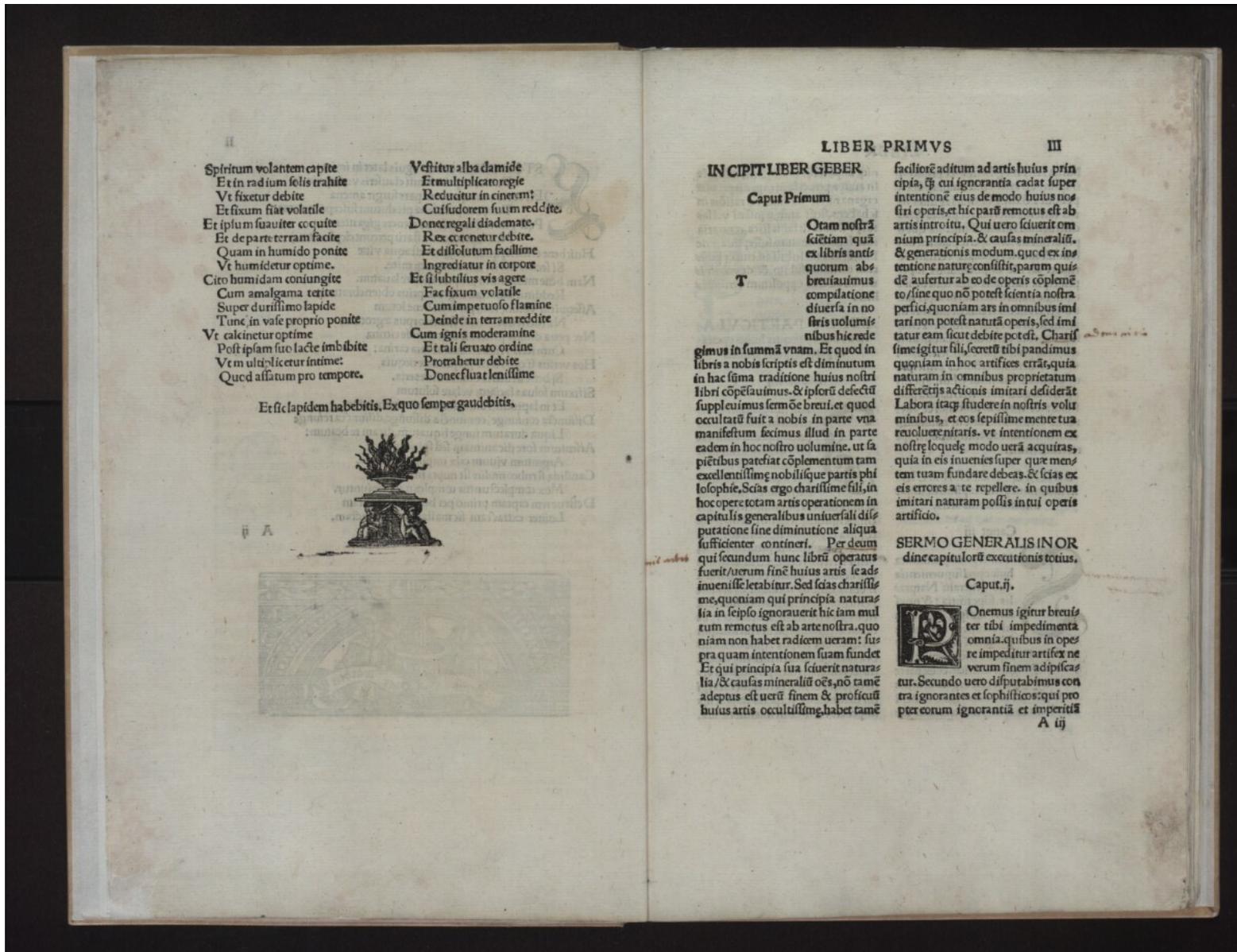
Eiusdem liber inuestigationis perfecti magisterij, artis Alchimicae.

Is additus liber trium verborum.

Epistola item Alexandri imperatoris, qui primus regnavit in Graecia,
Perlarum quoque extitit imperator: Super eadem re.

II
Spiritus volentem capite Vestitur alba damide
Et in radium felis trahite Et multiplicato regie
Vt fixetur debite Reducitur in cinerem
Et fixum fiat volatile Cui sudorem suum reddite
Et ipsum suauiter coquite Donec regali diademate
Et de parte terram facite Rex extinetur debite
Quam in humido ponite Et dissolutum facillime
Vt humidetur optime. Ingre diatur in corpore
Cito humidam coniungite Et si subtilis vis agere
Cum amalgama terite Fac fixum volatile
Super durissimo lapide Cum imperuoso flamine
Tunc in vase proprio ponite Deinde in terram reddite
Vt calcinetur optime Cum ignis moderamine
Post ipsam suo lacte imbibite Et tali seruato ordine
Vt in ultio calcetur intime Protrahetur debite
Quod assatum pro tempore Donec fluat lenissime

Et sic lapidem habebitis. Ex quo semper gaudebitis.

LIBER PRIMVS
IN CIPIT LIBER GEBER

Caput Primum

Otam nostram
scitiam quam
ex libris ant
quorum abs
breuiuimus
compilatione
diuersa in no
stris uolumi
nibus hic rede

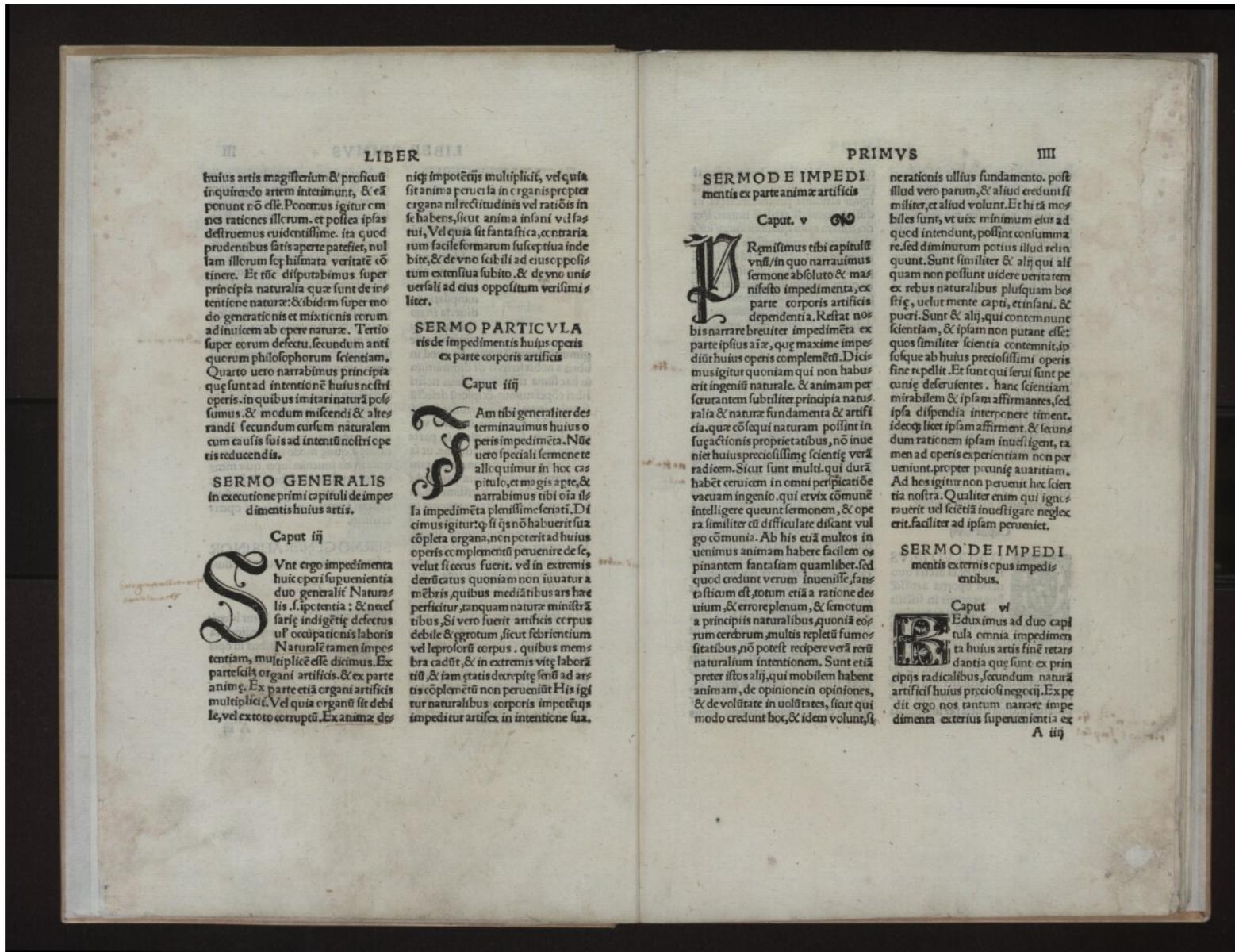
gimus in summam unam. Et quod in
libris a nobis scriptis est diminutum
in hac summa traditione huius nostri
libri copulauimus. & ipsorum defectum
suppleuimus sermone breui. et quod
occultatum fuit a nobis in parte una
manifestum fecimus illud in parte
eadem in hoc nostro uolumine. ut fa
pientibus pateat complementum tam
excellens nobilibusque partibus phi
losophie. Scias ergo charissime fili, in
hoc opere totam artis operationem in
capitulis generalibus uniuersali dis
putatione sine diminutione aliqua
sufficienter contineri. Per deum
qui secundum hunc librum operatus
fuerit/uerum finem huius artis se ads
inuenisse letabitur. Sed scias charissis
me, quoniam qui principia natura
lia in seipso ignorauerit hic tam mul
tum remotus est ab arte nostra. quo
niam non habet radicem ueram: sus
pra quam intentionem suam fundet
Et qui principia sua sciuerit natura
lia/ & causas mineralium omnes, non tamen
adeptus est uerum finem & profectum
huius artis. occultissimum habet tamen

III
faciliorem aditum ad artis huius prin
cipia, quam qui ignorantia cadat super
intentionem eius de modo huius nos
tri operis. et hic parum remotus est ab
artis introitu. Qui uero sciuerit om
nium principia. & causas mineralium.
& generationis modum. quod ex ins
tentione nature consistit, parum quis
de aufertur ab eo de operis comple
to/ sine quo non potest scientia nostra
perfici. quoniam ars in omnibus imi
tari non potest naturam operis. sed imi
tatur eam sicut debite potest. Charis
sime igitur fili, secretum tibi pandimus
quoniam in hoc artifices errant, quia
naturam in omnibus proprietatum
difficilissimum actionis imitari desiderant
Labora itaque studere in nostris uolu
minibus, et eos sepiissime mentem tua
reuelentur. ut intentionem ex
nostris loquere modo ueram acquiras,
quia in eis inuenies super que mens
tuam fundare debeat. & scias ex
eis errores a te repellere. in quibus
imitari naturam possis in tua operis
artificio.

SERMO GENERALIS IN OR
dine capitulorum executionis totius.

Caput ij.

Ronemus igitur breuis
ter tibi impedimenta
omnia. quibus in ope
re impeditur artifex ne
uerum finem adipiscas
tur. Secundo uero disputabimus con
tra ignorantes et sophisticos: qui pro
pter eorum ignorantiam et imperitiam
A ij

III
LIBER
huius artis magisterium & proficui inquirendo artem interimunt, & ea ponunt non esse. Ponemus igitur omnes rationes illorum, et postea ipsas destruemus euidentissime. ita quod prudentibus satis aperte patefiet, nullam illorum scilicet huiusmodi veritatem continere. Et tunc disputabimus super principia naturalia quae sunt de intentione naturae: & ibidem super modo generationis et mixtionis eorum ad invicem ab opere naturae. Tertio super eorum defectu, secundum antiquorum philosophorum scientiam. Quarto vero narrabimus principia quae sunt ad intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam possumus, & modum miscendi & alterandi secundum cursum naturalem cum causis suis ad intentionem nostri operis reducendis.

SERMO GENERALIS
in executione primi capituli de impedimentis huius artis.

Caput iij

SVnt ergo impedimenta huius operis superuentia duo generaliter Naturalis. scilicet: & necessarii indigentis defectus ut occupationis laboris Naturalis tamen impedientiam, multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organum artificis, & ex parte animi. Ex parte etiam organum artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, vel extoto corruptum. Ex animae des-

nig impotentis multipliciter, vel quia sit anima peruersa in organum propter organum nihil rectitudinis vel rationis in se habens, sicut anima infans vel bestia. Vel quia sit fantastica, contrarium facile formarum susceptiva indubite, & devno subili ad eius oppositum extensua subito, & devno univertali ad eius oppositum verissimi liter.

SERMO PARTICVLARIS
de impedimentis huius operis ex parte corporis artificis

Caput iij

AM tibi generaliter deservimus huius operis impedimenta. Nunc vero speciali sermone te alloquimur in hoc capitulo, et magis aperte, & narrabimus tibi omnia ista impedimenta plenissime seriati. Dicimus igitur: quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum pervenire de se, velut si cecus fuerit, vel in extremis deturcatus quoniam non iuuatur a medicis, quibus medicantibus ars haec perficitur, tanquam naturae ministrantibus. Si vero fuerit artificis corpus debile & egrotum, sicut febricitans vel leprosum corpus, quibus mensura cadit, & in extremis vitae laborantibus, & iam gratis deceptis sensu ad artis complementum non perveniunt. His igitur naturalibus corporis impotentibus impeditur artifex in intentione sua.

PRIMVS

III

SERMO DE IMPEDIMENTIS
ex parte animae artificis

Caput v

Regissimus tibi capitulum vni/in quo narrauimus sermone absoluto & manifeste impedimenta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius animae, quae maxime impedimentum huius operis complementum. Dicimus igitur quoniam qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia & naturae fundamenta & artificia, quae consequi naturam possunt in suggestionis proprietatibus, non inueniet huius preciosissimae scientiae veram radieem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem in omni perscrutatione vacuum ingenio, qui etiam communem intelligere queunt sermonem, & opera similiter cum difficultate discant vulgo communia. Ab his etiam multos inuenimus animam habere facilem opinantem fantasiam quamlibet, sed quod credunt verum inuenisse, sansasticum est, totum etiam a ratione devium, & errore plenum, & semotum a principis naturalibus, quoniam eorum cerebrum multis repletum fumositatibus, non potest recipere veram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam praeter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de voluntate in voluntates, sicut qui modo credunt hoc, & idem volunt, si

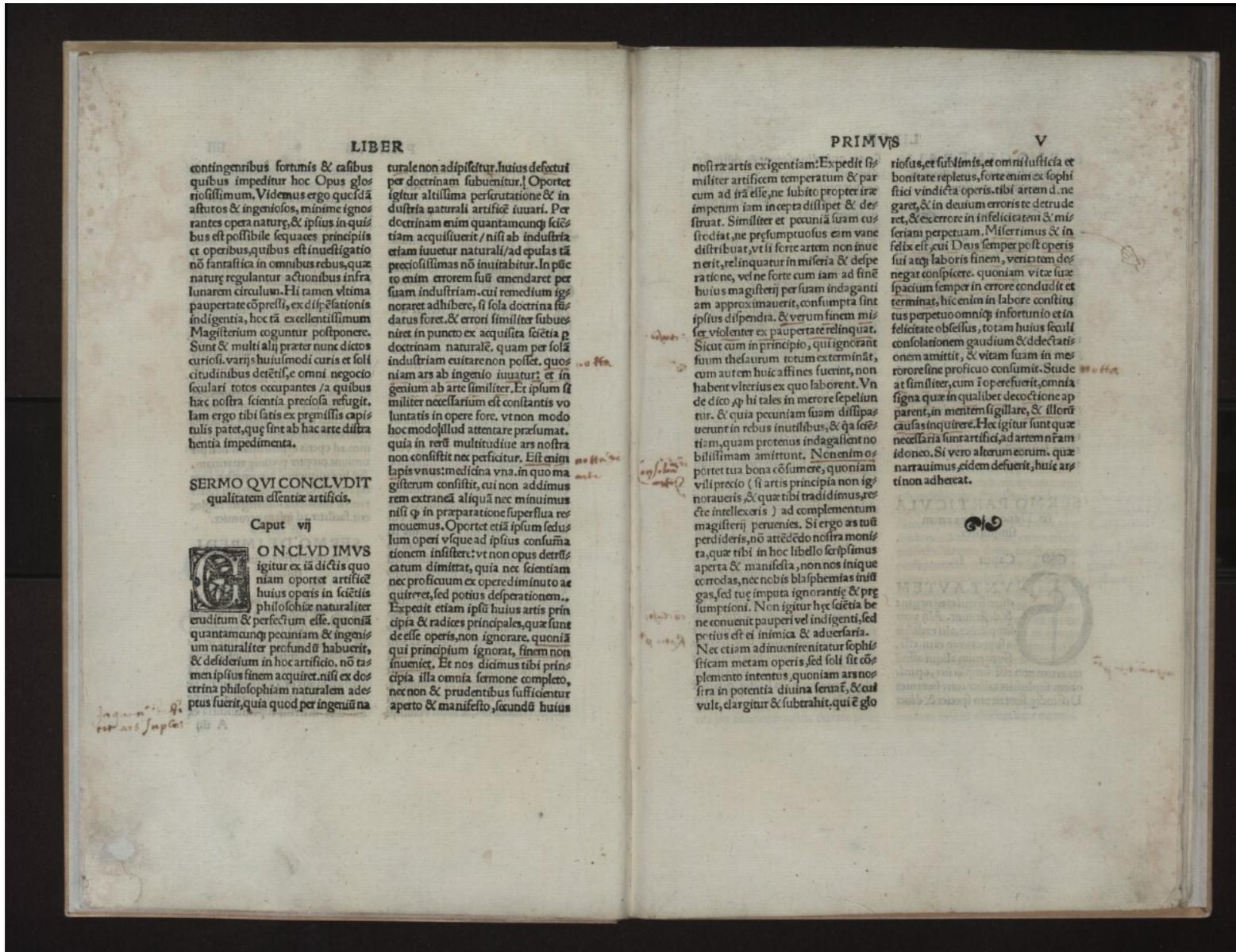
nerationis ullius fundamento, post illud vero parum, & aliud credunt similiter, et aliud volunt. Et hi tam mobiles sunt, ut vix minimum eius ad quod intendunt, possunt consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij qui aliquid quam non possunt videre veritatem ex rebus naturalibus plusquam bestifig, velut mente capti, et infans, & pueri. Sunt & alij, qui contemnuunt scientiam, & ipsam non putant esse, quos similiter scientia contemnit, ipsosque ab huius preciosissimi operis sine repellit. Et sunt qui serui sunt penitentiae deservientes, hanc scientiam mirabilem & ipsam affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timeant, ideoque licet ipsam affirmant, & secundo rationem ipsam inuestigant, tamen ad operis experientiam non perveniunt, propter penitentiae avaritiam. Ad hoc igitur non pervenit haec scientia nostra. Qualiter enim qui ignoscaverit vel scientiam inuestigare negligenter, faciliter ad ipsam perveniet.

SERMO DE IMPEDIMENTIS
externis operis impedimentis.

Caput vi

Eduximus ad duo capitula omnia impedimenta huius artis sine retardantia quae sunt ex principis radicalibus, secundum naturam artificis huius preciosissimi negotij. Ex praedictis ergo nos tantum narrare impedimenta exterius superuentia ex

A iij

LIBER

contingentibus fortunis & casibus quibus impeditur hoc Opus gloriosissimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingeniosos, minime ignorantes opera naturę, & ipsius in quibus est possibile sequaces principis et operibus, quibus est investigatio non fantastica in omnibus rebus, quę naturę regulantur actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen victimas paupertate cōpressi, ex distentionis indigentia, hoc tā excellentissimum Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos curiosi, varijs huiusmodi curis et sollicitudinibus detēti, e omni negotio seculari totos occupantes / a quibus hæc nostra scientia preciosa refugit. Iam ergo tibi fatis ex premissis capitulis patet, quę sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

SERMO QVI CONCLVDIT qualitatem essentię artificis.

Caput vij

CONCLVDIMVS igitur ex iā dictis quoniam oportet artificem huius operis in scientiis philosophię naturaliter eruditum & perfectum esse. quoniam quantamcumq; pecuniam & ingenium naturaliter profundū habuerit, & desiderium in hoc artificio, non tamen ipsius finem acquirat, nisi ex doctrina philosophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingenium na-

turalē non adipiscitur, huius defectui per doctrinam subuenitur. Oportet igitur altissima perquisitione & industria naturali artifice iuari. Per doctrinam enim quantamcumq; scientiam acquisiuerit / nisi ab industria etiam iuuetur naturali / ad opus tā preciosissimas non inuitabitur. In puncto enim errorem suū emendaret per suam industriam, cui remedium ignoraret adhibere, si sola doctrina subdatus foret. & errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientiā per doctrinam naturalem, quam per solam industriam euitare non posset. quoniam ars ab ingenio iuuatur, et ingenium ab arte similiter. Et ipsum si militer necessarium est constantis voluntatis in opere fore, ut non modo hoc modo illud attendere presumat, quia in rebus multitudine ars nostra non consistit nec perficitur. Est enim lapis vnus: medicina vna. in quo magisterium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam nec minuiamus nisi q̄ in præparatione superflua remouemus. Oportet etiā ipsum sedulum operi vsque ad ipsius consummationem insistere: ut non opus detractum dimittat, quia nec scientiam nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed potius desperationem. Expedi etiam ipsū huius artis principia & radices principales, quę sunt de esse operis, non ignorare, quoniam qui principium ignorat, finem non inueniet. Et nos dicimus tibi principia illa omnia. sermone completo, nec non & prudentibus sufficientur aperto & manifeste, secundū huius

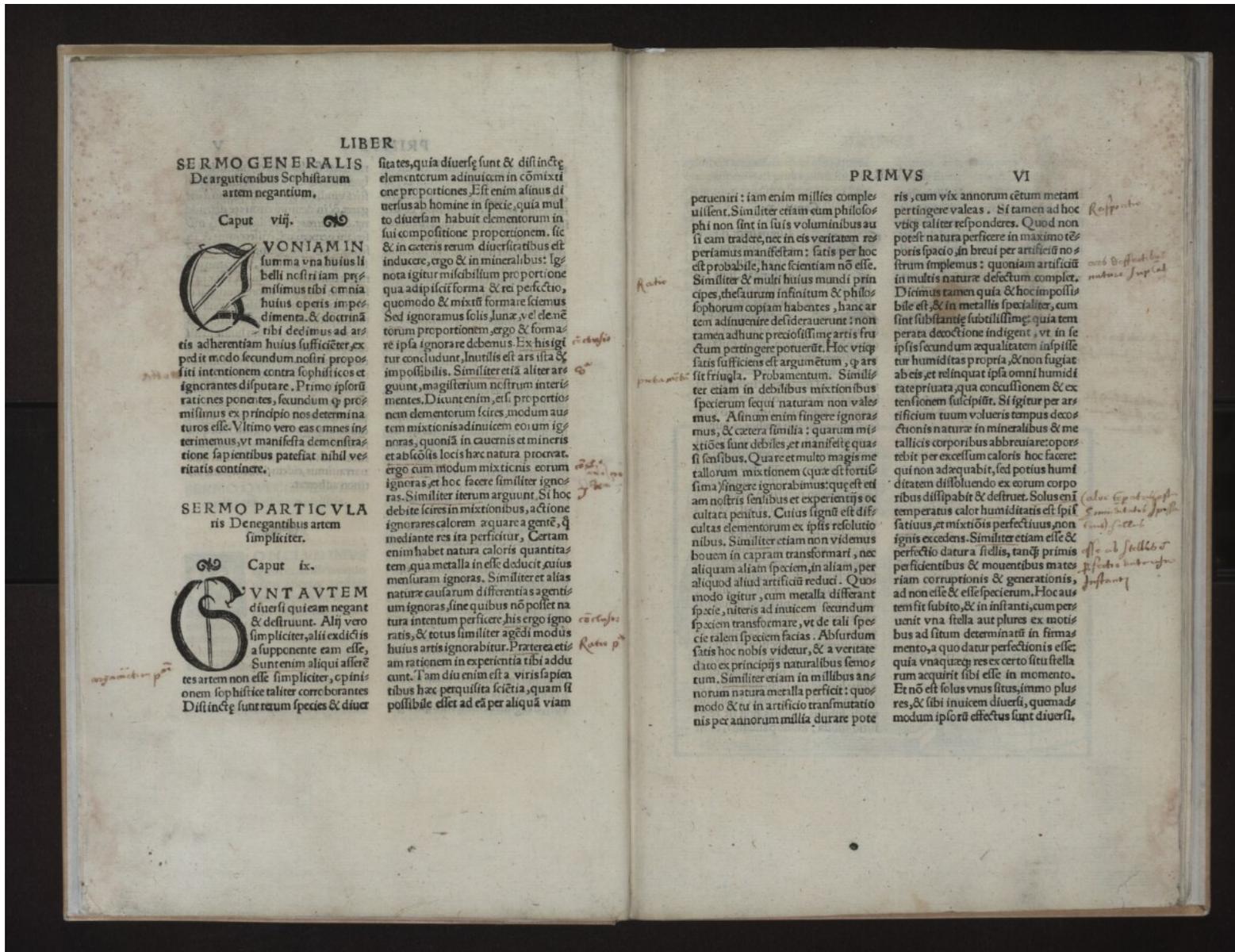
PRIMVS

V

nostrę artis exigentiam: Expedi similiter artificem temperatum & pacum ad irā esse, ne subito propter iram impetum iam incepta dissipet & destruat. Similiter et pecuniam suam custodiat, ne presumptuosus eam vane distribuatur, ut si forte artem non inuenit, relinquatur in miseria & desperatione, vel ne forte cum iam ad finem huius magisterij per suam indagantiam appropinquauerit, consumpta sint ipsius dispendia. & verum finem miser violenter ex paupertate relinquat. Sicut cum in principio, qui ignorant suum thesaurum totum exterminat, cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Unde dico, q̄ hi tales in errore sepeliuntur. & quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus, & quę scientiam, quam protenus indagabant nobilissimam amittunt. Nunc enim oportet tua bona consumere, quoniam vili precio (si artis principia non ignoraueris & quę tibi tradidimus, res esse intellexeris) ad complementum magisterij peruenies. Si ergo as tuū perdidideris, non attende nostra monita, quę tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta, non nos inique contedas, nec nobis blasphemias iniurgas, sed tuę imputa ignorantię & presumptioni. Non igitur hæc scientia bene conuenit pauperi vel indigenti, sed potius est ei inimica & aduersaria. Nec etiam adiuuente nitatur sophisticam metam operis, sed sibi sit complemento intentus, quoniam ars nostra in potentia diuina seruatur, & cui vult, elargitur & subtrahit, qui est glo-

riosus, et sublimis, et omni iusticia et bonitate repletus, forte enim ex philosophici vindicta operis, tibi artem d. negaret, & in deum erroris te detruderet, & ex errore in infelicitatem & miseriam perpetuam. Miserrimus & infelix est, cui Deus semper post operis sui atq; laboris finem, veritatem denegat conpicere. quoniam vitę suę spaciū semper in errore concludit et terminat, hic enim in labore constitutus perpetuo omniquę infortunio et infelicitate obsessus, totam huius seculi consolationem gaudium & delectationem amittit, & vitam suam in merore sine proficuo consumit. Scudeat similiter, cum i operauerit, omnia signa quę in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hęc igitur sunt quę necessaria sunt artifice, ad artem famulidoneo. Si vero alterum eorum, quę narrauimus, eidem defuerit, huic artem non adbebeat.

Handwritten notes and diagrams in the right margin, including a circular diagram with text inside and various annotations.

LIBER VIII

SERMO GENERALIS
De argutionibus Sophistarum
artem negantium,

Caput viij.

QUONIAM IN summa vna huius li belli nesciri iam primissimus tibi cuncta huius operis impedimenta. & doctrina tibi decimus ad artibus adherentiam huius sufficere. expedit modo secundum nostrum propositi intentionem contra sophisticos et ignorantis disputare. Primo ipsorum raticiones ponentes, secundum quod primissimus ex principio nos determinatos esse. Vltimo vero eas cunctas interuenimus, vt manifesta demonstratione sapientibus patefiat nihil veritatis continere.

SERMO PARTICVLARIS
De negantibus artem simpliciter.

Caput ix.

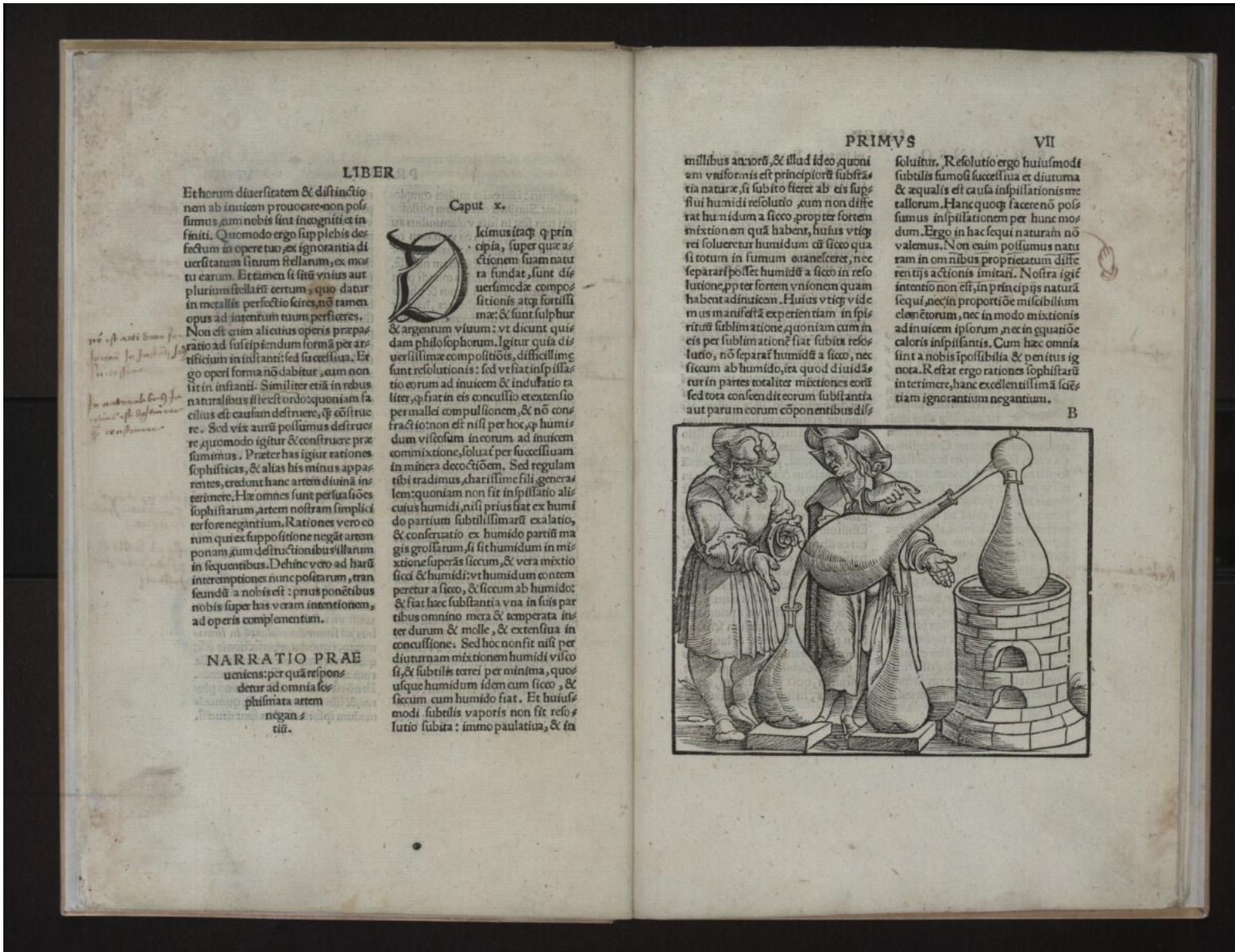
SVNT AVTEM diuersi quosdam negant & destruant. Alii vero simpliciter, alii ex dictis a supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, opinione sophistice taliter corroborantes. Distincte sunt eorum species & diuersitates, quia diuersae sunt & distincte elementorum adiunctum in comixtione proportionem. Est enim alius diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorum in sui compositione proportionem. sic & in ceteris rerum diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus: igitur nota igitur miscibilium proportione qua ad ipsorum formam & rei perfectio, quomodo & mixtum formare sciemus. Sed ignoramus solis iunx, vt ele. de. n. e. r. o. r. u. m. p. r. o. p. o. r. t. i. o. n. e. m. e. r. g. o. & f. o. r. m. a. r. e. i. p. s. a. i. g. n. o. r. a. r. e. d. e. b. e. n. u. s. E. x. h. i. s. i. g. n. i. s. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. S. i. m. i. l. i. t. e. r. e. t. i. a. a. l. i. t. e. r. a. r. s. g. u. n. t. m. a. g. i. s. t. e. r. i. u. m. n. e. s. t. r. u. m. i. n. t. e. r. i. s. m. e. n. t. e. s. D. i. c. u. n. t. e. n. i. m. e. s. t. p. r. o. p. o. r. t. i. o. n. e. m. e. l. e. m. e. n. t. o. r. u. m. s. c. i. e. n. t. m. o. d. u. m. a. u. t. e. m. m. i. x. t. i. o. n. i. s. a. d. i. u. i. c. e. m. e. o. r. u. m. i. g. n. o. r. a. s. q. u. o. n. i. a. i. n. c. a. u. e. n. i. s. e. t. m. i. n. e. r. i. s. e. t. a. b. s. o. l. u. i. s. l. o. c. i. s. h. a. e. n. a. t. u. r. a. p. r. o. c. e. a. t. e. r. g. o. c. u. m. m. o. d. u. m. m. i. x. t. i. o. n. i. s. e. o. r. u. m. i. g. n. o. r. a. s. e. t. h. o. c. f. a. c. e. r. e. s. i. m. i. l. i. t. e. r. i. g. n. o. r. a. s. S. i. m. i. l. i. t. e. r. i. t. e. r. u. m. a. r. g. u. n. t. S. i. h. o. c. d. e. b. i. t. e. s. c. i. e. n. t. i. n. m. i. x. t. i. o. n. i. b. u. s. a. c. t. i. o. n. e. i. g. n. o. r. a. r. e. s. c. a. l. o. r. e. m. a. q. u. a. r. e. a. g. e. n. t. e. q. m. e. d. i. a. n. t. e. r. e. s. i. t. a. p. e. r. f. i. c. i. t. u. r. C. e. r. t. a. m. e. n. i. m. h. a. b. e. t. n. a. t. u. r. a. c. a. l. o. r. i. s. q. u. a. n. t. i. t. a. t. e. m. q. u. a. m. e. t. a. l. l. a. i. n. e. s. t. d. e. d. u. c. i. t. q. u. i. u. s. m. e. n. s. u. r. a. m. i. g. n. o. r. a. s. S. i. m. i. l. i. t. e. r. e. t. a. l. i. a. s. n. a. t. u. r. e. c. a. u. s. a. r. u. m. d. i. f. f. e. r. e. n. t. i. a. a. g. e. n. t. i. s. u. m. i. g. n. o. r. a. s. s. i. n. e. q. u. i. b. u. s. n. o. p. o. s. s. e. t. n. a. t. u. r. a. i. n. t. e. n. t. u. m. p. e. r. f. i. c. i. e. r. e. h. i. s. e. r. g. o. i. g. n. o. r. a. t. i. s. & t. o. t. u. s. s. i. m. i. l. i. t. e. r. a. g. e. d. i. m. o. d. u. s. h. u. i. u. s. a. r. t. i. s. i. g. n. o. r. a. b. i. t. u. r. P. r. a. t. e. r. e. e. t. i. a. m. r. a. t. i. o. n. e. m. i. n. e. x. p. e. r. i. e. n. t. i. a. t. i. b. i. a. d. d. u. c. u. n. t. T. a. m. d. i. u. e. n. i. m. e. s. t. a. v. i. r. i. s. s. a. p. i. e. n. t. i. b. u. s. h. a. e. p. e. r. q. u. i. s. i. t. a. s. c. i. e. n. t. i. a. q. u. a. m. s. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. s. t. a. d. e. a. p. e. r. a. l. i. q. u. a. v. i. a. m.

PRIMVS VI

perueniri: iam enim missiles complexi uissent. Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus aut si eam tradere, nec in eis veritatem res periamus manifestam: satis per hoc est probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi principes, thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes, hanc artem adiuuare desiderauerunt: non tamen adhuc preciosissime artis fructum peruenire potuerunt. Hoc utique satis sufficiens est argumentum, quod ars sit frivola. Probamentum. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum sequi naturam non ualeamus. Alinum enim fingere ignoramus, & cetera similia: quarum mixtiones sunt debiles, et manifeste quasi sensibus. Quare et multo magis metallorum mixtionem (quae est fortissima) fingere ignorabimus: quae est etiam nostris sensibus et experientis oculis penetrata. Cuius signum est difficultas elementorum ex ipsis resolutionibus. Similiter etiam non videmus hominem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam, per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur, cum metalla differant specie, uiteris ad inuicem secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias. Absurdum satis hoc nobis videtur, & a veritate dato ex principijs naturalibus sensatum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo & tu in artificio transmutatio nis per annorum millia durare pote

ris, cum vix annorum centum metam peruenire ualeas. Si tamen ad hoc utique taliter responderes. Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, in breui per artificium non solum implerem: quoniam artificium in multis naturae defectum complet. Dicimus tamen quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiae subtilissimae: quia temperata decoctione indigent, ut in se ipsis secundum aequalitatem inspissentur humiditas propria, & non fugiat ab eis, et relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua concussionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum uolueris tempus decoctionis naturae in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare: oportet rebus per excessum caloris hoc facere: qui non adequabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est ipsi fatuus, et mixtionis perfectius non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur stellis, tanquam primis perfectibus & mouentibus materiam corruptionis & generationis, ad non esse & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit vna stella aut plures ex motibus ad situm determinatum in firmamento, a quo datur perfectionis esse: quia vnaqueque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et non est solus vnus situs, immo plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi.

Responsum
ad diffinitio
metalla sup. cal.
alio ex p. d. i. g. p. s. t.
similiter p. s. t. i. l. l. i. s.
et c. l.
Al. ad stellis
et c. l. i. s. t. a. r. u. m.
instans

LIBER 9

Caput x.

Et horum diuersitatem & distinctionem ab inuicem prouocare non possumus, cum nobis sint incogniti et in finiti. Quomodo ergo super plebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum linearum stellarum, ex motu earum. Et tamen si sit vnus aut plurium stellarum certum, quo datur in metallis perfectio fides, non tamen opus ad intentionem tuam perfereres. Non est enim alicuius operis preparatio ad suscipiendum formam per artificium instanti: sed successiua. Ergo operi forma non dabitur, cum non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus si est fons: quoniam factus est causam destrucere, est destrucere. Sed vix aurum possumus destrucere, quomodo igitur & construere praesumimus. Praeter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc artem diuinam interminere. Haec omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter fore negantium. Rationes verorum qui ex suppositione negant artem ponam, cum destructionibus illarum in sequentibus. Dehinc vero ad hanc interemptionem nunc positarum, transeundum a nobis est: prius ponentibus nobis super hanc veram intentionem, ad operis complementum.

NARRATIO PRAE

ueniens: per quam respondetur ad omnia sophismata artem negantem & rationes multas eius.

Dicimus itaque quod principia, super quae actionem suam natura fundat, sunt diuersimodae compositionis atque fortissima: & sunt sulphur & argentum vitium: ut dicunt quidam philosophorum. Igitur quia diuersissima compositio, difficillime sunt resolutionis: sed ut fiat inspiatio eorum ad inuicem & induratio taliter, quod fiat in eis concussio et extensio per mallei compulsionem, & non constractio: non est nisi per hoc, quod humidum viscosum in eorum ad inuicem commixtione, soluat per successiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalem: quoniam non fit in inspiatio aliquid cuius humidum, nisi prius fiat ex humido partium subtilissimarum exalatio, & conseruatio ex humido partium magis grossarum, si sit humidum in mixtione superas siccum, & vera mixtio sicca & humidum: ut humidum contentum peretur a sicco, & siccum ab humido: & fiat haec substantia vna in suis partibus omnino mra & temperata induratum & molle, & extensum in concussione. Sed hoc non fit nisi per diurnam mixtionem humidum viscosum, & subtilis terrae per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum cum humido fiat. Et huiusmodi subtilis vaporis non fit resolutio subita: immo paulatim, & in

PRIMVS

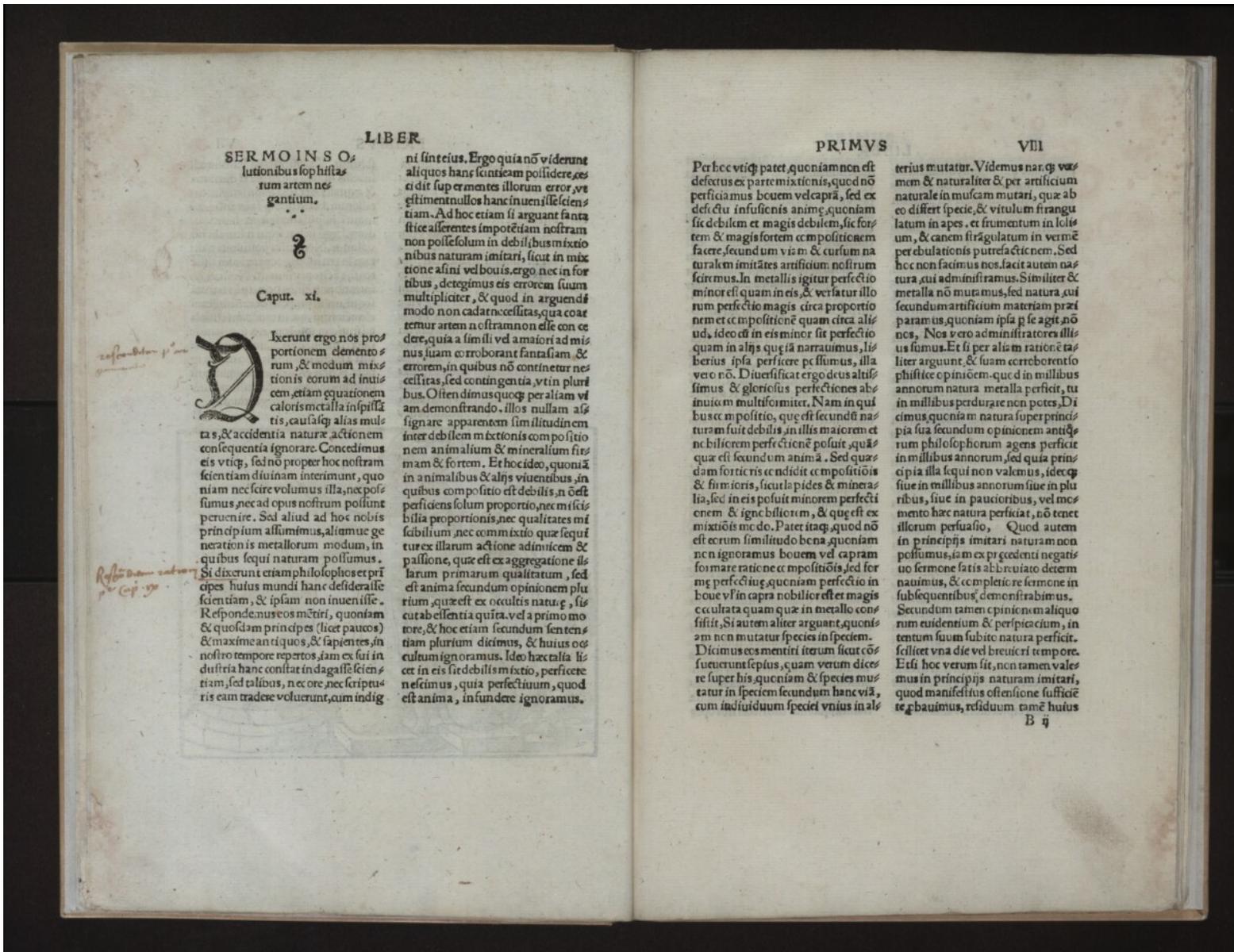
VII

millibus annorum, & illud ideo quoniam vniformis est principiorum subtilitas natura, si subito fieret ab eis superflui humidum resolutio, cum non differat humidum a sicco, propter fortem mixtionem quam habent, huius utique rei solueretur humidum cum sicco quia si totum in fumum euanelceret, nec separari posset humidum a sicco in resolutione, propter fortem vnionem quam habent ad inuicem. Huius utique videmus manifestam experientiam in spiritu sublimatione, quoniam cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum a sicco, nec siccum ab humido, ita quod diuidatur in partes totaliter mixtiones eorum sed tota descendit eorum substantia aut parum eorum componentibus dis-

soluitur. Resolutio ergo huiusmodi subtilis fumosi successiua et diuturna & aequalis est causa inspiationis metallorum. Hanc quoque facere non possumus inspiationem per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non valeamus. Non enim possumus naturam in omnibus proprietatibus differentis actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ad inuicem ipsorum, nec in equitate caloris inspiantis. Cum haec omnia sint a nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interminere, hanc excellentissimam scientiam ignorantium negantium.

B

SERMO IN SOL
lutionibus sop hillas
rum artem nes
gantium.

LIBER

Caput. xi.

D

Iserunt ergo nos pro
portionem elemento
rum, & modum mix
tionis eorum ad inuis
cem, etiam equationem
caloris metalla in spiss
tis, causaq; alias muls
tas, & accidentia naturæ actionem
consequentia ignorare. Concedimus
eis utiq; sed nō propter hoc nostram
scientiam diuinam interimunt, quo
niam nec scire volumus illa, nec posse
sumus, nec ad opus nostrum posse
peruenire. Sed aliud ad hoc nobis
principium assumimus, aliamue ge
nerationis metallorum modum, in
quibus sequi naturam possumus.
Si dixerunt etiam philosophos et pri
ncipes huius mundi hanc desiderasse
scientiam, & ipsam non inuenisse.
Respondemus eos mēiri, quoniam
& quosdam principes (sicut paucos)
& maxime antiquos, & sapientes in
nostro tempore reptos, iam ex sui in
dustria hanc consistat in dagasse scien
tiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis
eam tradere voluerunt, cum indig

ni sint eius. Ergo quia nō viderunt
aliquos hanc sententiam possidere, eos
ci dit superentes illorum error, ut
estiment nullos hanc inuenisse scien
tiam. Ad hoc etiam si arguant fanta
stice asserentes impotentiam nostram
non possessorem in debilibus mixtio
nibus naturam imitari, sicut in mix
tione a fini vel bouis, ergo nec in for
tibus, detegimus eis errorem suum
multipliciter, & quod in arguendū
modo non cadere necessitas, qua coar
temur artem nostram non esse con
dere, quia a simili vel a maiori ad mi
nus iuriam corroborant fantasiam, &
errorem, in quibus nō continetur ne
cessitas, sed contingentia, ut in pluri
bus. Ostendimus quoq; per aliam vi
am demonstrando, illos nullam ali
signare apparentem similitudinem
inter debilem mixtionem composi
tionem animalium & mineralium simi
mam & fortem. Et hoc ideo, quoniam
in animalibus & alijs viventibus, in
quibus compositio est debilis, nō est
perfidens solum proportio, nec misce
bilia proportionis, nec qualitates mi
scibiliū, nec commixtio quæ sequi
tur ex illarum actione adinuitem &
passione, quæ est ex aggregatione il
larum primarum qualitatū, sed
est anima secundum opinionem plu
rium, quæ est ex occultis natu. g., sic
cutab essentia quita, vel a primo mo
tore, & hoc etiam secundum senten
tiam plurium dicimus, & huius oc
culum ignoramus. Ideo hæc talia li
cet in eis sit debilis mixtio, perficere
noscimus, quia perfectiū, quod
est anima, in fundere ignoramus.

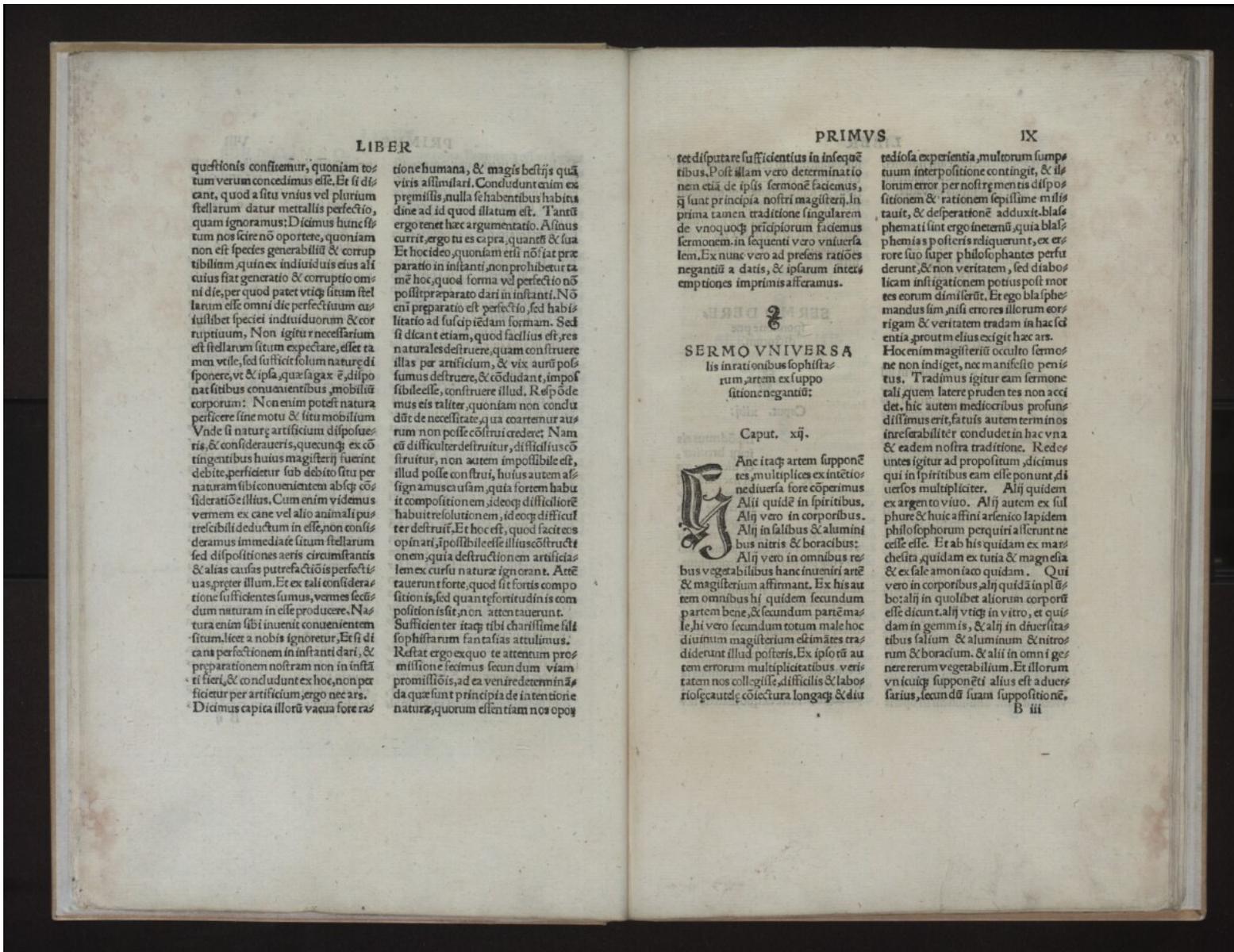
PRIMVS

VIII

Per hoc utiq; patet, quoniam non est
defectus ex parte mixtionis, quod nō
perficiamus bouem vel caprā, sed ex
defectu insulens animæ, quoniam
sic debilem et magis debilem, sic for
tem & magis fortem compositionem
facere, secundum viam & cursum na
turalem imitates artificium nostrum
scimus. In metallis igitur perfectio
minor est quam in eis, & versatur illo
rum perfectio magis circa proportio
nem et compositionem quam circa ali
ud, ideo est in eis minor sit perfectio
quam in alijs quæ iam narrauimus, li
berius ipsa perficere possumus, illa
vero nō. Diuersificat ergo deus altis
simus & gloriofus perfectiones ab
inuitem multiformiter. Nam in qui
bus compositio, quæ est secundū na
turam sicut debilis, in illis maiorem et
nobilissem perfectiōnem possuit, quæ
quæ est secundum animā. Sed quæ
dam fortiter et nondidit compositionis
& similitudinis, sicut lapides & minera
lia, sed in eis possuit minorem perfecti
onem & ignobilissem, & quæ est ex
mixtionis modo. Patet itaq; quod nō
est eorum similitudo bona, quoniam
non ignoramus bouem vel capram
formare ratione compositionis, sed for
me perfectiū, quoniam perfectio in
boue vsq; in capra nobilior est et magis
exultata quam quæ in metallo consi
stunt. Si autem aliter arguant, quoniam
non mutatur species in specie.
Dicimus eos mentiri iterum sicut cō
sueverunt sepius, quam verum dices
se super his, quoniam & species mus
tatur in speciem secundum hanc viā,
cum individuū speciei vnius in ali

terius mutatur. Videmus namq; vna
mem & naturaliter & per artificium
naturale in muscam mutari, quæ ab
eo differt specie, & vitulum strangu
latum in apes, et frumentum in locu
um, & canem stragulatam in vermē
per ebullitionis putrefactionem. Sed
hoc non facimus nos, facit autem na
tura, cui admittimus. Similiter &
metalla nō mutamus, sed natura, cui
secundum artificium materiam præ
paramus, quoniam ipsa se agit, nō
nos. Nos vero administratores illis
us sumus. Et si per aliam rationem ta
liter arguant, & suam correbentio
philistice opinionem, quæ dicit in millibus
annorum natura metalla perficit, tu
in millibus perditare non potes. Di
cimus quoniam natura super principia
sua secundum opinionem antiquo
rum philosophorum agens perficit
in millibus annorum, sed quia prin
cipia illa sequi non valemus, ideo op
sive in millibus annorum siue in plu
ribus, siue in paucioribus, vel mes
mento hæc natura perficiat, nō tenet
illorum persuasio. Quod autem
in principijs imitari naturam non
possumus, iam ex precedenti negatis
uo sermone satis abbreviato detem
nauimus, & complectere sermone in
subsequentibus demonstrabimus.
Secundum tamen opinionem aliquo
rum euidentiū & perspicacium, in
tentum suum subito natura perficit.
scilicet vna die vel breuicri tempore.
Est hoc verum sit, non tamen vales
mus in principijs naturam imitari,
quod manifestus ostensione sufficiē
te probauimus, residuum tamē huius

B ij

LIBER

questionis consistemus, quoniam totum verum concedimus esse. Et si dicant, quod a situ vnus vel plurius stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus: Dicimus huic scilicet nos scire non oportere, quoniam non est species generabilis & corruptibilis, quia ex indiuiduis eius aliquid fiat generatio & corruptio omni die, per quod patet vtiq; situm stellarum esse omni die perfectum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptum. Non igitur necessarium est stellarum situm expectare, esse tamen utile, sed sufficit solum nature disponere, ut & ipsa, quae sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum: Non enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si nature artificium disposueris, & consideraueris, quocumq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficitur sub debito situ per naturam sibi conuenientem absq; consideratione illius. Cum enim videmus venem ex cane vel alio animali putrescibile deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum sed dispositiones aeris circumstantis & alias causas putrefactionis perfecti uas, prae illis. Et ex tali consideratione sufficientes sumus, vermes secudum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet a nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & preparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficitur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana, & magis bestiarum quam uicis assimilari. Concludunt enim ex praemis nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet haec argumentatio. A situs currit, ergo tu es supra, quantus & sita. Et hoc ideo, quoniam etiam non fiat praeparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma vel perfectio non possit praeparato dari in instanti. Non enim praeparatio est perfectio, sed habitudo ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & vix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter, quoniam non concludit de necessitate, quia coarctatur aurum non posse constri crederet. Nam est difficile destruere, diffidilius constructur, non autem impossibile est, illud posse constri, huius autem assignamus usum, quia formam habuit resolutionem, ideoq; difficultate destruit. Et hoc est, quod facite opinari, impossibile esse illius constructioem, quia destructionem artificialem ex cursu nature ignorant. Arte tauerunt forte, quod sit fortis compositio, sed quantum fortitudinis compositio is sit, non attendauerunt. Sufficiens itaq; tibi charissime sita philosophiarum fantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione secimus secundum viam promissionis, ad ea venire determinanda quae sunt principia de intentione nature, quorum essentiam nos oportet

PRIMVS

IX

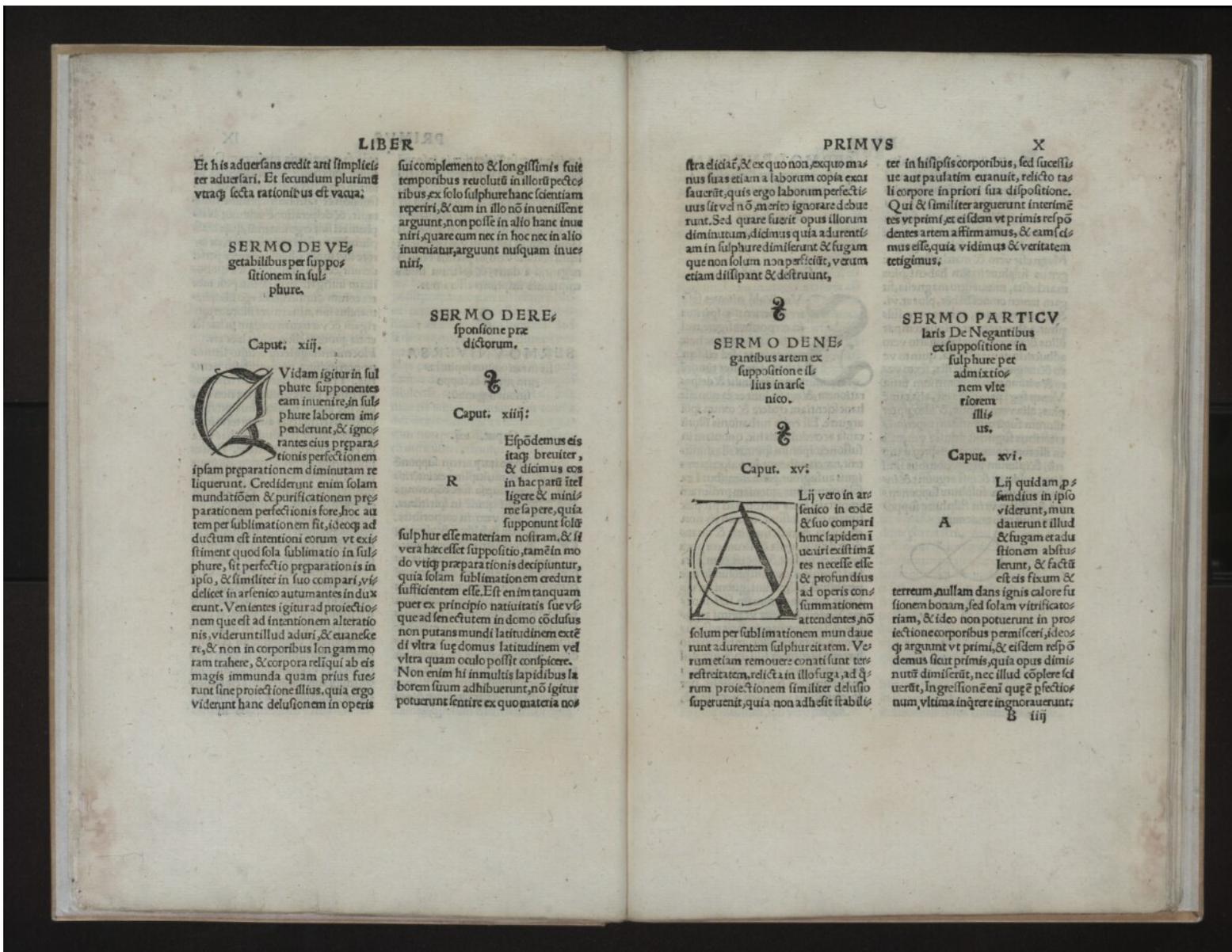
te disputare sufficientius in Insequenti. Post illam vero determinationem etiam de ipsi sermone faciemus, quia sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione singularem de vnoquoq; principiorum faciemus sermonem. In sequenti vero vniuersalem. Ex nunc vero ad praesens rationes negantium a datis, & ipsarum intentiones imprimis afferamus.

SERMO VNIVERSALIS in rationibus sophisticarum, artem ex suppositione negantium:

Caput. xij.

Anc itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa fore conuenimus. Alii quidem in spiritibus, Alii vero in corporibus, Alii in salibus & aluminibus nigris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male hi vero secundum totum male hoc diuinum magisterium estimantes tradiderunt illud posteris. Ex ipso autem errorum multipliciter veritatem nos colligimus, diffidilis & laboriosa cautela coniectura longae & diu

rosiosa experientia, multorum sumptuum interpositione contingit, & illorum error per nostrum mentis dispositionem & rationem sepiissime misit, & desperatione adduxit blasphemati sunt ergo inueniunt, quia blasphemias posteris reliquerunt, ex errore suo super philosophantes perferderunt, & non veritatem, sed diabolicam investigationem potius mortuos eorum dimiserunt. Et ego blasphemus sum, nisi errores illorum corrigam & veritatem tradam in hac scientia, prout melius exigit haec ars. Hoc enim magisterium occulto sermone non indiget, nec manifesto perit. Tradimus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acciderunt. hic autem medicribus profusus diffidus erit, fatuus autem terminos irreuerenter concludet in hac vna & eadem nostra traditione. Redesunt igitur ad propositum, dicimus qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos multipliciter. Alii quidem ex argento viuo. Alii autem ex sulphure & huic affini arsenico lapidem philosophorum perquiri aliter necesse est. Et ab his quidam ex maris chelita quidam ex tunia & magnesia & ex sale ammoniaco quidam. Qui vero in corporibus, alij quidam in plumbis, alij in quolibet aliorum corporum esse dicunt, alij vtiq; in vitro, et quidam in gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & boracium. & alij in omni genere rerum vegetabilium. Et illorum vniuersum supponit alius est aduersarius, secundum suam suppositionem.

LIBER

Et h is aduersarij credit arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimos vnaq; secta rationibus est vana;

SERMO DE VE
getabilibus per suppositionem in sulphure.

Caput. xij.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inuenire in sulphure laborem impenderunt, & ignoscantes eius preparationis perfectionem ipsam preparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solum mundationem & purificationem preparationem perfectionis fore, hoc autem per sublimationem fit, ideoq; ad ductum est intentio eorum vt excipiant quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis in ipso, & similiter in suo comparari, vt dicitur in arsenico autumantes in duxerunt. Venientes igitur ad projectionem que est ad intentionem alterationis, viderunt illud aduri, & euanescere, & non in corporibus longam moram trahere, & corpora reliqui ab eis magis immunda quam prius fuerunt sine projectione illius, quia ergo viderunt hanc delusionem in operis

sui complemento & longissimis fuit temporibus reuoluti in illorum peccatoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & cum in illo non inuenissent arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri,

SERMO DERE
sponione pre dictorum.

Caput. xiiij.

Respōdemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hac parte itel ligere & minime sapere, quia supponunt solū sulphur esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamē in modo vtiq; preparationis decipiuntur, quia solum sublimationem credunt sufficientem esse. Est enim tanquam puer ex principio natiuitatis sue vbi que ad senectutem in domo coclusus non putans mundi latitudinem exēdi vltra suæ domus latitudinem vel vltra quam oculo possit conspiciere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur poterunt sentire ex quo materia non

PRIMVS

stra dicitur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam a laborum copia exactauerit, quis ergo laborum perfectus sit vel non, amicos ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus quia adurentiam in sulphure dimiserunt & fugam que non solum non perficitur, verum etiam dissipant & destruant,

SERMO DENE
gantibus artem ex suppositione illius in arsenico.

Caput. xvi.

Lij vero in arsenico in eodē & suo comparatum lapidem inueniri existimantes necesse esse & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem. Verum etiam remouere conati sunt terram restitutam, dicitur in illo fuga, ad quorum projectionem similiter delusio superuenit, quia non ad hunc stabili-

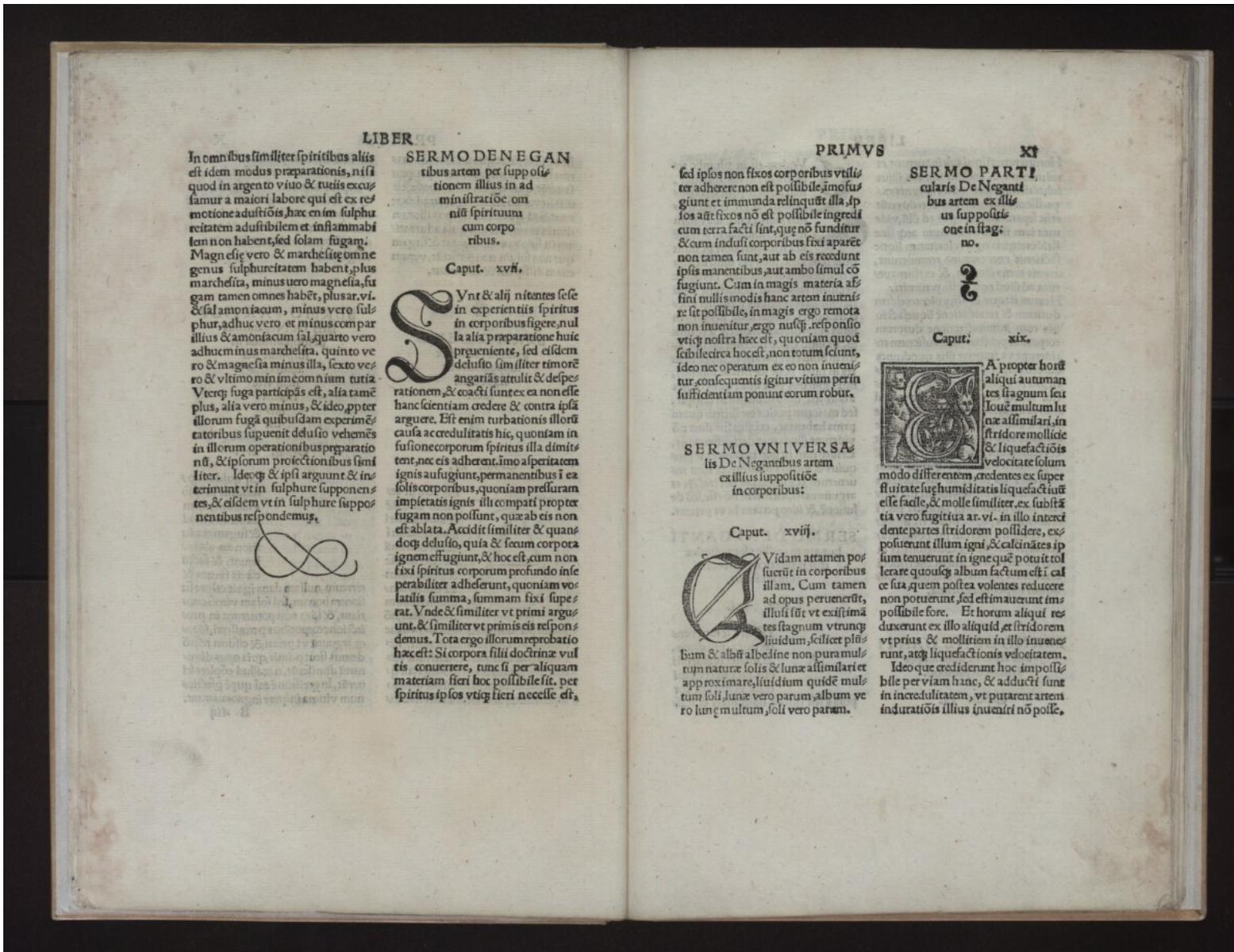
X

ter in his ipsis corporibus, sed successiue aut paulatim exanuit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt intermetes vt primi, et eisdem vt primis respondentes artem affirmamus, & eam demus esse, quia vidimus & veritatem tetigimus;

SERMO PARTICV
laris De Negantibus ex suppositione in sulphure per admixtionem vite riorem illius.

Caput. xvi.

Lij quidam profundius in ipso viderunt, mundauerunt illud & fugam et adustionem abstrahunt, & factū est eis fixum & terreum, nullam dans ignis calore fusionem bonam, sed solum vitrificationem, & ideo non potuerunt in projectione corporibus permisceri, ideoq; arguunt vt primi, & eisdem respondemus sicut primis, quia opus dimittit dimiserunt, nec illud coplere fecerunt, in greffione enim que perfectiorum vltima inquirere ignorauerunt;

LIBER

SERMO DENEGAN

In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus preparationis, nisi quod in argento vivo & rutilis excusatur a maiori labore qui est ex re motione adustionis hac enim sulphur reitatem adustibilem et inflammabilem non habent, sed solam fugam. Magna est vero & marchesia omne genus sulphureitatem habent, plus marchesia, minus vero magnesia, fugam tamen omnes habent, plus ar. vi. & salamoniacum, minus vero sulphur, adhuc vero et minus compar illius & amoniacum sal. quarto vero adhuc minus marchesia, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & ultimo minus in eorum huius turiz. Vt ergo fuga participas est, alia tamen plus, alia vero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio vehemens in illorum operationibus preparationis, & ipsorum protectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interminunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentes respondemus.

tibus artem per suppositionem illius in administratione omnium spirituum cum corporibus.

Caput. xvii.

Sunt & alij nitentes sese in experientis spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huic proueniente, sed eisdem delusio similiter timore angariis atulit & desperationem, & coacti sunt ex ea non esse hanc scientiam credere & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorum causa a credulitate hic, quoniam in fusione corporum spiritus illa dimittent, nec eis adherent, imo asperitatem ignis auferunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quae ab eis non est ablata. Accidit similiter & quoad delusio, quia & secum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adherent, quoniam volatilis summa, summam fixi superat. Unde & similiter ut primi arguimus, & similiter ut primi arguimus. Tota ergo illorum reprobatio haec est: Si corpora filii doctrinae uultis conuerti, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus ipsos utique fieri necesse est,

PRIMVS

XI

SERMO PARTI
cularis De Negantibus artem ex illis
us suppositio
one in itag:
no.

sed ipsos non fixos corporibus utique adherere non est possibile, imo fugiunt et immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi cum terra facti sint, quae non funditur & cum induli corporibus fixi apparent non tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsi manentibus, aut ambo simul coeugunt. Cum in magis materia ad finem nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis ergo remota non inuenitur, ergo nullus, responsio utique nostra haec est, quoniam quod scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operantur ex eo non inuenitur, consequentis igitur vitium per in sufficientiam ponunt eorum robur.

Caput. xix.

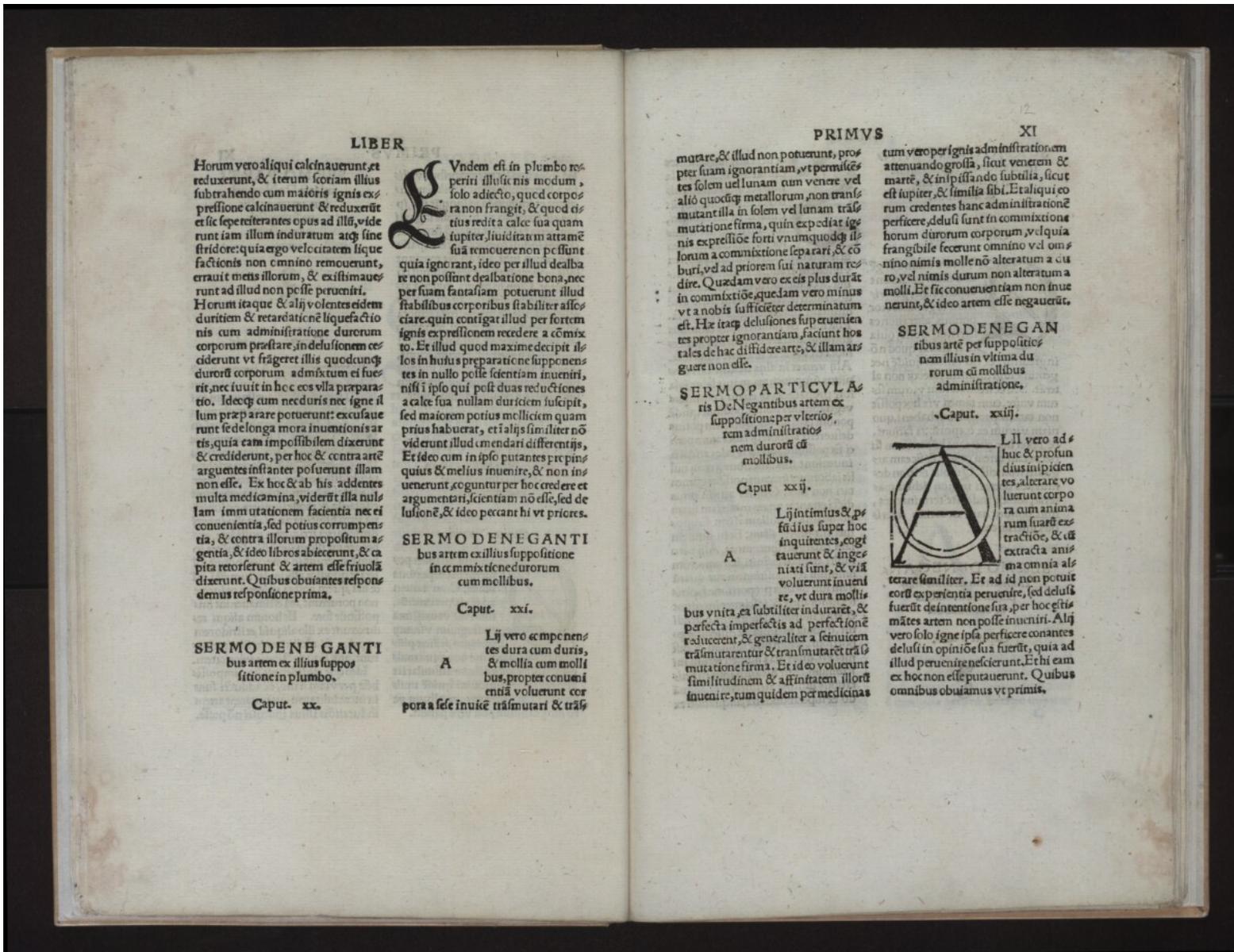
Propter horum aliqui autumantes ita gum ferroue multum lutinae assimilari, in stridore mollicie & liquefactionis velocitate solum modo differentem, credentes ex superfluitate suae humiditatis liquefactionem esse facile, & molle similiter ex subtilitate vero fugitiua ar. vi. in illo intercedente partes stridorem possidere, expositum illum igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne quae potuit tollerare quousque album factum est, calcesita, quem postea volentes reducere non potuerunt, sed estimauerunt impossibile fore. Et horum aliqui res duxerunt ex illo aliquid, et stridorem ut prius & molliorem in illo inueniunt, atque liquefactionis velocitatem. Ideoque crediderunt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse.

SERMO VNIVERSALIS
De Negantibus artem
ex illis suppositio
in corporibus:

Caput. xviii.

Vidam attamen posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerit, illi sit ut existimantes ita gum utrumque iudicium, scilicet plusquam & albae albedine non puram, nunquam naturae solis & lunae assimilari et appropinquare, si iudicium quidem multum soli, lunae vero parum, album vero lunae multum, soli vero parum.

LIBER

Horum vero aliqui calcinauerunt, et reduxerunt, & iterum scoria illius subrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt et sic sepe reiterantes opus ad illud, vident iam illum induratum atq; sine fridore: quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaque & alij volentes eadem duritiam & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum prestare, in delusione ceciderunt vt frageret illis quodcumq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec fuit in hoc eorum vlla preparatio. Ideoq; cum needuris nec igne illum preparare potuerunt: excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilem dixerunt & crediderunt, per hoc & contra artem arguentes instanter posuerunt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, viderunt illa nullam imitationem facientia nec ei conuenientia, sed potius corruptentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserunt & artem esse frivola dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

SERMONE NEGANTI
bus artem ex illius suppositione in plumbo.

Caput. xx.

Lidem est in plumbo reperiri illis modum, solo adiecto, quod corpora non frangit, & quod citius redita calce sua quam iupiter, si uisita in atramē sua remouere non possunt quia ignorant, ideo per illud dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus stabiliter associare, quin contigat illud per fortis ignis expressionem recedere a commixto. Et illud quod maxime decipit illos in huius preparatione supponentes in nullo posse scientiam inueniri, nisi i ipso qui post duas reductiones a calce sua nullam duritiam incipit, sed maiorem potius molliem quam prius habuerat, et alij similiter non viderunt illud emendari differentijs, Et ideo cum in ipso putantes precipin quius & melius inuenire, & non inuenerunt, coguntur per hoc credere et argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi vt priores.

SERMONE NEGANTI
bus artem ex illius suppositione in commixtione durorum cum mollibus.

Caput. xxi.

Lij vero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam voluerunt corpora a se inuicē transmutari & transmutare, & illud non potuerunt, propter suam ignorantiam, vt permittentes solem uel lunam cum venere uel alio quocumq; metallorum, non transmutant illa in solem uel lunam transmutatione firma, quin expeditat ignis expressioe forti vnumquodq; illorum a commixtione separari, & comburi, vel ad priorem sui naturam redire. Quaedam vero ex eis plus durat in commixtione, quedam vero minus vt a nobis sufficenter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam faciunt hostes tales de hac diffidere arte, & illam assequere non esse.

SERMONE PARTICVLARIS
De Negantibus artem ex suppositione per vterius rem durorum cum mollibus.

Caput. xxij.

Lij in timis & perfidius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniatij sunt, & vix voluerunt inuenire, vt dura mollibus vnita, ea subtiliter induraret, & perfecta imperfectis ad perfectionem reducerent, & generaliter a se inuicem transmutarentur & transmutaretur transmutatione firma. Et ideo voluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas

PRIMVS

XI

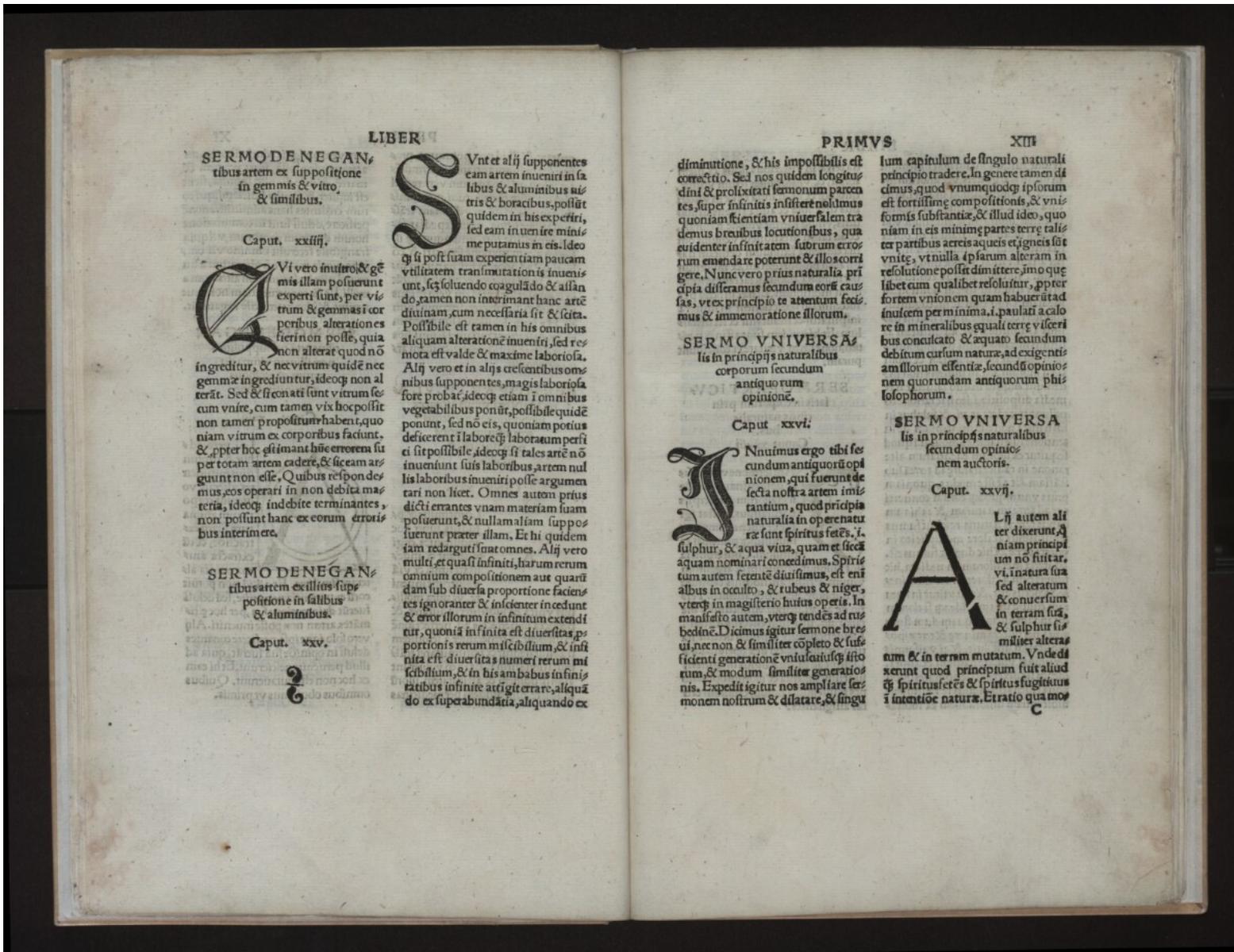
tum vero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut venetum & martem, & in ipsando subtilia, sicut est iupiter, & similia sibi. Et alij eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, vel quia frangibile fecerunt omnino vel omnino nimis molle non alteratum a duro, vel nimis durum non alteratum a molli. Et sic conuenientiam non inueniunt, & ideo artem esse negauerunt.

SERMONE NEGANTI
bus artem per suppositionem illius in vltima durorum cum mollibus administratione.

Caput. xxij.

Lij vero ad hoc & profundius insipientes, alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & extraxerunt ma omnia alterare similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt de intentione sua, per hoc genitantes artem non posse inueniri. Alij vero solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus vt primis.

SERMO DENEGAN
tibus artem ex suppositione
in gemmis & vitro
& similibus.

Caput. xxvij.

Qui vero in vitro & gemmis illam posuerunt experti sunt, per vitrum & gemmas in corporibus alterationes fieri non posse, quia non alterat quod non ingreditur, & nec vitrum quidem nec gemmae ingreditur, ideoque non alterat. Sed & si conati sunt vitrum secum vitre, cum tamen vix hoc possint non tamen propositum habent, quoniam vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc estimant hunc errorem suum per totam artem cadere, & sic artem arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari non debita materia, ideoque indebite terminantes, non possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

SERMO DENEGAN
tibus artem ex illius suppositione in salibus
& aluminibus.

Caput. xxv.

Qui vero in salibus & aluminibus illam posuerunt experti sunt, per salibus & aluminibus in corporibus alterationes fieri non posse, quia non alterat quod non ingreditur, & nec salibus quidem nec aluminibus ingreditur, ideoque non alterat. Sed & si conati sunt salibus & aluminibus secum vitre, cum tamen vix hoc possint non tamen propositum habent, quoniam salibus & aluminibus ex corporibus faciunt, & propter hoc estimant hunc errorem suum per totam artem cadere, & sic artem arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari non debita materia, ideoque indebite terminantes, non possunt hanc ex eorum erroribus interimere.

LIBER

Sunt et alij supponentes eam artem inueniri in salibus & aluminibus vitris & boracibus, possunt quidem in his experiri, sed eam in uenire minime putamus in eis. Ideo quod si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, sed soluendo coagulando & aliamdo, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est valde & maxime laboriosa. Alij vero et in alijs aërentibus omnibus supponentes, magis laboriosa fore probat, ideoque etiam in omnibus vegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam potius deficerent in labore, quam laborum perferri ei sit possibile, ideoque si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse arguunt non licet. Omnes autem prius dicti errantes unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij vero multi, et quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem aut quarundam sub diuersa proportione facientes ignoranter & inscienter incedunt & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionum rerum miscibilium, & infinita est diuersitas numerum rerum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite attingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex

PRIMVS

XIII

diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quidem longius diuisi & prolixitate sermonum parcentes, super infinitis insisterere nolumus, quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus locutionibus, quae euidenter infinitatem subrum errorum emendare poterunt & illos corrigere. Nunc vero prius naturalia principia differamus secundum eorum causas, vt ex principio te attentum fecimus & immemoratione illorum.

SERMO VNIVERSALIS
in principijs naturalibus
corporum secundum
antiquorum
opinionem.

Caput. xxvi.

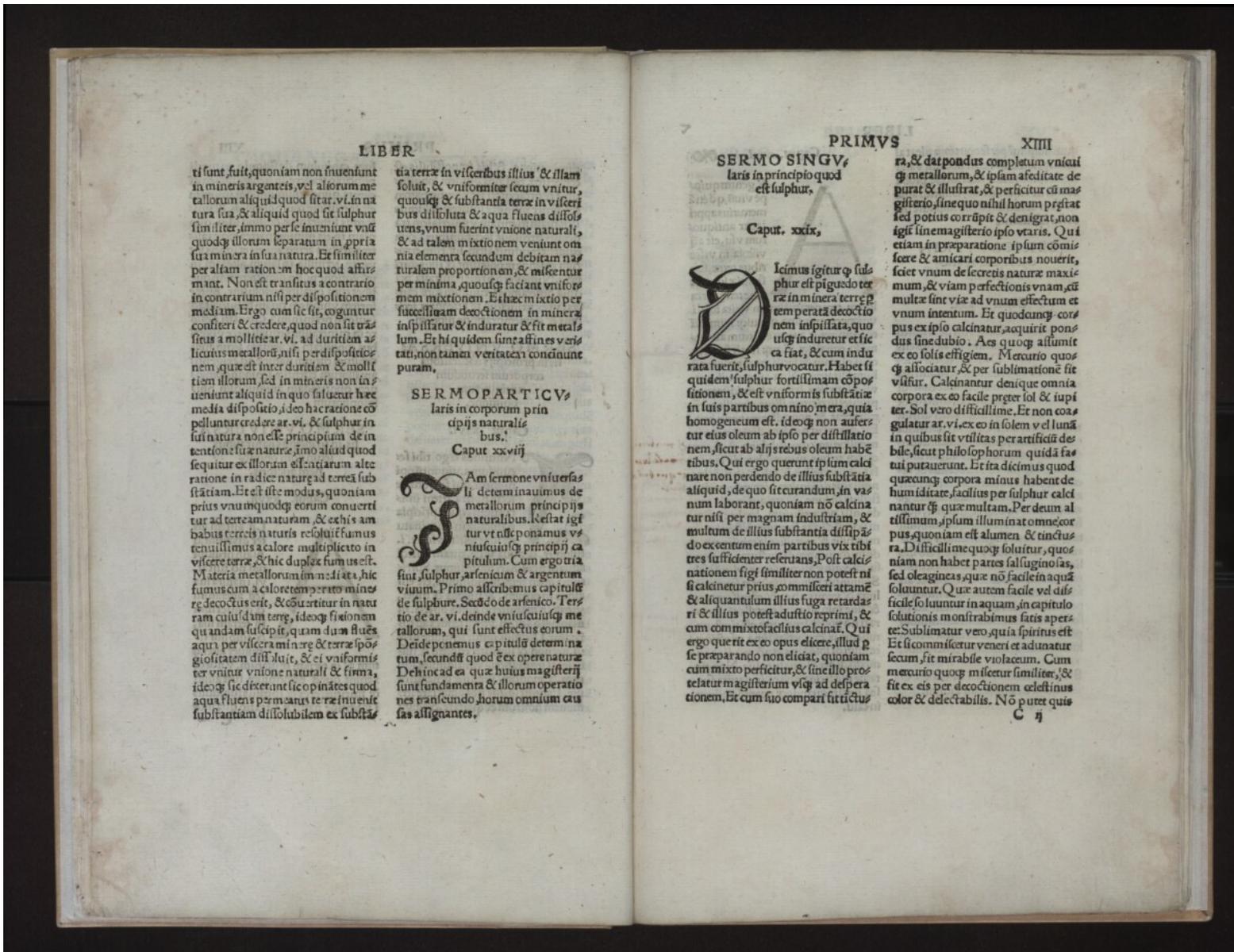
Nauimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principia naturalia in operatione sunt spiritus fetes, i. sulphur, & aqua viua, quam et sicca aquam nominari concedimus. Spiritum autem fetentem diuisimus, est enim albus in oculo, & rubeus & niger, vtique in magisterio huius operis. In manifesto autem, vtique tendens ad rubeum & nigrum. Dicimus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generatione vniuersi, i. spiritum, & modum similiter generationis. Expedit igitur nos ampliare sermonem nostrum & dilatare, & singu-

lum capitulum de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod vnumquodque ipsorum est fortissime compositio, & vniuersi formis substantiae, & illud ideo, quoniam in eis minime partes terre tales, vt partibus aëris aqueis & igneis sunt vnite, vt nulla ipsarum aërem in resolutione possit dimittere, imo quae libet cum qualibet resoluitur, propter fortem vnionem quam habuerit ad inuicem per minima, i. paulatim a calore in mineralibus equali terre visceribus concucato & aquato secundum debitum cursum naturae, ad exigentiam illorum essentiae, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

SERMO VNIVERSALIS
in principijs naturalibus
secundum opinionem
auctoris.

Caput. xxvij.

Alij autem aliter dixerunt, quoniam principium non fuit, vt in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similem alteratum & in terram mutatum. Vnde dicunt quod principium fuit aliud quod spiritus fetes & spiritus fugitius in intentione naturae. Et ratio quae mo-

LIBER

ri sunt, fuit, quoniam non inueniunt in mineris argenteis, vel aliorum metallorum aliquid quod sit, vi. in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similitur, immo per se inueniunt vni quodq; illorum leparatum in propria sua minera in sua natura. Et similitur per altam rationem hoc quod affirmant. Non est transitus a contrario in contrarium nisi per dispositionem modicam. Ergo cum sic sit, coguntur consiteri & credere, quod non sit transitus a molliore, vi. ad duritiam asperitatis metallorum, nisi per dispositionem, quae est inter duritiam & molliorem illorum, sed in mineris non inueniunt aliquid in quo saluetur haec media dispositio, ideo haec ratioe copolluntur credere ar. vi. & sulphur in sua natura non est principium de intentione suae naturae, immo aliud quod sequitur ex illorum essentiarum alte ratione in radice naturae ad terrae substantiam. Et est iste modus, quoniam prius vnumquodq; eorum conuertitur ad terrae naturam, & ex his amabatur terrae naturae resoluuntur fumus tenuissimus a calore multiplicato in viscere terrae, & hic duplex fumus est. Materia metallorum in medijs, hic fumus cum a calore temperato minere decoctus erit, & eductus in naturam cuiusdam terrae, ideoq; sitionem quam andam suscipit, quam dum fluens aqua per viscera minere & terrae spogiositatem diluente, & ei vniuersitate vnitur vnione naturali & firma, ideoq; sic dixerunt sic opinantes quod aqua fluens permansuere inuenit substantiam dissolubilem ex substantia

SERMOPARTICV
laris in corporum principijs naturalibus.
Caput xxvij

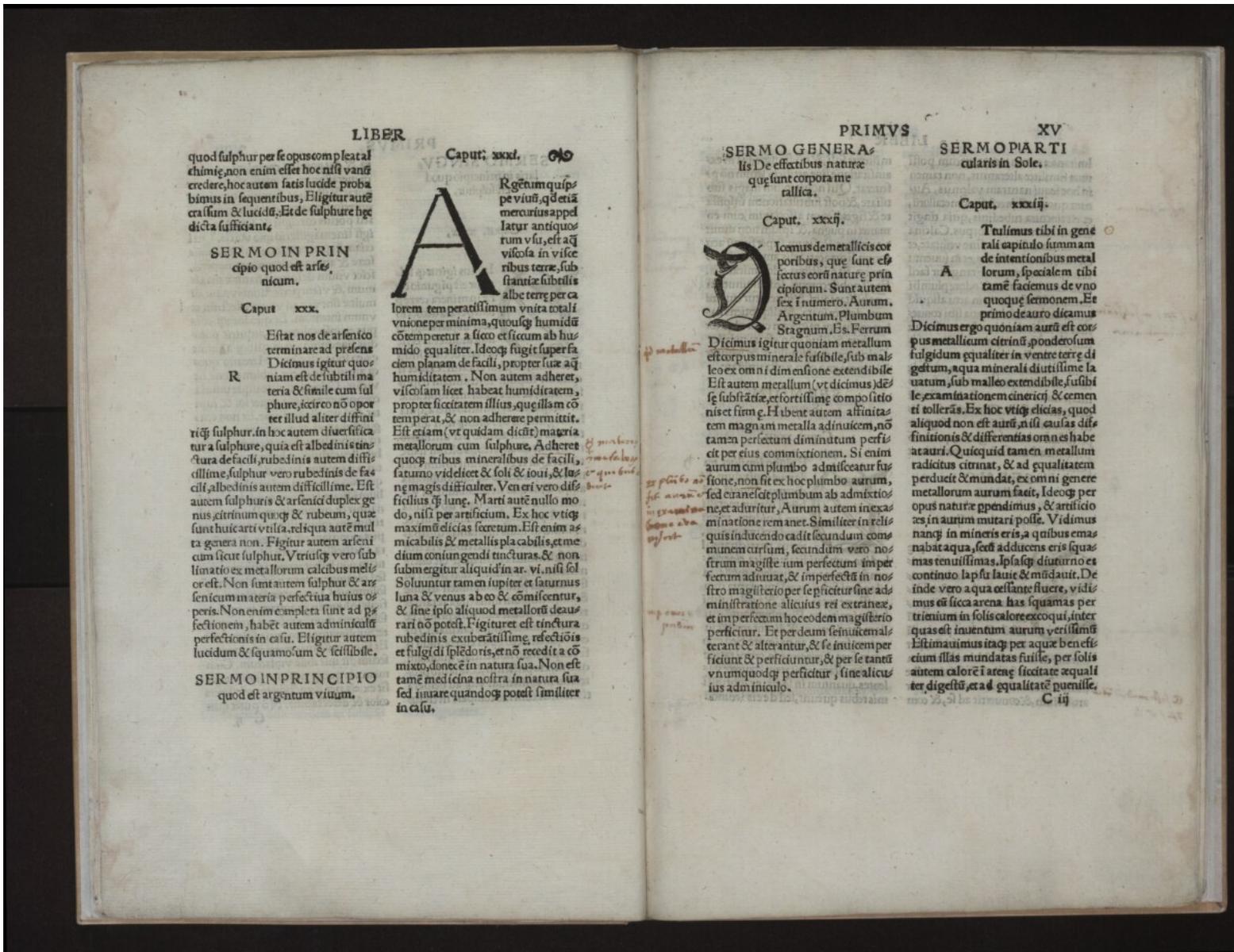
SAm sermone vnuerfali deteminauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur vt nunc ponamus vnusquisque principij capitulum. Cum ergo tria sint sulphur, arsenicum & argentum viuum. Primo ascribemus capitulum de sulphure. Secundo de arsenico. Tertio de ar. vi. deinde vnusquisque metallorum, qui sunt effectus eorum. Deinde penemus capitulum deteminauimus, secundum quod ex opere naturae. Dehinc ad ea quae huius magisterij sunt fundamenta & illorum operationes transcundo horum omnium causas assignantes.

PRIMVS
SERMO SINGV
laris in principio quod est sulphur.
Caput. xxix.

Sciamus igitur quod sulphur est piguedo terrae in minera terrae per se peratam decoctionem inspissata, quousque induretur et sic ca fiat, & cum indurata fuerit, sulphur vocatur. Habet siquidem sulphur fortissimam compositionem, & est vniuersalis substantia in suis partibus omnino mera, quia homogeneum est. ideoq; non auferatur eius oleum ab ipso per distillationem, sicut ab alijs rebus oleum habentibus. Qui ergo querit ipsum calcinare non perdendo de illius substantia aliquid, de quo sit curandum, in vnum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando ex eorum enim partibus vix tibi tres sufficienter referunt. Post calcinationem siq; similitur non potest nisi calcinetur prius, commiseri attamen & aliquantulum illius fuga retardari & illius potest adustus reprimi, & cum commixto facilius calcinetur. Qui ergo querit ex eo opus elicere, illud per se preparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo proelatur magisterium vsq; ad desperationem. Et cum suo comparari sititatus

XIII

ra, & dat pondus completum vnici quod metallorum, & ipsam aeditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum proficit sed potius corrumpit & denigrat, non igitur in magisterio ipso vtaris. Qui etiam in preparatione ipsum comiserit & amicari corporibus nouerit, sciet vnum de secretis naturae maximum, & viam perfectionis vnam, cum multae sint viae ad vnum effectum et vnum intentum. Et quodcumq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoque assimilatur ex eo solis effigiem. Mercurio quoque associatur, & per sublimationem fit vltur. Calcinantur denique omnia corpora ex eo facile praeter sol & iupiter. Sol vero difficillime. Et non cogulatur ar. vi. ex eo in solem vel lunam in quibus sit vtilitas per artificia debile, sicut philosophorum quidam fati putauerunt. Et ita dicimus quod quaecumq; corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur quae multam. Per deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est alumen & tinctura. Difficillime quoque soluitur, quoniam non habet partes saluginosas, sed oleagineas, quae non facile in aqua soluantur. Quae autem facile vel difficile soluantur in aquam, in capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur vero, quia spiritus est. Et si commiscetur veneri et adunatur secum, fit mirabile violaceum. Cum mercurio quoque miscetur similitur, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non potest quis

LIBER

quod sulphur per se opus compleat alchimie, non enim esset hoc nisi vanis credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus, Eligitur autem crassum & lucidissimum. Et de sulphure hec dicta sufficiant.

SERMO IN PRINCIPIO quod est ars, nicum.

Capit. xxx.

Estat nos de arsenico terminare ad presens. Dicimus igitur quoniam est de subtili materia & simile cum sulphure, sic non oportet illud aliter diffiniri quod sulphur. In hoc autem differuntur a sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime, sulphur vero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & arsenici duplex genus, citrinum quoque & rubeum, quae sunt huic arti vitiosa, reliqua autem multa genera non. Figitur autem arsenicum sicut sulphur. Verumtamen vero sublimatio ex metallorum calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & arsenicum materia perfecta huius operationis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem admixtum lucidum & squamosum & sensibile.

SERMO IN PRINCIPIO quod est argentum vitium.

Capit. xxxi.

Aureum quippe per vitium, quod etiam mercurius appellatur antiquorum vitium, est autem viscosa in visceribus terrae, substantia subtilis albe terrena per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousque humidum contemperetur a sicco et siccum ab humido equaliter. Ideoque fugit superficiem planam de facili, propter suam humiditatem. Non autem adheret, viscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quae illam contemperat, & non adherere permittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorum cum sulphure. Adheret quoque tribus mineralibus de facili, saturno videlicet & soli & ioui, & longius magis difficiat. Veni vero difficiat nisi per artificium. Ex hoc utique maximam elicias secretum. Est enim arsenicum & metallicum plumbum, & non submergitur aliquid in ar. vi. nisi sol. Solvantur tamen iupiter et saturnus luna & venus ab eo & commiscentur, & sine ipso aliquid metallorum deaurari non potest. Figitur est tinctura rubedinis exuberantissime, refectionis et fulgidi splendoris, et non recedit a commixto, donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua sed in mare quandoque potest similiter in casu.

PRIMVS

SERMO GENERALIS De effectibus naturae quae sunt corpora metallica.

Capit. xxxij.

Dicimus de metallicis corporibus, quae sunt effectus naturae principiorum. Sunt autem sex in numero. Aurum. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es. Ferrum.

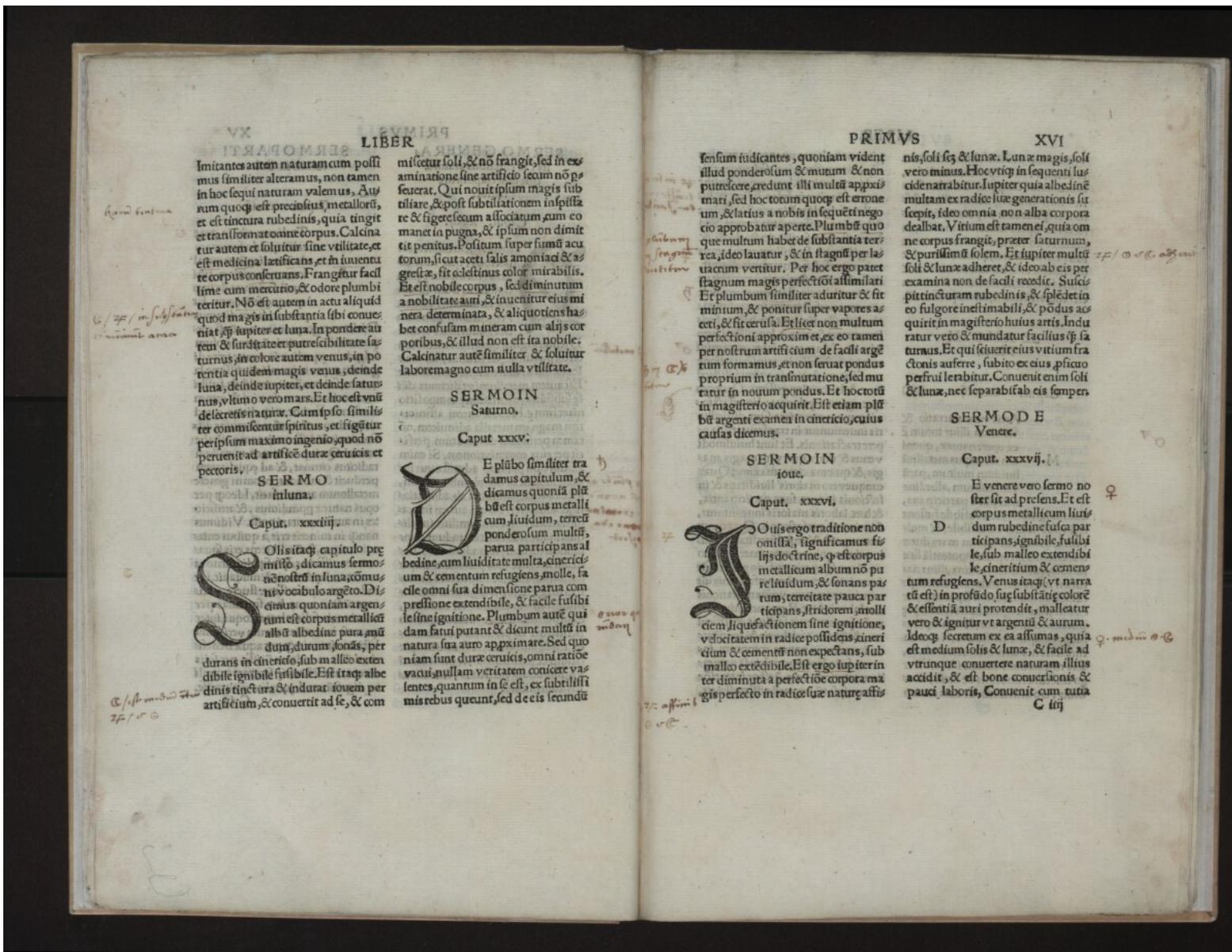
Dicimus igitur quoniam metallum est corpus minerale sensibile, submersibile ex omni dimensione extendibile. Est autem metallum (ut dicimus) de se substantia, et fortissime compositio nis et firmi. Habent autem similitudinem magnam metalla ad invicem, non tamen perfectam diminutum perficitur per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, non fit ex hoc plumbo aurum, sed erant et plumbum ab admixtione et aduritur. Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in rebus quibus inducendo cadit secundum communitatem cursum, secundum vero nostrum magisterium perfectum imperfecum adiunxit, & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneae, et imperfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per deum se invicem alterant & alterantur, & se invicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum unumquodque perficitur, sine alicuius administratione.

XV

SERMO PARTIcularis in Sole.

Capit. xxxij.

Tulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, speciale tibi tamen faciemus de uno quoque sermonem. Et primo de auro dicamus. Dicimus ergo quoniam aurum est corpus metallicum citrinum, ponderosum fulgidum equaliter in ventre terrae digestum, aqua minerali diutissime laevatum, sub malleo extendibile, sensibile, examinationem cineris & cimenti tollens. Ex hoc utique elicias, quod aliquod non est aurum, nisi causas distinctionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicibus citrinat, & ad equalitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoque per opus naturae perpendimus, & artificiosas in aurum mutari posse. Vidimus namque in mineris eris, a quibus emasnabat aqua, sed adducens eris squamas tenuissimas. Ipsa quoque diuturno et continuo lapsu laevae & mundavit. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus in sicca arena has squamas per tritium in solis calore excoqui, inter quas est inventum aurum verissimum. Est imitativum itaque per aquam benedictam illas mundatas fuisse, per solis autem calorem aeneae siccitate equaliter digestum, et ad equalitatem pervenisse.

XX
LIBER

Imitantes autem naturam cum possi-
mus similiter alteramus, non tamen
in hoc sequi naturam valeamus. Au-
rum quoque est preciosius metallorum,
et est tinctura rubedinis, quia tingit
et transformat omne corpus. Calcina-
tur autem et soluitur sine utilitate, et
est medicina laticans, et in iuuentu-
te corpus conseruans. Frangitur facilis-
sime cum mercurio, & odore plumbi
teritur. Non est autem in actu aliquid
quod magis in substantia sibi conue-
niat, quam iupiter et luna. In pondere au-
tem & surditate et putrescibilitate sa-
turnus, in colore autem venus, in po-
tentia quidem magis venus, deinde
luna, deinde iupiter, et deinde saturnus,
ultimo vero mars. Et hoc est vni-
uersale decretis naturae. Cum ipso simili-
ter conueniantur spiritus, et si quis
per ipsum maximo ingenio, quod non
peruenit ad artificem duram ceruicis et
pectoris.

SERMO
in luna.

Capitulum xxxvij.
Oli sitaq; capitulo pre-
missio, dicamus sermo-
nem nostrum in luna, comu-
ni vocabulo argento. Di-
cimus quoniam argen-
tum est corpus metalli
satis albedine pura san-
dum, durum, sonans, per-
durans in cineris, sub malleo exten-
dibile, ignibile, fusibile. Est itaq; albe-
dinis tinctura & indurat iouem per
artificium, & conuertit ad se, & con-

LIBER

mitetur soli, & non frangit, sed in ex-
aminatione sine artificio secum non pe-
ferat. Qui nouit ipsum magis sub-
tiliare, & post subtilationem in spissa
re & figere secum a locorum cum eo
manet in pugna, & ipsum non dimittit
penitus. Positum super fumum acu-
torum, sicut acetum salis ammoniaci & as-
grefiae, sit celestinus color mirabilis.
Est et nobile corpus, sed diminutum
a nobilitate auri, & inuenitur eius mi-
nera determinata, & aliquotiens ha-
bet confusam mineram cum alijs cor-
poribus, & illud non est ita nobile.
Calcinaur autem similiter & soluitur
laborem magno cum ulla utilitate.

SERMO IN
Saturno.

Capitulum xxxv.

DE plumbo similiter tra-
damus capitulum, &
dicamus quoniam plu-
mbum est corpus metalli
cum liuidum, terreum
ponderosum multum,
parua participans al-
bedine, cum liuiditate multa, cineris-
um & cementum refugiens, molle, fa-
cile omni sua dimensione parua com-
pressione extendibile, & facile fusibile
sine ignitione. Plumbum autem qui-
dam fatui putant & dicunt multum in
natura sua auro appropinquare. Sed quo-
niam nullam veritatem conuenit vas-
sentes, quantum in se est, ex subtilissi-
mis rebus queant, sed de eis secundum

PRIMVS
XVI

sentum iudicantes, quoniam vident
illud ponderosum & mutum & non
putrescere, credunt illi multum appropin-
quari auri, sed hoc totum quocumque est errone-
um, & latius a nobis in sequenti nego-
cio approbatur a parte. Plumbum quo-
que multum habet de substantia ter-
rea, ideo lauitur, & in stagnis per la-
uacrum vertitur. Per hoc ergo patet
stagnum magis perfectiori assimilari.
Et plumbum similiter adurit & fit
minium, & ponitur super vapores as-
ceti, & sic cerusa. Et licet non multum
perfectiori appropinquet, ex eo tamen
per nostrum artificium de facili argen-
tum formamus, et non seruat pondus
propriam in transmutatione, sed mu-
tantur in nouum pondus. Et hoc totum
in magisterio acquirit. Est etiam plumbum
argenti examen in cineris, cuius
causas dicemus.

SERMO IN
ioue.

Capitulum xxxvi.

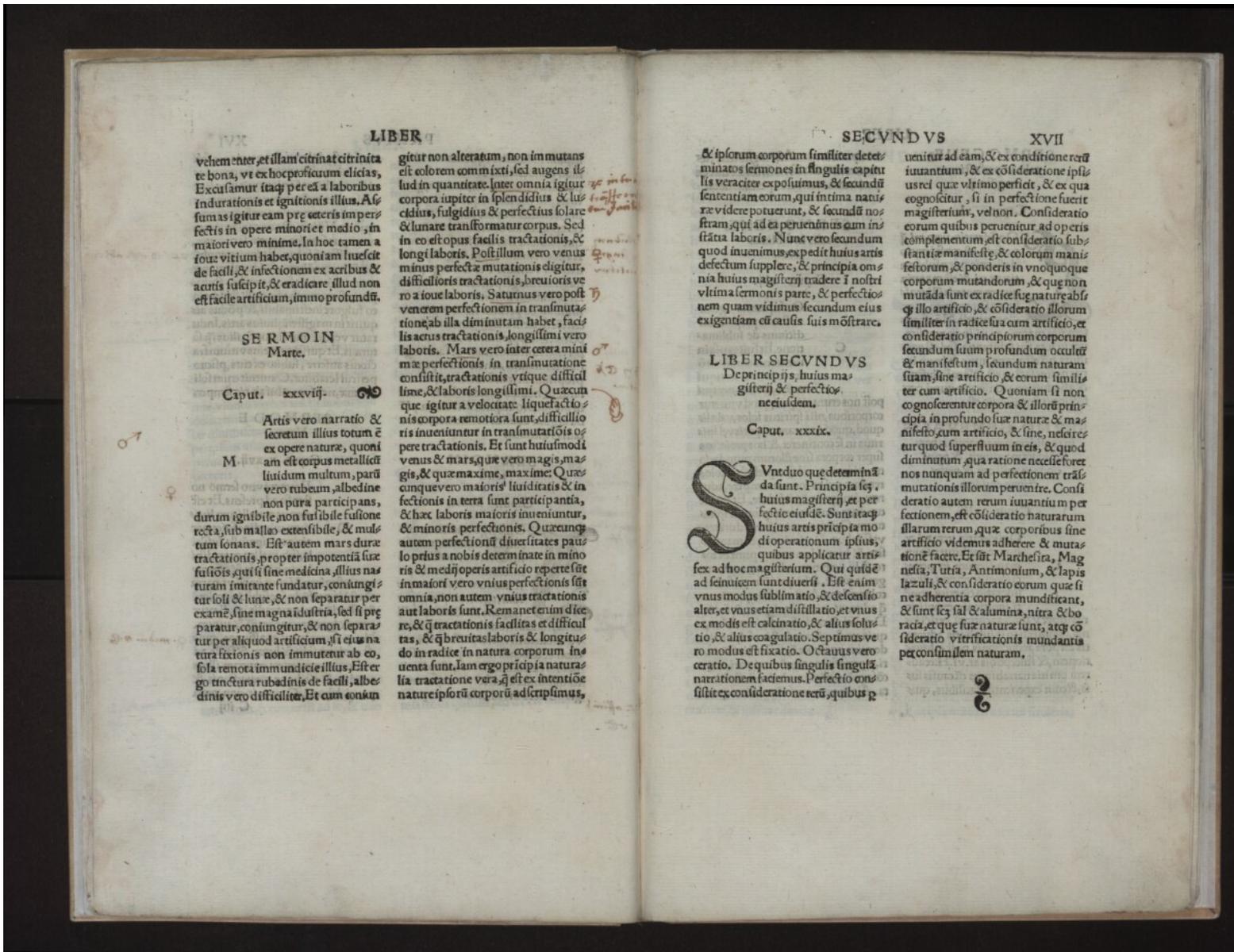
Ouis ergo traditione non
omissa, significamus sus-
ceptam doctrinam, quod est corpus
metalicum album non pu-
rescens, & sonans pa-
rum, terreatate pauca par-
ticipans, stridorem, molli-
tatem si que actionem sine ignitione,
velocitatem in radice possidens, cineris-
um & cementum non expectans, sub
malleo extendibile. Est ergo iupiter in
ter diminuta a perfectione corpora ma-
gis perfectio in radice suae naturae affis-

nis, sicut sol & luna. Luna magis, sicut
vero minus. Hoc utique in sequenti sus-
cidenarrabitur. Iupiter quia albedine
multam ex radice suae generationis sus-
cepit, ideo omnia non alba corpora
dealbat. Vitium est tamen, quia om-
ne corpus frangit, praeter saturnum,
& purissimum solem. Et iupiter multum
soli & lunae adheret, & ideo ab eis per
examina non de facili recedit. Sicut
pittincuram rubedinis, & splendet in
eo fulgore inestimabili, & pondus ac-
quirit in magisterio huius artis. Indu-
ratur veto & mundatur facillime ius sa-
turnum. Et qui sciuerit eius vitium fra-
ctionis auferre, subito ex eius picuo
perfrui poterit. Conuenit enim soli
& lunae, nec separabitur eis semper.

SERMO DE
Venere.

Capitulum xxxvij.

E venere vero sermo no-
ster sit ad praesens. Est est
corpus metallicum liuidum
rubedine fusca par-
ticipans, ignibile, fusibile,
sub malleo extendibile,
cineritium & cementum
refugiens. Venus itaque (ut narra-
tum est) in profundo suae substantiae colore
& essentia auri protendit, malleatur
vero & igitur ut argentum & aurum.
Ideo secretum ex ea assumas, quia
est medium solis & lunae, & facile ad
vtrunque conuertere naturam illius
accidit, & est bone conuersionis &
pauci laboris. Conuenit cum tutia
C lxx

LIBER
 vehementer, et illam citrinat citrinata
 te bona, ut ex hoc proficuum elicias,
 Excusamur itaq; per ea a laboribus
 indurationis et ignitionis illius. Al-
 sumas igitur eam per ceteris im per-
 factis in opere minoris et medio, in
 maiori vero minime, in hoc tamen a-
 fortis vitium habet, quoniam luescit
 de facili, & infectionem ex acibus &
 acutis suscipit, & eradicare illud non
 est facile artificium, immo profundum.

SERMO IN
 Marte.

Caput. xxxviij.

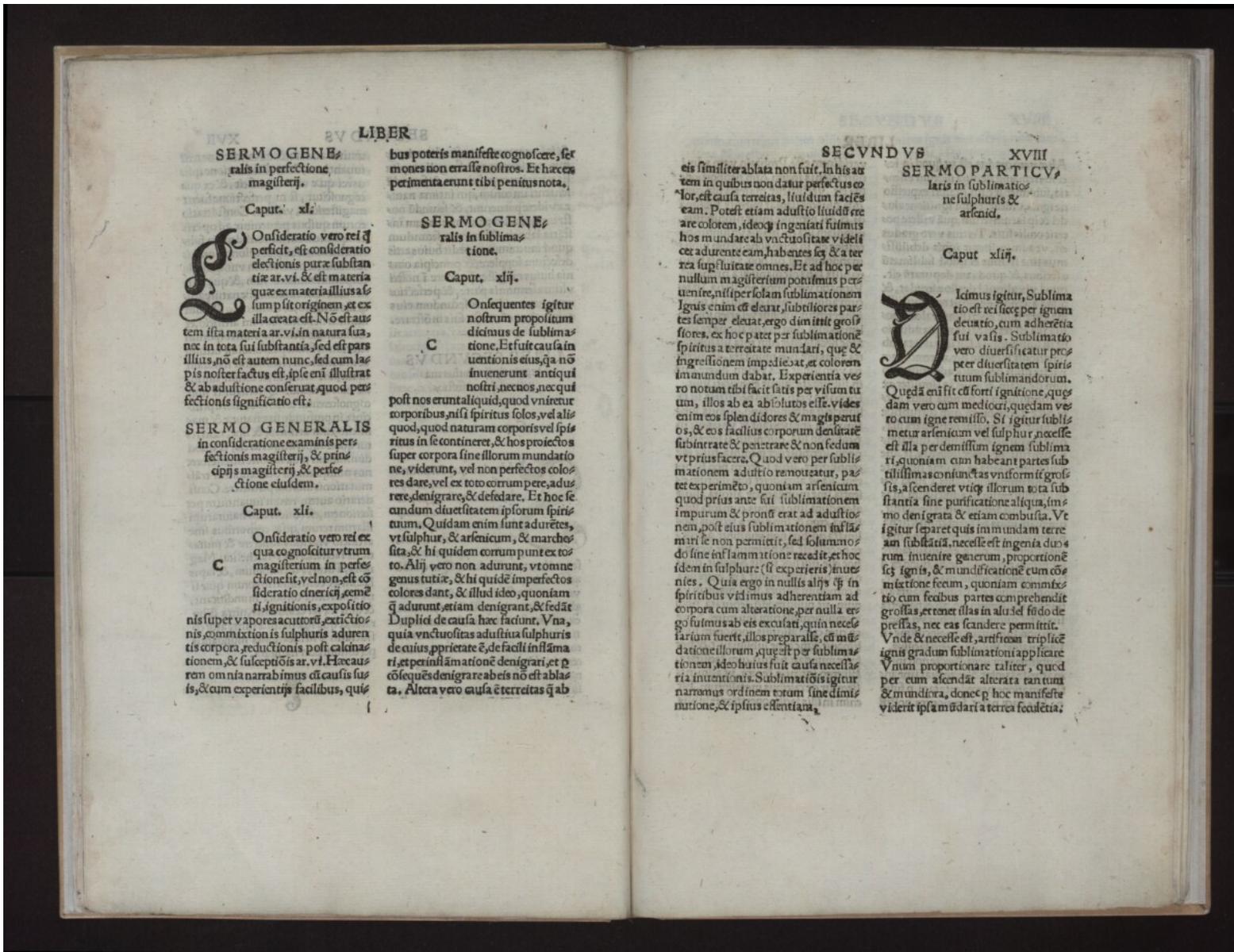
Artis vero narratio &
 secretum illius totum est
 ex opere nature, quoni-
 am est corpus metallicum
 luidum multum, parum
 vero rubeum, albedine
 non pura participans,
 dum ignibile non fusibile fusione
 recta, sub mallas extensibile, & multum
 sonans. Est autem mars dura
 tractationis, propter impotentiam suam
 fusiois, qui si sine medicina, illius na-
 turam imitante fundatur, coniungitur
 soli & lune, & non separatur per
 exam, sine magna industria, sed si pre-
 paratur, coniungitur, & non separatur
 per aliquod artificium, nisi eius na-
 tura fixationis non immutetur ab eo,
 sola remota immundicie illius, Est er-
 go tinctura rubadinis de facili, albe-
 dinis vero difficiliter, Et cum conuen-

SECUNDVS XVII
 & ipsorum corporum similiter dete-
 minatos sermones in singulis capitulis
 veraciter exposuimus, & secundum
 sententiam eorum, qui intima natura
 re videre poterunt, & secundum nos-
 stram, qui ad ea peruenimus cum in-
 stitia laboris. Nunc vero secundum
 quod inuenimus, expedit huius artis
 defectum supplere, & principia omnia
 huius magisterij tradere in nostri
 vltima sermonis parte, & perfectio-
 nem quam vidimus secundum eius
 exigentiam cum causis suis monstrare.

LIBER SECUNDVS
 De principijs, huius ma-
 gisterij & perfectio-
 neciudem.

Caput. xxxix.

Vnt duo que determinan-
 da sunt. Principia scilicet
 huius magisterij, et per-
 fectio eiusdem. Sunt itaq;
 huius artis principia mo-
 di operationum ipsius,
 quibus applicatur artifi-
 cium ad hoc magisterium. Qui quidem
 ad se invicem sunt diuersi. Est enim
 vnus modus subtilis, & defensionis
 alter, et vnus etiam distillatio, et vnus
 ex modis est calcinatio, & alius solutio,
 & alius coagulatio. Septimus vero
 modus est fixatio. Octauus vero
 ceratio. De quibus singulis singula
 narrationem faciemus. Perfectio eius-
 dem ex consideratione rerum, quibus per-

LIBER 2

SERMO GENERALIS
in perfectione
magisterij.

Caput. xli.

Consideratio vero rei q̄
perficit, est consideratio
electionis pure substan-
tize ar. vi. & est materia
quæ ex materia illius a
sum p̄ sit origines, et ex
illa creata est. Nō est aus-
tem ista materia ar. vi. in natura sua,
nec in tota sui substantia, sed est pars
illius, nō est autem nunc, sed cum las-
pis noster factus est, ipse enī illustrat
& ab aduisione conseruat, quod per
fectionis significatio est.

SERMO GENERALIS
in consideratione examinis per-
fectionis magisterij, & prin-
cipij magisterij, & per-
fectione eiusdem.

Caput. xlii.

Consideratio vero rei ex
qua cognoscitur vtrum
magisterium in perfec-
tione sit, vel non, est cō-
sideratio dnericij, ceme-
ti, ignitionis, expositio-
nis super vapores acutorū, extictio-
nis, commixtionis sulphuris aduren-
tis corpora, reductionis post calina-
tionem, & susceptionis ar. vi. Hæc aus-
rem omnia narabimus cū causis sus-
tis, & cum experientijs facilibus, quib-

bus poteris manifeste cognoscere, ser-
mōnes non errasse nostros. Et hæc ex-
perimenta erunt tibi penitus nota.

SERMO GENERALIS
in sublimas-
tione.

Caput. xliij.

Consequentes igitur
nostrum propositum
dicimus de sublima-
tione, Et fuit causa in-
uentionis eius, q̄a nō
inueniunt antiqui
nostri, nec nos, nec qui

post nos erunt aliquid, quod vniretur
corporibus, nisi spiritus solus, vel alius
quod, quod naturam corporis vel sp̄s
ritus in se contineret, & hos proiectos
super corpora sine illorum mundatio-
ne, viderunt, vel non perfectos colo-
res dare, vel ex toto eorum pere, adu-
rete, denigrare, & defedare. Et hoc se-
cundum diuersitatem ipsorum sp̄s
rituum, Quidam enim sunt adurentes,
vt sulphur, & arsenicum, & marcho-
sita, & hi quidem eorum punct ex to-
to. Alij vero non adurunt, vt omne
genus tutiæ, & hi quidē imperfectos
colores dant, & illud ideo, quoniam
q̄ adurunt, etiam denigrant, & fedāt
Dupliet de causa hæc faciunt. Vna,
quia vnicuocitas aduisionis sulphuris
de cuius pprietate, de facili inflama-
ri, et per inflamationē denigrari, et p̄
cōsequēs denigrare ab eis nō est ablas-
ta. Altera vero causa ē terretas q̄ ab

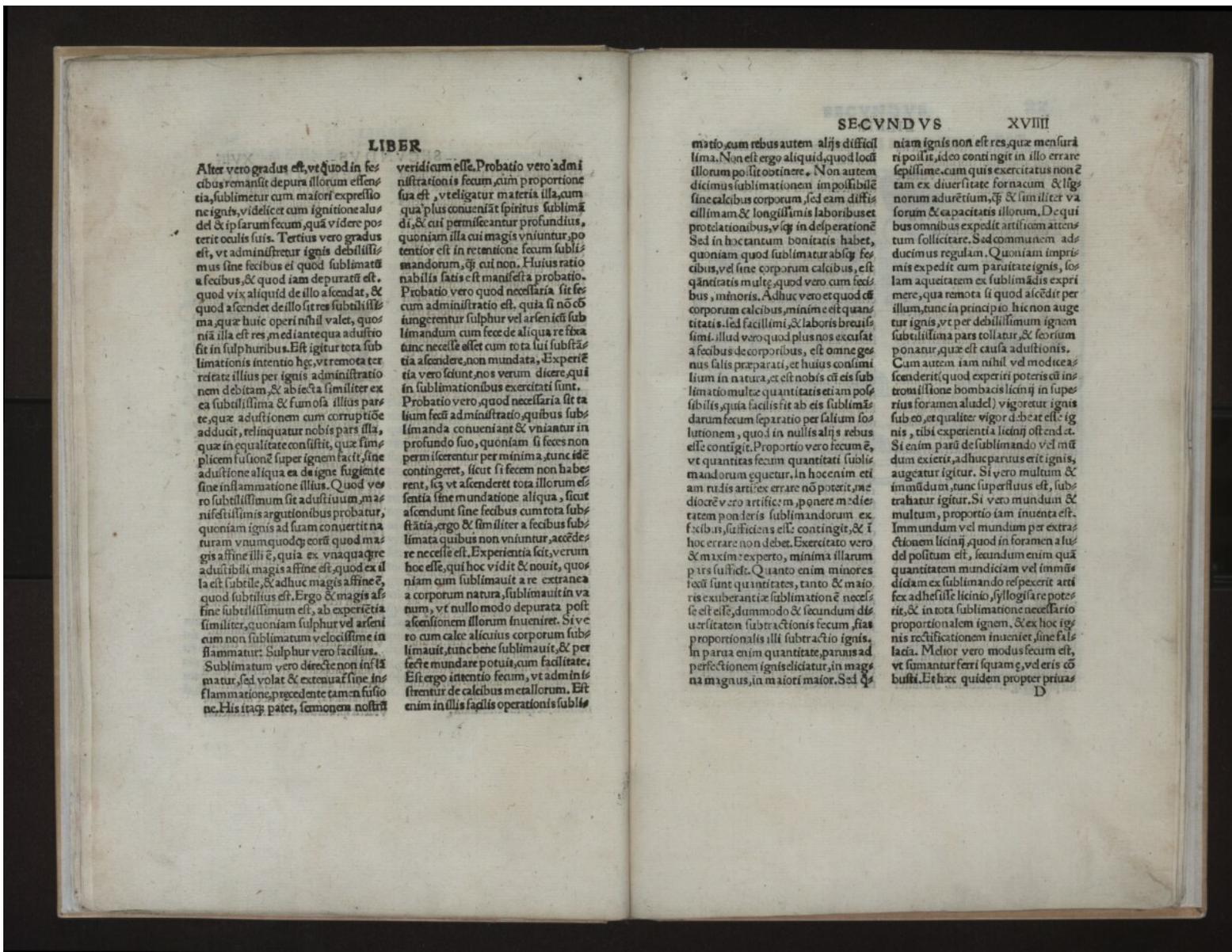
SECUNDVS XVIII
SERMO PARTICV
laris in sublimatio-
ne sulphuris &
arsenicid.

Caput. xliij.

eis similiter ablata non fuit. In his au-
tem in quibus non datur perfectus co-
lor, est causa terretas, siuidum faciēs
eam. Potest etiam aduistio liuidū cre-
are colorem, ideoq̄ ingeniati sumus
hos mundare ab vnicuocitate videli-
cet adurentem eum, habentes sc̄ & a ter-
rea sup̄litate omnes. Et ad hoc per
nullum magisterium potuimus p̄ces-
uente, nisi per solam sublimationem
Ignis enim est eleuat, subtiliores par-
tes semper eleuat, ergo dimittit gros-
siores, ex hoc patet per sublimationē
spiritus a terretate mundari, quæ
ingressionem impediatur, et colorem
immundum dabit. Experientia ves-
ro notum tibi facit satis per visum tu-
um, illos ab ea absolutos esse, vides
enim eos splendidos & magis peruf-
os, & eos facilius corporum densitate
subintrare & penetrare & non sedum
vt prius facere. Quod vero per subli-
mationem aduistio remouatur, pas-
ter experimēto, quoniam arsenicum
quod prius ante sui sublimationem
impurum & prorsū erat ad aduistio-
nem, post eius sublimationem in flā-
mari se non permittit, sed solummo-
do sine inflammatione recedit, et hoc
idem in sulphure (si experieris) inue-
nies. Quia ergo in nullis alijs sp̄s
in spiritibus vidimus adurentiam ad
corpora cum alteratione, per nulla ergo
sumus ab eis excusari, quin neces-
sarium fuerit, illos preparasse, cū in-
datione illorum, quæ est per sublima-
tionem, ideo huius fuit causa necessa-
ria inuentionis. Sublimatio igitur
naramus ordinem totum sine dimi-
nutione, & ipsius essentia.

Dicimus igitur, Sublima-
tio est rei sic per ignem
eleuatio, cum adherētia
sui vasis. Sublimatio
vero diuersificatur pro-
pter diuersitatem sp̄s
rituum sublimandorum.

Quedā enī sit est fortī ignitione, quæ
dam vero cum mediocri, quedam ves-
ro cum igne remissio. Si igitur subli-
metur arsenicum vel sulphur, necesse
est illa per demissum ignem sublima-
ri, quoniam cum habeant partes sub-
tilissimas conūctas vni formic grossi-
sis, ascenderet vtiq̄ illorum tota sub-
stantia sine purificatione aliqua, im-
mo denigrata & etiam combusta. Vt
igitur separata & etiam combusta. Vt
igitur separata quis in mundam terre-
am subleuā, necesse est ingeniā duo-
rum inuenire generum, proportionē
sc̄ ignis, & mundificationē cum cō-
mixtione fecum, quoniam commix-
tio cum fecibus partes eum prehendit
grossas, et tenet illas in aluē fido de-
pressas, nec eas scandere permittit.
Vnde & necesse est, artificum triplicē
ignis gradum sublimationi applicare
Vnum proportionare taliter, quod
per eum ascendat alterata tantum
& mundiora, donec p̄ hoc manifeste
viderit ipsa mundari a terrea feculētia;

LIBER

Alter vero gradus est, ut quod in fecibus remanet depura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, videlicet cum ignitione alius del & ipsarum fecum, qua videre poterit oculis suis. Tertius vero gradus est, ut administratur ignis debilissimus sine fecibus et quod sublimatum a fecibus, & quod iam depuratum est, quod vix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quae huic operi nihil valet, quoniam illa est res, mediante qua aduictio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intentio haec, ut remota terrefacta illius per ignis administratio nem debitam, & abiectione similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quae aduisionem cum corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quae in equalitate consistit, quae simplicem fusionem super ignem facit, sine aduisione aliqua ea de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod vero subtilissimum sit aduictiuum, manifestissimum argutionibus probatur, quoniam ignis ad se iam conuertitur naturam unum quodque eorum quod magis affine illi est, quia ex vnaquaque aduictibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est. Ergo & magis affine subtilissimum est, ab experientia similiter, quoniam sulphur vel arsenicum non sublimatum velocissime inflammatur: Sulphur vero facillime.

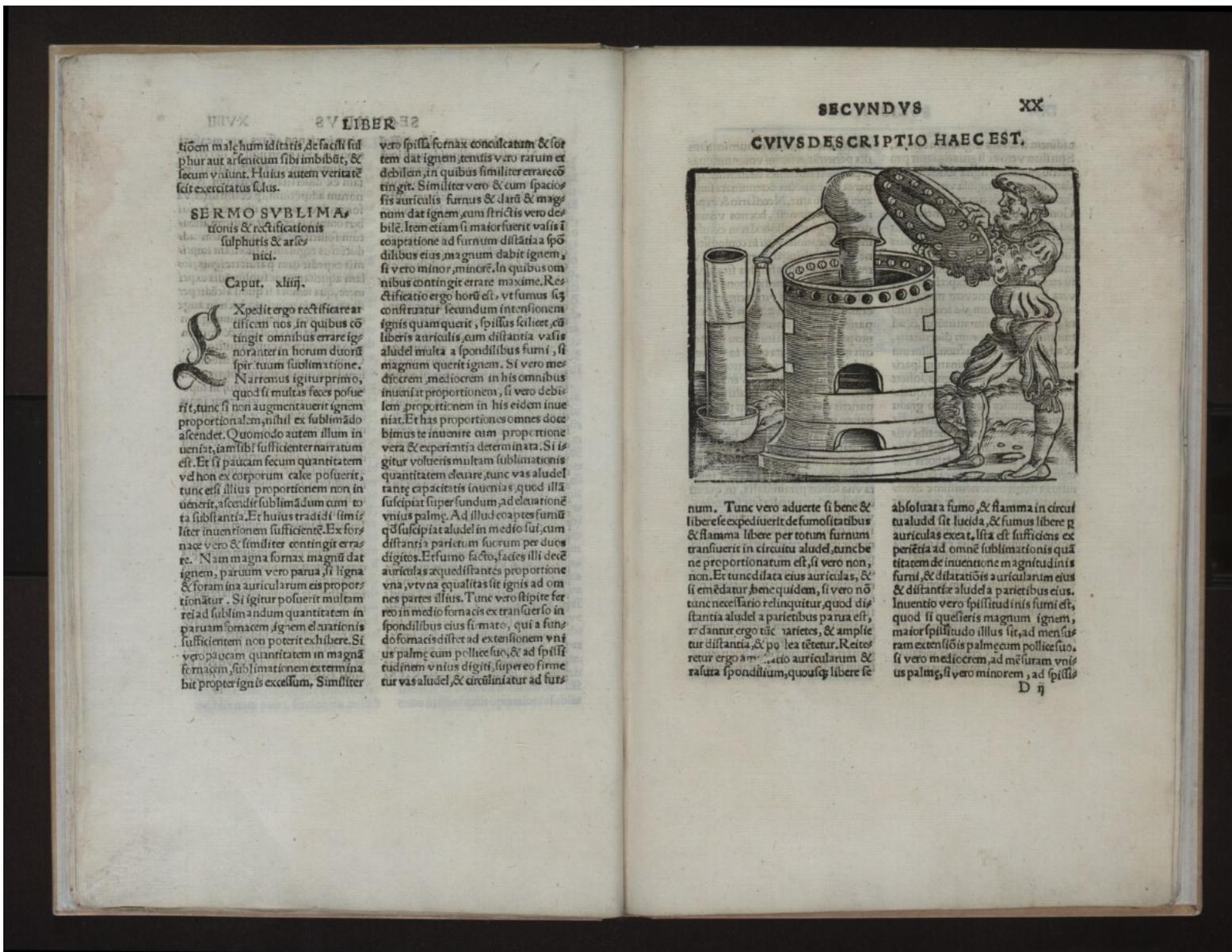
veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum, cum in proportione sua est, ut eligatur materia illa, cum qua plus conveniat spiritus sublimandi, & cui permisceantur profundius, quoniam illa cui magis uniantur, potentior est in retentione fecum subtilis mandorum, quae non. Huius ratio nabilis satis est manifesta probatio. Probatio vero quod necessaria sit fecum administratio est, quia si non contingerentur sulphur vel arsenicum sublimandum cum fecum de aliqua re fibra tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia vero scit, nos verum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero, quod necessaria sit rationem fecum administratio, quibus sublimanda conveniant & uniantur in profundo suo, quoniam si fecum non permisceantur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecum non haberent, sed ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non uniantur, accedere necesse est. Experientia scit, verum hoc esse, qui hoc vidit & novit, quoniam quoniam sublimavit a re extranea a corporum natura, sublimavit in vacuum, ut nullo modo depurata post ascensionem illorum inveniret. Si vero cum calcem alius corporum sublimavit, tunc bene sublimavit, & per se fecum mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio fecum, ut administrantur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio.

SECUNDVS XVIII

mentio, cum rebus autem alijs difficilissima. Non est ergo aliquid, quod loci illorum possit continere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficilissimam & longissimam laboribus et prostrationibus, vix in desperatione. Sed in hoc tantum bonitatis habet, quoniam quod sublimatur ab ignis, vel sine corporum calcibus, est quantitas multae, quod vero cum fecibus, minoris. Adhuc vero et quod est corporum calcibus, minimum est quantitas, sed facillime, & laboris brevissimum. Illud vero quod plus nos excusat a fecibus de corporibus, est omne genus salis preparati, et huius consummationem in natura, et est nobis cum eis sublimatio multae quantitas etiam post sublimationem, quia facilis sit ab eis sublimationem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio vero fecum est, ut quantitas fecum quantitati subtilis am raris artibus errare non poterit, me diocrem vero artificem, ponere modicam pondus sublimandorum, ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiae sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum dicitur utilitatem subtractionis fecum, fiat proportionalis illi subtractioni ignis. In parva enim quantitate, parvus ad perfectionem ignis eliciatur, in magis nam magis, in maiori maior. Sed quae

niam ignis non est res, quae mensurari possit, ideo contingit in illo errare subtilissime, cum quis exercitatus non est tam ex diversitate fornacum & lignorum aduictiuum, quae & similiter variorum & capacitatis illorum. De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem aduictiuum regulam. Quoniam imprudens expedit cum paritate ignis, solum aequitatem ex sublimandis exprime, quae remota si quod accedit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignem subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quae est causa aduisionis. Cum autem iam nihil vel modice ascendit, quod experiri poteris in inspectione bombacis licinij in superius foramen aludel) vigoretur ignis sub eo, et qualiter vigor debeat esse ignis, tibi experientia licinij ostendat. Si enim parum de sublimando vel mundum exierit, adhuc parvus erit ignis, augeatur igitur. Si vero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si vero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum vel mundum per extractionem licinij, quod in foramen aludel positum est, secundum enim quae quantitatem munditiam vel immunditiam ex sublimando respexerit artifex adhaesisse licinij, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inveniet, sine falsalacia. Melior vero modus fecum est, ut sumantur ferri squamae, vel eris cobusti. Et haec quidem propter prius

D

LIBER 22

idem malchum id est de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibit, & secum vitium. Huius autem veritate scit exercitatus solus.

SERMO SVBLIMATIONIS SVPHVRIS & ARSENICI.

Capit. xliij.

Expedit ergo rectificare artificem nos in quibus contingit omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione. Narramus igitur primo, quod si multas fecerit potuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionalem, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam sibi sufficienter narratum est. Et si paucam secum quantitatem vel non ex corporum cale posuerit, tunc eius illius proportionem non inuenit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidit similitudinem inuenitionem sufficientem. Ex fornae vero & similiter contingit errare. Nam magna fornax magnam dat ignem, paruum vero parua si ligna & fornax in auricularum eis proportionatur. Si igitur posuerit multam rem ad sublimandum quantitatem in parua fornacem ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si vero paucam quantitatem in magna fornacem, sublimationem exterrimabit propter ignis excessum. Similiter

vero spissa fornax concalcatur & fortem dat ignem, tenuis vero rarum et debilem in quibus similiter errare contingit. Similiter vero & cum spiculis auricularis furnus & Jari & magnum dat ignem, cum stricis vero debile. Item etiam si maior fuerit vasis in coaptatione ad furnum distans a spondilibus eius magnum dabit ignem, si vero minor, minore, in quibus omnibus contingit errare maxime. Resuscitatio ergo horum est, ut fumus sequestratur secundum intentionem ignis quam querit, spissus scilicet, cum liberis auricularis, cum distans a vasis aludel multa a spondilibus fumi, si magnum querit ignem. Si vero mediocre, medietatem in his omnibus inueniat proportionem, si vero debilem proportionem in his eadem inueniat. Et has proportionem omnes docuimus te inuenire cum proportionem vera & experientia determinata. Si igitur volueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aludel tante capacitatis inuenias, quod illa suscipiat superfundum ad eleuationem vntus palmi. Ad illud coaptas furnum quod suscipiat aludel in medio sui, cum distans a parietum furum per duos digitos. Et fumo facto, facies illi decem auricularis aquales sitis proportionem vna, ut vna equalitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stipite ferro in medio fornacis ex transverso in spondilibus eius firmato, qui a fundo fornacis distet ad extensionem vntus palmi cum pollice suo, & ad spissitudinem vntus digiti, super eo firmetur vas aludel, & circumdatur ad furnum.

SECUNDVS XXX

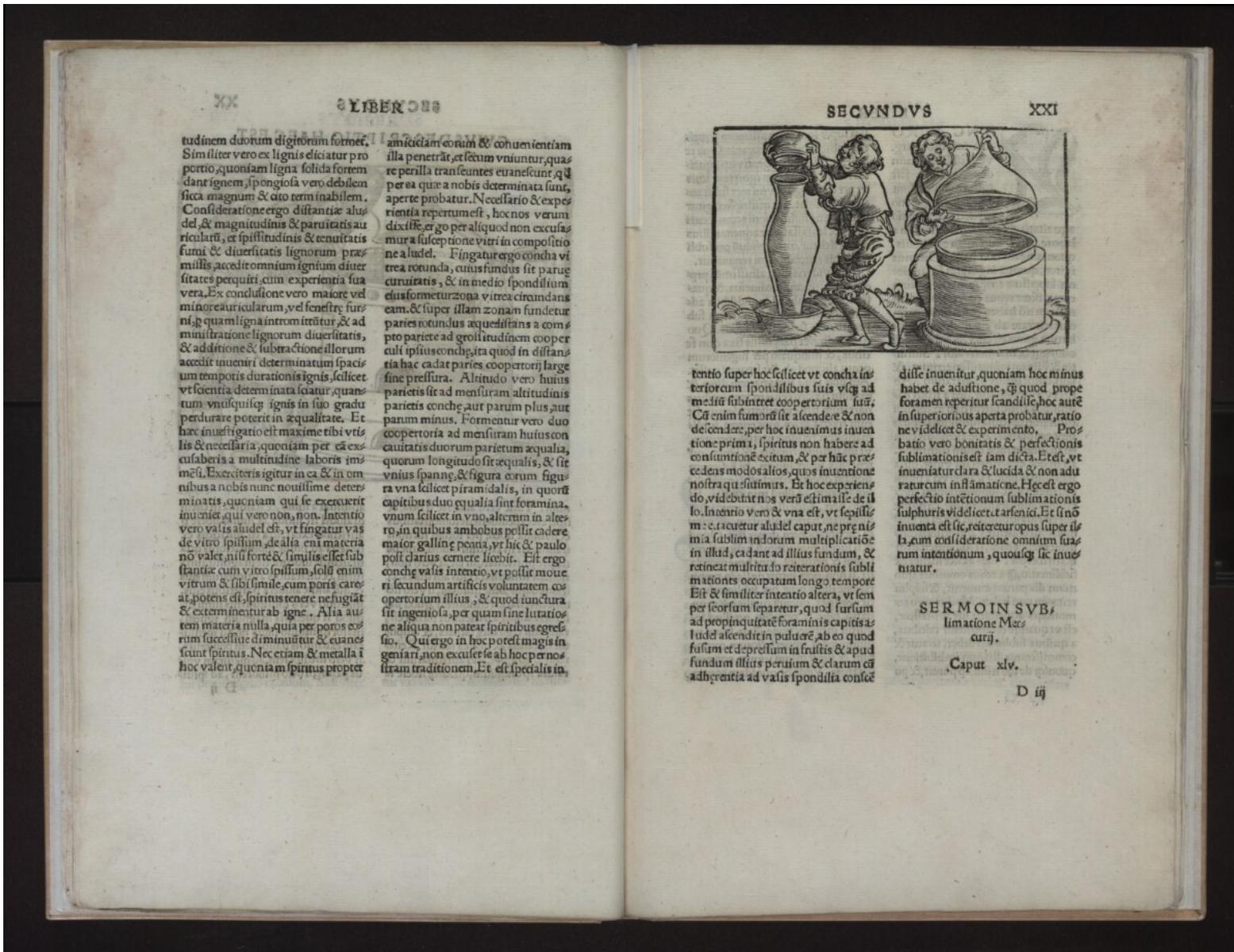
CVIVS DESCRIPTIO HAEC EST.

num. Tunc vero aduerte si bene & libere expeluerit de fumo statibus & flamma libere per totum furnum transuerit in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est, si vero non, non. Et tunc dilata eius auricularis, & si emendatur bene quidem, si vero non tunc necessario relinquatur, quod distans a parietibus parua est, et dantur ergo tunc parietes, & amplectitur distans, & pro lea teneatur. Reiteretur ergo a parietibus auricularum & ratura spondilium, quousque libere se

absoluta a fumo, & flamma in circuitu aludel sit lucida, & fumus libere per auricularis exeat, ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuenitione magnitudinis furni, & distans a parietibus eius, & distans a parietibus eius. Inuentio vero spissitudinis furni est, quod si quiesceris magnum ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensuram extensionis palmi cum pollice suo, si vero medicrem ad mensuram vntus palmi, si vero minorem, ad spissitudinem

D ij

XX
LIBER ONS

itudinem duorum digitorum fornet.
Similiter vero ex lignis eliciatur pro
portio, quoniam ligna solida fortem
dant ignem, spongiosa vero debilem
siccā magnum & cito rem inabilem.
Consideratione ergo distantia alius
del & magnitudinis & paruitatis au
riculari, et spissitudinis & tenuitatis
fumi & diversitatis lignorum præ
missis accedit omnium ignium diver
sitates perquiri, cum experientia sua
vera. Ex condensatione vero maiore vel
minore auricularum, vel fenestris fur
ni, quam ligna intromittuntur, & ad
ministratione lignorum diversitatis,
& additione & subtractione illorum
accidit inveniri determinatum spacium
temporis durationis ignis, scilicet
ut scientia determinata sciat, quan
tum unquamquisq; ignis in suo gradu
perdurare poterit in æqualitate. Et
hæc investigatio est maxime tibi utilis
lis & necessaria, quoniam per eā ex
cusaberis a multitudine laboris im
mense. Exerciteris igitur in ea & in om
nibus a nobis nunc novissime determi
natis, quoniam qui se exercuerit
inveniet, qui vero non, non. Intentio
vero valis aludel est, ut fingatur vas
de vitro spissum, de alia enī materia
nō valet, nisi forte & similis esset sub
stantia cum vitro spissum, solidū enim
vitrum & sibi simile, cum poris careat,
potens est, spiritus tenere ne fugiat
& exterminetur ab igne. Alia au
tem materia nulla, quia per poros eor
um succedisse dimittuntur & evanes
cunt spiritus. Nec etiam & metalla in
hoc valet, quoniam spiritus propter

amicitiam eorum & convenientiam
illa penetrat, et secum vniuntur, quas
re perilla transeunt evanescent, quod
per ea que a nobis determinata sunt,
aperte probatur. Necessario & exper
ientia reperitur est, hoc nos verum
dixisse, ergo per aliquid non excusa
mur a susceptione vitri in compositione
ne aludel. Fingatur ergo concha vi
tra rotunda, cuius fundus sit parug
curvatus, & in medio spondilium
eius formetur zona vitrea circumdans
eam, & super illam zonam fundetur
paries rotundus æquidistans a com
pro pariete ad grossitudinem cooper
culi ipsius conchæ, ita quod in distan
tia hac cadat paries cooperitorij large
sine pressura. Altitudo vero huius
parietis sit ad mensuram altitudinis
parietis conchæ, aut parum plus, aut
parum minus. Formetur vero duo
cooperitoria ad mensuram huius con
cavitatis duorum parietum æqualia,
quorum longitudo sit æqualis, & sit
vnius spangæ, & figura eorum figu
ra vna scilicet pyramidalis, in quorū
capitibus duo æqualia sint foramina,
vnum scilicet in vno, alterum in al
tero, in quibus ambobus possit cadere
maior gallinæ penna, ut hic & paulo
post clarius cernere licebit. Est ergo
conchæ valis intentio, ut possit moue
ri secundum artificis voluntatem co
operitorium illius, & quod iunctura
sit ingeniosa, per quam sine luctatio
ne aliqua non pateat spiritibus egres
sio. Qui ergo in hoc potest magis in
geniari, non excuset se ab hoc per nos
istram traditionem. Et est specialis in

SECUNDVS
XXI

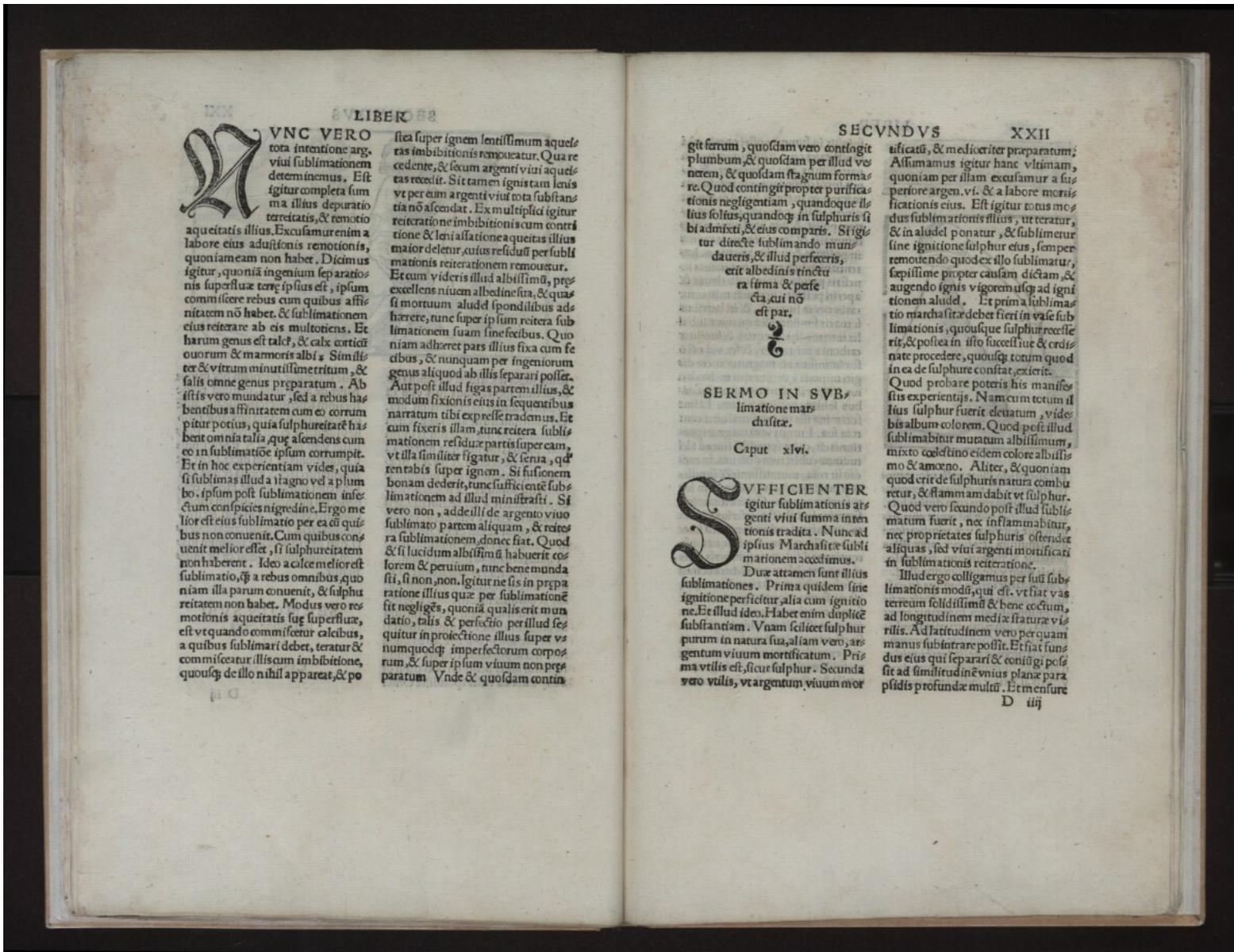
tentio super hoc scilicet ut concha in
teriorum spondilibus suis usq; ad
mediū subintret cooperitorium suū.
Cū enim fumosa sit ascendere & non
descendere, per hoc invenimus inven
tione primā, spiritus non habere ad
consumtionē exitum, & per hæc præ
cedens modos alios, quos inventione
nostra quæsitimus. Et hoc experien
do, videbitur nos verū estimasse de il
lo. Intentio vero & vna est, ut sepius
mencetur aludel caput, ne præni
mia sublim in horum multiplicatiōe
in illud, cadant ad illius fundum, &
retineat multitudo reiterationis subli
mationis occupatam longo tempore
Est & similiter intentio altera, ut sem
per seorsum separetur, quod sursum
ad propinquitatē foraminis capitæ al
udel ascendit in pulvere ab eo quod
sursum et depresso in frustis & apud
fundum illius perarum & clarum cū
adherentia ad valis spondilia consce

dille invenitur, quoniam hoc minus
habet de adustione, quod prope
foramen reperitur scandit, hoc autē
in superioribus aperta probatur, ratio
ne videlicet & experimento. Pro
batio vero bonitatis & perfectionis
sublimationis est iam dicta. Et est, ut
inveniat clara & lucida & non adu
raturum in flammatione. Hec est ergo
perfectio intentionum sublimationis
sulphuris videlicet arsenici. Et si nō
inventa est sic, reiteretur opus super il
la, cum consideratione omnium suar
um intentionum, quousq; sic inue
niatur.

SERMO IN SVB
limatione Mar
curj.

Caput xlv.

D iij

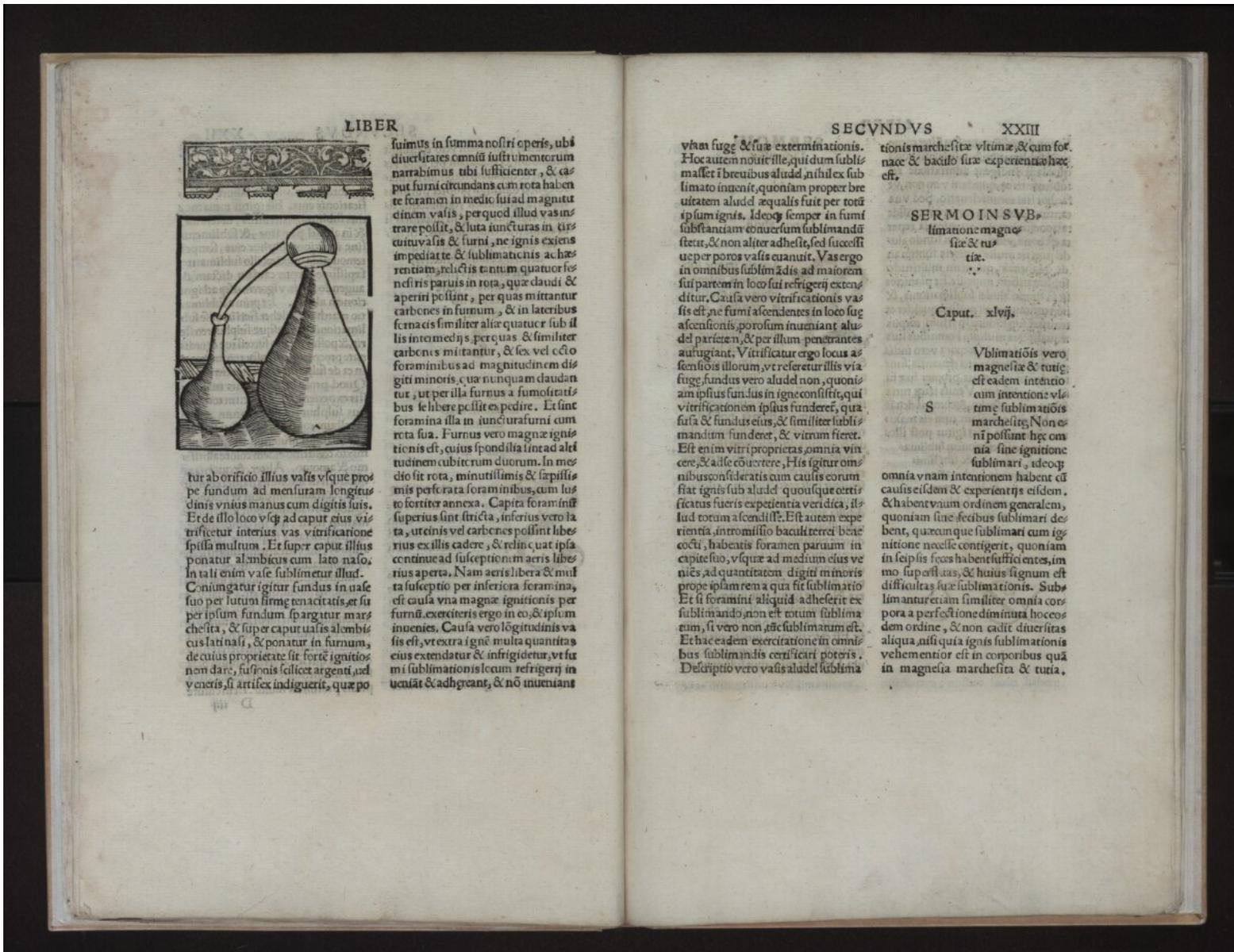
VNC VERO tota intentione arg. viui sublimationem deteminemus. Est igitur completa summa illius deparatio terretatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore eius aduisionis remotionis, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quoniam ingenium separatis nis superflua teretis ipsius est, ipsum commiscere rebus cum quibus affinitatem non habet. & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et harum genus est talis, & calx corticis ouorum & marmoris albi. Similiter & vitrum minutissimum, & salis omne genus preparatum. Ab istis vero mundatur, sed a rebus habentibus affinitatem cum eo corrumpitur potius, quia sulphureitate habent omnia talia, que ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam vides, quia si sublimas illud a iagno vel a plumbo. ipsum post sublimationem infusum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo a calce melior est sublimatio, quam a rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus vero remotionis aqueitatis superflua, est ut quando commiscetur calcibus, a quibus sublimari debet, teratur & commisceatur illis cum imbibitione, quousque de illo nihil appareat, & po-

ista super ignem lentissimum aqueitas imbibitionis remouetur. Qua recedente, & lacum argenti viui aqueitas recedit. Sit tamen ignis tam lenis ut per eum argenti viui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cum contritione & leni assatione queitas illius maior deletur, cuius residuum per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum videris illud albidissimum, preexcellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludel spondilibus adherere, tunc super ipsum reitera sublimationem suam sine fecibus. Quoniam adhaeret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorum genus aliquid ab illis separari possit. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuae partis super eam, ut illa similiter figatur, & teratur, & reterabis super ignem. Si fusionem bonam dederit, tunc sufficienter sublimationem ad illud ministrasti. Si vero non, adde illi de argento viuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quod & si lucidum albidissimum habuerit colorem & peritium, tunc bene mundasti, si non, non. Igitur ne sis in preparatione illius quae per sublimationem sit negligens, quoniam qualis erit mundatio, talis & perfectio per illud sequitur in projectione illius super versus numquodque imperfectorum corporum, & super ipsum viuum non preparatum. Vnde & quosdam contin-

SERMO IN SVB-
limatione mar-
chalis.
Caput xlii.

SUFFICIENTER igitur sublimationis argenti viui summa intentionis tradita. Nunc ad ipsius Marchalis sublimationem accedimus. Dux atamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione perficitur alia cum ignitione. Et illud ideo. Habet enim duplicem substantiam. Vnam scilicet sulphur purum in natura sua, aliam vero, argentum viuum mortificatum. Prima utilis est, sicut sulphur. Secunda vero utilis, ut argentum viuum mor-

SECVNDVS XXII
tificatum, & mediciter preparatum. Assumamus igitur hanc vltimam, quoniam per illam excusamur a superiore argen. vi. & a labore mortificationis eius. Est igitur totus mortuus sublimationis illius, ut teratur, & in aludel ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphureus, semper remouendo quod ex illo sublimatur, sapissime propter causam dictam, & augendo ignis vigorem usque ad ignitionem aludel. Et prima sublimatio marchalis debet fieri in vase sublimationis, quousque sulphur recesserit, & postea in isto successiue & creitate procedere, quousque totum quod in ea de sulphure consistat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experientijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatum, vides bis album colorem. Quod post illud sublimabitur mutatum albidissimum, mixto caelestino eidem colore albidissimo & amano. Aliter, & quoniam quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammam dabit ut sulphur. Quod vero secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas, sed viui argenti mortificationis sublimationis reiteratione. Illud ergo colligamus per sui sublimationis modum, qui est, ut fiat vas terrenum solidissimum & bene coctum, ad longitudinem mediae stature visuris. Ad latitudinem vero per quam manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & coniungi possit ad similitudinem viui planae parafidis profundae multae. Et mensure

LIBER

tur ab orificio illius vasis vsque prope fundum ad mensuram longitudo duntaxat vnus manus cum digito luis. Et de illo loco vsq; ad caput eius vitrificetur interius vas vitrificatione spissa multum. Et super caput illius ponatur almbicus cum lato naso. In tali enim vase sublimetur illud. Coniungatur igitur fundus in vase suo per lutum firmo tenacitatis, et sit per ipsum fundum spargatur mars chesita, & super caput vasis almbicus latius, & ponatur in furnum, de cuius proprietate sit forte ignitio non dare, si foras scilicet argenti, vel vneris, si artifex indiguerit, quae po-

sumus in summa nostri operis, ubi diueritates omnium sistrumentorum narrabimus tibi sufficienter, & caput furni circumdans cum rota habente foramen in medio suad magnitudinem cinem vasis, per quod illud vas intrare possit, & luta iuncturas in cinere vasis & furni, ne ignis exiens impediatur & sublimationis adhaerentiam, relictis tamen quatuor secundis paruis in rota, quae claudi & aperiri possunt, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus formis similiter alia quatuor sub illis intermedijs, per quas & similiter carbones mittantur, & sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quae nunquam claudantur, ut per illa furnus a fumositatebus libere possit exire. Et sint foramina illa in iuncturae furni cum rota sua. Furnus vero magnae ignitionis est, cuius spondilia sint ad altitudinem cubitrum duorum. In medio sit rota, minutissimis & sapsissimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta, inferius vero lata, ut cinis vel carbones possint libere ex illis cadere, & relinquat ipsa continuae susceptionem aeris liberius aperta. Nam aeris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa vna magnae ignitionis per furnum, exerciteris ergo in eo, & ipsum inuenies. Causa vero longitudinis vasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur & infrigidetur, ut furni sublimationis locum refrigerij inueniat & adhaerant, & non inueniant

SECUNDVS XXIII

viam fugae & suae exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuius aliquid, nihil ex sublimato inuenit, quoniam propter breuitatem aludel equalis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in furni substantiam conuersum sublimandum fitur, & non aliter adhaeret, sed successiue per poros vasis euadit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extenditur. Causa vero vitrificationis vasis est, ne furni ascendentes in loco fugae ascensionis, porosum inueniant aludel parietem, & per illum penetrantes auertant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut referatur illis via fugae fundus vero aludel non, quoniam ipsi sunt in igne conliti, qui vitrificationem ipsius fundere, quae fusa & fundus eius, & similiter sublimandum fundere, & vitrum fiet. Est enim vitri proprietas, omnia vitrare, & ad se coherere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum fiat ignis sub aludel quouique certificatus fueris experientia veridica, illud totum ascendit. Est autem experientia, in trochillo baculi tereti bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, vsque ad medium eius veniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem a qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhaerit ex sublimando, non est totum sublimatum, si vero non, est sublimatum est. Et haec eadem exercitatio in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio vero vasis aludel sublimati-

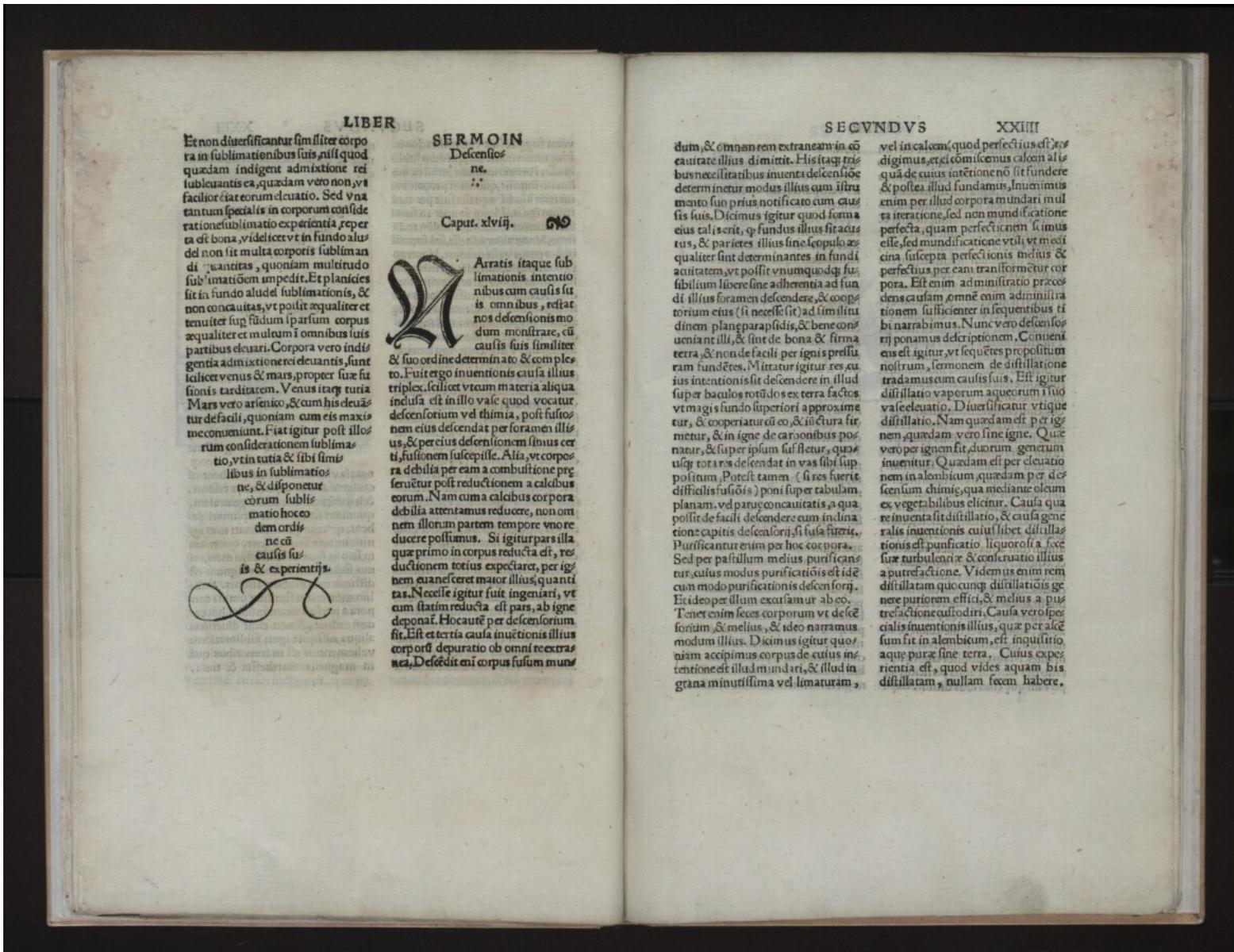
tionis marchesita vltima, & cum fornace & baculo suae experientiae haec est.

SERMO IN SVB

limatione magno sic & turia.

Caput. xlvij.

Vblimationis vero magnetis & turiae est eadem intentio cum intentione vltimae sublimationis marchesitae. Non enim possunt haec omnia sine ignitione sublimari, ideoq; omnia vnam intentionem habent cum causis eisdem & experientijs eisdem. & habent vnum ordinem generalem, quoniam sine fecibus sublimari debent, quae tanque sublimari cum ignitione necesse contigerit, quoniam in seipis feces habent sufficientes, imo superfluas, & huius signum est difficultas suae sublimationis. Sublimantur etiam similiter omnia corpora a perfectione dimissa hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis vehementior est in corporibus quam in magnetis marchesita & turia.

LIBER II

Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quaedam indigent admixtione rei subleuantis ea, quaedam vero non, vti facilius erat eorum eleuatio. Sed vna tantum specialis in corporum consideratione sublimatio experientia reperita est bona, videlicet vt in fundo alius del non sit multa corporis sublimandi vanitas, quoniam multitudine sublimatiōem impedit. Et planities sit in fundo alius del sublimationis, & non concauitas, vt possit aequaliter et tenuiter super fundum sparsum corpus aequaliter et multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora vero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet venus & mars, propter suae fusionis tarditatem. Venus itaque tutia Mars vero arsenico, & cum his eleuatur defacili, quoniam cum eis maxima meconueniunt. Fiat igitur post illorum considerationem sublimatio, vt in tutia & sibi similibus in sublimatione, & disponetur eorum sublimatio hoc modo ordinis cum causis suis & experientijs.

LIBER II

SERMO IN DESCENSUS

ne.

Caput. xlvij.

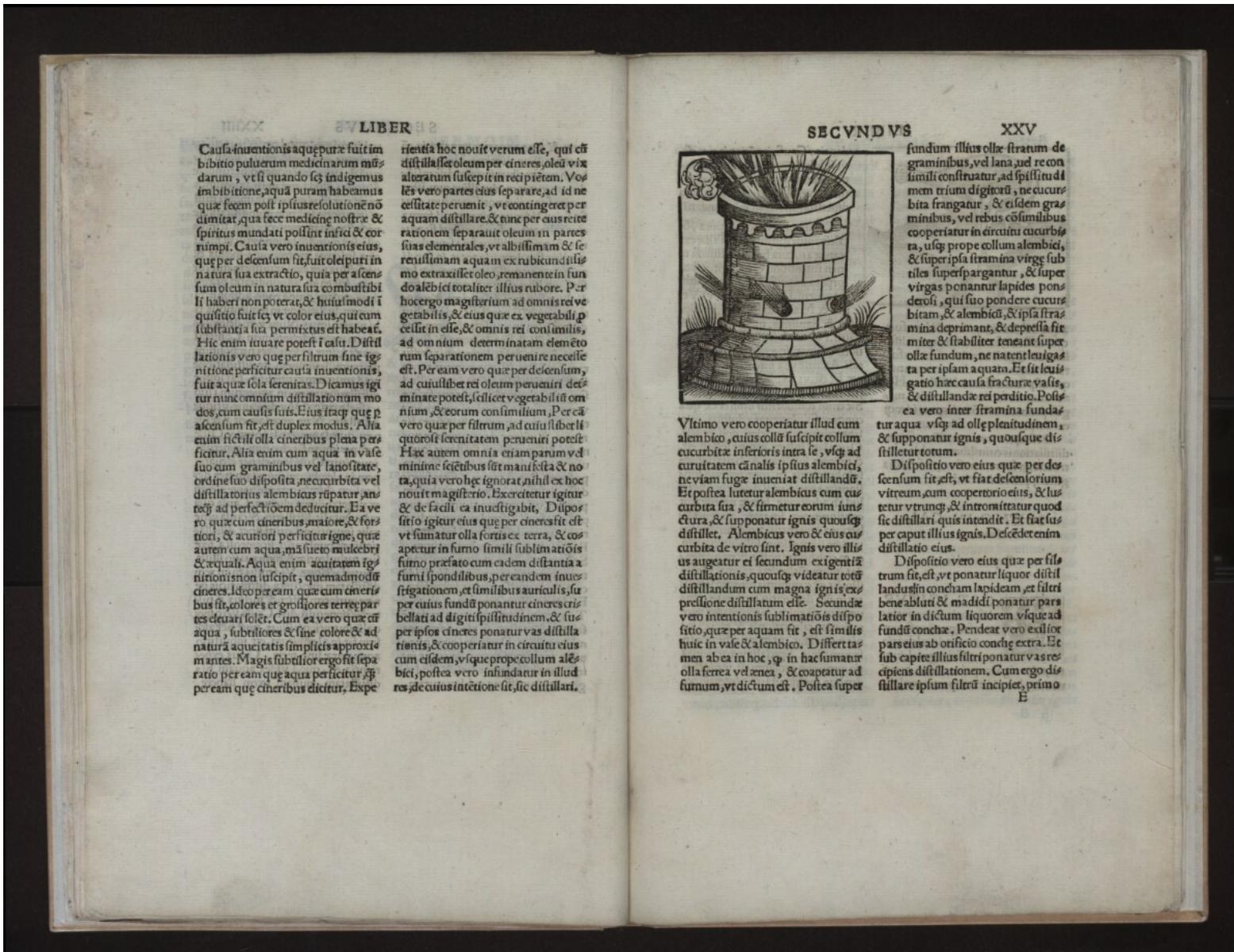
Marratis itaque sublimationis intentionibus cum causis suis omnibus, restat nos descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter & suo ordine determinato & completo. Fuit ergo inuentionis causa illius triplex, scilicet vtrum materia aliqua inclusa est in illo vale quod vocatur descensorium vel thimia, post fusione eius descendat per foramen illius, & per eius descensionem sibi certis, fusionem suscepisse. Alia, vt corpora debilia per eam a combustionione preseruēt post reductionem a calibus eorum. Nam cum a calibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quae primo in corpus reducta est, reductionem totius expectaret, per ignem euanesceret maior illius quantitas. Necessē igitur fuit ingeniari, vt cum statim reducta est pars, ab igne deponat. Hoc autē per descensorium fit. Est et tertia causa inuentionis illius corporis depuratio ob omni reextranea. Descendit enim corpus solum mundum,

SECUNDVS

XXIII

dum, & omnem extraneam in eo euitare illius dimittit. His itaque tribus necessitatibus inuenta descensio determinatur modus illius cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur quod foramen eius talis erit, quod fundus illius sit acutus, & parietes illius sine seculo acqualiter sint determinantes in fundi acuitatem, vt possit vnumquodque sublimium libere sine adherentia ad fundum illius foramen descendere, & cooperitorium eius (si necessē sit) ad similitudinem plane parapsidis, & bene conueniant illi, & sint de bona & firma terra, & non de facili per ignis pressuram fundētes. Mitatur igitur res cuius intentionis sit descendere in illud super baculos rotundo ex terra factos vt magis fundo superiori a proximeatur, & cooperiatur ei eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suspiratur, quousque tota res descendat in vas sibi positum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusibilis) poni super tabulam planam, vel paruo concauitatis, a qua possit de facili descendere cum inclinatione capitis descensorij, si sola fuerit. Purificatur enim per hoc corpora. Sed per passillum melius purificatur, cuius modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorij. Et ideo per illum exauriamur ab eo. Teneat enim feces corporum vt descensorium, & melius, & ideo narramus modum illius. Dicimus igitur quoniam accipimus corpus de cuius intentione est illud mundari, & illud in grana minutissima vel limaturam,

vel in calcem, quod perfectius est, & edigimus, et ei comiscemus calcem aliam quā de cuius intentione nō sit fundere & postea illud fundamus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multas iterationes, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione vtili, vt in calcina suscepta perfectionis melius & perfectius per eam transformetur corpora. Est enim admixtione praecedens causam omnem enim admixtione sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc vero descensorem ponamus descriptionem. Conueniens est igitur, vt sequentes propositum nostrum, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio vaporum aqueorum in vasa eleuatio. Diuersificatur utique distillatio. Nam quaedam est per ignem, quaedam vero sine igne. Quaedam vero per ignem fit, duorum generum inuenitur. Quaedam est per eleuationem in alembicum, quaedam per descensionem chimie, qua mediante oleum ex vegetabilibus elicuntur. Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosa a fecibus turbulencia & conseruatio illius a putrefactione. Videmus enim rem distillatam quocumque distillationis genere puriorem effici, & melius a putrefactione custodiri. Causa vero specialis inuentionis illius, quae per alembicum fit in alembicum, est inquisitio aquae purae sine terra. Cuius experientia est, quod vides aquam his distillatam, nullam fecem habere.

LXXX LIBER 32

Causa inuentionis aque pure fuit imbibitio puluerum medicinarum mēdarum, vel si quando scy indigemus imbibitione, aquā puram habeamus quæ fecam post ipsius resolutionē nō dimittat, quæ sece medicinæ nostræ & spiritus mundati possint infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibile haberi non poterat, & huiusmodi inuestigatio fuit scy ut color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeat. Hic enim inuare potest i casu. Distillationis vero quæ per filtrum sine ignitione perficitur causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaq; quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim sic illi olla cineribus plena perficitur. Alia enim cum aqua in vase suo cum gramminibus vel lanositate, ordine suo disposita, nec cucurbita vel distillatorius alembicus reparatur, antequam ad perfectiōem deducatur. Ea vero quæ cum cineribus, maiore, & fortiori, & acuriori perficitur igne, quæ autem cum aqua, maius uero malebri & æquali. Aqua enim acuritatē ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colore & grossiores terræ partes deuari solēt. Cum ea vero quæ cum aqua, subtiliores & sine colore & ad naturā aqueitatis simplicis approximantes. Magis subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, & per eam quæ cineribus dicitur. Expe-

SECUNDVS XXV

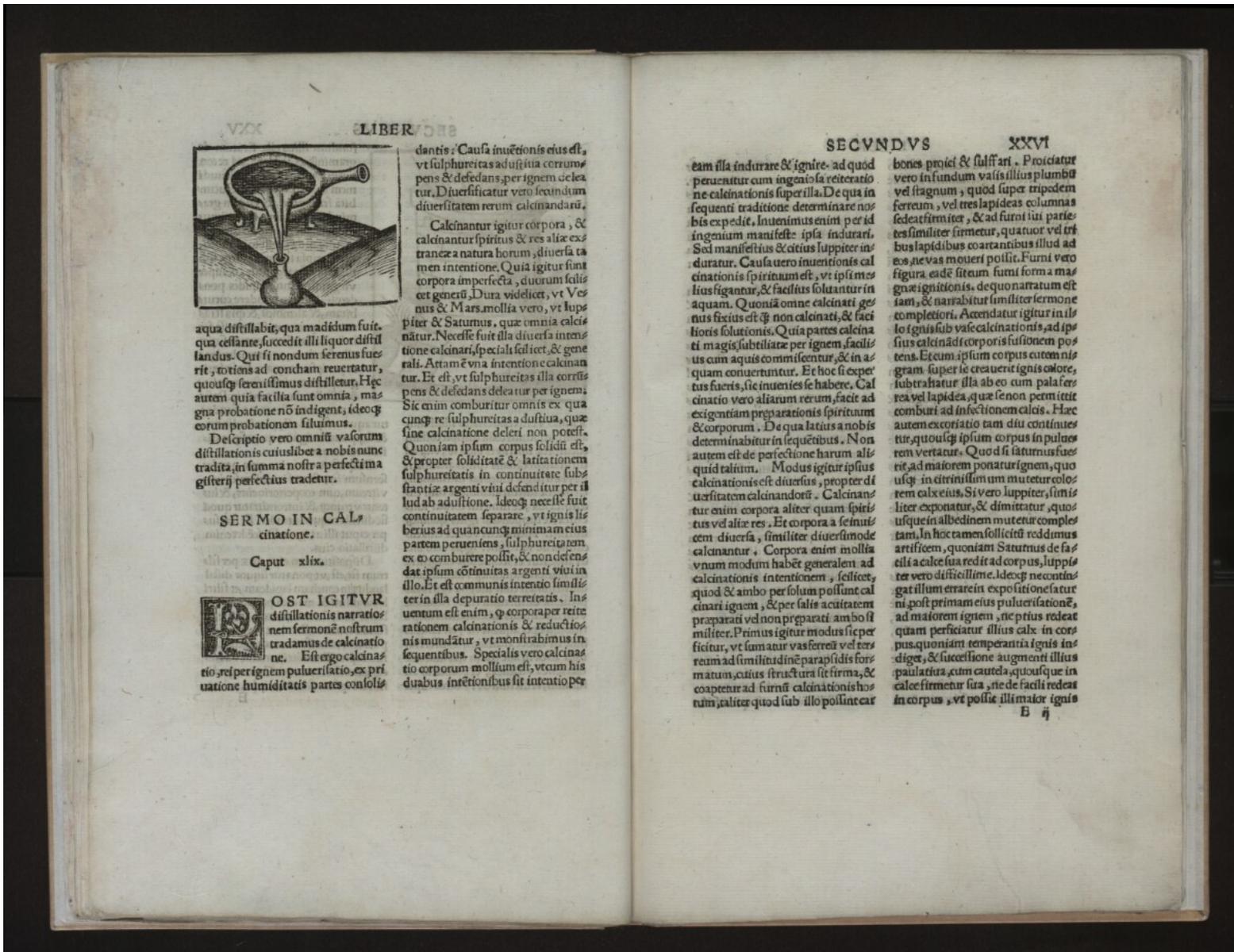

ritentia hoc nouit verum esse, qui cū distillasset oleum per cineres, oleū vix alteratum susceperit in recipientem. Voles vero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, vt contingeret per aquam distillare. & tunc per auscite rationem separauit oleum in partes suas elementales, vt albiſſimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnes reuegentibiles, & eius quæ ex vegetabilibus cœlit in esse, & omnis rei conuulsi, ad omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet vegetabilium omnium, & eorum consimilium, per eam vero quæ per filtrum, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum vel minime scitibus sit manifesta & nota, quia vero hæc ignora, nihil ex hoc nouit magisterio. Exerctetur igitur & de facili ea inuestigabit. Dispositio igitur eius quæ per cineres fit est vt sumatur olla foras ex terra, & cooperatur in fumo simili sublimatiōis fumo præfato cum eadem distantia a furni spondilibus, per eandem inuestigationem, et similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres crispellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur vas distillationis, & cooperatur in circuitu eius cum eisdem, vique prope collum alembici, postea vero infundatur in illud res, de cuius intenteōe sit, sic distillari.

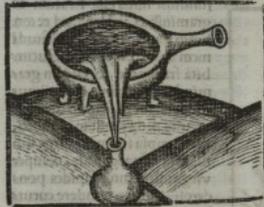
fundum illius ollæ stratum de gramminibus, vel lana, vel re conuulsi construat, ad spissitudinem trium digitorum, ne cucurbita frangatur, & eidem gramminibus, vel rebus cōsimilibus cooperiatur in circuitu cucurbitæ, usq; prope collum alembici, & super ipsa stramina virgæ subtiles superpargantur, & super virgæ ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicū, & ipsa stramina deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuigata per ipsam aquam. Et sit leuigatio hæc causa fracturæ vasis, & distillandæ rei perditio. Postea vero inter stramina fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousque distilletur totum.

Dispositio vero eius quæ per descensum fit est, vt fiat descensorium vitreum, cum coopertorio eius, & sustentur vtriusq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius.

Dispositio vero eius quæ per filtrum fit, est, vt ponatur liquor distillandus in concham lapideam, et filtri bene abluti & madidi ponatur partior in dictum liquorem vique ad fundum conchæ. Pendeat vero ex illo pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur vas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiat, primo

VXX LIBER XXX

aque distillabit, qua madidum fuit, qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenatus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousque serenissimus distilletur. Hec autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoque eorum probationem solumus.

SERMO IN CALCINATIONE.

Caput xlix.

OST Igitur distillationis narrationem sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem pulverisatio, ex priuatione humiditatis partes concolis-

dantis: Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas aduersus communis & defedans, per ignem deleatur. Diversificatur vero secundum diuersitatem rerum calcinandarum.

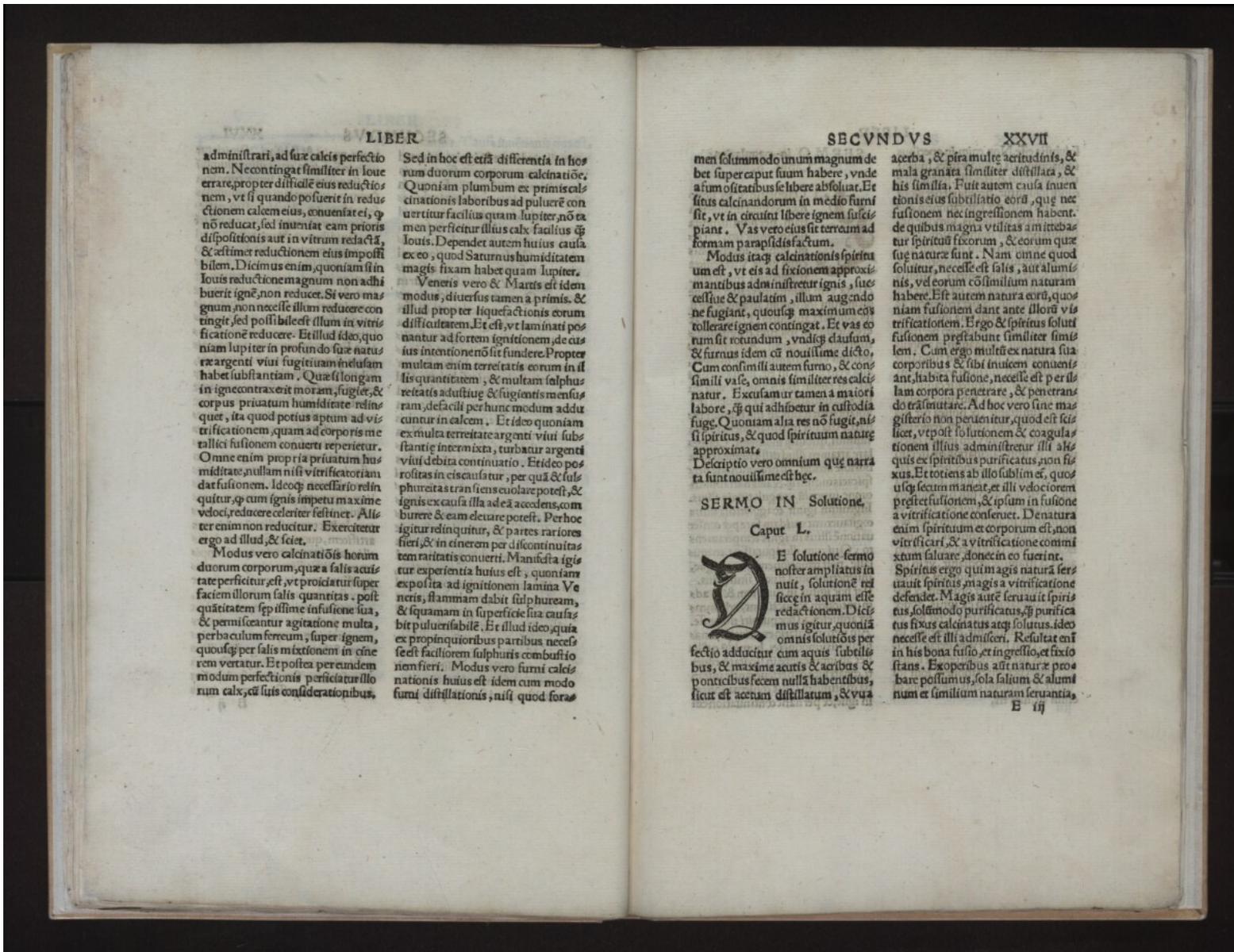
Calcinantur igitur corpora, & calcinantur spiritus & res alie extraneae a natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorum saltem generum, dura videlicet, ut Venus & Mars, mollia vero, ut Iupiter & Saturnus, quae omnia calcinantur. Necessè fuit illa diuersa intentione calcinari, specialis scilicet, & generalis. Attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrupta & defedans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex qua cumque re sulphureitas a dustia, quae sine calcinatione deleri non potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitudinem sulphureitatis in continuitate substantiae argenti vivi defenditur per illud ab adustione. Ideoque necesse fuit continuitatem separare, ut ignis liberius ad quamcumque minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti vivi in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis vero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per-

SECUNDVS XXXVI

eam illa indurare & ignire, ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa. De qua in sequenti traditione determinare nobis expediat. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius Iupiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius solvantur in aquam. Quoniam omne calcinatum genus fixius est quam non calcinati, & facilius solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitate per ignem, facilius cum aquis commiscuntur, & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam preparationis spirituum & corporum. De qua latius a nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter quam spiritus uel alie res. Et corpora a se inuicem diuersa, similiter diuersimode calcinantur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, scilicet, quod & ambo per solum possunt calcinari ignem, & per salis acuitatem preparati uel non preparati ambo similiter. Primus igitur modus sic perficitur, ut sumatur vas ferreum uel terreatum ad similitudinem parapsidis formatum, cuius structura sit firma, & coarctetur ad furni calcinationis horum, caliter quod sub illo possint car-

bones proieci & suffari. Prociatur uero in fundum uasis illius plumbum uel stagnum, quod super tripodem ferreum, uel tres lapideas columnas sedeat firmiter, & ad furni sui partes similiter firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coarctantibus illud ad eos, ne uas moueri possit. Furni uero figura, eadem sit eum furni forma magna ignitionis, de qua narratum est iam, & narrabitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in illo ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens. Et cum ipsum corpus eum nitram super se creauerit ignis calore, subtrahatur illa ab eo cum palafereis uel lapideis, quae se non permittit comburi ad infectionem calis. Haec autem excoctatio tam diu continetur, quousque ipsum corpus in puluerem uertatur. Quod si saturatus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quo usque in citrissimum mutetur color calceus. Si uero Iupiter, similiter exponatur, & dimittatur, quousque in albedinem mutetur completam. In hoc tamen solliciti reddimus artificem, quoniam Saturnus de factis a calce sua redit ad corpus, Iupiter uero difficillime. Ideoque ne contingat illum errare in expositione saturati, post primam eius pulverisationem, ad maiorem ignem, ne prius redeat quam perficiatur illius calx in corpore, quoniam temperantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousque in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis

B ij

LIBER 29

administrari, ad suae calcis perfectionem. Ne contingat similiter in loue errare, propter difficultatem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, conueniat ei, quod non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in vitrum redactam, & restimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quoniam si in louis reductione magnam non adhibuerit ignem, non reducat. Si vero magnum, non necesse illum reducere contingit, sed possibile est illum in vitrisificatione reducere. Et illud ideo, quoniam lupiter in profundo suae naturae argenti viui fugitiuam inelusam habet substantiam. Quae si longam in igne contraxerit moram, fugiet, & corpus priuatum humiditate relinquet, ita quod potius aptum ad vitrisificationem, quam ad corporis metallici fusionem conuerti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi vitrisificationem dat fusionem. Ideoq; necessario relinquatur, quod cum ignis impetu maxime veloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducit. Exercitatur ergo ad illud, & sciat.

Modus vero calcinationis horum duorum corporum, quae a salis acuitate perficitur, est, ut proiectatur super faciem illorum salis quantitas. post quae itatem sepius in fusione sua, & permisceantur agitatione multa, per baculum ferreum, super ignem, quousq; per salis mixtionem in cinerem vertatur. Et postea pereundem modum perfectionis percipitur illo rum calx, cum suis considerationibus.

LIBER 30

Sed in hoc est etiam differentia in horum duorum corporum calcinatione. Quoniam plumbum ex primis calcinationis laboribus ad puluere conuertitur facilius quam lupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quam louis. Dependet autem huius causa ex eo, quod Saturnus humiditatem magis fixam habet quam lupiter. Veneris vero & Martis est idem modus, diuersus tamen a primis. Et illud propter liquefactionis eorum difficultatem. Et est, ut laminati ponantur ad fortem ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terretatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adhiue & fugientis mensuram, defacili per hunc modum adducuntur in calcem. Et ideo quoniam ex multa terretate argenti viui subsstantie intermixta, turbatur argenti viui debita continuatio. Et ideo posuimus in eis cautetur, per quam & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accendens, comburere & eam eleuare potest. Per hoc igitur relinquatur, & partes rariore fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuerti. Manifesta igitur experientia huius est, quoniam expolita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream, & squamam in superficie sua causticam puluerisabilē. Et illud ideo, quia ex propinrioribus partibus necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. Modus vero summi calcis ntionis huius est idem cum modo summi distillationis, nisi quod foras

SECUNDVS XXVII

men solummodo unum magnum debet super caput suum habere, unde a sumo ostentibus se libere absoluat. Et sit calcinandum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas vero eius sit terrae ad formam parapsidis factum.

Modus itaq; calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus administratur ignis, successus & paulatim, illum augendo ne fugiant, quousq; maximum eorum tollerare ignem contingat. Et vas eorum sit rotundum, vndeq; clausum, & firmus idem cum nouissime dicto. Cum consimili autem fumo, & consimili vase, omnia similiter res calcinatur. Excusatur tamen a maiori labore, si qui adhibetur in custodia fugae. Quoniam alia res non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturae approximatur.

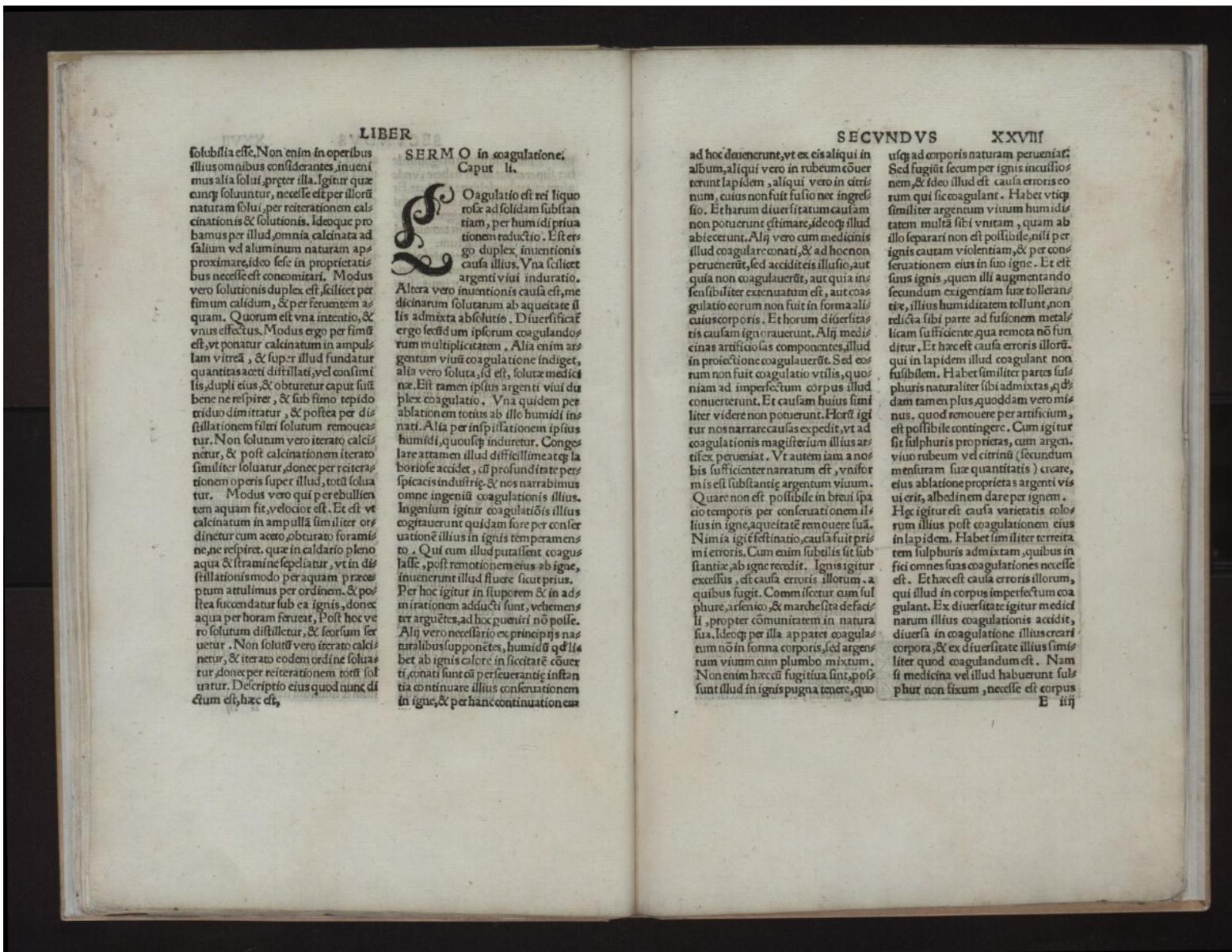
Descriptio vero omnium quae narrata sunt nouissime est haec.

SERMO IN Solutione.

Caput L.

SE solutione sermo noster amplius inuenit, solutione res sicce in aquam esse reductionem. Dicimus igitur, quoniam omnis solutio per se factio adducitur cum aquis subtilebus, & maxime acutis & acerbis & ponticibus fecem nullam habentibus, sicut est actum distillatum, & vna

acerva, & pira multae acritudinis, & mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtilitatio eorum, quae nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittitur spirituum fixorum, & eorum quae suae naturae sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrisificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem prestabunt similiter similes. Cum ergo multae ex natura sua corporibus & sibi inuisum conueniant, stabita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrans do transmutare. Ad hoc vero sine magisterio non peruenitur, quod est salis licet, ut post solutionem & coagulationem illius administratur illi aliquid ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimatur, quousq; secum maneat, et illi velociorem praestet fusionem, & ipsum in fusione a vitrisificatione conseruet. De natura enim spirituum et corporum est, non vitrisificari, & a vitrisificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui in agis natura seruauit spiritus magis a vitrisificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus solummodo purificatus, si purificatus fixus calcinatus atq; solutus. ideo necesse est illi admisceri. Resultat enim in his bona fusio, et ingressio, et fixio stans. Ex operibus autem naturae probare possumus, sola salium & aluminum et similia naturam seruantia,

LIBER

SERMO in coagulatione
Caput II.

solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæ cumq; soluntur, necesse est per illorum naturam solui, per reiterationem calcinationis & solutionis. Ideoque probamus per illud, omnia calcinata ad salium vel aluminum naturam appropinquare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus vero solutionis duplex est, scilicet per simum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per simum est, ut ponatur calcinatum in ampullam vitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel confusio, dupli eius, & obturetur caput suum bene ne respiret, & sub fumo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationem filtri solum remoueatur. Non solum vero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluat, donec per reiterationem operis super illud, totum soluat. Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est. Et est ut calcinatum in ampulla similiter ostendatur cum aceto, obturato foramine, ne respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem, & postea succundatur sub ea ignis, donec aqua per horam feruat. Post hoc vero solum distillentur, & scorum feruetur. Non solum vero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluat, donec per reiterationem totum soluat. Descriptio eius quod nunc dictum est, hæc est,

Coagulatio est rei liquore ad solidam substantiam, per humiditatem privationem reductio. Est ergo duplex, inuentionis causa illius. Vna scilicet argenti viui induratio. Altera vero inuentionis causa est, medicinarum solum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diversificatur ergo secundum ipsorum coagulandos rum multipliciter. Alia enim argenti viui coagulatione indiget, alia vero soluta, id est, soluta medicina. Est tamen ipsius argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi insinuationem, quousque induretur. Congelare autem illud difficillime atque laboriose accidit, cum profunditate perspicacis industrie, & nos narrabimus omne ingenium coagulationis illius. Ingenium igitur coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putarent coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in superem & in admirationem adducti sunt, vehemens ter arguentes, ad hoc pueniri non posse. Alij vero necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidum quodlibet ab ignis calore in siccitate coactum, conati sunt cum perseverantia instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem

SECUNDVS XXVIII

ad hoc diuenerunt, ut ex eis aliqui in album, aliqui vero in rubeum coerterunt lapidem, aliqui vero in citrinum, cuius non fuit visio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt estimare, ideoque illud abiecerunt. Alij vero cum medicinis illud coagulare conati, & ad hoc non peruenierunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma aliius cuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas artificiosas componentes, illud in protectione coagulauerunt. Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis magisterium illius artificiter perueniat. Ut autem iam a nobis sufficienter narratum est, vniuersum est substantie argenti viui. Quare non est possibile in breui spatio temporis per conseruationem illius in igne, aqueitate remouere suam. Nimirum igitur festinatio, causa fuit primi erroris. Cum enim subtilis sit substantia, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, a quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marcesita de factis, propter comunitatem in natura sua. Ideoque per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti viui cum plumbo mixtum. Non enim hæc fugitiua sunt, possunt illud in ignis pugna tenere, quo

usque ad corporis naturam perueniat. Sed fugiunt secum per ignis incursionem, & ideo illud est causa erroris eorum qui sic coagulant. Habet utique similiter argenti viui humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis curam violentiam, & per conseruationem eius in suo igne. Et est sumus ignis, quem illi augmentando secundum exigentiam suæ tolerantie, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non sum dicitur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non possibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quod tamen plus, quoddam vero minus, quod remouere per artificium, est possibile contingere. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argenti viui rubeum vel citrinum (secundum mensuram suæ quantitatis) curare, eius ablatione proprietas argenti viui uerit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, quibus inficit omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creati corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nam si medicina vel illud habuerunt sulphur non fixum, necesse est corpus

E iij

LIBER 32

molle ex illo creati. Si vero fixum, ne esse est durum. Et si album, album. Si vero rubra, rubrum. Et si remissum ab albo vel rubeo, similiter necesse est fieri. Et si terream, imperfectum. Si vero non, non. Et omne similiter non fixum, si iudum creat, fixum vero non, quantum in illo est. Pura vero illius substantia pura creat corpus, non pura vero contra. Accidit etiam & similiter in solo argento vivo, absque sulphuris commixtione, diversitas eadem, propter diversitatem mundationis & preparationis illius in medicina. Ideoque contingit ex parte medicinae diversitas illa, ut quoad hoc in coagulatione illius plumbum, quandoque vero iupiter, quandoque Venus, & quandoque Mars fiat, quod propter impuritatem accidit. Quandoque vero Sol, quandoque Luna, quod ex puritate venite necesse est, et consideratione colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatione cum violentia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis asperitatem illius defacili remouet. Hoc enim sitper vas, cuius figura sit

LIBER 32

multe longitudinis, in quo inueniunt refrigerij locum adhaerentiae & quietis in eius spondilibus, propter suam longitudinem, & non fugere viam, quo usque iterata vice ad illius fundum precipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne, cum vase vitreo, cuius collum sic multae longitudinis, & in ventre figuram ampullae habeat, cum continua collae eius aperture, ut per illam possit humiditas eius extra necere. Coagulatur vero per medicinam illi convenientem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus, sicut in cap. lxxvij. aperit. Hic vero & similiter, ut in ceteris nem nostram super illo narremus complectam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quae maxime illi in profundo eius adheret, & est per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo et convenientibus, necesse est illa colligere. Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur vel arsenicum. Sed quia non videmus corpora aliquid in natura sua illa coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantum eis fuerint fugae convenientis, ideoque considerauimus, nullum corpus illi in profundo adherere. Subtilioris ergo substantiae & liquidioris fusionis necesse est medicina illa esse, quae ipsa corpora. Ex spiritibus etiam non videmus, illis in natura sua manentibus, firmam & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiam, & multae infectionis.

SECUNDVS XXIX

Quod quidem contingit, alteris propter spirituum fugam, alterum vero ex terete & adustibilis substantiae illorum commixtione. Ideoque ex hoc manifeste dicitur, ex quacunque re medicina illius elicitur, ipsam necesse est debere esse subtilissimam & purissimam substantiam, illi adhaerentis ex natura sua, & facillime liquefactionis, & tenuissimam ad modum aquae, & fixae super ignis pugnam. Haec enim ipsum coagulabit, & in naturam solarem vel lunarem conuertet. Modos ingeniorum medicinae tibi dedimus, ad quam per illos peruenire potes, & ipsam sermonem sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illam exerciteris, & eam inuenies. Sed ut nos non increpare possis ex eius insufficientia, dicitur quoniam ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure vel arsenico preparatis, haec medicina elicitur, ex similibus solo sulphure vel arsenico preparatis, & ex solis similibus corporibus elid potest. Ex solo vero viuo argento facilius, & propinquius, & perfectius inuenitur. Quoniam natura propriae naturam amplectitur amicebilibus, & ea gaudet magis quam extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substantiae subtilis, cum iam in actu subtilem habeat substantiam. Modi vero inuentionis huius medicinae sunt per sublimationem, ut a nobis narratum est sufficienter. Modus vero fixationis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulationis vero solutorum modus est, per ampullam in cineribus vsque ad collum

SERMO DE fixatione. Caput liij.

XXIXI vero, est rei fugientis ab igne convenientis adaptatio. Causa vero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura omnisque alteratio perpetuetur in alterato, & non mutetur. Diuersificatur vero et ipsa similiter secundum rerum figendarum multipliciter, quae sunt videlicet corpora quaedam a perfectione diminuta, sicut saturnus, iupiter, & venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu suo, & argentum viuum in alio, in tertio vero marchesita, magnesia, & tertia, & horum similia. Figuntur igitur corpora haec a perfectione diminuta per suam calcinationem, quoniam absoluuntur per eam a sulphureitate volatilia & corrumpente. Et hanc sufficit

XIXX

LIBER 12

enter in sua narrauimus oratione, scilicet in capitulo calcinationis. Fixuntur ergo sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio fixationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inuentionem multiplicis sublimationis reiterationis in breui tempore, quod per duo fit aludel, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciantur ergo cum in vno ascenderunt, in aliud a ludel, & sic alternata vice fiat. Et nunquam otiosa permittentur aludel spondilibus adherere, quin in continua sint ignis elevatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi precipitationem, ad calorem, ut continue in illo sit, donec fixatur. Et hoc fit per longius vas vitreum, cuius fundus sit terreus, & non vitreus (quoniam scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per spatulam ferream uel lapideam ad spondilia

eius adhaerent, descendant ad ima caloris continue, per alternas vias, quousque fixatur. Fixionis vero modus argenti vix est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter se nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum fissi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimas, subtili diuisionis artificio ab eis separantur, per hunc vltimum fixationis modum. Argentum vero vitium hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperiori calore, quam argentum vitium indigent in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori figuratur tempore quam argentum vitium. In eo similiter, quousque niam altius eleuantur propter suam tarditatem quam argentum vitium. Ideoque longiori vase indigent quam argentum vitium ad suam fixationem. Fixio vero marcheliter, magnesiter, & tutia est, ut cum post primam suam sublimationem acquisuerimus quod ex eis volumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex vnoquoque illorum, quousque fixantur. Horum vero descriptio vasorum iam tradita est.

SECYNDVS

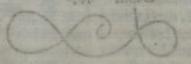
XXX

SERMO DE CERATIONE.

Caput lxxij.

CERATIO EST duritiei non subtilis mollificatio, ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestum est, quod causa inuentionis huius fuit, ut & quod ingressionem ex priuatione suae liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Putauerunt ideo aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud & a principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis nature operibus reprobatum. Naturam enim non videmus in ipsis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, immo diu durabilem, ut patet per iteram subsequens, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posse. Si enim tale illis posuisset, relinquere non cessario, ut citissime scilicet ignitione vna, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post vnam ignitionem corpus quodlibet nec malleari nec fundi possibile. Quamobrem inquantum imitates nature opera possumus, necesse est nos modum nature in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis subtilissimum humiditate, quae super omnes est humiditates, expe-

ctans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessario expedire. In nullis autem rebus melius & possibilis haec humiditas ceratio inuenitur, quam in his, videlicet sulphure & arsenico propinquae, propinquius autem & melius in argenteo viuo. Horum autem humiditatem non videmus terram illorum relinquere, propter fontem vnicum, quam in opere fixationis natura habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, ea in resolutione a terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem praedictis hoc minime contingit. Ideoque non est aliud, per quod ab illorum incerationis acceptione excusari possimus. Modus ergo cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousque in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam praestent. Hoc autem non fierante illorum perfectam mundationem, ab omni re corruptente. Sed mihi melius videtur, ut eorum olea prius fixantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio composita & necessaria ad hanc artem.

LIBER TERTIVS, DE USU A SECUNDO.

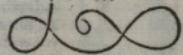
SERMO GENERALIS IN COGNITIONE PRINCIPIORVM, IN HIS QUAE AD PERFECTIONEM AERIS PERTINENT.

Caput liij.

PRINCIPIORVM itaq; huius magisterij distinctio tradita, necesse est ex promissione nostra intentu huius artis completere profectui, semone illi conueniente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinae, scilicet ut discutatur, ex qua re melius vel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfectionem huius perfectionem. Et consideratio similitudinis artificiorum, per quae cognoscimus an perfectio sit completa. His itaque traditis, & tota erit perfectio tradita cognitio, secundum nostrae artis indigentiam.

SERMO GENERALIS IN COGNITIONE PRINCIPIORVM CORPORUM.

Caput liij.

LIBER

COGNOSCERE VERO non est possibile transmutationem corporum vel ipsius argenti, nisi super mentem artificis deueniat vera cognitio illorum naturae, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni, vel mali in se contineant. Praeterea vero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quae videlicet sint causae corruptionis illorum, cum suis experientijs probabimus.

SERMO PARTICVLARIS IN COGNITIONE SULPHURIS & ARSENICI.

Caput liij.

RGO IN primis spirituum natura, qui ipsorum sunt corporum principia, affirmataeque sunt videlicet sulphur arsenicum, vi. & similia compar. Dicimus igitur, quoniam sulphur & arsenicum pinguedine sunt terrae, ut a nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem dicitur per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Non enim inflammatur, nisi quod oleum genum,

TERTIVS

XXXI

nec liquefit per calidum facile, nisi quod illius naturam habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terrae feculentiam. Causam vero perfectiorem habent mediam, inter hanc videlicet & illam. Est igitur, causa corruptionis in illo terretas, per hoc, quod non fusionem nec ingressione habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia nunc stat, nunciat facit, & quod nigredinem ex omni genere eius praestat. Causa igitur perfectionis in illis est, medioris illarum substantia, quia per illius terretatem non turbatur ab ingressione, quae per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili, propter fugam. Non est autem mediocritas illorum substantia perfectionis causa corporum vel argenti, nisi si ligatur. Quae cum non fixa sit, licet eius impressio non remouetur de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; illius elicitur, mediorum substantiam diuidere, necesse est. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, & licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quoniam sulphur in sua naturali comixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquatur, partem

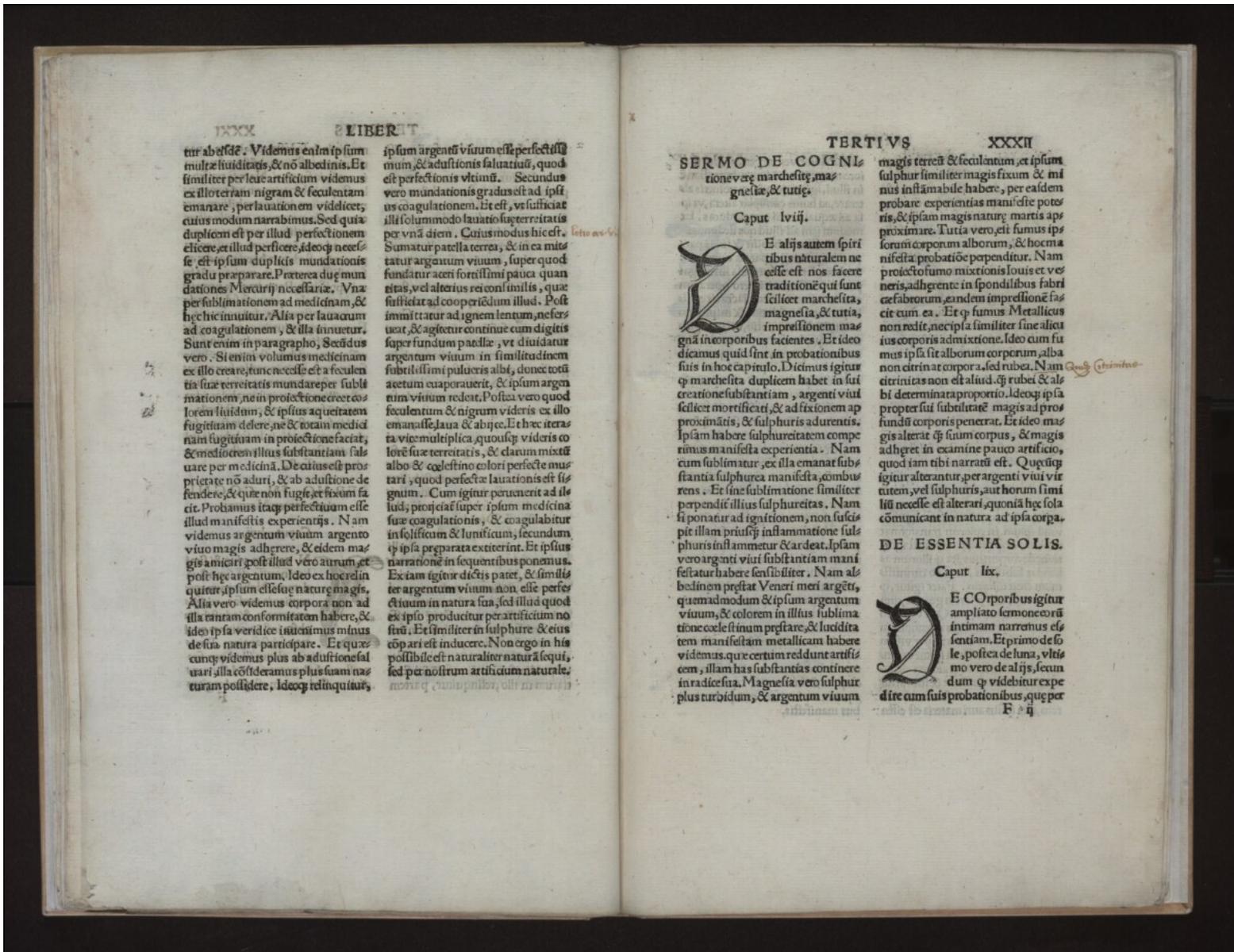
magis in ipso inflammabilem, a partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. Nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo peruenire, necesse est eorum naturalibus operibus eos conseruari, ad omnem partium diuisionem peruenire. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex praemisissis in capitulo, quod non est sulphur de veritate nostrae artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico vero, quia in radice sua minores, per actionem naturae resolutae sunt, mixtae illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur vero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

SERMO IN COGNITIONE NATURAE MERCURIJ.

Caput liij.

IN argento viuo & similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, videlicet terram, & adustibilibus in inflammatione quales substantiam. Putauerunt autem aliqui illud non suam persuum habere terram vel immunditiam, sed vanum est quod cogitas.

F

XXXI LIBER III

tur ab eis. Videmus enim ipsum multae fluiditatis, et non albidum. Et similiter per laevitatem videmus ex illa terram nigram & feculentam emanare, per lauationem videlicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, et illud perficere, ideoque necesse est ipsum duplicis mundationis gradu preparare. Praeterea duae mundationes Mercurij necessariae. Una per sublimationem ad medicinam, & haec hic inuenitur. Alia per lauationem ad coagulationem, & illa inuenitur. Sunt enim in paragrapho, Secundus vero. Si enim volumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est a feculentia suae terretatis mundare per sublimationem, ne in projectione creet corpus loem fluidum, & ipsius aequitatem fugitivam delere, ne & totam medicinam fugitivam in projectione faciat, & medicinam illius substantiam saluare per medicinam. De cuius est propria te non aduri, & ab aduisione defendere, & quae non fugit, et fixum facit. Probamus itaque perfectum esse illud manifestis experimentis. Nam videmus argentum viuum argento viuo magis adherere, & eidem magis amicti post illud vero aurum, et post haec argentum. Ideo ex hoc erit inquit, ipsum esse suae naturae magis. Alia vero videmus corpora non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa veridice inuenimus minus de sua natura participare. Et quare cumque videmus plus ab aduisione saluari illa consideramus plus suam naturam possidere. Ideoque relinquatur,

ipsum argenti viuum esse perfectum, & aduisionis saluatiuum, quod est perfectionis vitium. Secundus vero mundationis gradus est ad ipsum coagulationem. Et est, ut sufficit illi solummodo lautio super terretatis per unum diem. Cuius modus hic est. Sumatur patella terrea, & in ea mixtatur argenti viuum, super quod fundatur aceti fortissimi pauca quantitas, vel alterius rei conuenientis, quae sufficit ad cooperendum illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne feruatur, & agitur continue cum digitis super fundum patellae, ut diuidatur argentum viuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum argenti viuum redeat. Postea vero quod feculentum & nigrum videris ex illo emanasse, lava & abijce. Et haec iterata vice multiplicata, quousque videris colore suae terretatis, & clarum mixtum albo & coelestino colore perfecte mutari, quod perfecte lauationis est signum. Cum igitur peruenit ad illud, proiectat super ipsum medicinam suae coagulationis, & coagulabitur in solidum & lunicum, secundum quod ipsa preparata extiterint. Et ipsius narratione in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet, & similiter argenti viuum non esse perfectum in natura sua, sed illud quod est ipso producit per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius copari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale, non per naturam ipsam, ut inuenitur in

TERTIUS XXXII

SERMO DE COGNITIONE VERE MARCHESITAE, MAGNETICAE, & TUTIAE.

Caput lviij.

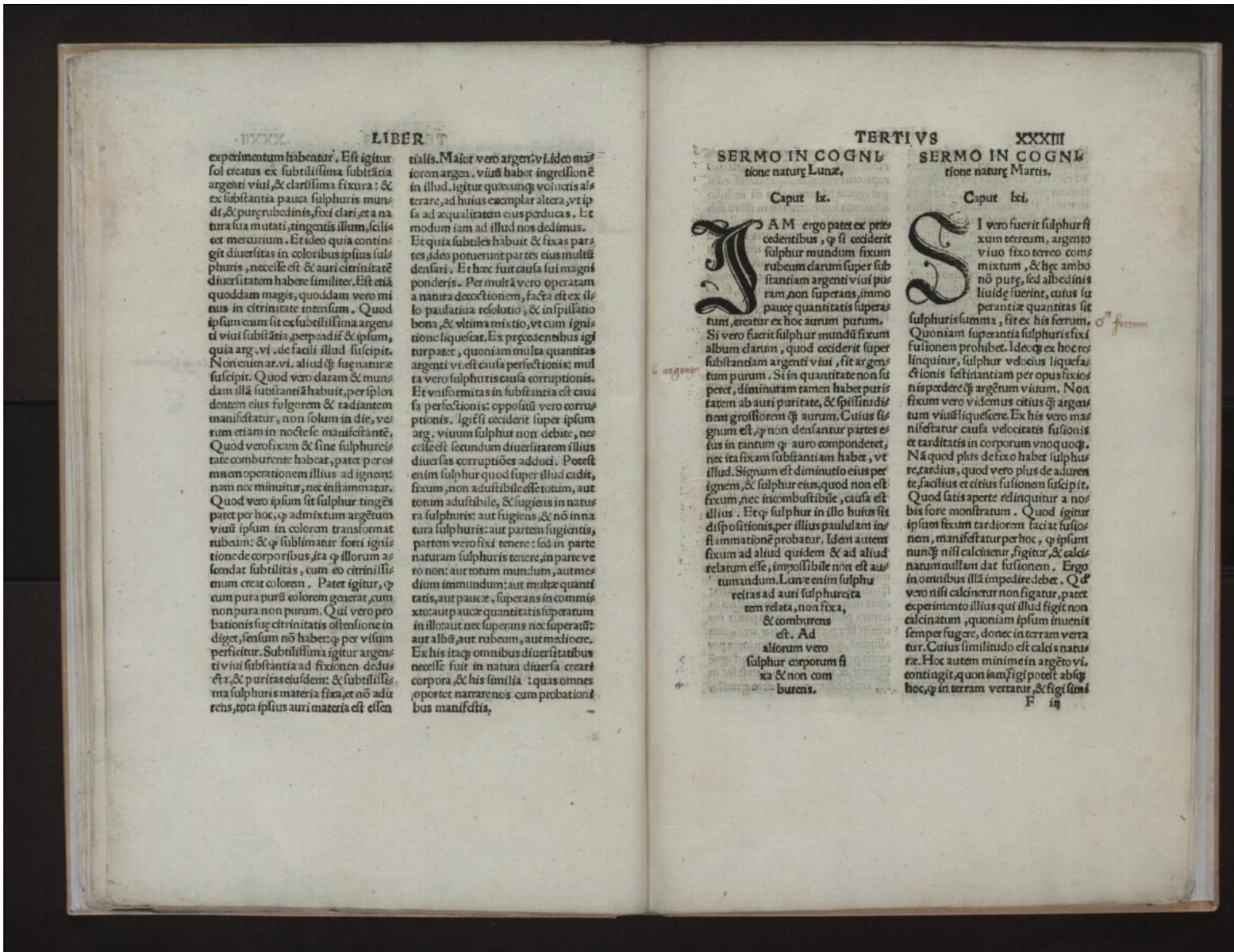
DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem qui sunt scilicet marchesita, magnesia, & tutia, impressionem magis in corporibus facientes. Et ideo dicimus quid sint in probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur quod marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti viui scilicet mortificati, & ad fixationem appropinquatis, & sulphuris adurentis. Ipsam habere sulphureitatem compertimus manifesta experientia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, comburens. Et sine sublimatione similiter perpendit illius sulphureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non sufficit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam vero argenti viui substantiam manifestatur habere sensibilibiter. Nam albidum praestat Veneri mercurij, quemadmodum & ipsum argentum viuum, & colorem in illius sublimatione coelestem praestare, & luciditatem manifestam metallicam habere videmus, quae certum reddunt artificem, illam has substantias continere in radice sua. Magnesia vero sulphur plus turbidum, & argentum viuum

magis terrea & feculentum, et ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per eadem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturae martis appropinquare. Tutia vero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifeste probatioe penditur. Nam protecto fumo mixtionis louis et venenis, adherente in spondilibus fabricae fabricorum, eandem impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non dicitur at corpora, sed rubra. Nam citrinitas non est aliud, quam rubra & albi determinata proportio. Ideoque ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quam suum corpus, & magis adheret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quaeque igitur alterantur, per argenti viui virtutem, vel sulphuris, aut horum similibus necesse est alterari, quoniam haec sola communicant in natura ad ipsa corpora.

DE ESSENTIA SOLIS.

Caput lxx.

DE Corporibus igitur ampliato sermone, etiam intimam narremus essentiam. Et primo de sole, postea de luna, vltimo vero de alijs, secundum quod videbitur expedire cum suis probationibus, quae per

LIBER

experimentum habentur. Est igitur sol creatus ex subtilissima subiecta argenti viui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundis, & purpureis, fixi clari, et a natura sua mutati, tingentis illum, scilicet mercurium. Et ideo quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitate diuersitatem habere similitur. Est etiam quoddam magis, quoddam vero minus in citrinitate intensum. Quod ipsum cum sit ex subtilissima argenti viui subiecta, per se ad id ipsum, quia arg. vi. de facili illud suscipit. Non enim ar. vi. aliud est suae naturae suscipit. Quod vero darum & mundam illa substantia habuit, per splendorem eius fulgorem & radiantem manifestatur, non solum in die, verum etiam in nocte manifestante. Quod verofixam & sine sulphureitate comburentur habet, patet per operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quod vero ipsum sit sulphur tingens patet per hoc, quod admixtum argenti viui ipsum in colorem transfertur rubrum: & quod sublimatur forti ignitione de corpore sua, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum eo citrinitimum creat colorem. Patet igitur, quod cum pura puri colorem generat, cum non pura non purum. Qui vero probationis suae citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quod per visum perficitur. Subtilissima igitur argenti viui substantia ad fixationem deducitur, & puritas eiusdem: & subtilissima sulphuris materia fixa, et non aduersus, tota ipsius auri materia est essen-

LIBER

tialis. Maior vero argenti viui idem maiorem argenti, viui habet ingressionem in illud. Igitur quocumque volueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad aequalitatem eius perducas. Et modum iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles habuit & fixas partes, ideo ponuntur partes eius multae densari. Et haec fuit causa sui magni ponderis. Per multa vero operata a natura decoctionem, facta est ex illo paulatim resolutio, & inspissatio bona, & vltima mixtio, ut cum ignitione liqueat. Ex praecedentibus igitur patet, quoniam multa quantitas argenti viui est causa perfectionis: multa vero sulphuris causa corruptionis. Et visio in substantia est causa perfectionis: oppositum vero corruptionis. Igitur si ceciderit super ipsum argenti viui sulphur non debet, nec esse est secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci. Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adustibile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sulphuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris: aut partem fugientis, partem vero fixi tenere: sed in parte naturam sulphuris tenere, in parte vero non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multa quantitas, aut pauca, superans in commixto: aut pauca quantitas superatam in illa: aut nec superans nec superatam: aut albam, aut rubram, aut medietatem. Ex his itaque omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa creati corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare nos, cum probationibus manifestis,

TERTIVS

XXXIII

SERMO IN COGNITIONE NATURAE LUNAE.

SERMO IN COGNITIONE NATURAE MARTIS.

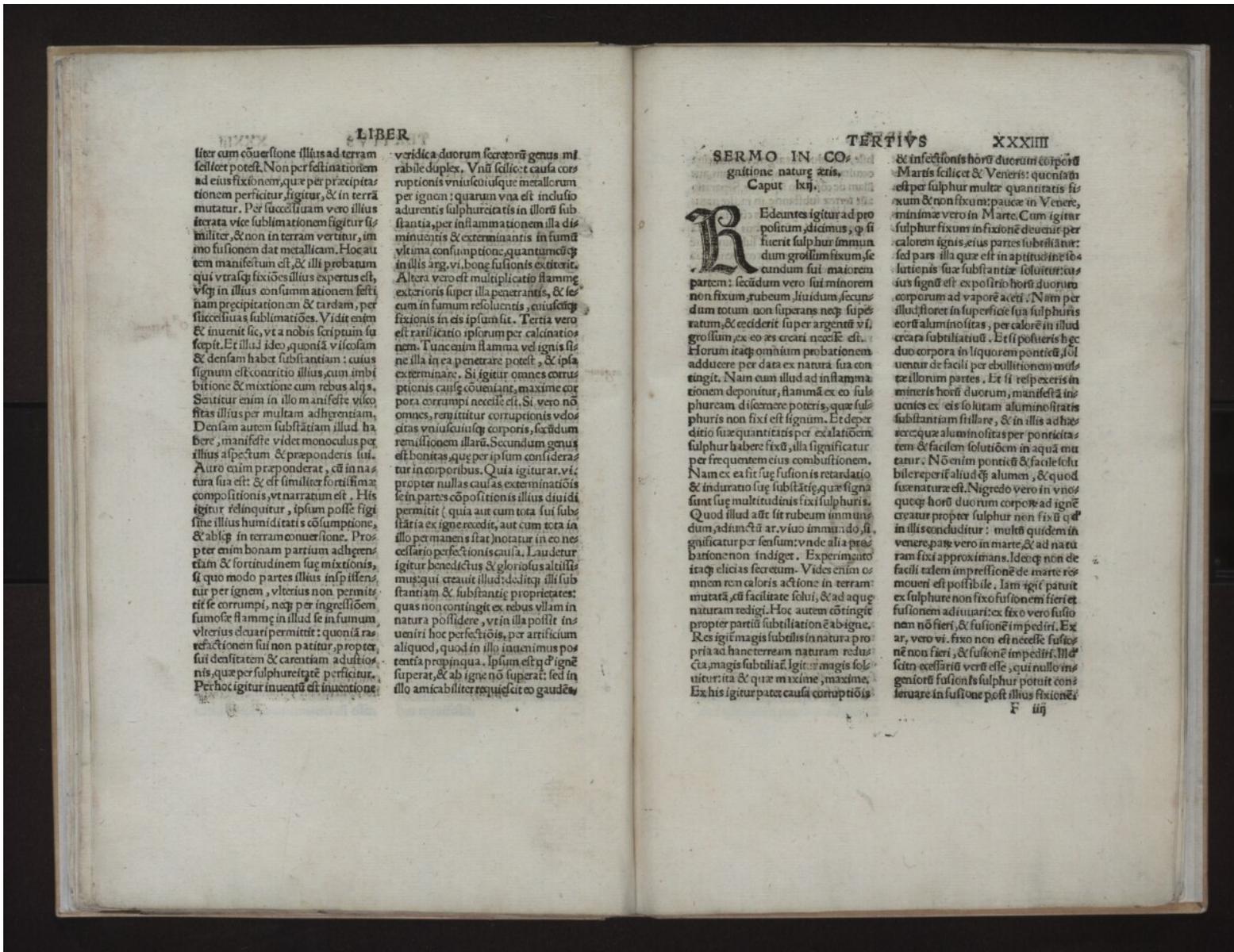
Capit. lx.

Capit. lxi.

SAM ergo patet ex praecedentibus, quod si ceciderit sulphur mundum fixum rubrum clarum super substantiam argenti viui puram, non superans, immo pauca quantitas superatum, creatur ex hoc aurum purum. Si vero fuerit sulphur mundum fixum album clarum, quod ceciderit super substantiam argenti viui, sit argentum purum. Si in quantitate non sit perit, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissius densum grossiorem quam aurum. Cuius signum est, quod non densantur partes eius in tantum, quod auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incombustibile, causa est illius. Ergo sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paulatim inflammationem probatur. Idem autem fixum ad aliud quidem & ad aliud relatum esse, impossibile non est avertendum. Lunae enim sulphuritas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum vero sulphur corporum fixa & non comburens.

SI vero fuerit sulphur fixum terreum, argento viuo fixo terreo comixtum, & haec ambo non purgata, sed albedinis fluidae fuerint, cuius superantiae quantitas sit sulphuris summa, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixi fusionem prohibet. Ideoque ex hoc reseruitur, sulphur velocius liquefactiois festinantiam per opus fixioris non perdere quam argenti viui. Non fixum vero videmus citius quam argenti viui liquefieri. Ex his vero manifestatur causa velocitatis fusionis et tarditatis in corporum vnoquoque. Nam quod plus de terro habet sulphur reseruitur, quod vero plus de adurentate, facilius et citius fusionem suscipit. Quod satis aperte reseruitur a nobis fore monstratum. Quod igitur ipsum fixum tardiorum faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum nunquam nisi calcinetur, figitur, & calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illa impedire debet. Quod vero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius qui illud figit non calcinatam, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram vertatur. Cuius similitudo est calidus natus. Hoc autem minime in argento viuo contingit, quoniam iam figi potest absque hoc, quod in terram vertatur, & figi summa

F. in

LIBER

lter cum cōuersione illius ad terram
felleet potest. Non per fixationem
ad eius fixationem, quæ per præcipita
tionem perficitur, figitur, & in terram
mutatur. Per succelluam vero illius
iterata vice sublimationem figitur si
militer, & non in terram vertitur, im
mo fusionem dat metallicam. Hoc aut
em manifestum est, & illi probatum
qui vtriusq; fixationis illius expertus est,
vix in illius consumptionem festi
nam precipitationem & tardam, per
succelluam sublimationes. Vidit enim
& inuenit sic, vt a nobis scriptum fu
cepit. Et illud ideo, quoniam viscolam
& densam habet substantiam: cuius
signum est coactio illius, cum ambi
tione & mixtione cum rebus alijs.
Sentitur enim in illo manifeste visco
sitas illius per multam adhesionem.
Densam autem substantiam illud ha
bere, manifeste videt monoculus per
illius aspectum & præponderis sui.
Auro enim præponderat, cū in na
tura sua est: & est similitudo fortissima
compositionis, vt narratum est. His
igitur relinquitur, ipsum posse figi
sine illius humiditatis cōsumptione,
& abiq; in terram conuersione. Pro
pter enim bonam partium adhesionem
& fortitudinem sue mixtionis,
si quo modo partes illius inspissen
tur per ignem, vterius non permis
sit se corrumpi, neq; per ingressum
sumose flammæ in illud se in fumum
vterius deuari permittit: quoniam ras
refractionem sui non patitur, propter
sui densitatem & carentiam aduisionis,
quæ per sulphureitatem perficitur.
Per hoc igitur inuentus est inuentione

vrifica duorum secretorū genus mi
rabile duplex. Vnū scilicet causa cor
ruptionis vniuersiulque metallorum
per ignem: quarum vna est inclusio
adurentis sulphureitatis in illorū sub
stantia, per inflammationem illa dis
minuentis & exterminantis in fumū
vltima consumptione, quantumcuq;
in illis arg. vi. bonæ fusionis exterior.
Altera vero est multiplicatio flammæ
exterioris super illa penetrantis, & se
cum in fumum resoluentis, cuiuscūq;
fixationis in eis ipsum sit. Tertia vero
est rarefactio ipsorum per calidatio
nem. Tunc enim flamma vel ignis sine
illa in ea penetrare potest, & ipsa
exterminare. Si igitur omnes corrup
tionis cause cōueniant, maxime cor
pora corrumpi necesse est. Si vero nō
omnes, remittitur corruptionis veloci
tatis vniuersiulq; corporis, secundum
remissionem illarū. Secundum genus
est bonitas, quæ per ipsum considerat
tur in corporibus. Quia igitur ar. vi.
propter nullas causas exterminatio
nis in partem cōpositionis illius diuidi
permittit: quia aut cum tota sui sub
stantia ex igne recedit, aut cum tota in
illo permanens ita notatur in eo ne
cessario perfectionis causa. Laudetur
igitur benedictus & gloriosus altiss
musq; creatur illud: dō inq; illi sub
stantiam & substantiæ proprietates:
quas non contingit ex rebus vllam in
natura possidere, vt in illa possit in
ueniri hoc perfectionis, per artificium
aliquid, quod in illo inuenimus pos
sentia propinqua. Ipsum est qd ignē
superat, & ab igne nō superat: sed in
illo amabiliter requiescit eo gaudē,

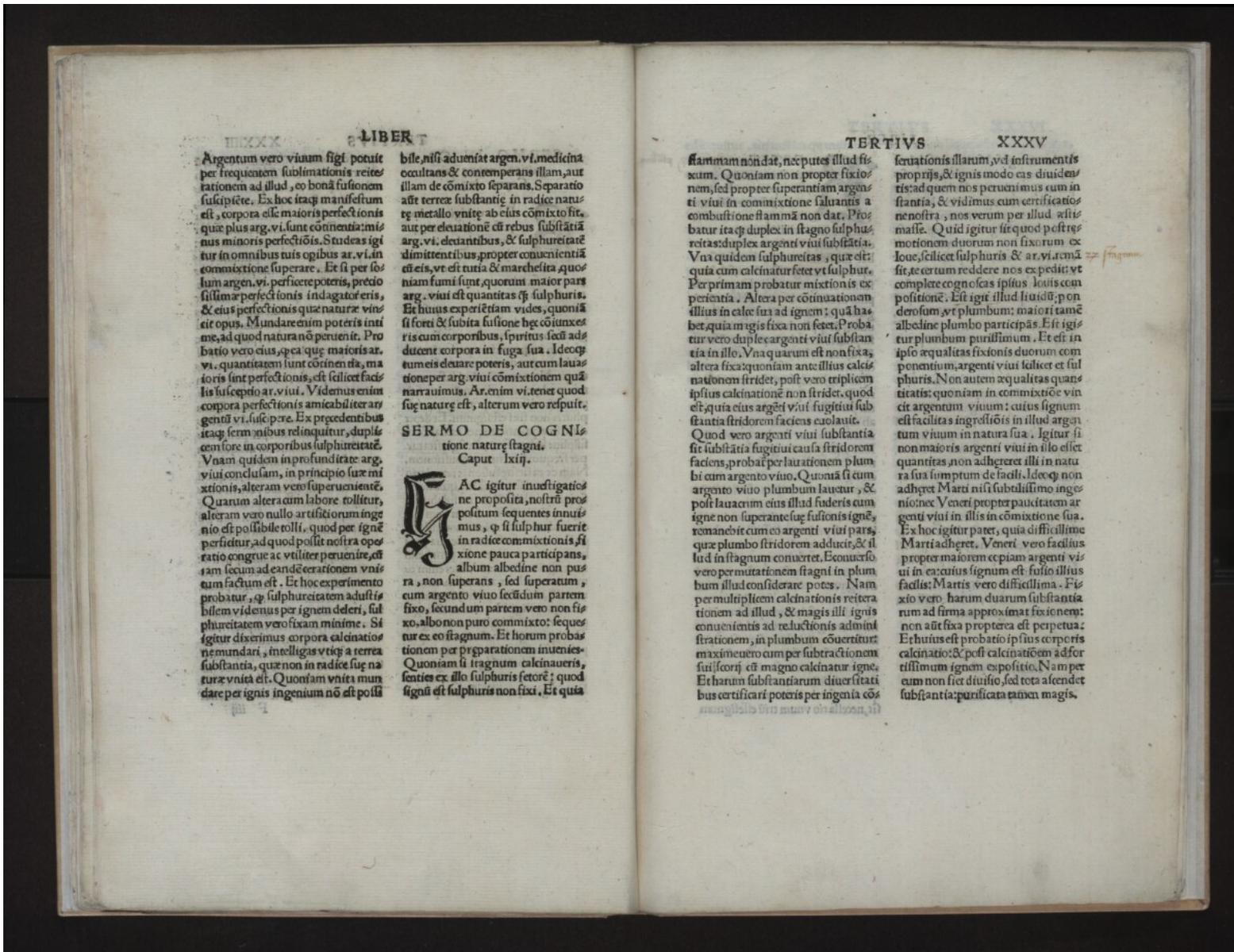
TERTIUS

XXXIII

SERMO IN CO
gnitione naturę aris, vno
Caput lxxj.

REdantes igitur ad pro
positum dicimus, qd si
fuerit sulphur immu
dum grossum fixum, se
cundum sui maiorem
partem: secundum vero sui maiorem
non fixum, rubrum, liuidum, secun
dum totum, non superans neq; sup
eratum, & ceciderit super argentū vi
grossum, ex eo res creati necesse est.
Horum itaq; omnium probationem
adducere per data ex natura sua con
tingit. Nam cum illud ad inflamma
tionem deponitur, flammā ex eo sul
phuream discernere poteris, quæ sul
phuris non fixi est signum. Et deper
ditio suæ quantitatis per exalationem
sulphur habere fixū, illa significatur
per frequentem eius combustionem.
Nam ex exitu sue fusionis retardatio
& induratio sue substantiæ, quæ signa
sunt sue multitudinis fixi sulphuris.
Quod illud a se sit rubrum immu
dum, ad hunc ar. viuo immundo, si
gnificatur per sensum: vnde alia præ
batione non indiget. Experimento
itaq; elicias secretum. Vides enim os
mum non caloris actione in terram
mutatā, est facilitate solui, & ad aque
naturam redigi. Hoc autem contingit
propter partium sublimationem ab igne.
Res igitur magis subtilis in natura pro
pria ad hanc terram naturam reduc
ta, magis subtilis. Igitur magis solu
bitur: ita & quæ maxime, maxime.
Ex his igitur patet causa corruptionis

& infectionis horū duorum corporū
Martis scilicet & Veneris: quoniam
est per sulphur multe quantitatis fix
um & non fixum: pauca in Venere,
minima vero in Marte. Cum igitur
sulphur fixum in fixationē deuenit per
calorem ignis, eius partes subtiliatur:
sed pars illa quæ est in apertitudine
lutionis suæ substantiæ soluitur: cui
ius signū est expositio horū duorum
corporum ad vaporem aëris. Nam per
illud flores in superficie sua sulphuris
eorsū aluminositas, per calorem in illud
creata subtilitatis. Et si posteris hęc
duo corpora in liquorem ponticū, sol
uentur de facili per ebullitionem mult
te illorum partes. Et si respexeris in
minis horū duorum, manifestā in
uenies eis solutam aluminositatis
substantiam stillare, & in illis adhæ
ret: quæ aluminositas per ponticita
tem & faciliem solutionem in aquā mu
tantur. Nō enim ponticū & facile solu
bile reperit aliud qd alumen, & quod
sua natura est. Nigredo vero in vno
quocq; horū duorum corporū ad ignē
creatur propter sulphur non fixū qd
in illis concluditur: multū quidem in
venere, parū vero in Marte, & ad natu
ram fixi approximans. Ideo non de
facili talem impressionē de Marte res
moueri est possibile. Iam igitur patuit
ex sulphure non fixo fusionem fieri et
fusionem adiuari: ex fixo vero fusio
nem nō fieri, & fusionē impediri. Ex
ar. vero vi. fixo non est necesse fusio
nē non fieri, & fusionē impediri. Illud
scitū ex certis vtrū esse, qui nullo in
genitiori fusionis sulphur potuit con
seruare in fusione post illius fixationē

LIBER T

Argentum vero viuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bona fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis que plus arg. vi. sunt contenta: minus minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis opibus ar. vi. in commixtione superare. Et si per solium argen. vi. perficere poteris, predo sillima perfectionis indagatoris, & eius perfectionis que nature vincit opus. Mundare enim poteris intus, ad quod natura non peruenit. Probatio vero eius, que maioris ar. vi. quantitatem sunt contenta, maioris sunt perfectionis, est scilicet facillime susceptio ar. viui. Videmus enim corpora perfectionis amabiliter argenti vi. suscipere. Ex precedentibus itaq; sermibus relinquatur, duplitem fore in corporibus sulphureitate. Vnam quidem in profunditate arg. viui conclusam, in principio sue mixtionis, alteram vero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram vero nullo artificio ingenio est possibile tolli, quod per ignem perficitur, ad quod posse nostra operatio congrue ac vtiliter peruenit, et iam secum ad eandem iterationem vniuersum factum est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem ad usibilem videmus per ignem deleri, sulphureitatem vero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utique a terrea substantia, que non in radice sue nature vnita est. Quoniam vnita mundare per ignis ingenium non est possi-

LIBER T

bile, nisi adueniat argen. vi. medicina occultans & contemperans illam, aut illam de commixto separans. Separatio autem terre substantie in radice nature metallo vnite ab eius commixto fit, aut per elevationem est rebus substantia arg. vi. detrahitur, & sulphureitate dimittentibus, propter convenientiam eis, ut est tutia & marcellita, quoniam sumi sunt, quorum maior pars arg. viui est quantitas que sulphuris. Et huius experientiam vides, quoniam si forti & subita fusione hec coniungatur cum corporibus, spiritus secum adducunt corpora in fuga sua. Ideoque tum eis deiare poteris, aut cum lauatione per arg. viui commixtionem quam narrauimus. Ar. enim vi. tener quod sue nature est, alterum vero respuit.

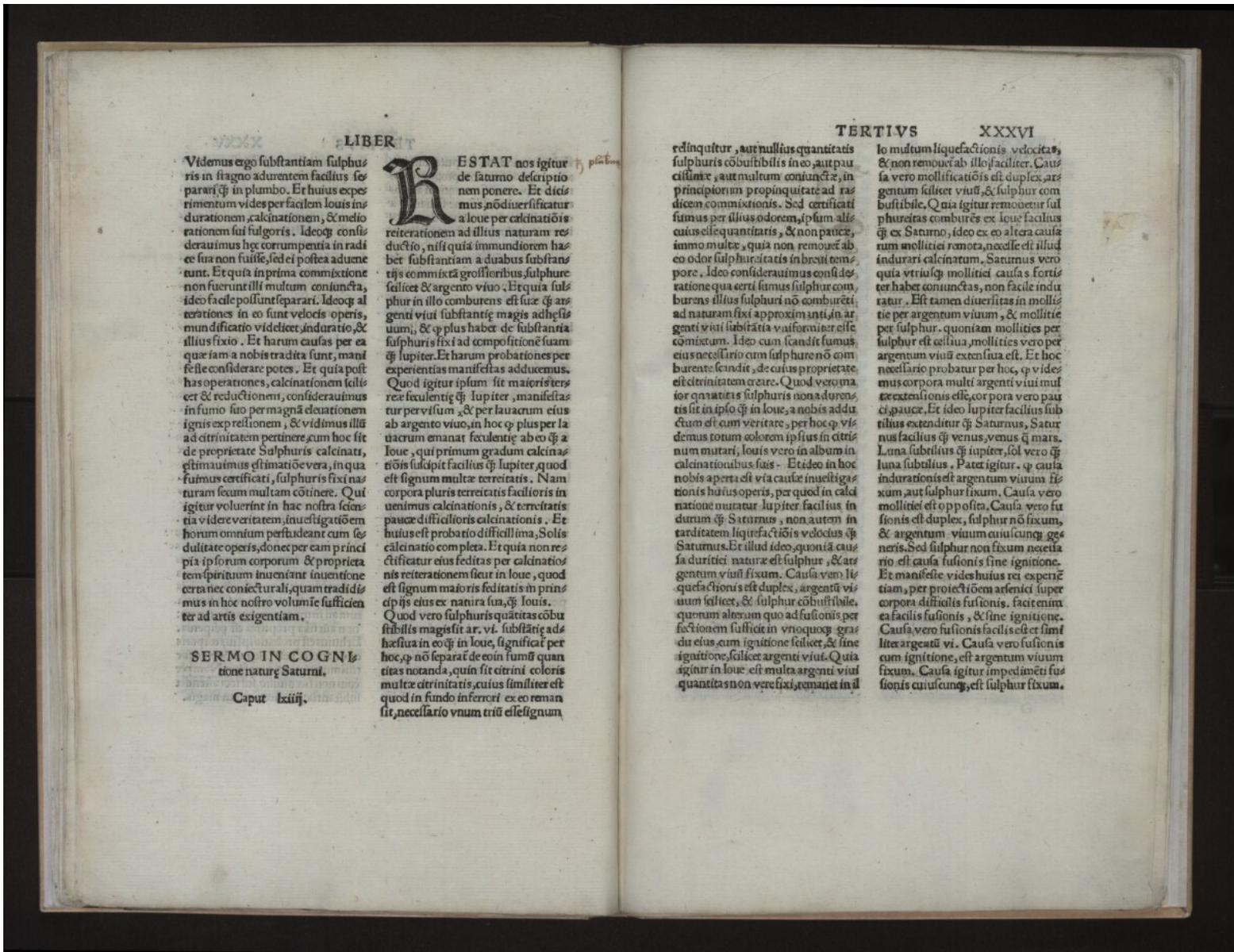
SERMO DE COGNITIONE NATURE STAGNI. Caput lxiij.

AC igitur inuestigatio ne propolita, nostrum propositum sequentes innuimus, quod si sulphur fuerit in radice commixtionis, si album albedine non pura, non superans, sed superatum, cum argento viuo secundum partem fixo, secundum partem vero non fixo, albo non puro commixto: sequetur ex eo stagnum. Et horum probationem per preparationem inuenies. Quoniam si stagnum calcinaueris, senties ex illo sulphur fetore; quod signum est sulphuris non fixi. Et quia

TERTIVS XXXV

flammas non dat, nec putes illud fixum. Quoniam non propter fixitatem, sed propter superantiam argenti viui in commixtione saluatis a combustionis flamma non dat. Probatur ita quod duplex in stagno sulphur reitatur duplex argenti viui substantia. Vna quidem sulphureitas, que est: quia cum calcinatur fetet ut sulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in cale sua ad ignem: quam habet, quia magis fixa non fetet. Probatur vero duplex argenti viui substantia in illo. Vna quarum est non fixa, altera fixa, quoniam ante illius calcinationem frigidet, post vero triplicem ipsius calcinationem non frigidet, quod est, quia eius argenti viui fugiui substantia fridorem faciens euolauit. Quod vero argenti viui substantia sit substantia fugiui causa fridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento viuo. Quoniam si cum argento viuo plumbum lauetur, & post lauationem eius illud fuderis cum igne non superante sue fusionis igne, remanebit cum eo argenti viui pars, que plumbo fridorem adducit, & illud in stagnum conuertet. Et conuersio vero per mutationem stagni in plumbum illud considerare poteris. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & magis illi ignis convenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur: maxime vero cum per subtractionem sui scorijs cum magno calcinatur igne. Et harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia con-

seruationis illarum, vbi instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum in fantasia, & vidimus cum certificatis nostris, nos verum per illud aliquid masse. Quid igitur sit quod post reiterationem duorum non fixorum ex loue, scilicet sulphuris & ar. vi. remaneat, sit certum reddere nos ex pedis: ut complete cognoscas ipsius louis compositionem. Est igitur illud liquidum: ponderosum, ut plumbum; maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso equalitas fixationis duorum componentium, argenti viui scilicet et sulphuris. Non autem equalitas quantitatatis: quoniam in commixtione vincit argentum viuum: cuius signum est facilitas ingrossationis in illud argentum viuum in natura sua. Igitur si non maioris argenti viui in illo esset quantitas, non adhereret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoque non adheret Marti nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri propter paucitatem argenti viui in illis in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime Marti adheret, Veneri vero facillime propter maiorem et partem argenti viui in ea: cuius signum est, fusio illius facili: Martis vero difficillima. Fixio vero harum duarum substantiarum ad firmam approximam fixationem: non autem fixa propterea est perpetua: Et huius est probatio ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis.

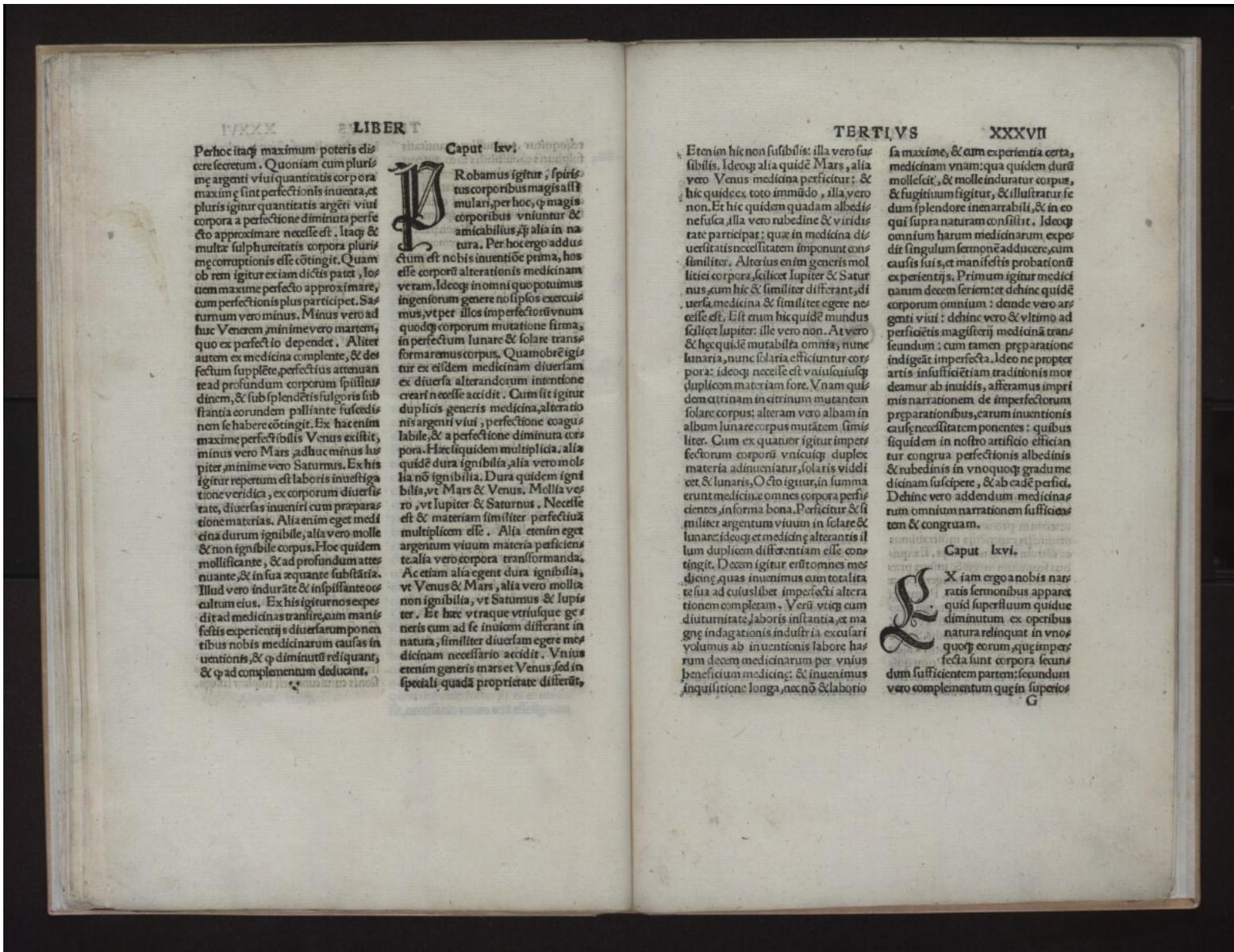
Videmus ergo substantiam sulphuris in stagno adurentem facilius separari q̄ in plumbo. Et huius experimentum vides per facilem lous in durationem, calcinationem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq̄ considerauimus hęc corruptentia in radice sua non fuisse, sed ei postea adueniunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq̄ alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet, induratio, & illius fixio. Et harum causas per ea quę iam a nobis tradita sunt, manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnā elevationem ignis expressionem, & vidimus illud ad citrinitatem pertinere, cum hoc sit de proprietate Sulphuris calcinati, estimauimus estimatiōe vera, in qua fumus certificati, sulphuris fixi naturam secum multam cōtinere. Qui igitur voluerint in hac nostra scientia videre veritatem, inuestigationem horum omnium perficiant cum sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa nec coniecturali, quam tradidimus in hoc nostro volumine sufficienter ad artis exigentiam.

SERMO IN COGNITIONE NATURę SATURNI.
Caput lxxij.

RESTAT nos igitur de saturno delinquentem ponere. Et dicitur mus, nō diuificatur a loue per calcinationis reiterationem ad illius naturam reductio, nisi quia immundiorē habet substantiam a duabus substantiis commixta grossioribus sulphure scilicet & argento viuo. Et quia sulphur in illo comburens est suę q̄ argenti viui substantię magis adheſiuum, & q̄ plus habet de substantia sulphuris fixi ad compositionē suam q̄ lupiter. Et harum probationes per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum sit maioris terree feculentię q̄ lupiter, manifestatur per visum, & per lauarum eius ab argento viuo, in hoc q̄ plus per lauarum emanat feculentię ab eo q̄ a loue, qui primum gradum calcinationis suscipit facilius q̄ lupiter, quod est signum multę terreatis. Nam corpora pluri terreatis facilius inuenimus calcinationis, & terreatis pauca difficilius calcinationis. Et huius est probatio difficilissima, Solis calcinatio completa. Et quia non reſtificatur eius seditas per calcinationis reiterationem sicut in loue, quod est signum maioris seditatis in principio ipsius eius ex natura sua, q̄ lous. Quod vero sulphuris quātitas cōbustibilis magis sit ar. vi. substantię adheſiuam in eo q̄ in loue, significat per hoc, q̄ nō separat de eoin sumā quantitatis notanda, quin sit citrini coloris multę trinitatis, cuius similiter est quod in fundo inferret ex eo remanet, necessario vnum triū esse signum

reſingitur, aut nullius quantitatis sulphuris cōbustibilis in eo, aut paucissimę, aut multum coniunctę, in principiorum propinquitate ad rationem commixtionis. Sed certificati sumus per illius odorem, ipsum alit cuius esse quantitatis, & non patet, immo multę, quia non remouet ab eo odor sulphuricitatis in breui tempore. Ideo considerauimus consideratione qua certū sumus sulphur comburens illius sulphuri nō combureti, ad naturam fixi approximanti, in argenti viui substantia vniuersi esse cōmixtum. Ideo cum scandit fumus eius necessario cum sulphure nō comburente scendit, de cuius proprietate est trinitatem creare. Quod vero maior quantitatis sulphuris non adurentis sit in ipso q̄ in loue, a nobis adducimur cum veritate, per hoc q̄ videmus totum colorem ipsius in citrinum mutari, lous vero in album in calcinationibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est via cause inuestigationis huius operis, per quod in calcinatione mutatur lupiter facilius in durum q̄ Saturnus, non autem in tarditatem liquefactionis velocis q̄ Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiei natura est sulphur, & argentum viui fixum. Causa vero liquefactionis est duplex, argentum viuum scilicet, & sulphur cōbustibile, quorum alterum quo ad fusionis perfectionem sufficit in vnoquoq̄ gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione, scilicet argenti viui. Quia igitur in loue est multa argenti viui quantitas non verē fixa, remanet in il

lo multum liquefactionis velocitatis, & non remouet ab illo facilius. Causa vero mollificationis est duplex, argentum scilicet viui, & sulphur cōbustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex loue facilius q̄ ex Saturno, ideo ex eo altera causa rum mollitiei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus vero quia vtriusq̄ mollitiei causas fortiter habet coniunctas, non facile induratur. Est tamen diuersitas in mollitiei per argentum viuum, & mollitiei per sulphur. quoniam mollitiei per sulphur est cōlida, mollitiei vero per argentum viui extensiuā est. Et hoc necessario probatur per hoc, q̄ videmus corpora multi argenti viui multę extensionis esse, corpora vero pauci, pauca. Et ideo lupiter facilius subtilius extenditur q̄ Saturnus, Saturnus facilius q̄ venus, venus q̄ mars. Luna subtilius q̄ iupiter, sol vero q̄ luna subtilius. Patet igitur, q̄ causa indurationis est argentum viuum fixum, aut sulphur fixum. Causa vero mollitiei est opposita, Causa vero fusionis est duplex, sulphur nō fixum, & argentum viuum cuiuscunq̄ generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste vides huius rei experientiam, per protectionem arsenici super corpora difficilius fusionis, facit enim ea facilius fusionis, & sine ignitione. Causa vero fusionis facilius est et similiter argenti viui. Causa vero fusionis cum ignitione, est argentum viuum fixum. Causa igitur impedimenti fusionis cuiuscunq̄, est sulphur fixum.

LXXX LIBERT

Per hoc itaq; maximum poteris dis-
cere fecerum. Quoniam cum pluri-
me argenti viui quantitatis corpora
maxime sint perfectionis inuenta, et
pluris igitur quantitatis argenti viui
corpora a perfectione diminuta perfe-
cto approximare necesse est. Itaq; &
multa sulphuricitatis corpora pluri-
me corruptionis esse cōtingit. Quam
ob rem igitur etiam dictis patet, hos
tem maxime perfecto approximare,
cum perfectionis plus participet. Sas-
turnum vero minus. Minus vero ad
huc Venerem minime vero martem,
quo ex perfectio dependet. Aliter
autem ex medicina complente, & des-
fectum supplēte, perfectius attenuan-
te ad profundum corporum spissitas
dinem, & sub splendētis fulgoris sub-
stantia eorumdem palliante fuscēdis
nem se habere cōtingit. Ex hac enim
maxime perfectibilis Venus existit,
minus vero Mars adhuc minus Iu-
piter, minime vero Saturnus. Ex his
igitur reperitum est laboris investiga-
tione veridica, ex corporum diversis
tate, diuersas inueniri cum prepara-
tione materias. Alia enim eget medi-
cina durum ignibile, alia vero molle
& non ignibile corpus. Hoc quidem
mollicante, & ad profundum atez-
nuante, & in sua æquante substantia.
Illud vero indurate & inspissante oco-
culum eius. Ex his igitur nos expe-
dit ad medicinas transire, cum man-
ifestis experientijs diuersarum pona-
tibus nobis medicinarum causas in-
uentionis, & q̄ diminiuit reliquant,
& q̄ ad complementum delucent.

Caput lxxvi.

P Robamus igitur; spiritus
corporibus magis allu-
mulan, per hoc, q̄ magis
corporibus vniuntur &
amicabilius, s̄ alia in na-
tura. Per hoc ergo addus-
ctum est nobis inuentione prima, hos
esse corporū alterationis medicinam
veram. Ideoq; in omni quo ponimus
ingeniorum genere nos ipsos excusau-
mus, vt per illos imperfectiorum
quodq; corporum mutatione firma,
in perfectum lunare & solare trans-
formaremus corpus. Quamobrē igitur
ex eisdem medicinam diuersam
ex diuersa alterandorum intentione
creari necesse accidit. Cum sit igitur
duplicis generis medicina, alteratio-
nis argenti viui, perfectione eorum
labile, & a perfectione diminuta cor-
pora. Hæc siquidem multiplicia, alia
quidē dura ignibilia, alia vero mol-
lia nō ignibilia. Dura quidem igni-
bilia, vt Mars & Venus. Mollia ve-
ro, vt Iupiter & Saturnus. Necesse
est & materiam similiter perfectiua
multiplicem esse. Alia etenim eget
argenti viuum materia pacificans
te alia vero corpora transformanda,
vt Venus & Mars, alia vero mollia
non ignibilia, vt Saturnus & Iupis-
ter. Et hæc vtraque vtriusque ge-
neris cum ad se inuicem differant in
natura, similiter diuersam egere me-
dicinam necessario accidit. Vnius
etenim generis Mars et Venus, sed in
speciali quadā proprietate differūt.

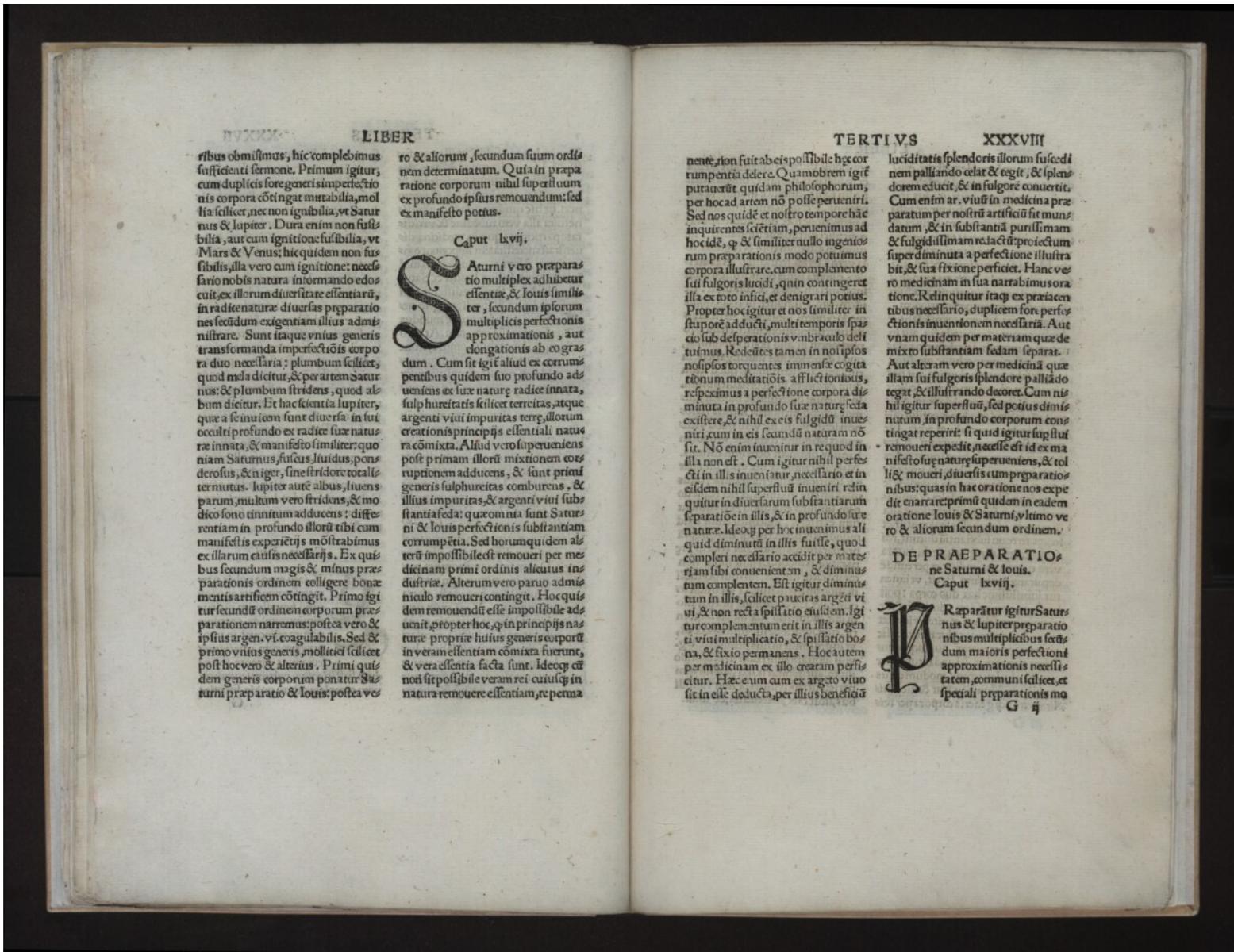
TERTIVS XXXVII

Etenim hic non subtilis illa vero sus-
sibilis. Ideoq; alia quidē Mars, alia
vero Venus medicina perficitur; &
hic quidē ex toto immūdo, illa vero
non. Et hic quidem quadam albedis
nēfusa, illa vero rubedine & viridis
tate participat; quæ in medicina dis-
ueritatis necessitatem imponunt cons-
similiter. Alterius enim generis mol-
litici corpora, scilicet Iupiter & Satu-
nus, cum hic & similiter differant, di-
uersa medicina & similiter egere ne-
cessē est. Est enim hic quidē mundus
scilicet Iupiter; ille vero non. At vero
& hæc quidē mutabilia omnia, nunc
lunaria, nunc solaria efficiuntur cor-
pora; ideoq; necesse est vniuiusq; ut
duplicem materiam fore. Vnam quidē
dem citrinam in citrinum mutantem
solare corpus; alteram vero albam in
album lunare corpus mutatem. Simi-
liter. Cum ex quatuor igitur imper-
fectorum corporū vniuiusq; duplex
materia adiuuantiur, solaris videli-
cet & lunaris. Ocho igitur, in summa
erunt medicina omnes corpora perfici-
entes, in forma bona. Perficitur & si-
militer argentum viuum in solare &
lunare; ideoq; et medicinæ alterantis il-
lum duplicem differentiam esse con-
tingit. Decem igitur erūt omnes me-
dicinæ, quas inuenimus cum totalita-
te sua ad cuiuslibet imperfecti altera-
tionem completam. Verū vtiq; cum
diuturnitate, laboris instantia, et ma-
gno indagacionis in dustrā exulari
volumus ab inuentionis labore hæc
decem medicinarum per vnius
beneficium medicinæ; & inuenimus
inquisitione longa, nec nō & laborio

sa maxime, & cum experientia certa,
medicinam vnam: qua quidem durū
mollescit, & mollescitur corpus,
& fugitiuum figitur, & illustratur se-
dum splendore inenarrabili, & in eo
qui supra naturam consistit. Ideoq;
omnium harum medicinarum, expe-
dit singulum sermonē adducere, cum
causis suis, et manifestis probationib;
experientijs. Primum igitur medici-
narum decem seriem; et dehinc quidē
corporum omnium; deinde vero ar-
genti viui; dehinc vero & vltimo ad
perficiētis magisterij medicinā trans-
eundum; cum tamen preparatione
indigeat imperfecta. Ideo ne propter
artis insufficiētiam traditionis mor-
deamur ab inuidis, afferamus impri-
mis narrationem de imperfectorum
preparationibus, earum inuentionis
causæ necessitatem ponentes; quibus
siquidem in nostro artificio efficien-
tur congrua perfectionis albedinis
& rubedinis in vnoquoq; gradume-
dicinam suscipere, & ab eadē perfici.
Dehinc vero addendum medicina-
rum omnium narrationem sufficien-
tem & congruam.

Caput lxxvi.

N X iam ergo a nobis nar-
ratis sermonibus appareat
quid superfluum quidue
diminutum ex operibus
natura relinquit in vno-
quoq; eorum, que imper-
fecta sunt corpora secun-
dum sufficientem partem; secundum
vero complementum que in superioribus

LIBER

ibus obmissimus, hic complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum duplicis fore generis imperfectio nis corpora cōtingat mutabilia, mol lia scilicet, nec non ignibilia, vt Satur nus & Iupiter. Dura enim non sunt bilia, aut cum ignitione subibilia, vt Mars & Venus; hic quidem non sus cibilia, illa vero cum ignitione: neces sario nobis natura informando edo sicut, ex illorum diuersitate essentiarū, in radice naturae diuersas preparatio nes secundum exigentiam illius admi nistrare. Sunt itaque vnus generis transformanda imperfectioris corpo ra duo necessaria: plumbum scilicet, quod mela dicitur, & per artem Saturni: & plumbum frigidens, quod al bum dicitur. Et haec scientia Iupiter, que a se inuicem sunt diuersa in sui occulto profundo ex radice suae natu rae innata, & manifestio similiter: quo niam Saturnus, sicutus Iupiter, pons derofus, & niger, sine frigidore totali termutus. Iupiter autē albus, liuens parum, multum vero frigidens, & mo dico sono tinnitum adducens: differe ntiam in profundo illorū tibi cum manifestis experiētis mōstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus praeparationis ordinem colligere bonae mentis artificem cōtingit. Primo igitur secundū ordinem corporum praeparationem narremus: postea vero & ipsius argenti vii coagulabilis. Sed & primo vnus generis, molliciter scilicet post hoc vero & alterius. Primi quē dem generis corporum ponatur Sa turni praeparatio & Iouis: postea ves

LIBER

ro & aliorum, secundum suum ordi nem determinatum. Quia in praeparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Caput lxvij.

Saturni vero praeparatio multiplex adhibetur essentiae, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectionis approximationis, aut elongationis ab eo gradum. Cum sit igitur aliud ex eorum penitus quidem suo profundo adueniens ex luce naturae radice innata, sulphureitatis scilicet terretas, atque argenti viui impuritas, atque creatiois principijs essentiali natura cōmixta. Aliud vero superueniens post primam illorū mixtionem corruptionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti viui substantia feda: quae omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corruptiōis. Sed horum quidem alterū impossibile est renoueri per medicinam primi ordinis alicuius industriae. Alterum vero paruo admittit renouendi esse impossibile aduenit, propter hoc, quia in principijs naturae propriae huius generis corporis in veram essentiam cōmixta fuerunt, & vera essentia facta sunt. Ideoque non sit possibile veram rei cuiusque in natura renouere essentiam, vt prima

TERTIUS

XXXVIII

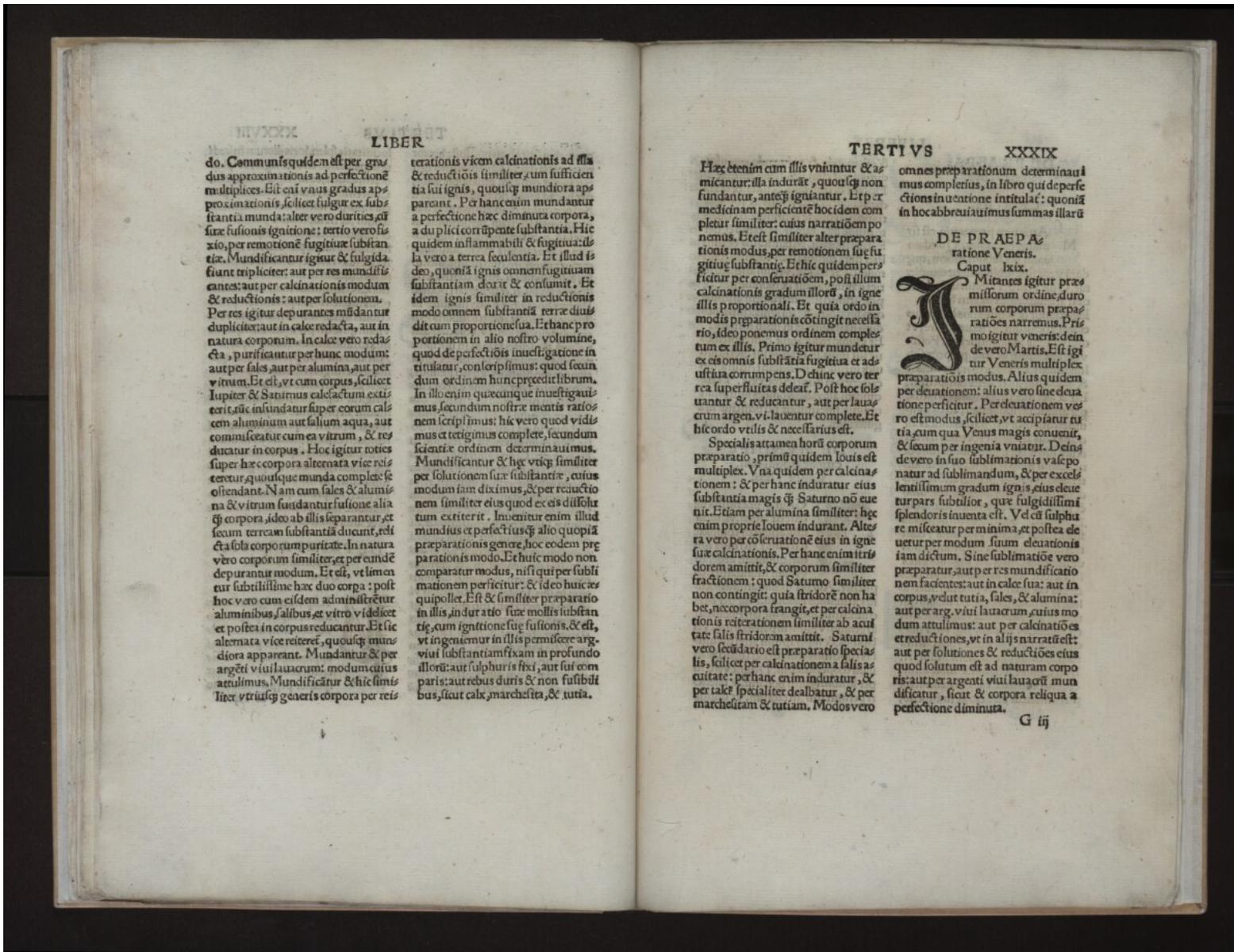
mentem non fuit ab eis possibile hoc corruptentia delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem et nostro tempore haec inquirentes sciretiam, peruenimus ad hoc idē, quod & similiter nullo ingeniorum praeparationis modo potuimus corpora illustrare, cum complemento sui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, et denigrari potius. Propter hoc igitur et nos similiter in stupore ad ducti, multi temporis spacio sub desperationis umbraculo delitimus. Redētes tamen in nos ipsos nos ipsos torquentes immense cogitationum meditationis afflictionibus, reueximus a perfectione corpora diminauta in profundo suae naturae feda existere, & nihil ex eis fulgidū inueniri, cum in eis secundū naturam non sit. Non enim inuenitur in re quod in illa non est. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, necessario et in eis nihil superfluum inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatiōe in illis, & in profundo suae naturae. Ideoque per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario accidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum completent. Est igitur diminutum in illis, scilicet puritas argenti viui, & non recta spiritatio eiusdem. Igitur complementum erit in illis argenti viui multiplicatio, & spiritatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Haec enim cum ex argenteo viuo sit in eis deducta, per illius beneficiū

luciditatis splendoris illorum suscedi nem palliando celat & regit, & splendorem educit, & in fulgore conuertit. Cum enim ar. viui in medicina praeparatum per nostrū artificū sit mundatum, & in substantiā purissimam & fulgidissimam relectū profectum superdiminuta a perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc vero medicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaque ex praecentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionem necessariā. Aut vnā quidem per materiam quae de mixto substantiam fedam separat. Aut alteram vero per medicinā quae illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando decoret. Cum nihil igitur superfluum, sed potius diminutum in profundo corporum consistat reperiri: si quid igitur superfluum remoueri expediat, necesse est id ex manifestio suae naturae superueniens, & tollere moueri, diuersis cum praeparationibus: quas in hac oratione nos expediat enarrare: primi quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, vltimo vero & aliorum secundum ordinem.

DE PRAEPARATIONE Saturni & Iouis. Caput lxvij.

Praeparatur igitur Saturnus & Iupiter praeparationibus multiplicibus secundum maiorem perfectionis approximationis necessitatem, communiter scilicet, et speciali praeparationis modo.

G ij

LIBER

do. Communis quidem est per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgur ex substantia mundi: alter vero durities, scilicet fusionis ignitione: tertio vero fusio, per remotionem fugitivae substantiae. Mundificantur igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per mundificationes: aut per calcinationis modum & reductionis: aut per solutionem. Per res igitur depurantes mundantur dupliciter: aut in calce redacta, aut in natura corporum. In calce vero redacta, purificantur per hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per vitrum. Et est, ut cum corpus, scilicet Iupiter & Saturnus calcetum extiterit, in fundatur super eorum calcem aluminum aut salium aqua, aut commisceatur cum ea vitrum, & reducatur in corpus. Hoc igitur toties super haec corpora alterata vice reiteretur, quousque munda complecti ostendant. Nam cum sales & alumina & vitrum fundantur fusione aliqua corpora, ideo ab illis separantur, et secum terram substantiam ducunt, restat sola corporum puritate. In natura vero corporum similiter, et per eundem depurantur modum. Et est, ut limenur subtilissime haec duo corpora: post hoc vero cum eisdem administrantur aluminibus, albus, et vitro videlicet et postea in corpus reducuntur. Et sic alterata vice reiteretur, quousque mundiora apparent. Mundantur & per argenti viui laucarum: modum cuius amulimus. Mundificantur & hic similitur utriusque generis corpora per reiterationis vicem calcinationis ad illam & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora apparent. Per hanc enim mundantur a perfectione hanc dimittunt corpora, a duplici corrupte substantia. Hic quidem inflammabili & fugitiva: illa vero a terra feculentia. Et illud is deo, quoniam ignis omnem fugitivam substantiam dedit & consumit. Et idem ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terrae dividit cum proportione sua. Et hanc proportionem in alio nostro volumine, quod de perfectione inuestigatione intitulamus, conscripsimus: quod secundum ordinem hunc praecedat librum. In illo enim quaecumque inuestigavimus secundum nostrae mentis rationem scripsimus: hic vero quod videtur scientiae ordinem determinavimus. Mundificantur & hic utriusque similiter per solutionem suae substantiae, cuius modum iam diximus, & per reuersionem similiter eius quod ex eis diffusum extiterit. Invenitur enim illud mundius et perfectius, quam alio quopiam preparationis genere, hoc eodem preparationis modo. Et hunc modum non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur: & ideo huic quoque pollet. Est & similiter preparatio in illis, induratio suae molli substantiae, cum ignitione suae fusionis, & est, ut in genitur in illis permiscere argenti viui substantiam fixam in profundo illorum: aut sulphuris fixi, aut sui compositi: aut rebus duris & non subtilibus, sicut calx, marchesita, & tutia.

TERTIVS XXXIX

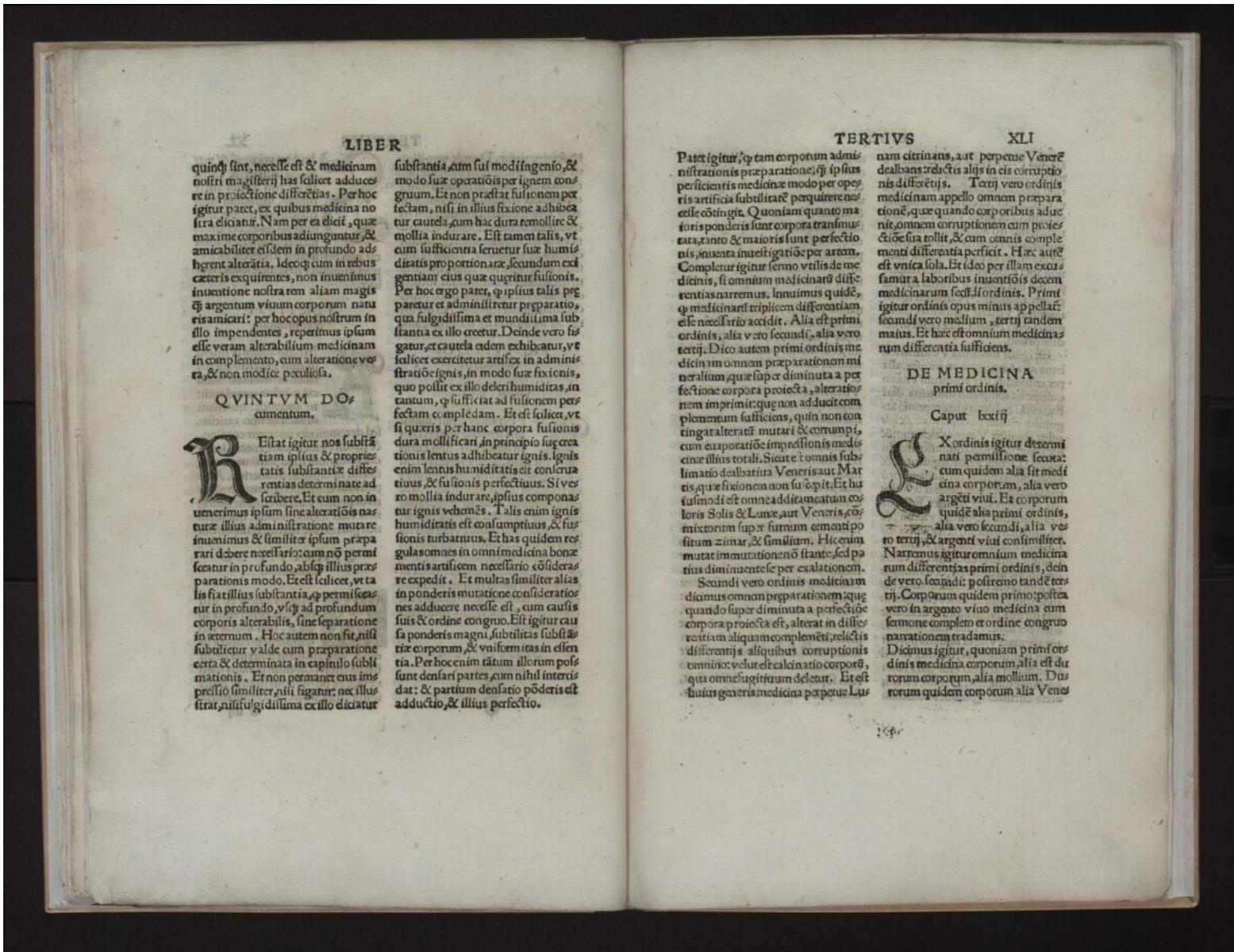
Haec etenim cum illis uniantur & amittantur, illa induratur, quousque non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem complectur similiter: cuius narrationem ponemus. Et est similiter alter preparationis modus, per remotionem fugitivae substantiae. Et hic quidem perficitur per conservationem, post illum calcinationis gradum illorum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessario, ideo ponemus ordinem completum ex illis. Primo igitur mundatur ex eis omnis substantia fugitiva et adustiva corruptens. Deinceps vero terra superfluitas delet. Post hoc solvantur & reducuntur, aut per lauas cum argenti viui lauentur complete. Et hinc vtilis & necessarius est. Specialis autem horum corporum preparatio, primus quidem locus est multiplex. Una quidem per calcinationem: & per hanc induratur eius substantia magis quam Saturno non evenit. Etiam per alumina similiter: haec enim proprie solum indurant. Altera vero per conservationem eius in igne suae calcinationis. Per hanc enim vitriorem amittit, & corporum similiter fractionem: quod Saturno similiter non contingit, quia stridor non habet, nec corpora frangit, et per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorum amittit. Saturni vero secundario est preparatio specialis, scilicet per calcinationem a salis acuitate: per hanc enim induratur, & per calcem specialiter dealbatur, & per marchesitam & tutiam. Modos vero

omnes preparationum determinavimus completius, in libro qui de perfectionis invectione intitulatur: quoniam in hoc abbreviavimus summas illarum.

DE PRAEPARATIONE VENERIS.
Capitulum lxxix.

Mittentes igitur praeparationum ordinem, duro corporum praeparationes narremus. Primum igitur veneris: deinde vero Martis. Est igitur Veneris multiplex praeparationis modus. Alius quidem per deviationem: alius vero sine deviatione perficitur. Per deviationem vero est modus, scilicet ut accipiantur tutia, cum qua Venus magis convenit, & secum per ingenia uniantur. Deinde de vero in suo sublimationis vas ponatur ad sublimandum, & per excelentissimum gradum ignis, eius delectur pars subtilior, quae fulgidissimi splendoris inventa est. Vel cum sulphure miscetur per minima, et postea deuret per modum suum deviationis iam dictum. Sine sublimatione vero praeparatur, aut per res mundificationem facientes: aut in calce sua: aut in corpus, velut tutia, sales, & alumina: aut per argenti viui laucarum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes et reductiones, ut in alijs narrationibus est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturam corporis: aut per argenti viui laucarum mundificatur, sicut & corpora reliqua a perfectione diminuta.

G ij

LIBER

quidq̄ sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adduces re in projectione differētiās. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicit, quae maxime corporibus adiunguntur, & amicablem eisdem in profundo adhaerent alteratiā. Ideoq̄ cum in rebus caeteris exquirētes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis q̄ argentum vitium corporum naturis amicari: per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse veram alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione vera, & non modice pecculosa.

QVINTVM DO-
cumentum.

Restat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substantiae differentias determinate ad scribere. Et cum non inuenimus ipsum sine alteratione nascentur illius administratione mutare inuenimus & similiter ipsum preparari debere necessario: cum nō permiscetur in profundo, absq̄ illius preparationis modo. Est scilicet, ut talis sit illius substantia, q̄ permiscetur in profundo, vsq̄ ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in aeternum. Hoc autem non fit, nisi subilicetur valde cum preparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figuratur: nec illi stratur, nisi si gelidissima ex illo eliciatur

substantia, cum sui modifigenio, & modo suae operationis per ignem congruum. Et non praestat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibetur cautela, cum hac dura remollire & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suae humiditatis proportionem, secundum exactitudinem eius quae queritur fusionis. Per hoc ergo patet, q̄ ipsius talis preparatur et administratur preparatio, qua gelidissima et mundissima substantia ex illo creetur. Deinde vero suscipit exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suae fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas, in tantum, q̄ sufficiat ad fusionem perfectam completam. Et est scilicet, ut si queris per hanc corpora fusionis dura mollicari, in principio supercreationis lentus adhibetur ignis. Ignis enim lentus humiditatis eius conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si vero molliā indurare, ipsius componatur ignis vehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonae mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione consideratiues adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiae corporum, & vniuersitas in essentia. Per hoc enim tantum illorum possunt densari partes, cum nihil intercedat: & partium densatio potius est adductio, & illius perfectio.

TERTIVS

XLI

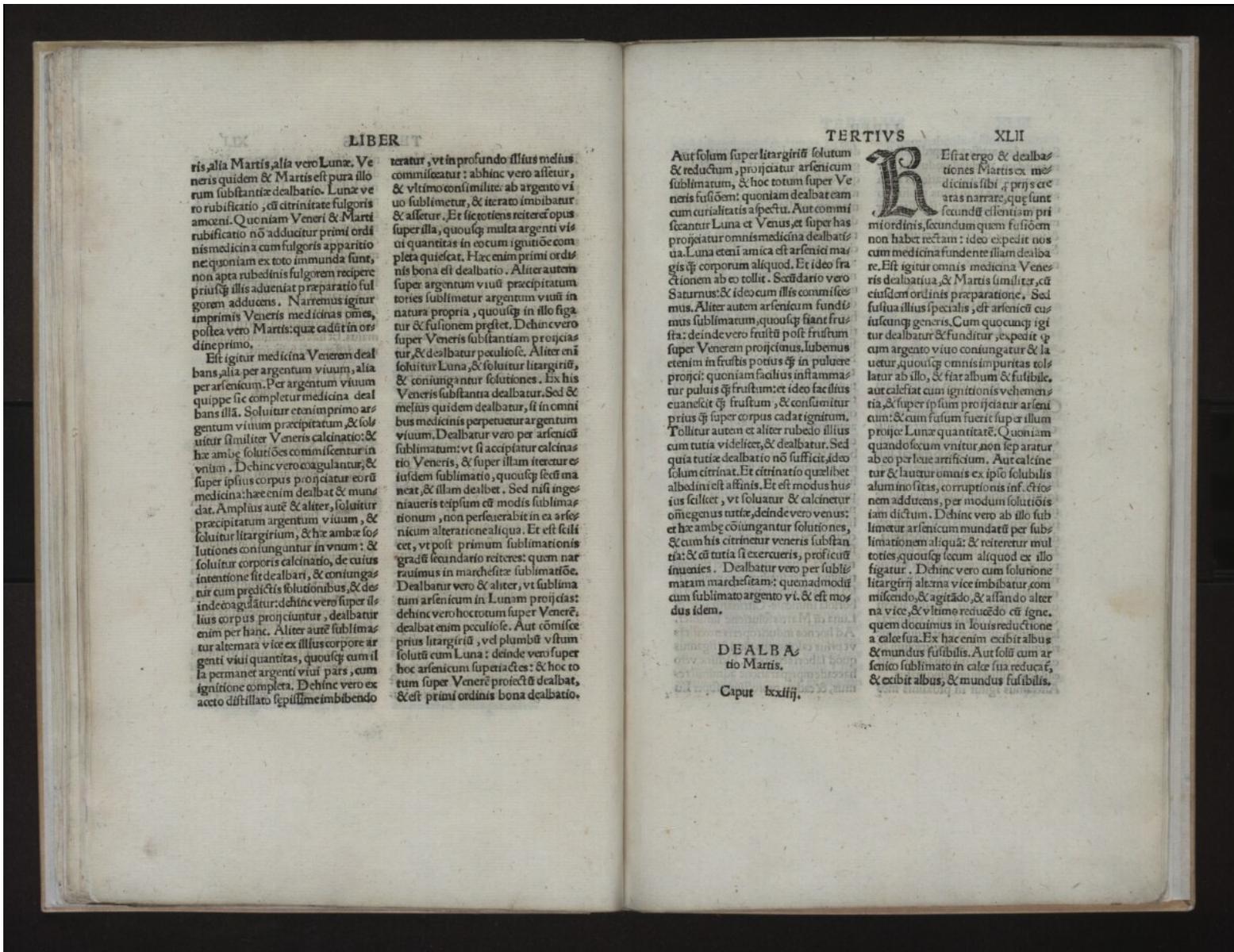
Patet igitur, q̄ tam corporum administrationis preparatione, q̄ ipsius perfectio medicina modo per operis artificia subtilitate perquirere necesse est contingit. Quoniam quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectio nis, inuenta inuestigatio per artem. Complectur igitur sermo vtilis de medicina, si omnium medicinarum differentias narremus. Inuenimus quidem, q̄ medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam omnem preparationem mineralium, quae super diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationem imprimere, quae non adducit complementum sufficientem, quia non contingat alterati mutari & consumi, cum euaporatione impressionis medicinae illius totali. Sicut & omnis sublimatio de albatia Veneris aut Martis, quae fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis & Lunae, aut Veneris, comixtorum super furnum cemeni positum zimar, & similia. Hic enim mutat immutationem non stante, sed partius diminuentem se per exaltationem. Secundi vero ordinis medicinae dicimus omnem preparationem, quae quando super diminuta a perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino: velut est calcinatio corporum, quae omne fugituum deletur. Et est huius generis medicina perpetua Lus

nam citrans, aut perpetua Veneris dealbans: relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij vero ordinis medicinam appello omnem preparationem, quae quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum profectione sua tollit, & cum omni complementi differentia perficit. Haec autem est vnica sola. Et ideo per illam excusamur a laboribus inuentionis decem medicinarum sedis Herfordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: secundi vero medium, tertij tandem maius. Et haec est omnium medicinarum differentia sufficientem.

DE MEDICINA
primi ordinis.

Caput lxxij.

Lx ordinis igitur determinati nam permutatione sexata: cum quidem alia sit medicina corporum, alia vero argenti viui. Est corporum quidem alia primi ordinis, alia vero secundi, alia vero tertij, & argenti viui consimiliter. Narremus igitur omnium medicinarum differentias primi ordinis, deinde vero secundi: postremo tandem tertij. Corporum quidem primo: postea vero in argenti viui medicina cum sermone completo et ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur, quoniam primi ordinis medicina corporum, alia est durorum corporum, alia mollium. Durorum quidem corporum alia Veneris

LIBER II

ris alia Martis, alia vero Lunae. Veneris quidem & Martis est pura illorum substantia dealbatio. Lunae vero rubificatio, cum trinitate fulgoris amant. Quoniam Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparitione quoniam ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere priusquam illis adueniat preparatio fulgorem adducens. Narramus igitur imprimis Veneris medicina omnes, postea vero Martis: quae cadit in ordine primo.

Est igitur medicina Venerem dealbans, alia per argentum viuum, alia per arsenicum. Per argentum viuum quippe sic completur medicina dealbans illa. Soluitur enim primo argentum viuum precipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio: & haec ambe solutiones commiscantur in vnum. Dehinc vero coagulantur, & super ipsius corpus proniciatur eorum medicina: haec enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter, soluitur precipitatum argentum viuum, & soluitur litargirium, & haec ambe solutiones coniungantur in vnum: & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbati, & coniungatur cum praedictis solutionibus, & deinde coagulantur: dehinc vero super illius corpus proniciantur, dealbatur enim per hanc. Aliter autem sublimatur altera vice ex illius corpore argenti viui quantitas, quousque cum illa permanet argenti viui pars, cum ignitione completa. Dehinc vero ex aceto distillato sepius imbibendo

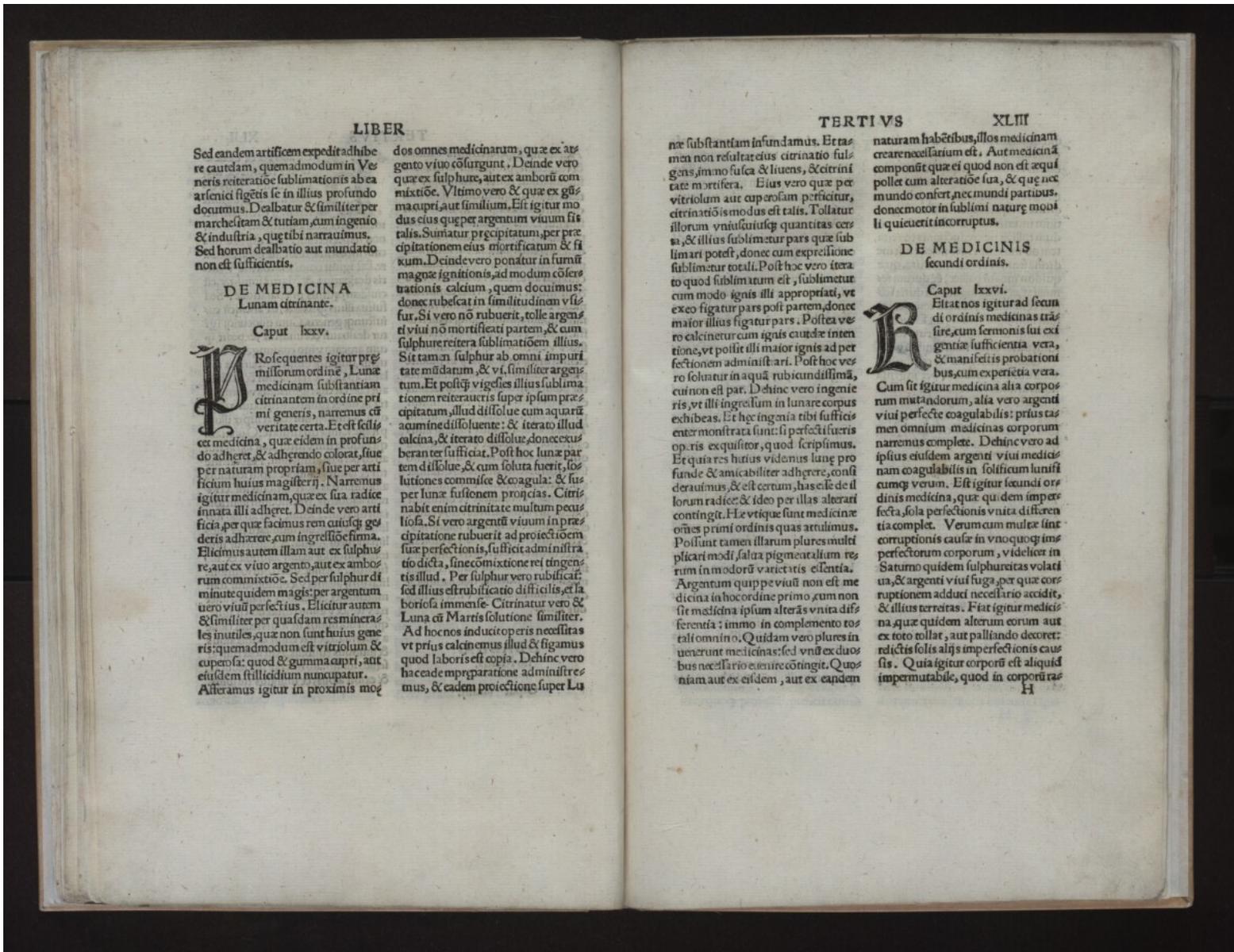
teratur, ut in profundo illius melius commiscetur: abhinc vero affetur, & ultimo consimiliter: ab argento viuo sublimatur, & iterato imbibatur, & affetur. Et sic totiens reiteret opus super illa, quousque multa argenti viui quantitas in eorum ignitione completa quiescat. Haec enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem super argentum viuum precipitatum super sublimatur argentum viuum in natura propria, quousque in illo figatur & fusionem praestet. Dehinc vero super Veneris substantiam proniciatur, & dealbatur pecculose. Aliter enim soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniungantur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omni bus medicinis perpetuetur argentum viuum. Dealbatur vero per arsenicum sublimatum: ut si accipiantur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousque seorsum maneat, & illam desit. Sed nisi ingrueris eipsum cum modis sublimationum, non perseverabis in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres: quem narravimus in marchesite sublimatione. Dealbatur vero & aliter, ut sublimatum arsenicum in Lunam pronicias: dehinc vero hoc totum super Venerem dealbat enim pecculose. Aut commisce prius litargirium, vel plumbum vltimum solutum cum Luna: deinde vero super hoc arsenicum superafficit: & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio.

TERTIVS XLII

Aut solum super litargirium solutum & reductum, proniciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fulgorem: quoniam dealbatur eam cum curialitatis aspectu. Aut commiscantur Luna et Venus, et super has proniciatur omnis medicina dealbatur. Luna enim amica est arsenici magis quam corporum aliquid. Et ideo fractionem ab eo tollit. Secundario vero Saturnus: & ideo cum illis commiscemus. Aliter autem arsenicum funditur sublimatum, quousque fiant frustula: deinde vero frustula post frustum super Venerem proniciamus, lubemus etenim in frustis potius quam in pulvere pronici: quoniam facilius inflammatur pulvis quam frustum: ideo facilius evanescit quam frustum, & consumitur prius quam super corpus cadat ignitum. Tollitur autem et aliter rubedo illius cum tutia videlicet, & dealbatur. Sed quia tutia dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quae libet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut solvantur & calcinetur omni generis tutiae, deinde vero venus: et haec ambe coniungantur solutiones, & cum his citrinetur veneris substantia: & cum tutia si exaceris, proficiunt inuenies. Dealbatur vero per sublimatam marchesitam: quemadmodum cum sublimato argento viuo, & est modus idem.

DEALBATIO Martis.
Caput lxxij.

Est ergo & dealbationes Martis ex medicinis sibi prius creata narrare, quae sunt secundum eorum primis ordinis, secundum quem fulgorem non habet rectam: ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatur, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis preparatione. Sed fulva illius specialis, est arsenici cuiuscumque generis. Cum quocumque igitur dealbatur & funditur, expedit quod cum argento viuo coniungatur & lauetur, quousque omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & subtile, aut calcinetur cum ignitionis vehementia, & super ipsum proniciatur arsenicum: & cum solum fuerit super illum proniciet Luna quantitate. Quoniam quando solum vnitur, non separatur ab eo per se arsenicum. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis alumino sitas, corruptionis infestiosum adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc vero ab illo sublimetur arsenicum mundatum per sublimationem aliquam: & reiteretur multoties, quousque solum aliquid ex illo figuratur. Dehinc vero cum solutione litargirij altera vice imbibatur commiscendo, & agitudo, & assando altera vice, & vltimo reducto cum igne, quem docuimus in lous reductione a calce sua. Ex hac enim exibat album & mundus subtile. Aut solum cum arsenico sublimato in calce sua reductum, & exibat album, & mundus subtile.

LIBER

Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Venenis reiteratione sublimationis ab ea artifici figētis se in illius profundo docimus. De albaturo & similiter per marchetam & tutiam, cum ingenio & industria, que tibi narrauimus. Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficientis.

DE MEDICINA Lunam citrinantem.

Caput lxxv.

Rosequentes igitur primorum ordine, Lunam medicinam substantiam citrinantem in ordine primi generis, narremus cum veritate certa. Et est scilicet et medicina, que eidem in profundo adheret, & adhaerendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, que ex sua radice innata illi adheret. Deinde vero artificia, per que facimus rem cuiusque generis adherere, cum ingressione firma. Elicimus autem illam aut ex sulphure, aut ex viuo argento, aut ex amborum commixtione. Sed per sulphur diuinitate quidem magis, per argentum vero viuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales inutiles, que non sunt huius generis: quemadmodum est vitriolum & cuprosam quod & gummam capri, aut etiam stilledium nuncupatur. Alteramus igitur in proximis mo-

dos omnes medicinarum, que ex argento viuo colurgunt. Deinde vero que ex sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimo vero & que ex gummam capri, aut similibus. Est igitur modus eius que per argentum viuū fit talis. Sumatur precipitatum, per precipitationem eius mortificatum & fixum. Deinde vero ponatur in furnum magne ignitionis, ad modum cōseruationis calcium, quem docuimus: donec rubescat in similitudinem vitri. Si vero non rubuerit, tolle argentum et viuū mortificati partem, & cum sulphure reitera sublimationem illius. Sit tamen sulphur ab omni impuritate mundatum, & vi. similibus argentum. Et postquam vigetis illius sublimationem reitaueris super ipsum precipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissolvente: & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc lunam partem dissolue, & cum soluta fuerit, solutiones commisce & coagula: & susper lunam fusionem proicias. Citrinabit enim citrinitate multum peccatiosa. Si vero argenti viuū in precipitatione rubuerit ad proiectionem suam perfectionis, sufficit administratio dicta, sine commixtione rei tingentis illud. Per sulphur vero rubificat, sed illius est rubificatio difficilis, et laboriosa immensa. Citrinatur vero & Luna cum Martis solutione similiter. Ad hoc nos inducit operis necessitas ut prius calcinemus illud & figamus quod laboris est copia. Dehinc vero hac eadem preparatione administramus, & eadem proiectione super Lu-

TERTIUS

XLIII

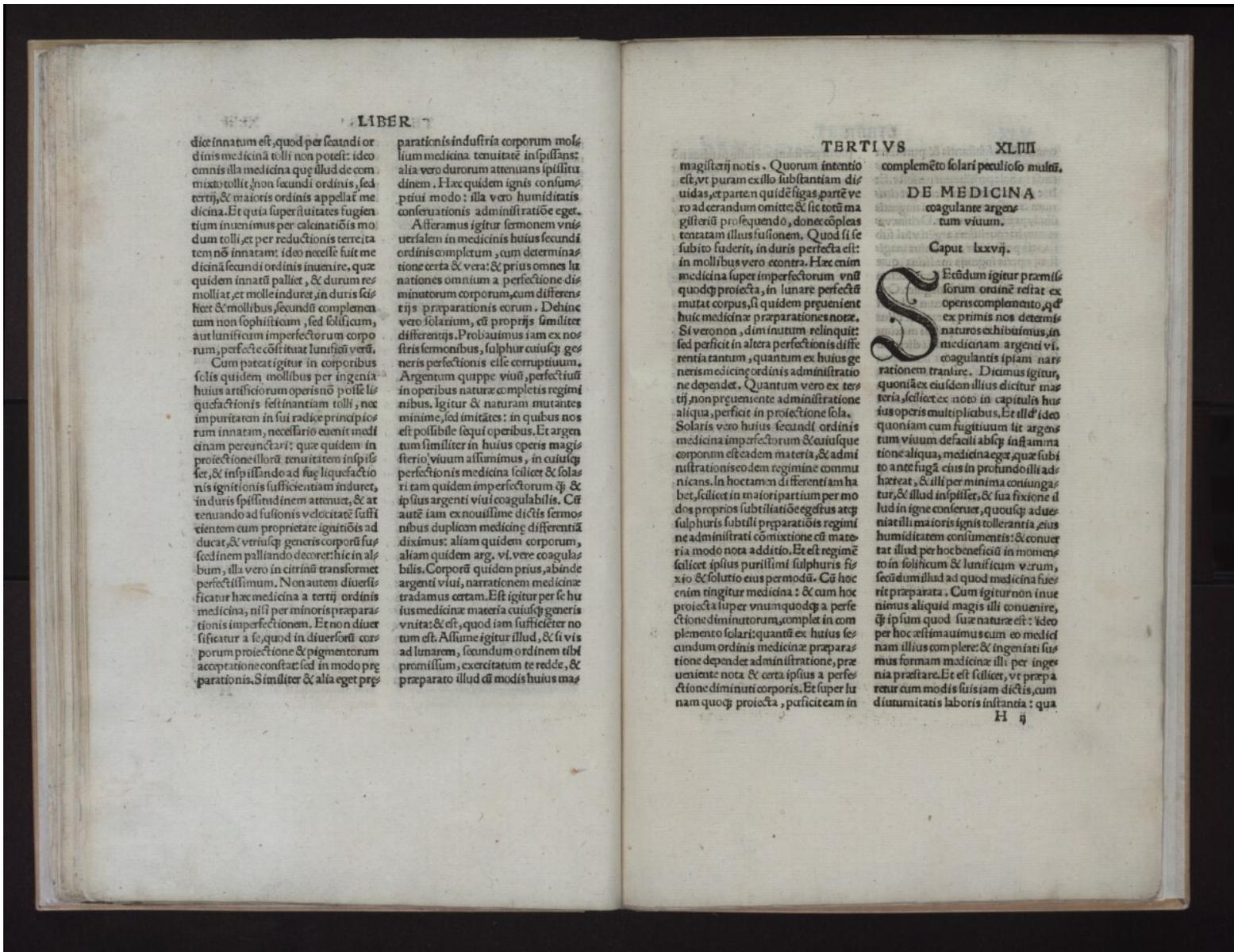
nam substantiam infundamus. Et ratio non resultat citrinitate fulgens, immo fusca & liuens, & citrinitate mriterera. Eius vero que per vitriolum aut cuprosam pericitur, citrinitatis modus est talis. Tollatur illorum vniuersiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars que sublimari potest, donec cum expressione sublimetur tota. Post hoc vero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figuratur pars post partem, donec maior illius figuratur pars. Postea vero calcinetur cum ignis eandem intentione, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc vero soluitur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc vero ingenieris, ut illi ingrellum in lunare corpus exhibeas. Et hec ingenia tibi sufficiant enter monstrata sunt: si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius videmus lunam profunde & amabiliter adherere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hec vti que sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salta pigmentalium rerum in modorum varietatis essentia. Argentum quippe viuū non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans vnica differentia: immo in complemento totum omnino. Quidam vero plures inuenerunt medicinas: sed vnus ex duobus necessario euenire contingit. Quosnam aut ex eisdem, aut ex eandem

naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componit que ei quod non est æquū pollet cum alteratione sua, & que nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi nature mouli quiescit incorruptus.

DE MEDICINIS secundi ordinis.

Caput lxxvi.

Remittat nos igitur ad secundum ordinis medicinas tractare, cum sermone sui exitu genitæ sufficientia vera, & manifestis probationibus, cum experientia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mundatorum, alia vero argenti viuū perfecte coagulabilis: prius narremus omnia medicinas corporum narremus complete. Dehinc vero ad ipsius eisdem argenti viuū medicinam coagulabilis in solium lunis cumque verum. Est igitur secundus ordinis medicina, que quidem imperfecta, sola perfectionis vnica differentia complet. Verum cum mixta sint corruptionis causa in vno quoque imperfectionum corporum, videlicet in Saturno quidem sulphureas volatilitas, & argenti viuū fuga, per que corruptionem adduci necessario accidit, & illius terretas. Fiat igitur medicina, que quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret: relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corpori est aliquid impermutabile, quod in corporum

LIBER

dicitur innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina que illud de composito tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, et per reductionis teretiam non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, que quidem innata palliat, & durum res molliat, et molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non sophilisticum, sed solarium, aut lunificum imperfectorum corporum, perfecte constituat lunificum verum.

Cum pateat igitur in corporibus scilicet quidem mollibus per ingenia huius artificiorum operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in sui radice principiorum innatam, necessario euenit medicinam pereantiam: que quidem in projectione illorum tenuitatem inspissat, & inspissando ad fugam liquefactionis sufficientiam inducet, in duris spissitudinem attenuat, & attenuando ad fusionis velocitatem sufficientem cum proprietate ignitionis adducat, & vtriusque generis corporum fusionem palliando decorat: hic in albam, illa vero in citrinam transformet perfectissimum. Non autem diversificatur hæc medicina a tertij ordinis medicina, nisi per minoris preparationis imperfectionem. Et non diversificatur a se, quod in diversorum corporum projectione & pigmentorum acceptatione constat: sed in modo preparationis. Similiter & alia eger præ-

parationis industria corporum mollium medicina tenuitate inspissans: alia vero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiuo modo: illa vero humiditatis conservationis administratione eger.

Afferamus igitur sermonem vniuersalem in medicina huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & vera: & prius omnes nationes omnium a perfectione diminutorum corporum, cum differentijs preparationis eorum. Dehinc vero solarium, est proprijs similiter differentijs. Probauimus iam ex nostris sermonibus, sulphur cuiusque generis perfectionis esse corruptiuium. Argentum quippe viuum, perfectissimum in operibus natura completis regiminibus, igitur & naturam mutantem minime, sed imitantes: in quibus non est possibile sequi operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio viuum assumimus, in cuiusque perfectionis medicina scilicet & solarium tam quidem imperfectorum quæ & ipsius argenti viui coagulabilis. Cui autem iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinæ differentiam diximus: aliam quidem corporum, aliam quidem argenti, vere coagulabilis. Corporum quidem prius, abinde argenti viui, narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusque generis vnita: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si vis ad lunarem, secundum ordinem tibi promissum, exercitatum te rede, & preparato illud est modis huius mag-

TERTIVS XLIII

magisterij notis. Quorum intentio est, ut puram ex illo substantiam diuidas, et partem quidem figas, partem vero ad cerandum omite: & sic totum magisterium proseguendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderis, in duris perfecta est: in mollibus vero contra. Hæc enim medicina super imperfectorum vniuersum quodque proiecta, in lunare perfectum mutat corpus, si quidem preuenient huius medicinæ preparationes notæ. Si vero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicina ordinis administratio ne dependet. Quantum vero ex tertij, non preueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris vero huius secundi ordinis medicina imperfectorum & cuiusque corporum est eadem materia, & administratione eodem regimine communis. In hoc tam differentiam habet, scilicet in maiori partium per modos proprios subtilitate egerus atque sulphuris subtili preparationis regimine administrati commixtione est materia modo nota additio. Et est regimine scilicet ipsius purissimi sulphuris fixio & solutio eius per modum. Cui hoc enim tingitur medicina: & cum hoc proiecta super vnum quodque a perfectione diminutorum, complet in complemento solaris: quantum ex huius secundi ordinis medicinæ preparatione dependet administratione, preueniente nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super lunam quoque proiecta, perficit eam in

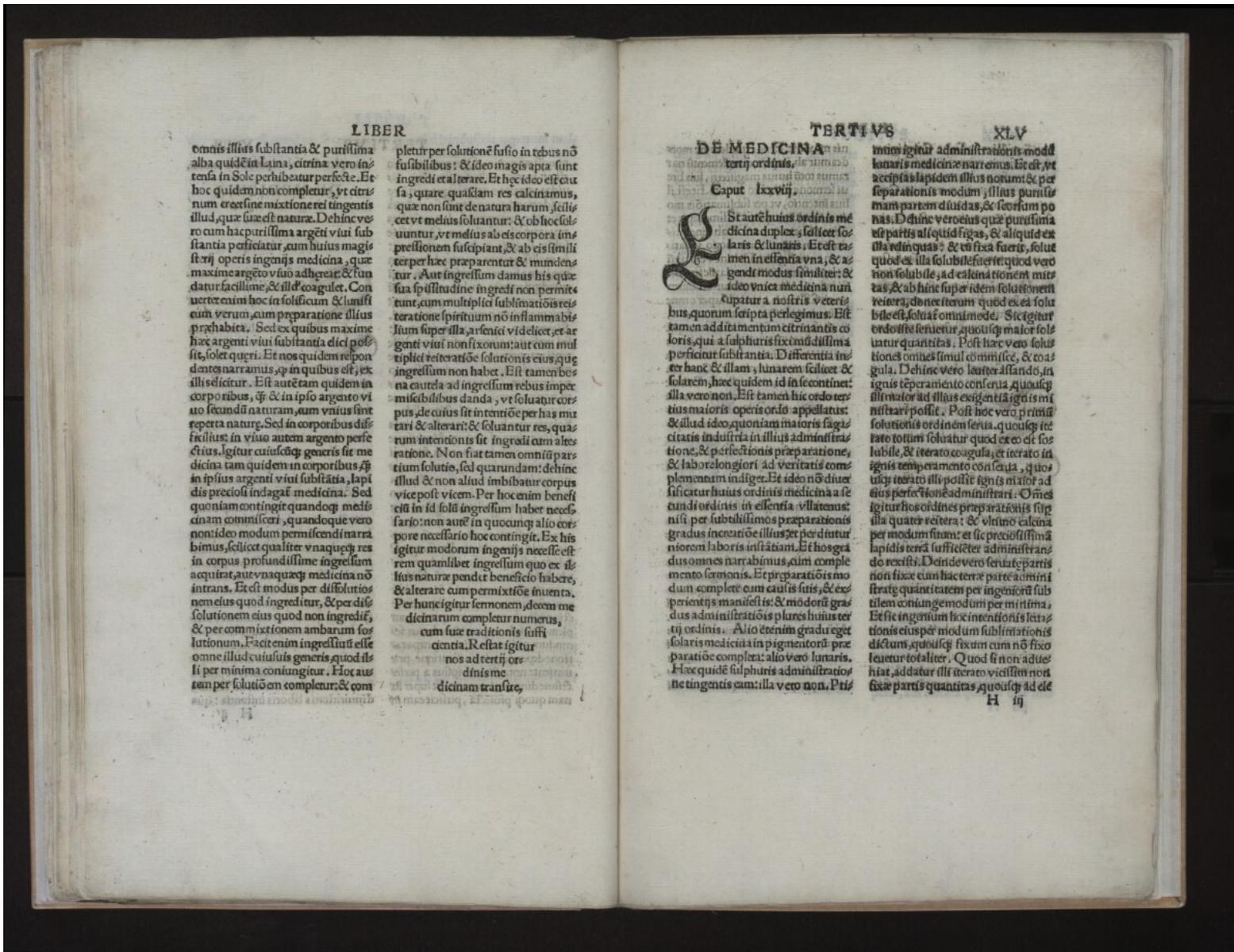
complemento solari peculiolo multum.

DE MEDICINA
coagulante argenti
rum viuum.

Caput lxxvij.

Secundum igitur præmissum orationem restat ex operis complemento, quod ex primis nos detemimus naturas exhibebimus, in medicinam argenti viui coagulantis ipsam naturam tranfire. Dicimus igitur, quoniam ex eiusdem illius dicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo quoniam cum fugituum sit argenti viuum de facili absque inflammatione aliqua, medicina eger, que subito ante fugam eius in profundo illi adhaeret, & illi per minima coniungatur, & illud inspissat, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousque adueniat illi maioris ignis tolerantia, eius humiditatem consumentis: & conuertat illud per hoc beneficium in momentum in solarium & lunificum verum, secundum illud ad quod medicina fuerit preparata. Cum igitur non inuenimus aliquid magis illi conuenire, quæ ipsum quod suæ nature est: ideo per hoc assumimus cum eo medicinam illius complementum & ingeniatam formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis, cum diuinitatis laboris instantia: qua

H ij

LIBER

omnis illius substantia & purissima alba quide[m] Lana, citrina vero in tensa in Sole perhibetur perfecta. Et hoc quidem non compleuit, vt citrinum ex fine mixtione rei tingentis illud, quae sua est natura. Dehinc vero cum hac purissima argenti viui substantia periciatur, cum huius magis stitij operis ingenijs medicina, quae maxime argenti viui adhaeret, & tum datur facillime, & illud coagulet. Conuertere enim hoc in sulficum & lamellam eum verum, cum preparatione illius perhibita. Sed ex quibus maxime haec argenti viui substantia elici potest, solet queri. Et nos quidem respondentes narramus, quod in quibus est, ex illi selicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quod & in ipso argento viuo secundum naturam, cum vnus sint reperta naturae. Sed in corporibus difficitus, in viuo autem argento perfectius. Igitur cuiuscumque generis sit medicina tam quidem in corporibus, quod in ipso argenti viui substantia, lapidis preciosi indagat medicina. Sed quoniam contingit quandoque medicinam commisceri, quandoque vero non, ideo modum permiscendi narrabimus, scilicet qualiter vnaquaeque res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut vnaquaeque medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum. Facit enim ingressum esse omne illud cuiusvis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem compleuit, & com

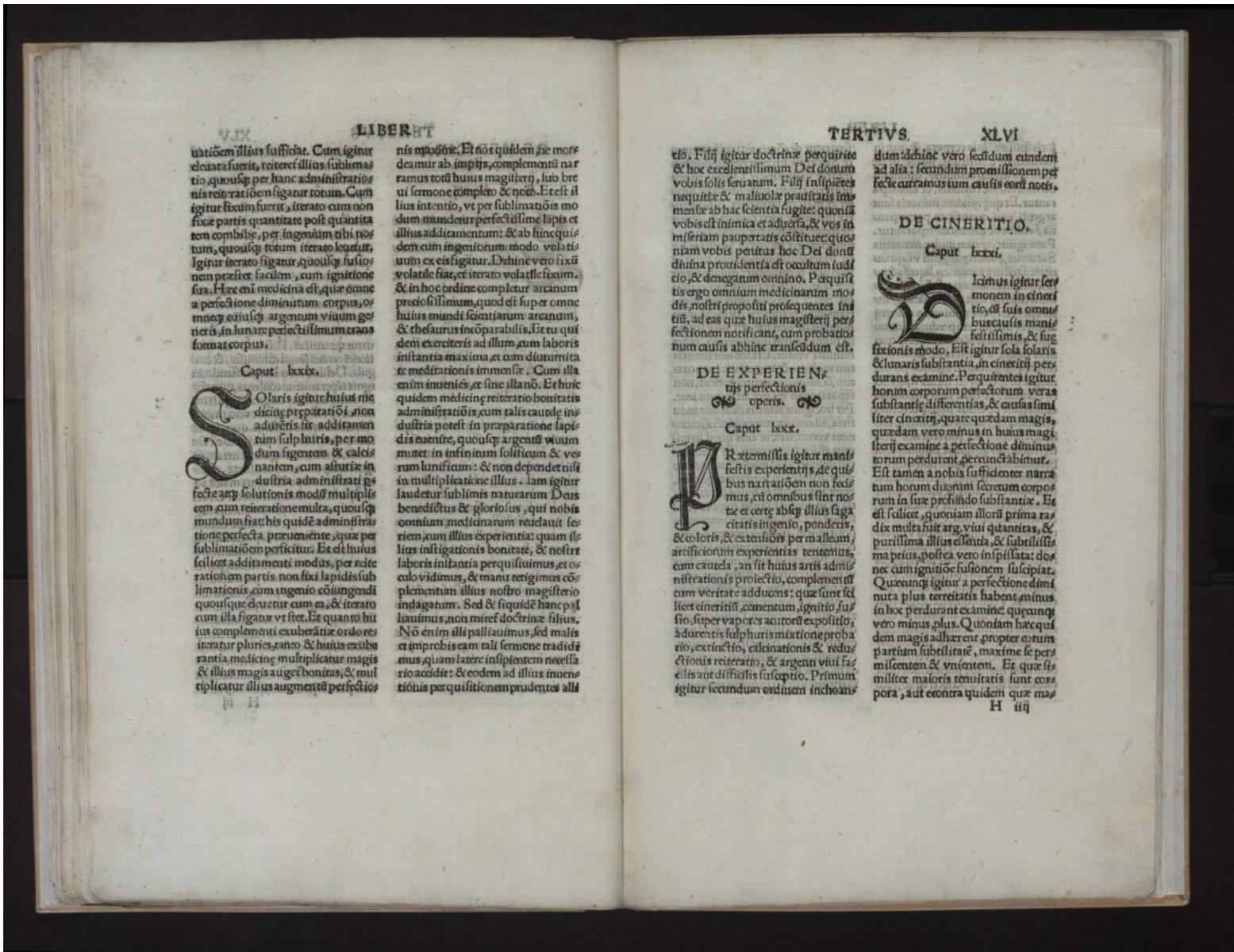
TERTIUS

XLV

DE MEDICINA
Capitulum lxxvij.
Sicut autem huius ordinis medicina duplex, scilicet solaris & lunaris. Et est ratio in essentia vna, & azo in ingendi modis similitudinibus. Ideo vnicuique medicina nuncupatur a nostris veteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen addita mentium citriantibus coloris, qui a sulphuris fixissimo distillata perficitur substantia. Differentia inter hanc & illam, lunarem scilicet & solarem, haec quidem id in se continet, illa vero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus, & illud ideo, quoniam maioris significat industria in illius administratione, & perfectionis preparatione, & labore longiori ad veritatis complementum indiget. Et ideo non dicitur huiusmodi huius ordinis medicina a seculi ordinis in essentia vtilitatem nisi per subtilissimo preparationis gradus inueniendi illius per dicitur maiorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum complemento sermonis. Et preparationis modum complete cum causis suis, & experientijs manifestis, & modorum gradus administrationis plures huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget solaris medicina in pinguentiori preparatione completi, alio vero lunaris. Haec quidem sulphuris administrationis tingentis cum: illa vero non. Pti

miniguit administrationis modum lonaris medicinae narremus. Et est, vt acceptis lapidem illius notum & per separationis modum, illius purissimam partem diuidas, & seorsum ponas. Dehinc vero eius quae purissima est partem aliquid figas, & aliquid ex illa retinuas: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit quod vero non solubile, ad calcinationem mittas, & ab hinc super idem solutionem reuera, do necesse est quod ex ea solubile est, solua omni modo. Sic igitur ordo se sentietur, quousque maior soluitur quantitas. Post haec vero solutiones omnes simul commiscet, & coagula. Dehinc vero laute assando, in ignis temperamento consentia, quousque illi maior ad illius essentiam ignis ministrari possit. Post hoc vero primitiua solutionis ordinem serua, quousque iterato totum soluitur quod ex eo est solubile, & iterato coagula, & iterato in ignis temperamento consentia, quousque iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines preparationis super illa quater reuera: & vltimo calcina per modum finem: et sic preciosissimam lapidis tenet sufficienter administrando reuera. Deinde vero serua partem non fixam cum hac terra parte administrat quantitate per ingeniorum subtilem coniungemodum per minima. Et est ingenium fixationis huiusmodi eius per modum sublimationis dictum, quousque fixam cum non fixo laetur tota alter. Quod si non adueniat, addatur illi iterato vicissim non fixae partis quantitas, quousque ad ele

H ij

VIX LIBERT

uitatem illius sufficiat. Cum igitur elata fuerit, reuertit illius sublimitio, quousque per hanc administrationis reiterationem figuratur totum. Cuius igitur fixum fuerit, iterato cum non fixa partis quantitate post quantitate combibe, per ignem tibi notum, quousque totum iterato liqueat, igitur iterato figuratur, quousque sublimem praestet facilem, cum ignitione sua. Haec enim medicina est, quae omne a perfectione diminutum corpus, omninoque argenti viam generat, in lunare perfectissimum traas format corpus.

Caput lxxix.

Solaris igitur huius medicinae preparatio non adueris sit, additamentum sulphuris, per modum figentis, & calcinationem, cum alutis industria administrati perfecteque solutionis modum multiplicem cum reiteratione multa, quousque mundum fiat: his quidem administratione perfecta praevenerit, quae per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis sublimationis, cum ingenio coniungendi quousque dicatur cum ea, & iterato cum illa figuratur sit. Et quanto huius complementi exuberantiae ordo reiterationis pluries, tanto & huius exuberantia medicinae multiplicatur magis & illius magis augebitur bonitas, & multiplicatur illius augmentum perfectio

LIBERT

nis maxime. Et non quidem sic mordeamur ab impijs, complementum naturam totum huius magisterij, sicut brevis sermone completo & notis. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis et illius additamentum: & ab hinc quousque cum ingeniorum modo volatuum ex eis figuratur. Dehinc vero fixum volatile fiat, et iterato volatile fixum, & in hoc ordine complectur arcana mundi scientiarum arcana, & thesaurus incomparabilis. Et tu qui dem exercebis ad illum, cum laboris instantia maxima, et cum diuinitate meditationis immensae. Cum illa enim inuenies, et sine illa non. Et hinc quidem medicinae reiteratione bonitatis administrationis, cum talis caute industria potest in preparatione lapidis auerit, quousque argenti viam mutet in infinitum solisium & verum lunisium: & non dependet nisi in multiplicatione illius. Iam igitur laudetur sublimis naturarum Deus benedictus & gloriosus, qui nobis omnium medicinarum reuelauit secretum, cum illius experientia, quam illius investigationis bonitate, & nostrae laboris instantia perquisiuimus, et osculo vidimus, & manu terigimus complementum illius nostro magisterio indagatum. Sed & si quidem hanc perquisiuimus, non miremur doctrinae filius. Non enim illi palliauitur, sed malis et improbis eam tali sermone tradidimus, quam laetere insipientem necessario accidit: & eodem ad illum inuentionis perquisitionem prudentes alii

TERTIVS XLVI

etio. Filij igitur doctrinae perquirite & hoc excellentissimum Dei donum vobis solis seruant. Filij insipientes nequiter & maluole prauitatis immanitate ab hac scientia fugite: quoniam vobis est inimica et aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet: quoniam vobis peritus hoc Dei donum diuina providentia est occultum occultio, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis nostri propositi prosequentes instanti, ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant, cum probatissimum causis abhinc transendum est.

DE EXPERIENTIA

operis.

Caput lxxx.

Reternis igitur mandatis festis experientis, de quibus narrationem non fecimus, cum omnibus sint notae et certe absque illius sagacitatis ingenio, ponderis, & coloris, & extensionis per malleum, artificiorum experientias tententis, cum caute, an sit huius artis administrationis prolectio, complementum cum veritate adducens: quae sunt scilicet cineritio, cineritio, ignitio, sulfio, super vapores acutioris expositio, adurentis sulphuris mixture probatio, extinctio, calcinationis & reductionis reiteratione, & argenti viam facillius aut difficillius susceptio. Primum igitur secundum ordinem inchoans

XLVI

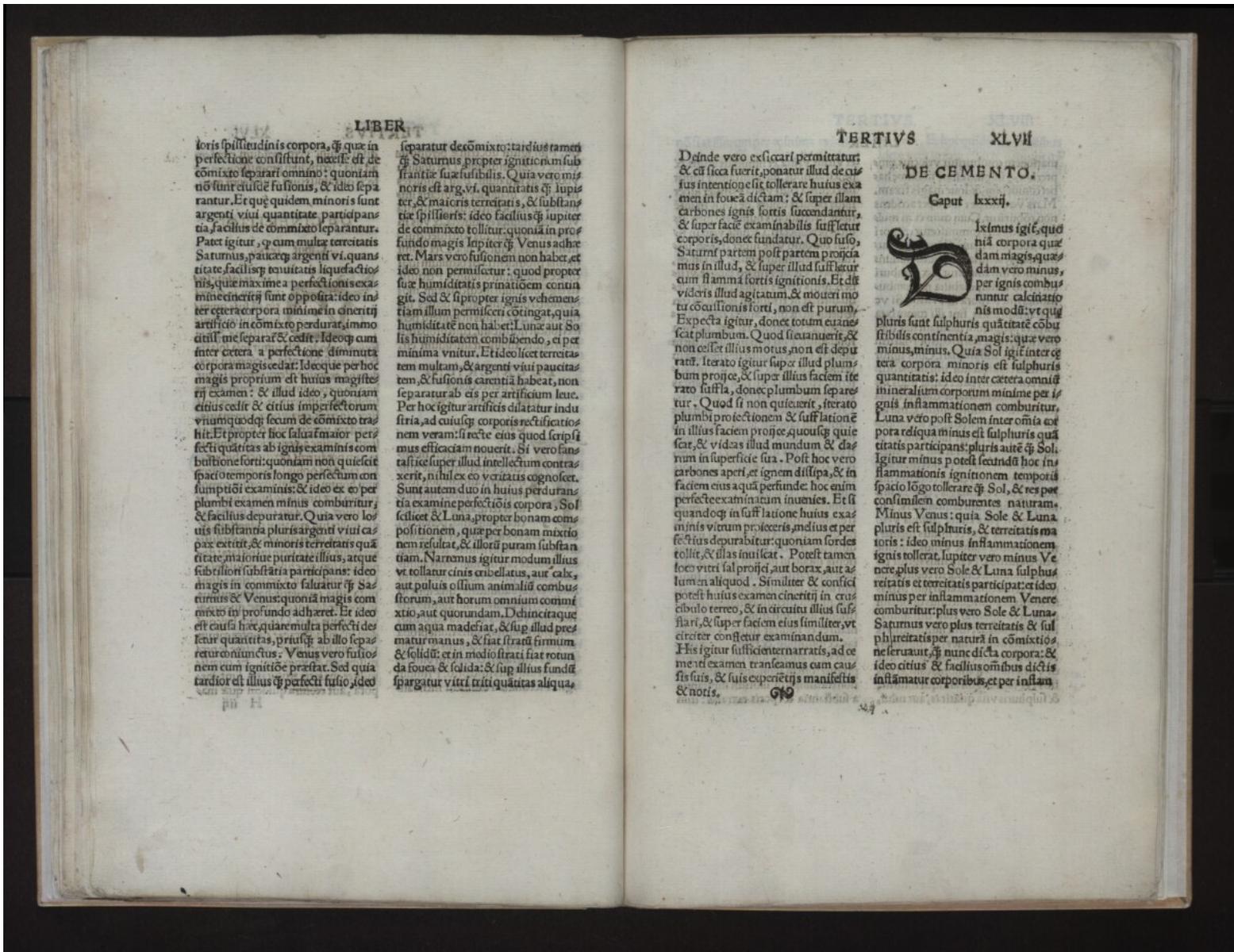
dum: dehinc vero secundum eundem ad alia: secundum promissionem perfecte curamus cum causis eorum notis.

DE CINERITIO.

Caput lxxx.

Dicitur igitur sermone in cineritio, cum suis omnibus causis manifestissimis, & fixationis modo. Est igitur sola solaris & lunaris substantia, in cineritio perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectum veras substantiae differentias, & causas similiter cineritio, quare quaedam magis, quaedam vero minus in huius magisterij examine a perfectione diminutorum perdurant, per eundem abibunt. Est tamen a nobis sufficienter narratum horum duorum secretum corporum in luce profundo substantiae. Est scilicet, quoniam illorum prima radix multa fuit argenti viam quantitas, & purissima illius essentia, & subtilissima materia, postea vero in spissata: donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quae cum igitur a perfectione dimiuta plus terretatis habent, minus in hoc perdurant examine, quae cum vero minus plus. Quoniam haec quidem magis adherent, propter eorum partium subtilitatem, maxime se persistentem & videntem. Et quae similiter maioris tenuitatis sunt corpora, aut eorum quidem quae magis

H iiij

LIBER

loris spissitudinis corpora, q̄ que in perfectione consistunt, necesse est de comixto separari omnino: quoniam nō sunt eiusdem fusionis, & ideo separantur. Et quę quidem minoris sunt argenti viui quantitate participantia, facilius de comixto separantur. Patet igitur, q̄ cum multa terreatas Saturnus, paucę argenti viui, quantitate, facilius tenuitatis liquefactionis, quę maxime a perfectionis examine cineritę sunt opposita: ideo inter cętera corpora minime in cineritę artificio in comixto perdurat, immo citius me separat, & cedit. Ideoq̄ cum inter cętera a perfectione diminuta corpora magis cedit: Ideoq̄ per hoc magis proprium est huius magisterij examen: & illud ideo, quoniam citius cedit & citius imperfectorum vniuersęq̄ secum de comixto trahit. Et propter hoc saluamior perfectę quęritas ab ignis examinis combustione forti: quoniam non quiescit spacio temporis longo perfectę consumptiōi examinis: & ideo ex eo per plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia vero locus substantia pluris argenti viui capax existit, & minoris terreatas quęritate, maioris puritate illius, atque subtiliori substantia participans: ideo magis in comixto saluatur q̄ Saturnus & Venus: quoniam magis comixto in profundo adheret. Et ideo est causa hęc, quare multa perfectę detentę quantitas, priusq̄ ab illo separatur conuersus: Venus vero fusionem cum ignitide præstat. Sed quia tardior est illius q̄ perfectę fusio, ideo

TERTIVS XLVII

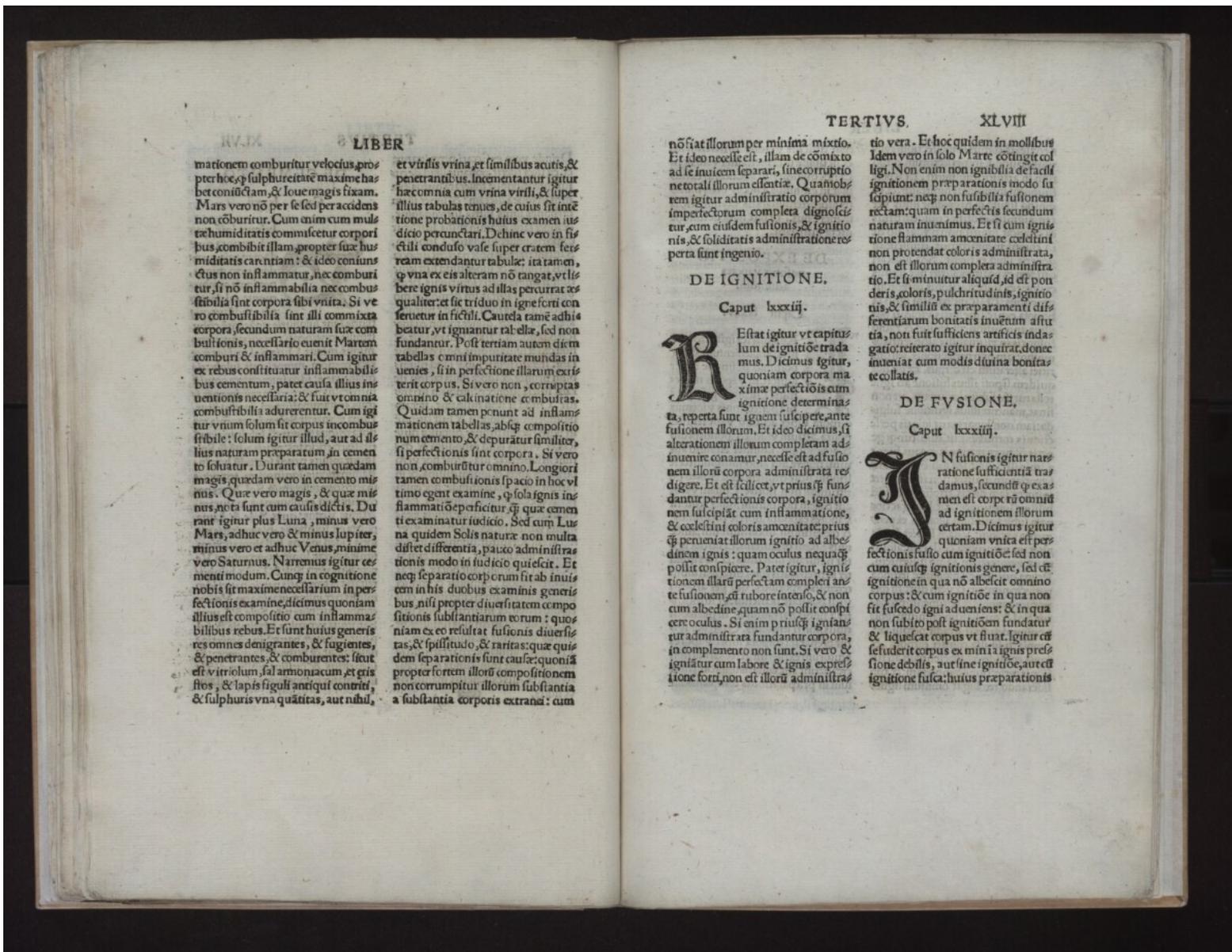
DE CEMENTO.

Caput lxxxij.

Deinde vero exsicari permittatur: & cū sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione est tollere huius examen in fouca dictam: & super illam carbones ignis fortis succendantur, & super faciē examinabilis suffletur corpus, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem projiciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dicitur videtur illud agitatum, & moueri motu cōuulsionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euascat plumbum. Quod si euaueris, & non cesserit illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plumbum projice, & super illius faciē iterato suffla, donec plumbum separatur. Quod si non quiescit, iterato plumbi protectionem & sufflationem in illius faciē projice, quousq̄ quiescat, & videas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc vero carbones aperit, et ignem dilipa, & in faciē eius aqua perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si quandoq̄ in sufflatione huius examenis vitrum proleceris, melius et perfectius depurabitur: quoniam sordes tollit, & illas inuiscat. Potest tamen loco vitri sal projici, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritę in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciē eius similiter, vt ceteris conficitur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad ceteri examen transeamus cum causis suis, & suis experientis manifestis & notis.

iximus igit, quod hęc corpora quędam magis, quędam vero minus, per ignis combustionem calcinationis modū: vt quę pluris sunt sulphuris quęritate cōbustibilis continentia, magis: quę vero minus, minus. Quia Sol igitur inter cętera corpora minoris est sulphuris quantitate: ideo inter cętera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna vero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est sulphuris quęritate participans: pluris autē q̄ Sol. Igitur minus potest secunda hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollere q̄ Sol, & res per consimilem comburentes naturam. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est sulphuris, & terreatas maioris: ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter vero minus Venere, plus vero Sole & Luna sulphur terreatas et terreatas participat: & ideo minus per inflammationem Venere comburitur: plus vero Sole & Luna Saturnus vero plus terreatas & sulphur terreatas per naturę in comixto, ne seruaui, q̄ nunc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, et per inflan-

LIBER

rationem comburitur velocius, propter hoc, quod sulphureitate maxime habet consistam, & loue magis fixam. Mars vero non per se sed per accidens non comburitur. Cum enim cum multae humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter hanc humiditatis carentiam: & ideo coniungitur non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si vero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suam comburuntur, necessario enim Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituitur inflammabilibus cementum, patet causa illius inventionis necessaria: & fuit ut omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur unum solum sit corpus incombustibile: solum igitur illud, aut ad illius naturam preparatum, in cemento soluitur. Durant tamen quaedam magis, quaedam vero in cemento minus. Quae vero magis, & quae minus, nota sunt cum causis dictis. Durant igitur plus Luna, minus vero Mars, adhuc vero & minus Iupiter, minus vero et adhuc Venus, minime vero Saturnus. Naremus igitur cimenti modum. Cuius in cognitione nobis sit maxime necessarium in perfectionis examine, dicimus quoniam illius est compositio cum inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est vitriolum, sal armoniacum, et griffos, & lapis figuli antiqui conriti, & sulphuris una quantitas, aut nihil,

et viridis vrina, et similibus acutis, & penetrantibus. Incrementantur igitur haec omnia cum vrina viridis, & super illius tabulas tenues, de cuius sit intentione probationis huius examen iudicio percunctari. Dehinc vero in fictili conduso vase super craterem ferream extendantur tabulae: ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis virtus ad illas percurrat aequaliter: et sic triduo in igne ferri conseruetur in fictili. Cautela tamen adhibeatur, ut igniantur talia, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum exierit corpus. Si vero non, correptas omnino & calcinatione comburias. Quidam tamen penunt ad inflammationem tabellas, absque compositio num cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si vero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc vitio egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quae cimenti examinatur iudicio. Sed cum Luna quidem Solis naturae non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio quiescit. Et neque separatio corporum fit ab inueniendi in his duobus examinibus generibus, nisi propter diversitatem compositionis substantiarum eorum: quoniam ex eo resultat fusionis diversitas, & spissitudo, & raritas: quae quidem separationis sunt causae: quoniam propter ferream illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia a substantia corporis extranei: cum

TERTIVS. XLVIII

non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illam de composito ad se inuicem separari, sine corruptio ne totali illorum essentiae. Quamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis administrationes perfecta sunt ingenio.

DE IGNITIONE.

Caput lxxxiiij.

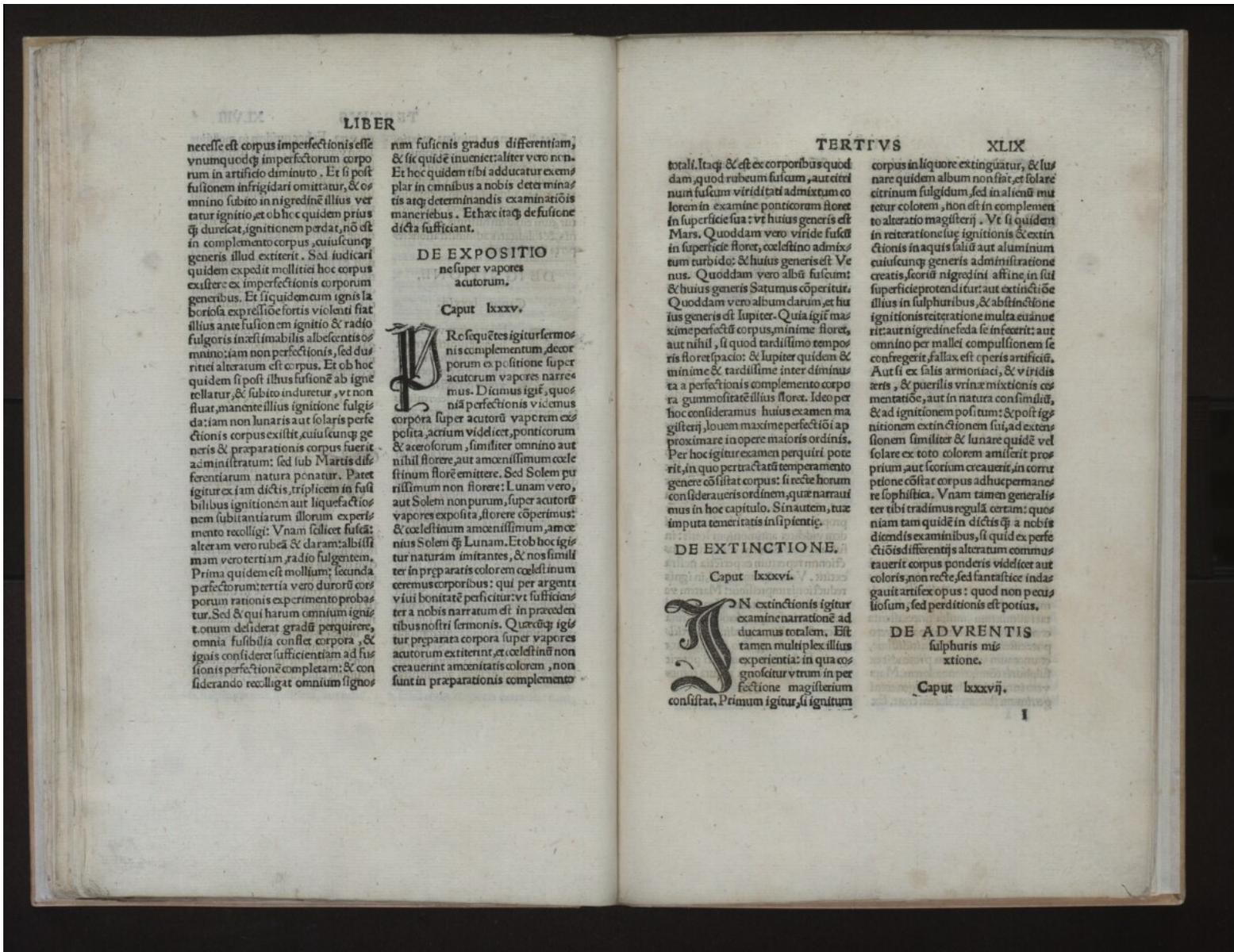
Restat igitur ut capitulum de ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniam corpora maxime perfectioris cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam ad inuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut prius quam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione, & celestini coloris amoenitate: prius quam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis: quam oculus nequaquam possit conspiciere. Patet igitur, ignitionem illarum perfectam completi ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspiciere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si vero & igniantur cum labore, & ignis expressione forti, non est illorum administratio

vera. Et hoc quidem in mollibus Idem vero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modo suscipiunt: neque non subtilia fusionem rectam: quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amoenitate celestini non protendat coloris administrata, non est illorum completa administratio. Et si inuenitur aliquid, id est ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similitum ex preparamenti diverserentiarum bonitatis inueniuntur astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio: reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

DE FUSIONE.

Caput lxxxiiij.

In fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quod ex amoenitate est corpus omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quoniam unita est perfectionis fusio cum ignitione: sed non cum cuiusque ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albetur omnino corpus: & cum ignitione in qua non fit fusio igni adueniens: & in qua non subito post ignitionem fundatur, & liquecat corpus ut fuit. Igitur esse se fuderit corpus ex minima ignis expressione debilis, aut sine ignitione, aut est ignitione fusca: huius preparationis

LIBER

necesse est corpus imperfectionis esse unumquodque imperfectorum corporum in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredine illius vertatur ignitio, et ob hoc quidem prius quam durecat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscumque generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existeret ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressioe fortis violenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inaccessibilis albescentis omnino; iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne resellatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius ignitione fulgida; iam non lunaris aut solaris perfectionis corpus exiit, cuiuscumque generis & preparationis corpus fuerit administratum: sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Paret igitur ex iam dictis, triplicem in subtilibus ignitionem aut liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fusam alteram vero rubeam & daram; albidissimam vero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium; secunda perfectiorum; tertia vero durorum corporum rationis experimento probatur. Sed & qui harum omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia subsidia consistat corpora, & ignis considerat sufficientiam ad fusionis perfectionem completam; & considerando recolligat omnium signos

LIBER

rum fuscis gradus differentiam, & sic quidem inuenietur aliter vero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determinatis atque determinandis examinationis maneribus. Et haec itaque de fusione dicta sufficiant.

DE EXPOSITIO

ne super vapores acutorum.

Caput lxxxv.

Resequentes igitur sermonis complementum decorporum expositione super acutorum vapores narremus. Dicimus igitur, quod non perfectionis vicinus corpora super acutorum vaporem exposita, aerium videlicet ponticorum & aeororum, similiter omnino aut nihil florere, aut amoenissimum caelestinum florere emittere. Sed Solem purissimum non florere: Lunam vero, aut Solem non purum, super acutorum vapores exposita, florere coperimus; & caelestinum amoenissimum, amoenius Solem quam Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in preparatis colorem caelestinum teneremus corporibus: qui per argentum viui bonitatem perficitur: ut sufficienter a nobis narratum est in praecedentibus nostri sermonis. Quae cum igitur preparata corpora super vapores acutorum extiterint, et caelestinum non creauerint amoenitatis colorem, non sunt in preparationis complemento

TERTIVS XLIX

totali. Itaque & est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem in examine ponticorum florere in superficie sua: ut huius generis est Mars. Quoddam vero viride fuscum in superficie florere, caelestino admixtum turbido: & huius generis est Venus. Quoddam vero album fuscum; & huius generis Saturnus coperitur. Quoddam vero album clarum, et huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime florere, aut nihil, si quod tardissimo temporis florere spacio: & Iupiter quidem & minime & tardissime inter diminuta a perfectionis complemento corpora gummositate illius florere. Ideo per hoc consideramus huius examen magisterij Iouem maxime perfectum apud proximum in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatis temperamento genere consistat corpus: si recte horum consideraueris ordinem, quae narramus in hoc capitulo. Sin autem, tunc imputa temeritatis insipientie.

DE EXTINCTIONE.

Caput lxxxvi.

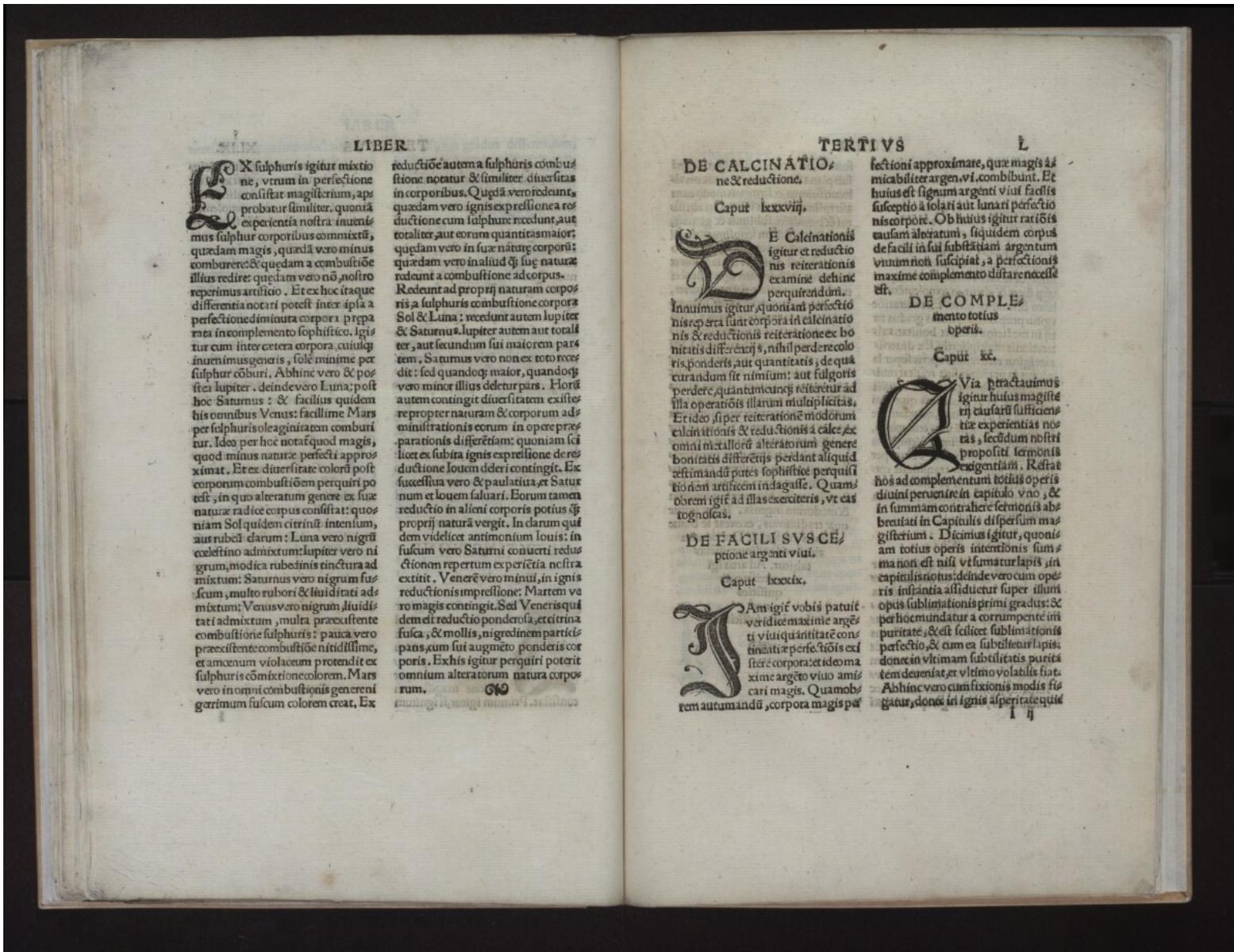
In extinctionis igitur examine narratione adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experientia: in qua cognoscitur vtrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur, si ignitum

corpus in liquore extinguitur, & lunare quidem album non fiat, et solare citrinum fulgidum, sed in alienum mutetur colorem, non est in complemento alteratio magisterij. Ut si quidem in reiteratione ignitionis & extinctionis in aquis salium aut aluminium cuiuscumque generis administratione creatis, scorium nigredini affine in sua superficie protenditur: aut extinctioe illius in sulphuribus, & ab extinctione ignitionis reiteratione multa euaduerit: aut nigredine secula se infecerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex salis armoniaci, & viridis teris, & puerilis urinae mixtionis cementatione, aut in natura consimili, & ad ignitionem positum: & post ignitionem extinctionem sui, ad extensionem similiter & lunare quidem vel solare ex toto colorem amisit proprium, aut scorium creauerit, in corruptione consistat corpus adhuc permansere sophistica. Vnam tamen generalis ter tibi tradimus regulam certam: quoniam nam quidem in dictis quae a nobis dicemus examinibus, si quidem ex perfectis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis videlicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagaui artifex opus: quod non peius liosum, sed perditionis est potius.

DE ADVRENTIS sulphuris mixtione.

Caput lxxxvij.

1

LIBER TERTIUS

LX sulphuris igitur mixtio ne, vtrum in perfectione consistat magisterium, apud probatur similiter. quonia experientia nostra inuenit mus sulphur corporibus commixtum, quedam magis, quedam vero minus comburere: & quedam a combustione illius redire: quedam vero non nostro reperimus artificio. Et ex hoc itaque differentia notari potest inter ipsa perfectione in natura corpori preparata in complemento philosophico. Igitur cum inter cetera corpora, cuiusque inuenimus generis, sole minime per sulphur comburi. Abhinc vero & posita iupiter. deinde vero Luna; post hoc Saturnus; & facillius quidem his omnibus Venus: facillime Mars per sulphuris oleagineitatem comburitur. Ideo per hoc nota quod magis, quod minus nature perfecti appropinquat. Et ex diversitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex sua nature radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intantum, aut rubrum darum: Luna vero nigrum celestino admixtum: iupiter vero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum: Saturnus vero nigrum fuscum, multo rubori & litu ditati admixtum; Venus vero nigrum litu ditati admixtum, multa preexistente combustionis sulphuris: pauca vero preexistente combustionis nitidissime, et amicum violaceum protendit ex sulphuris commixtione colorem. Mars vero in omni combustionis genere nigerrimum fuscum colorem creat. Ex

reductione autem a sulphuris combustionis notatur & similiter diversitas in corporibus. Quedam vero redeunt, quedam vero ignis expressione reductione cum sulphure redeunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quedam vero in sua nature corpori: quedam vero in aliud quod sue nature redeunt a combustionis ad corpus. Redeunt ad propriam naturam corporis a sulphuris combustionis corpora Sol & Luna: redeunt autem iupiter & Saturnus. iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem, Saturnus vero non ex toto redeunt: sed quandoque maior, quandoque vero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diversitatem existere repropert naturam & corporum ad preparationis differentiam: quoniam scilicet ex subita ignis expressione de reductio louem dederit contingit. Ex successu vero & paulatim, et Saturnum et louem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam propriam naturam vergit. In darum quidem videlicet antimonium louis: in fuscum vero Saturni conuerti reductio nam reperit experientia nostra extitit. Venerem vero minus, in ignis reductionis impressione: Martem vero magis contingit. Sed Veneris quidem demum reductio ponderosa, et citrina fusca, & mollis, nigredinem participans, cum sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

TERTIUS

DE CALCINATIONE & REDUCTIONE.

Capitulum lxxviii.

DE Calcinationis igitur et reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Inuenimus igitur, quoniam perfectio huiusmodi sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione ex bonitatis differentijs, nihil perdere coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium: aut fulgoris perdere, quantumcumque reuertitur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis a calore omni metallo alteratorum genere bonitatis differentijs perdat aliquid estimandum patet philosophice perquiri non artificem indagasse. Quamobrem igitur ad illas exerciteris, ut eas cognoscas.

DE FACILISVSCEPTIOAE ARGENTI VIUI.

Capitulum lxxix.

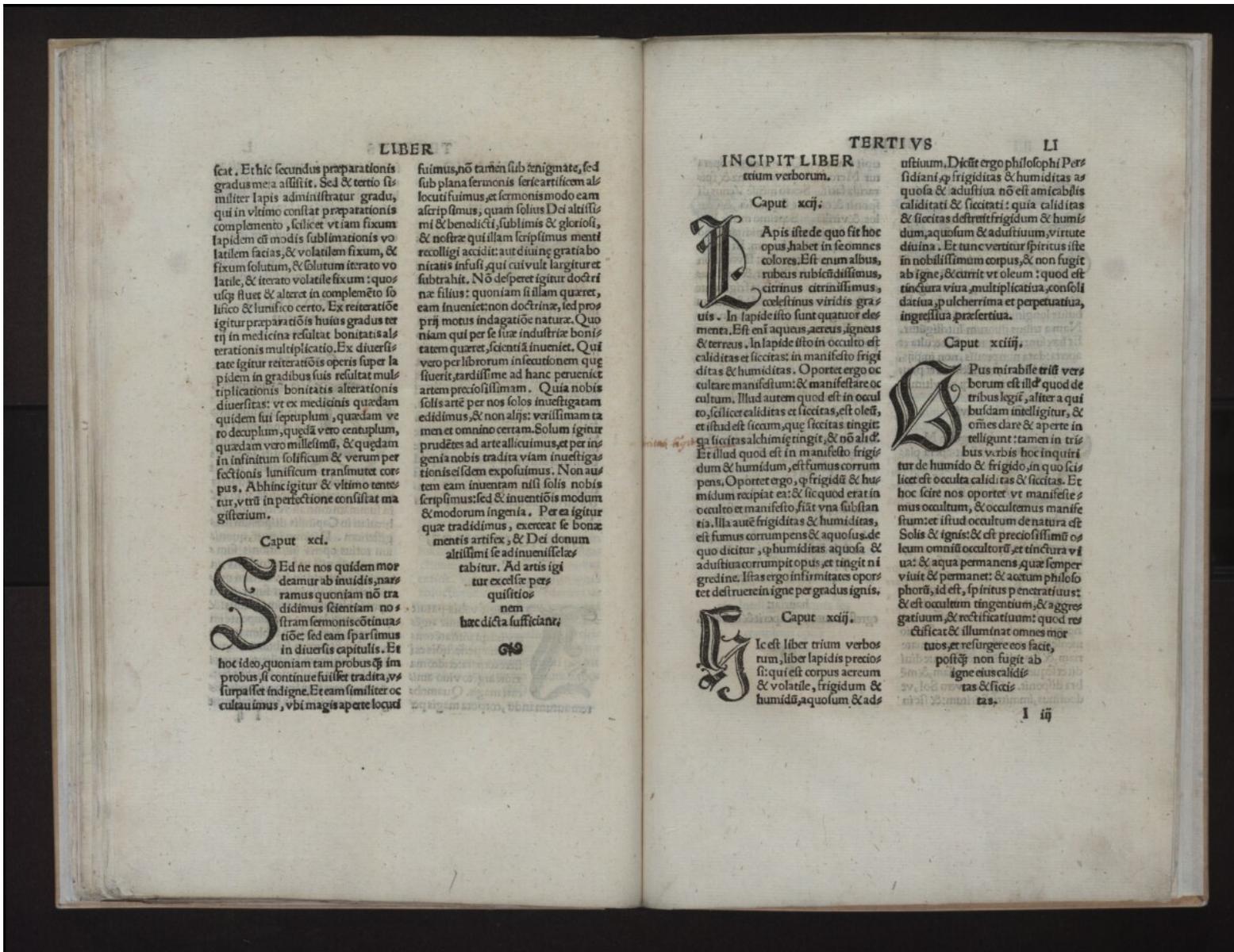
Am igitur vobis patuit veridice maxime argenti viui quantitate consistente perfectionis exister corpora: et ideo maxime argenti viui amari magis. Quamobrem autumandum, corpora magis per

fectioni approximare, que magis amicaliter argenti viui comburant. Et huius est signum argenti viui factis susceptio a solari aut lunari perfectionis corpori. Ob huius igitur rationis causam alteratum, siquidem corpus de facili in sui substantiam argentum inueniunt suscipiat, a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

DE COMPLEMENTO TOTIUS OPERIS.

Capitulum lxx.

Via pertractauimus igitur huius magisterij causam sufficientem experientia nostra, secundum nostrum propositum sermonis integritatem. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreviat in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, quoniam totius operis intentionis summa non est nisi vltima tur lapis, in capitulis notus: deinde vero cum operis instantia assidue super illum operis sublimationis primi gradus: & per hoc emundatur a corruptente in puritate, & est scilicet sublimationis perfectio, & cum ea subleuetur lapis, donec in vltima subtilitatis puritatem deueniat, et vltimo volatilis fiat. Abhinc vero cum fixationis modis fixatur, donec in ignis asperitate quiet

LIBER T

fecit. Et hic secundus preparationis gradus meae afflavit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradus, qui in ultimo constat preparationis complemento, scilicet ut iam fixum lapidem cum modis sublimationis volatililem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatile, & iterato volatile fixum: quousque fluat & alteret in complemento soluto & humifico certo. Ex reiteratione igitur preparationis huius gradus tertij in medicina resulat bonitas alterationis multiplicatio. Ex diversitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resulat multiplicationis bonitatis alterationis diversitas: ut ex medicinis quedam quidem sui septuplum, quedam vero decuplum, quedam vero centuplum, quedam vero millesimum, & quedam in infinitum solisium & verum perfectionis humificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo tentatur, ut in perfectione consistat magisterium.

Caput xci.

Sed ne nos quidem mordeamur ab invidis, narramus quoniam non tradidimus scientiam nostram sermonis continuae: sed eam sparsimus in diversis capitulis. Et hoc ideo, quoniam tam probus quam improbis si continue fuisset tradita, vix superasset indignum. Et eam similiter occultavimus, ubi magis aperte locuti

fuius, non tamen sub tenebris, sed sub plana sermonis serie artificem alio locuti fuimus, et sermonis modo eam ascripsimus, quam solus Dei altissimi & benedicti, sublimis & gloriosus, & nostrae qui illum scripsimus menti recolligi accidit: aut divinae gratia bonitatis insulsi, qui cui vult largitur et subtrahit. Non desperet igitur doctrinae filius: quoniam si illam quaerit, eam inveniet: non doctrinam, sed proprii motus indagatio naturae. Quoniam qui per se suae industrie bonitatem quaerit, scientiam inveniet. Qui vero per librorum inspectionem quaesiverit, rarissime ad hanc perveniet artem preciosissimam. Quia nobis solis arte per nos solos investigatam edidimus, & non alijs: verissimam tamen et omnino certam. Solum igitur prudentes ad arte allucimus, et per ingenia nobis tradita viam investigatorem eidem exposuimus. Non autem eam inventam nisi solis nobis scripsimus: sed & inventionis modum & modorum ingenia. Per ea igitur quae tradidimus, exerceat se bonae mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinvenisse letabitur. Ad artis igitur excellentie perquisitionem haec dicta sufficiant.

TERTIUS

LI

INCIPIT LIBER TERTIUM

Caput xcij.

Lapis iste de quo fit hoc opus habet in se omnes colores. Est enim albus, rubeus rubicundissimus, citrinus citrinissimus, caelestinus viridis gravis. In lapide isto sunt quatuor elementa. Est enim aquosus, acreus, igneus & terreus. In lapide isto in occulto est caliditas et siccitas: in manifesto frigiditas & humiditas. Oportet ergo occultare manifestum: & manifestare occultum. Illud autem quod est in occulto, scilicet caliditas et siccitas, est oleum, et istud est siccum, quae siccitas tingit quae siccitas alchimie tingit, & non aliter. Et illud quod est in manifesto frigidum & humidum, est fumus corruptum pens. Oportet ergo, quod frigidum & humidum recipiat ea: & sic quod erat in occulto et manifesto, fiat una substantia. Illa autem frigiditas & humiditas, est fumus corruptum pens & aquosus. de quo dicitur, quod humiditas aquosa & adustiva corrumpit opus et tingit nigredine. Ista ergo infirmitates oportet destrucere in igne per gradus ignis.

Caput xcij.

Lapis est liber trium verborum, liber lapidis preciosi: qui est corpus acreum & volatile, frigidum & humidum, aquosum & ad-

ustivum. Dicit ergo philosophi Petrus sicut quod frigiditas & humiditas aquosa & adustiva non est amicitabilis caliditati & siccitati: quia caliditas & siccitas destruit frigidum & humidum, aquosum & adustivum, virtute divina. Et tunc vertitur spiritus iste in nobilissimum corpus, & non fugit ab igne, & currit ut oleum: quod est tinctura viva, multiplicativa, consolidativa, pulcherrima et perpetua, ingressiva praesertiva.

Caput xcij.

Pus mirabile trius verborum est illud quod de tribus legitur, altera qui turbidam intelligitur, & omnes dare & aperte intelligunt: tamen in tribus verbis hoc inquiratur de humido & frigido, in quo licet est occulta caliditas & siccitas. Et hoc scire nos oportet ut manifestemus occultum, & occultum manifestum: et istud occultum de natura est Solis & ignis: & est preciosissimum & leum omnium occultorum, et tinctura viva: & aqua permanens quae semper vivit & permanet: & acutum philosophorum, id est, spiritus penetrativus: & est occultum tingentium, & aggregativum, & rectificativum: quod rectificat & illuminat omnes mortuos, et resurgere eos facit, postquam non fugit ab igne eius caliditate & siccitate.

LIBERT

Caput xcv. Spiritus ergo iste vertitur in corpus, & corpus in spiritum, & iterum spiritus in corpus: & tunc facta est amicitia inter frigidum & humidum, & calidum & siccum: & hoc fit virtute Dei, et temperamento ignis, & moderantia terminorum ignis. Et huius longitudinis duorum & septem. Nam a tribus duorum intelligitur. Et haec sunt verba preciosa, occulta et aperta: data non pravis, non impijs, non infidelibus, sed fidelibus et pauperibus, a principio usque ad ultimum.

Caput xvi. Leo ergo in Mercurio sunt opera planetarum, & eorum imaginationes suis locis, sicut in foetu, suis partibus et temporibus operatur. Nam in foetu primo mense cum semen a matrice conceptum est, Saturnus operatur, conglansando & constringendo, sua frigiditate & siccitate, ipsam materiam in unam massam. Secundo mense operatur Iupiter, sua caliditate & humiditate digerendo in quandam massam carnis: quae embrio vocatur. Tertio mense operatur Mars, agens in materiam, & sua caliditate et siccitate dividit et sequestrat ipsam massam, & membra disponit. Quarto vero Sol, ut dominus, immittit spiritum: & sic in

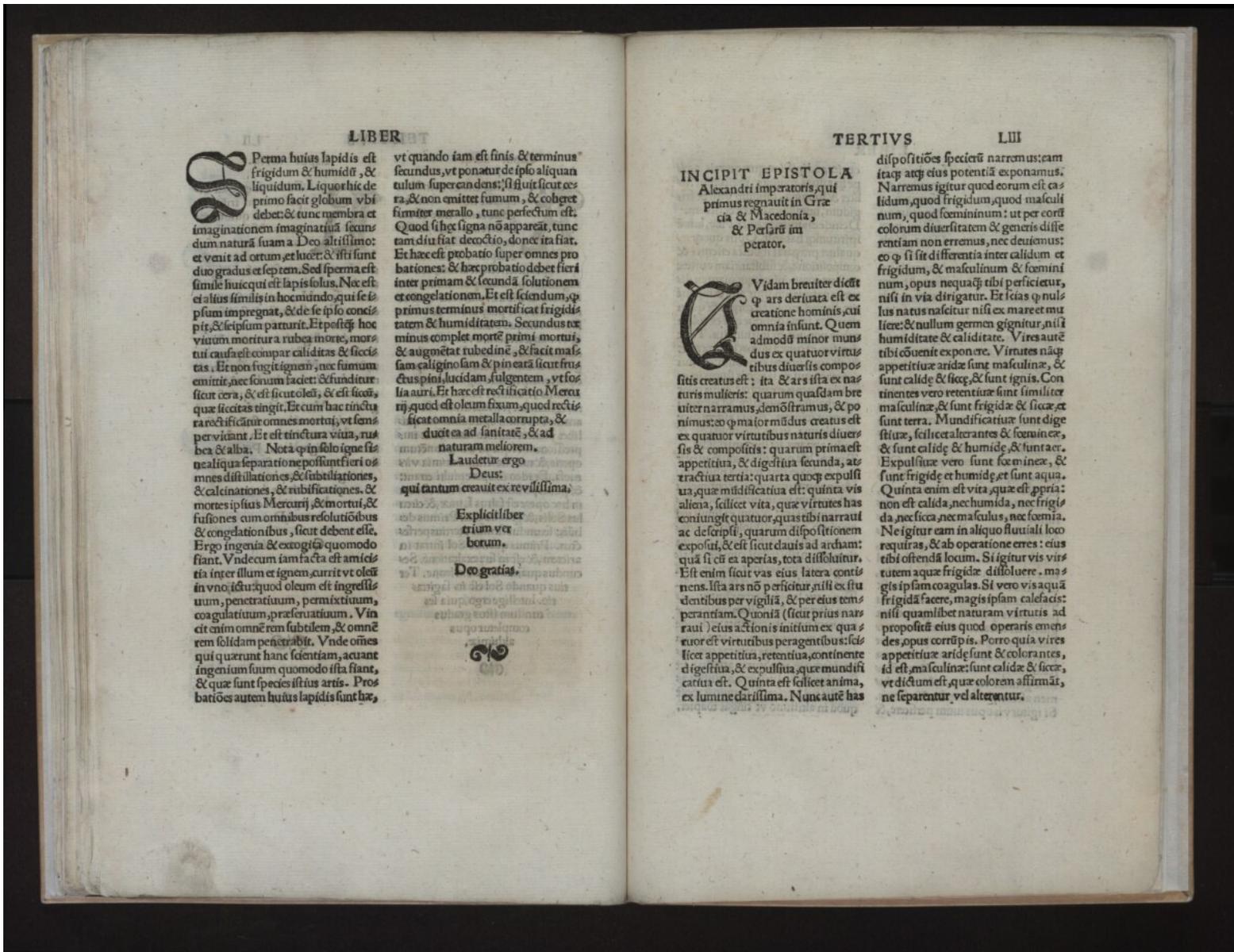
LIBERT

opit vivere. Quinto mense operatur Mercurius: qui foramina & spiracula facit. Sexto mense Venus disponit & ordinat superflua, & casualia, & vitia. Septimo mense Luna sua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum foetum. Et si tunc nasceretur, vivere posset: si vero non nasceretur, tunc debilitatur, & iterum Saturnus octavo mense, sua frigiditate & siccitate incipit operari: & iterum constringendo ipsum foetum in matris utero. Et si tunc nasceretur, vivere non posset. Nono mense Iupiter iterum operatur sua caliditate & humiditate, et remittendo reducit ipsum foetum, & alias reducit vires ipsi foetui: & sic completo mense nascitur, et vivere potest. Et haec sunt verba vera. Aqua facta tribus mensibus in matrice conservatur. Ignis totidem custodit. Aer quoque tribus mensibus fovet, qui totidem complex, qui fovetur sanguis in umbilico: qui ingrediebatur presertim ad maternam cœdem descendens in matris, hinc post partus angustias nutrit candorem assumit. Infans statim exhaustus, egreditur tandem, os aperit & lactatur. Infanti vero nunc quod parvulus egreditur, quocumque quoque infantis omnes status aeris ex hauriat: egreditur autem os aperit & lactatur.

TERTIVS LII

Caput xcvij. In istis tribus mensibus oportet nos esse acro ingenio componere & extrahere duo: quia ab istis verbis intelliguntur duo & septem. Unde omnes qui cupiunt scire hanc artem, acuant ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus verbis: in quibus occultatur tota praeparatio & virtus lapidis: in quo occultatur oleum succum & vinum, & tractura viua, & oleum calidum & humidum. Et haec est expositio trium verborum, quia sic a principio conceptionis usque ad natiuitatem infantis, quilibet Planeta dat suam imaginationem, virtute divina sic creata anteita in omni opere alchimiae quilibet planeta suo loco suam facit impressionem usque ad complementum operis, & tunc nascitur alchimia virtuosus. Et ideo in opere multi errant: & pauci perveniunt ad finem. Nam in hoc opere est saltus Lunae, & circuitus Solis, & gradus tres. Primus debilis: secundus firmus: tertius perfectus. Primus quando Sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando Sol est in leone. Tertius quando Sol est in sagittario. Intellige ergo, quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

Caput xcviij. Eademus ergo ad expositionem nostram verborum: in quibus tracta ars consistit. Aqua tribus mensibus fovetur in matrice conservatur. Aer tribibus mensibus fovet. Ignis totidem custodit. Hoc totum factum esse de Mercurio per similitudinem. Et verbum istud est obcurum, terminus obcurus: & tamen est apertum ad intelligendum verum. Nam & alta natura est in muliere pregnantem, & alta in Mercurio, per similitudinem caloris in matrice. Et enim inuentus est & extractus ignis, qui est trius graduum. Unde illud verbum quod dicitur ignis totidem custodit, obcurum est: & multi errant in eo. Nam a tribus intelligas duos. Primus gradus complet aquam & aerem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus de totis graduum. Tercium gradum. Deum. Caput xix. Sol intrat in arietem, & est in sua exaltatione. Secundus quando Sol est in leone. Tertius quando Sol est in sagittario. Intellige ergo, quia secundum istos gradus completur opus alchimiae.

LIBER BT

Sperma huius lapidis est frigidum & humidum, & liquidum. Liquor hic de primo facit globum ubi debet: & tunc membra et imaginationem imaginatua secundum naturam suam a Deo altissimo: et venit ad ortum, et lucet: & isti sunt duo gradus et septem. Sed sperma est simile huic qui est lapis solus. Nec est ei alius similis in hoc mundo, qui se ipsum impregnat, & de se ipso concipit, & se ipsum parurit. Et postquam hoc vitium mortura rubea morit, mortui causa est compar caliditas & siccitas. Et non fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonum facit: & funditur sicut cera, & est sicut oleum, & est sicca, quae siccitas tingit. Et cum hac tinctura rostrificatur omnes mortui, ut sems perviant. Et est tinctura vitia, rubea & alba. Nota quod in solo igne sine aliqua separatione possunt fieri omnes distillationes, & subtilizationes, & calcinationes, & subtilizationes. & mortus ipsius Mercurij, & mortui, & fusiones cum omnibus resolutionibus & congelationibus, sicut debent esse. Ergo ingenia & extorgenda quomodo fiant. Unde cum iam facta est amicitia inter illum et ignem, currit ut oleum in vno idem: quod oleum est ingressivum, penetrativum, permixtivum, coagulativum, praeservativum. Vincit enim omnem rem subtilem, & omnem rem solidam penetrabit. Unde omnes qui quaerunt hanc scientiam, acuant ingenium suum quomodo ista fiant, & quae sunt species istius artis. Probationes autem huius lapidis sunt haec,

vt quando iam est finis & terminus secundus, vt ponatur de ipso aliqua tulum super candens: si sicut sit cetera, & non emittet fumum, & coheret sicut merallo, tunc perfectum est. Quod si haec signa non appareat, tunc tam diu fiat deocho, donec ita fiat. Et haec est probatio super omnes probationes: & haec probatio debet fieri inter primam & secundam solutionem et congelationem. Et est sciendum, quod primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem. Secundus terminus complet mortem primam mortui, & augmetat tubedine, & facit massam caliginosam & pinetam sicut fruscus spinis, lucidam, fulgentem, vt fossilia auri. Et haec est rectificatio Mercurij, quod est oleum fixum, quod rectificat omnia metalla corrupta, & adducit ad sanitatem, & ad naturam meliorem.

Laudetur ergo Deus: qui tantum creavit ex re vilissima.

Explicit liber tertium verborum.

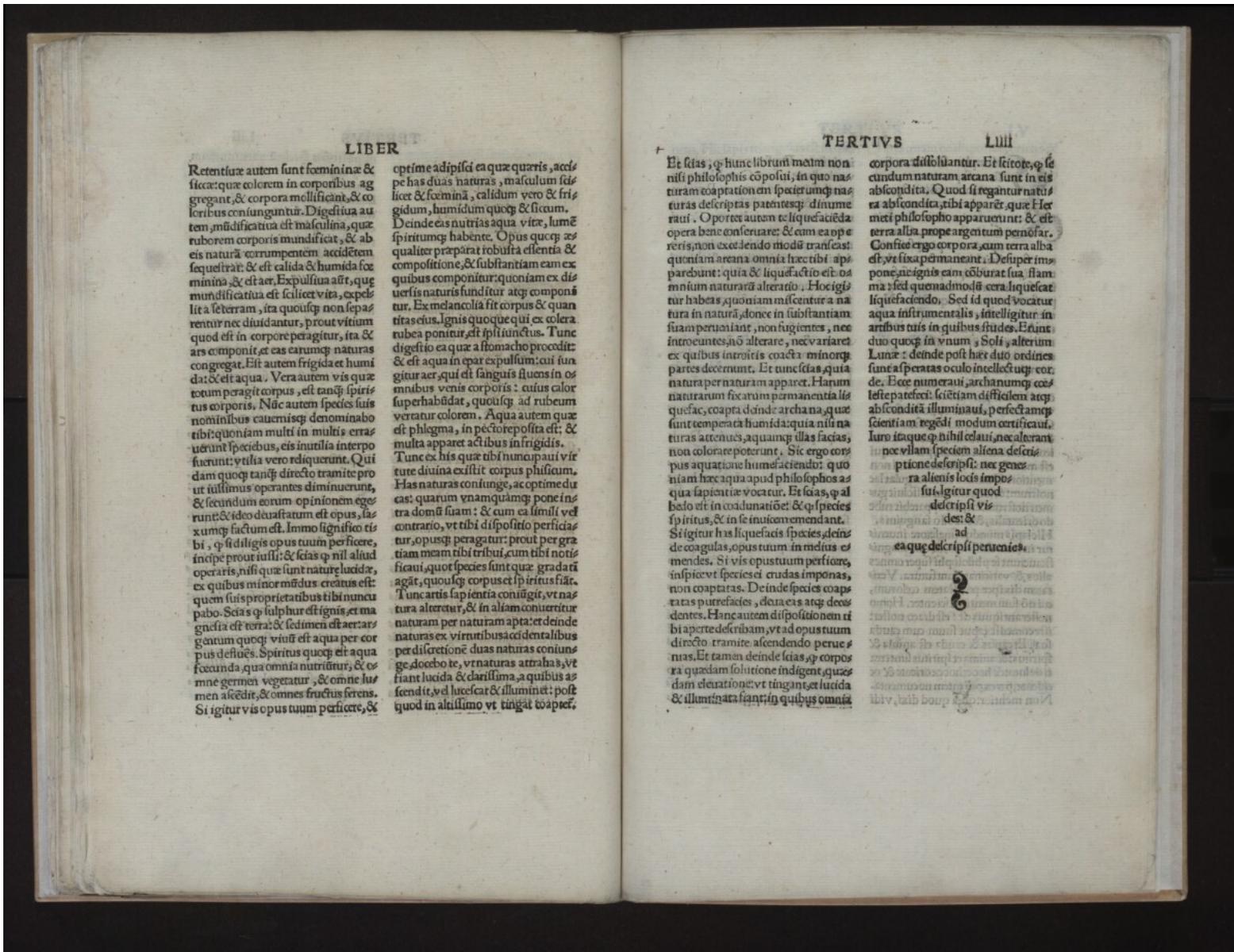
Deo gratias.

TERTIVS LIII

INCIPIT EPISTOLA
Alexandri imperatoris, qui primus regnavit in Graecia & Macedonia, & Perlarum imperator.

Quidam breuiter dicit quod ars deriuata est ex creatione hominis, cui omnia insunt. Quem admodum minor mundus ex quatuor virtutibus diuersis compositus creatus est: ita & ars ista ex naturis mulieris: quarum quasdam breuiter narraui, demonstrauimus, & ponimus: eo quod maius mundus creatus est ex quatuor virtutibus naturis diuersis & compositis: quarum prima est appetitua, & digestiua secunda, atque tractiua tertia: quarta quoque expulsiua, quae mundificatiua est: quinta vis aliena, scilicet vita, quae virtutes has coniungit quatuor, quas tibi narraui ac descripsi, quarum dispositionem exposui, & est sicut clavis ad ardam: qua si cui ex aperias, tota dissoluitur. Est enim sicut vas eius latera continentis. Ista ars non perficitur, nisi ex studentibus per vigilia, & per eius temerantiam. Quonia (sicut prius narraui) eius actionis initium ex quatuor est virtutibus peragentibus: scilicet appetitiua, retentiua, continente & digestiua, & expulsiua, quae mundificatiua est. Quinta est scilicet anima, ex lumine clarissima. Nunc autem has

dispositiones specierum narraui: tam itaque atque eius potentiam exponamus. Narraui igitur quod eorum est calidum, quod frigidum, quod masculinum, quod foemininum: ut per eorum colorum diuersitatem & generis differentiam non erremus, nec deuenimus: eo quod si sit differentia inter calidum et frigidum, & masculinum & foemininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in via dirigitur. Et scias quod nullus natus nascitur nisi ex mare et muliere: & nullum germen gignitur, nisi humiditate & caliditate. Vires autem tibi conuenit exponere. Virtutes namque appetitiuae aridae sunt masculinae, & sunt calidae & siccae, & sunt ignis. Continentes vero retentiuae sunt similiter masculinae, & sunt frigidae & siccae, & sunt terra. Mundificatiuae sunt digestiuae, scilicet alterantes & foemininae, & sunt calidae & humidae, & sunt aer. Expulsiuae vero sunt foemininae, & sunt frigidae et humidae, & sunt aqua. Quinta enim est vita, quae est propria: non est calida, nec humida, nec frigida, nec sicca, nec masculus, nec foemia. Ne igitur cum in aliquo fluuiali loco requiras, & ab operatione erres: eius tibi ostenda locum. Si igitur vis virtutem aquae frigidae dissoluere, magis ipsam coagulas. Si vero vis aquam frigidam facere, magis ipsam calefacis: nisi quamlibet naturam virtutis ad propositum eius quod operaris emendes, opus corripis. Porro quia vires appetitiuae aridae sunt & colerantes, id est masculinae: sunt calidae & siccae, vt dictum est, quae colorem affirmant, ne separentur, vel alterentur.

LIBER

Retenturae autem sunt foemininae & sicca: quae colorem in corporibus aggregant, & corpora mollescunt, & coloribus confunguntur. Digestiva autem, mundificativa est masculina, quae ruborem corporis mundificat, & ab eis naturam corruptentem aciditatem sequestrat, & est calida & humida foeminina, & est aer. Expulsiva autem, quae mundificativa est scilicet vita, expellit a se terrena, ita quousque non separantur nec diuidantur, prout vitium quod est in corpore peragitur, ita & ars componit et eas earumque naturas congregat. Est autem frigida et humiditas: & est aqua. Vera autem vis quae totum peragit corpus, est tanquam spiritus totius corporis. Nunc autem species suis nominibus cauemusque denominabo tibi: quoniam multi in multi errant uerunt speciebus, eis inutilia interposuerunt: utilia uero reliquerunt. Qui dam quousque tanquam directio tramite prout iustissimus operantes diminuerunt, & secundum eorum opinionem egerunt: & deo deusatum est opus, iam uis quousque factum est. Immo significo tibi, quod si diligis opus tuum perficere, incipe prout iusti: & scias quod nil aliud operaris, nisi quae sunt naturae lucidae, ex quibus minor mundus creatus est: quem suis proprietatibus tibi nunc pabo. Scias quod sulphur est ignis, et magica est terra: & sedimen est aer: ars genium quousque uis est aqua per corpus defluens. Spiritus quousque est aqua fecunda, quae omnia nutritur, & omne germen vegetatur, & omne lumen accedit, & omnes fructus ferens. Si igitur vis opus tuum perficere, &

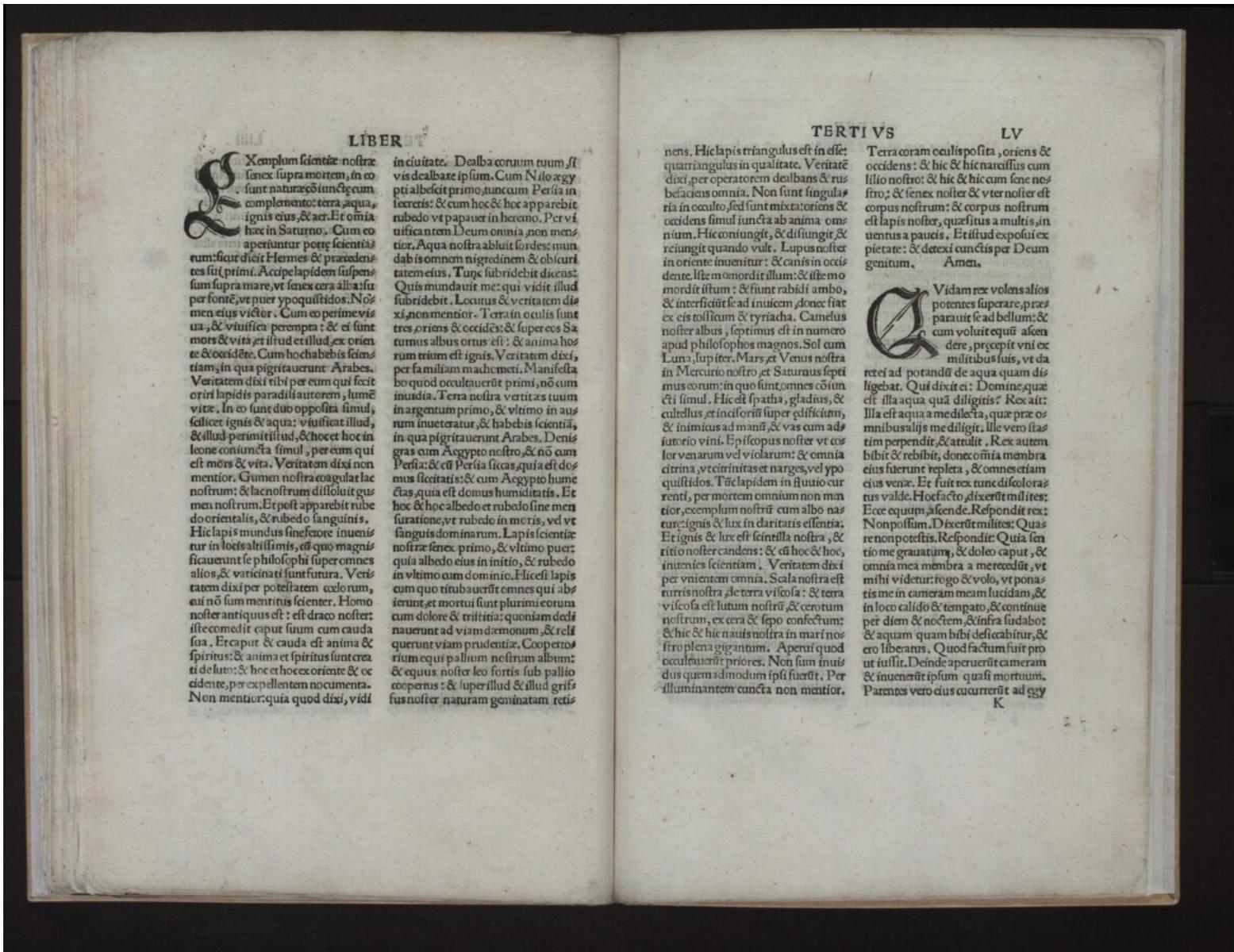
optime adipisci ea quae queris, accipe has duas naturas, masculinam scilicet & foeminam, calidam uero & frigidam, humidam quousque & siccam. Deinde eas nutritas aqua uis, lumine spiritumque habente. Opus quousque qualiter praeparat robusta essentia & compositione, & substantiam eam ex quibus componitur: quoniam ex diversis naturis funditur atque componitur. Ex melancholia fit corpus & quantitas eius. Ignis quousque qui ex colera rubea ponitur, est ipsi iunctus. Tunc digestio ea quae a stomacho procedit: & est aqua in epar expulsiva: cui sua gignit aer, qui est sanguis fluens in os omnibus uenis corporis: cuius calor superhabundat, quousque ad rubrum uertitur colorem. Aqua autem quae est phlegma, in pecciore posita est: & multa apparet actibus in frigidis. Tunc ex his quae tibi nunc pavi uis tute diuina existit corpus phisicum. Has naturas coniunge, ac optime diuisas: quarum unam quamque pone in terra domum suam: & cum ea simili uel contrario, ut tibi dispositio perficiatur, opusque peragatur: prout per gratiam meam tibi tribui, cum tibi notis ficui, quot species sunt quae gradatim agant, quousque corpus et spiritus fiat. Tunc artis sapientia coniugit, ut natura alteretur, & in aliam conuertitur naturam per naturam apta: et deinde naturas ex uirtutibus accidentalibus per discretionem duas naturas coniunge. Decebo te, ut naturas attrahas, ut fiant lucida & clarissima, a quibus ascendit, uel luceat & illuminet: post quod in altissimo uel tingat coarctat.

TERTIVS

Liiii

Et scias, quod hunc librum meum non nisi philosophis composui, in quo naturam coaptationem praeterquam naturas descriptas patentesque dinumeravi. Oportet autem te liquefacienda opera bene conseruare: & cum ea opereris, non excedendo modum transcast: quoniam arena omnia haec tibi appaerebunt: quia & liquefactio est omnium naturarum alteratio. Hoc igitur habes, quoniam miscetur a natura in natura, donec in substantiam suam pertendant, non fugientes, nec introeuntes, non alterare, nec uariare ex quibus introitis coacta minorque partes decernunt. Et tunc scias, quia natura per naturam apparet. Harum naturarum fixarum permanentia liquefac, coapta deinde archana, quae sunt temperata humida: quia nisi naturas attenuas, aquamque illas facias, non colorare poterunt. Sic ergo corpus aquatione humefaciendum: quoniam hac aqua apud philosophos aqua sapientia uocatur. Et scias, quod albedo est in coadunatione: & quod species spiritus, & in se inuicem emendant. Si igitur his liquefacis species, deinde de coagulas, opus tuum in melius emendes. Si uis opus tuum perficere, inspicere ut species ei crudas imponas, non coaptatas. Deinde species coaptatas putrefacias, deinde eis atque decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad opus tuum directio tramite ascendendo peruenias. Et tamen deinde scias, quod corpora quaedam solutione indigent, quaedam eleuatione: ut tingant, et lucida & illuminata hanc in quibus omnia

corpora dissoluantur. Et scite, quod secundum naturam arcana sunt in eis abscondita. Quod si regantur naturae abscondita, tibi apparet, quae Hermeti philosopho apparuerunt: & est terra alba prope argentum penosar. Confiteo ergo corpora, cum terra alba est, uel fixa permanent. Desuper impone, ac ignis eam coiburat sua flamma: uel quemadmodum cera liquefacit liquefaciendo. Sed id quod uocatur aqua instrumentalis, intelligitur in artibus tuis in quibus studes. Eius duo quousque in unum, Soli, alterum Lunae: deinde post haec duo ordines sunt a se peratas oculo intellectusque corde. Haec numerari, archanumque coeleste patefecit. Scientiam difficilem atque absconditam illuminaui, perfectamque scientiam regendi modum certificaui. Iuro itaque quod nihil celauit, nec alterant in hoc uiam speciem altera describam: nec generis in se altera: ra alienis locis imponas. Si igitur quod descripsi uis perficere, in melius emendes. Si uis opus tuum perficere, inspicere ut species ei crudas imponas, non coaptatas. Deinde species coaptatas putrefacias, deinde eis atque decedentes. Hanc autem dispositionem tibi aperte describam, ut ad opus tuum directio tramite ascendendo peruenias. Et tamen deinde scias, quod corpora quaedam solutione indigent, quaedam eleuatione: ut tingant, et lucida & illuminata hanc in quibus omnia

LIBER III

Lexemplum scientie nostre sanx supra mortem, in eo sunt natura omnium cum complemento: terra, aqua, ignis eius, & aer. Et omnia haec in Saturno. Cum eo aperiantur portae scientiarum: sicut dicit Hermes & praecedentes sui primi. Accipelapidem suspensum supra mare, ut senex cera alba: sicut per fontem, ut puer ypoquillidos. Nomen eius videtur. Cum eo perime vis uis, & ut uisifica perempta: & ei sunt mors & vita et illud est illud, ex oriente & occidente. Cum hoc habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi autorem, hunc uicem. In eo sunt duo opposita simul, scilicet ignis & aqua: ut uisificat illud, & illud perimit illud, & hoc est hoc in leone coniuncta simul, per eum qui est mors & vita. Veritatem dixi non mentior. Gumen nostra coagulat lac nostrum: & lac nostrum dissoluit gumen nostrum. Et post apparet rubedo orientalis, & rubedo sanguinis. Hic lapis mundus sine febre inuenitur in locis altissimis, eo quo magnificauerunt philosophi super omnes alios, & uarietati sunt futura. Veritatem dixi per potestatem caelorum, qui non sum mentitus scienter. Homo noster antiquus est: est draco noster: iste comedit caput suum cum cauda sua. Et caput & cauda est anima & spiritus: & anima et spiritus sunt creati de luto: & hoc est hoc ex oriente & occidente, per expellentem non cumentam. Non mentior: quia quod dixi, uidi

in ciuitate. De alba corum tuum, si uis dealbare ipsum. Cum Nilo aegypti albecit primo, iuncum Persia in leceris: & cum hoc & hoc apparet rubedo ut papauer in hercano. Per uisificationem Deum omnia non mentior. Aqua nostra abluat sordes: mundabit omnem nigredinem & obcuritatem eius. Tupe subridebit dicens: Quis mundauit me: qui uidit illud subridebit. Locutus & ueritatem dixi, non mentior. Terra in oculis sunt tres, oriens & occidentes: & super eos Saturnus albus ortus est: & anima horum trium est ignis. Veritatem dixi, per familiam machmeti. Manifesta bo quod occultauerit primi, non cum inuidia. Terra nostra ueritates tuum in argentum primo, & ultimo in aurum inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Dentis gras cum Aegypto nostro, & non cum Persia: & est Persia sicca, quia est domus siccitatis: & cum Aegypto humiditas, quia est domus humiditatis. Et hoc & hoc albedo et rubedo sine mensuratione, ut rubedo in meris, uel ut sanguis dominarum. Lapis scientie nostre senex primo, & ultimo puer: quia albedo eius in initio, & rubedo in ultimo cum dominio. Hic est lapis cum quo titubauerit omnes qui abierunt, et mortui sunt plurimi eorum cum dolore & tristitia: quoniam dedit nauerunt ad uiam demonum, & reliquerunt uiam prudentiae. Cooperterium equi pallium nostrum album: & equus noster leo fortis sub pallio cooperatus: & super illud & illud griffus noster naturam geminatam retis

TERTIUS

nens. Hic lapis triangulus est in esse: quadrangulus in qualitate. Veritatem dixi, per operatorem dealbans & rubefaciens omnia. Non sunt singularia in occulto, sed sunt mixta: oriens & occidentes simul iuncta ab anima omnium. Hic coniungit, & disiungit, & reiuungit quando uult. Lupus noster in oriente inuenitur: & canis in occidente. Iste mordit illum: & iste mordit istum: & sunt rabuli ambo, & interficiunt se ad inuicem, donec fiat ex eis tolliam & tyriacha. Camelus noster albus, septimus est in numero apud philosophos magnos. Sol cum Luna, Iupiter, Mars, et Venus nostra in Mercurio nostro, et Saturnus septimus eorum: in quo sunt omnes ceteri simul. Hic est spatha, gladius, & culellus, et in ceteris super edifficium, & inimicus ad manus, & uas cum aduicario uini. Episcopus noster ut eos for uenarum uel uiclarum: & omnia citrina, ut citrinitas et narges, uel ypoquillidos. Tunc lapidem in fluuio currenti, per mortem omnium non mentior, exemplum nostrum cum albo nare: ignis & lux in claritatis essentia. Et ignis & lux est scintilla nostra, & ritio noster candens: & est hoc & hoc, inueniens scientiam. Veritatem dixi per uidentem omnia. Scala nostra est turris nostra, de terra viscosa: & terra viscosa est lutum nostrum, & ceratum nostrum, ex cera & sepo confectum: & hic & hic nauis nostra in mari nostro plena gigantum. Aperui quod occultauerit priores. Non sum inuidus quem admodum ipsi fuerunt. Per illuminantem cuncta non mentior.

LV

Terra coram oculis posita, oriens & occidentes: & hic & hic natus cum lilio nostro: & hic & hic cum senex nostro: & senex noster & uer noster est corpus nostrum: & corpus nostrum est lapis noster, quae sitis a multis, in uentus a paucis. Et sitis exposui ex pietate: & detexi cunctis per Deum genitum. Amen.

Quidam rex uolens alios potentes superare, praeparauit se ad bellum, & cum uoluit equum ascendere, praecipit uni ex militibus suis, ut da ret ei ad potandum de aqua quam disligebat. Qui dixit ei: Domine, quae est illa aqua quam diligitis? Rex ait: Illa est aqua a medicea, quae praesens omnibus alijs me diligit. Ille uero statim perpendit, & attridit. Rex autem bibit & rebibit, donec omnia membra eius fuerunt repleta, & omnes etiam eius uenae. Et fuit rex tunc discoloratus ualde. Hoc factum dixerunt milites: Ecce equum ascendit. Respondit rex: Non possum. Dixerunt milites: Quare non potestis? Respondit: Quia sentio me grauatum, & doleo caput, & omnia mea membra a mercedunt, ut mihi uideatur: rogo & uolo, ut ponas tuis me in cameram meam lucidam, & in loco calido & tempato, & continue per diem & noctem, & infra sudabo: & aquam quam bibi desicabitur, & ero liberatus. Quod factum fuit pro ut iussit. Deinde aperuerunt cameram & inuenerunt ipsum quasi mortuum. Parentes uero eius curauerunt ad egyptum.

LIBER

ptiacos & Alexandrinos, prae omnis
bus alijs honorandos, et adduxerunt
eos: & eistorum factum regis narra-
uerunt dicentes: Credis eum posse
liberari de hac angustia. Respon-
derunt omnes: Etiam. Et illi: Quis ve-
strum est magister. Responderunt
Alexandrini: Nos, si vobis placet. Et
Aegyptij dixerunt: Immo nos in hoc
facto volumus esse magistri: quia su-
mus antiquiores vobis, licet appa-
mus iuniores. Responderunt Alexan-
drini: Placet. Tunc acceperunt cum
dicti magistri, & diuiserunt eum per
membra minuta, & contriuerunt eum
cum medicinis suis humectatiuis alijs
quantulum: & posuerunt eum ita des-
tritum in camera lutam in loco cali-
do & humido, vt prius, & eodem mo-
do per diem & noctem. Postea extra-
xerunt eum vt mortuum, adhuc habentem
aliquantulum vitae. Tunc omnes clas-
mauerunt parietes: Huiusmodi mortuus
est. Medici autem dixerunt: Non est mor-
tuus, sed dormit, & nondum termina-
uit. Qui iterum acceperunt eum, &
abluerunt eum cum aqua dulci, donec
sapor medicinae recessit: & miserunt
eum cum tanto de eadem vana medi-
cina: & fecerunt per omnia eodem mo-
do & ordine vt prius. Et extrahentes
eum, inuenerunt eum parentes morsu-
tuum. Tunc dixerunt parentes: Quare
interfecistis regem, cum tam boni
magistri eratis: certe mala super vos
queritis. Et magistri illi dixerunt,
Immo interfecimus eum, vt fiat melior
& fortior in die iudicij. Parentes
votum eos crediderunt esse trufas-
tores, & spoliauerunt eos medicinis

suis, & expulserunt eos de regno, dicen-
tes postea: Quid facimus de isto cor-
pore ita inueniato. Responderunt
quidam: Subterremus eum, ne vermes
inde procreentur, et vt non putrefiat:
quia fetor nobis omnibus nocere possit.
Tunc dixerunt Alexandrini magi-
stri. Nolite eum subterrare: quia vo-
bis eum restituemus saniores, pul-
chriorem, fortiorem, ac potentioram,
q̄ prius fuerat. Tunc inceperunt sub-
ridere, & dixerunt: Vos vultis nos trus-
fare, sicut & alij nos trufauerunt. Vn-
de sciat is sine dubio, q̄ vos nostras
manus non euaditis, sicut alij euas-
erunt, nisi non iuuabitis. Responderunt
magistri: Ita volumus: immo tradas-
mur morti, nisi ita fecerimus sicut dix-
imus. Tunc magistri Alexandrini
accipientes corpus regis, lauauerunt
ipsum, et abluerunt bene, donec nihil
remaneret de medicina illorum aliorum.
Postea destituerunt ipsum, & acce-
perunt partem vnam aquila, & duas
partes de vitro Alexandrino, et mise-
runt eum cum corpore mortuo, & pas-
stauerunt eum cum pauco oleo lini: & pos-
tulerunt ipsum in vna camera triangula
lata ad modum crucibuli: & dimises-
runt eum per vnam horam in temper-
ato calore: & postea cooperuerunt
eum igne, & sustinuerunt, donec fuit
locatum: & descendit per foramen in
aliud vas. Tunc rex surrexit robustus,
regali diademate coronatus, & vocis
ferare cepit: Vbi sunt inimici, Sciat,
omnes nati dabo, nisi obediētes mihi
exiterint. Hoc audito, venerunt statim
dicentes: Domine praecipe nobis quic-
quid vis, & statim faciemus. Tunc re-

TERTIVS

LVI

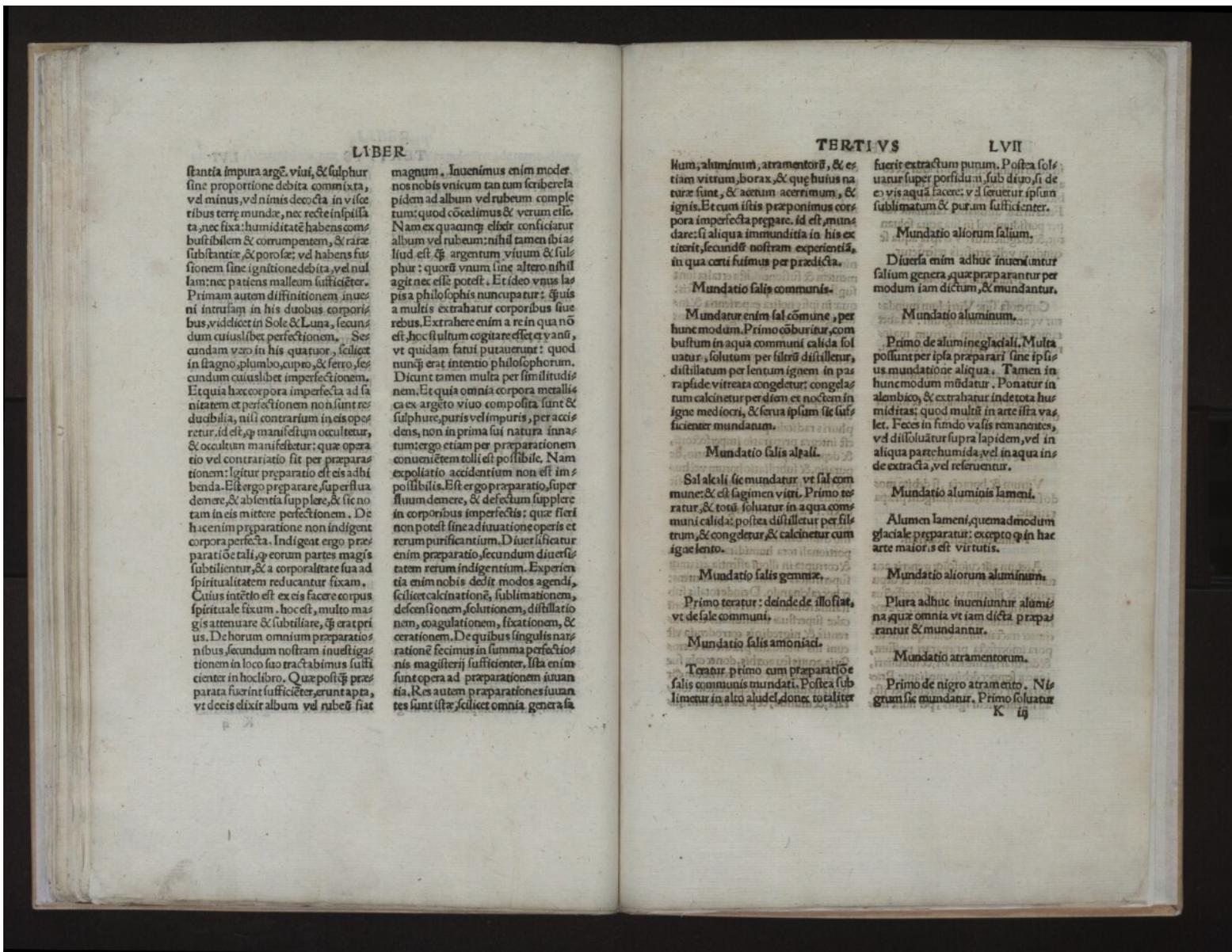
ges potentes ab illa hora cum honora-
uerunt: Et quando volebant videre
de mirabilibus eius, ponebant vinctas
duas mœc, lori vi. in crucibulo, & po-
nebant de super vnum grauum millij
de vngula, vel de capillis, aut de fano
guine eius, & sustinuerunt donec insp-
sabat. Tunc cooperiebant de carbos-
nibus, & dimittebant infrigidari: &
inueniebant corpus tale, quale scio.

INCIPIT LIBER

INuestigationis magistri
gesti per Geber. **I**nuestigationem huius
nobilitatis, ex con-
tinua & frequenti ope-
ris fidelitate, & huius-
modi studio nimio, nec
non cogitationibus nos-
tris profundissimis, &
varijs annexis, omnia vobis tradam:
vt melius et apertius a vobis volumi-
na subsequenter intelligantur: & vt
intellecta & circa eadem ingenua &
perferata fidelius & promptius ad-
eas, cum perducantur. Et quia est az-
huid artis inuestigare rationem, q̄ as-
tentare & probare subtilitates & in-
genia horum: donec operando & per-
scrutando & experiendo, ad intentum
perueniantur completum. In hoc enim
meo libro, quicunque per narrata in-
uestigauimus, secundum more mens-
ris ratione scripsimus: attem dico per-
ficiencia. Non putet tamen quis, q̄
hinc inuestigationem aut librum no-
strum, qui summam perfectiōis magi-

sterij est intitulatus: in quo vera quæ-
cunq; vidimus & tetigimus, comple-
te secundum scientie ordinem termi-
nauimus, secundum experientiam &
cogitationem certam, quam scrutatos
ne nostra de naturalium & mineralium
effectibus transformantibus diuersis
in opere apparentibus notauimus.
Et ingeniatum sumus scientia nostram
prius compositam cum hac inuestiga-
tione conueniens, q̄ super ipsam decla-
rando proposuimus. Ergo de iure hec
illam precedit, cum per hunc librum
inuestigare querens de cogitatione
rei perfectiōis: cum hęc scientia de im-
perfectis tractet corporibus minerali-
um, in quantum ea perficere deceat.
In primo igitur circa haec duo conside-
rauimus, imperfectiōem scilicet, &
perfectiōem. Circa haec duo nostram
fundamus intentionem. De rebus au-
tem perfectiōibus & corruptiōibus,
secundum q̄ per nostram inuestiga-
uimus experientiam, hunc librum com-
ponimus: quia opposita iuxta se po-
sita, magis elucescunt. Res autem quae
perficit in mineralibus, est substantia
argenti viui & sulphuris proportio-
nabiliter commixta, per longam &
temperatam decoctionem in visceris
bus terrae mundae inspissata & fixa,
cum conseruatione sive humiditatis
radicalis, non corruptentis, sed ad
substantiam solidam cum ignitione
debita subtilis, & sub melleo exten-
sibilem productam. Per diffinitionem
naturae huius perfectiōis, lauis per-
uenire possumus ad cognitionem rei
corruptiōis. Et est illa, quae a contra-
rio sensu habet intelligi, videlicet sub-

K ij

LIBER

stantia impura argē. vini, & sulphur sine proportione debita commixta, vel minus, vel nimis decocta in visceribus terrę mundat, nec recte inspissata, nec fixa: humiditatē habens commutabilem & corruptentem, & rare substantiæ, & porosæ; vel habens fusionem sine ignitione debita, vel nullam: nec patiens malleum sufficiter. Primam autem diffinitionem inueni intrinseci in his duobus corporibus, videlicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet perfectionem. Secundam vero in his quatuor, scilicet in stagno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad fixitatem et perfectionem non sunt reductibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quare operatio vel contrariatio sit per preparationem: igitur preparatio est eis adhibenda. Est ergo preparatio, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam in eis mittere perfectionem. De hæc enim preparatione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo preparatio tali, quorum partes magis subtilentur, & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quæ erat prius. De horum omnium preparatio nibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. Quæ postquam preparata fuerint sufficienter, erunt apta, vel decess dixerit album vel rubeum fiat

magnum. Inuenimus enim moderos nobis vnicum tantum scribere lapidem ad album vel rubeum completum; quod cõcelimus & verum esse. Nam ex quacumque esset conficiatur album vel rubeum: nihil tamen sibi assidit est. Quod argentum vitium & sulphur: quorum vnum sine altero nihil agit nec esse potest. Et ideo vnus lapis a philosophis nuncupatur: quibus a multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim a re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & vanum, vel quidam fatui putauerunt: quod nunquam erat intentio philosophorum. Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia corpora metallicæ ex argenteo viuo composita sunt & sulphure, puris vel impuris, per accidens, non in prima sui natura innatum ergo etiam per preparationem conuenientem tolli est possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibile. Est ergo preparatio, superfluum demere, & defectum supplere in corporibus imperfectis: quæ fieri non potest sine adiuatione operis et rerum purificantium. Diuersificatur enim preparatio secundum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinationem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem, coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad preparationem iuuantia. Res autem preparationes iuuantes sunt istæ: scilicet omnia genera sa

TERTIUS

LVII

lum, aluminium, atramentorum, & etiam vitrum, borax, & que huius nature sunt, & acenum acerrimum, & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta preparare. Id est, mundare: si aliqua immunditia in his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi sumus per prædicta.

Mundatio salis communis.
Mundatur enim sal commune, per hunc modum. Primo coëritur, combustum in aqua communi calida soluitur, solutum per filter distillatur, distillatum per lentum ignem in parapside vitrea congelatur; congelatum calcinetur per diem et noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alpi.
Sal alpi sic mundatur: vel sal commune: & est sagimen vitri. Primo teratur, & totum soluitur in aqua communi calida; postea distilletur per filter, & congelatur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemme.
Primo teratur: deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis amoniaci.
Teratur primo cum preparatio de salis communis mundati. Postea sublimetur in alio aludel, donec totaliter

fuerit extractum purum. Postea soluitur super percolatum, sub dicto, si de eo vis aqua facere: vel seueretur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

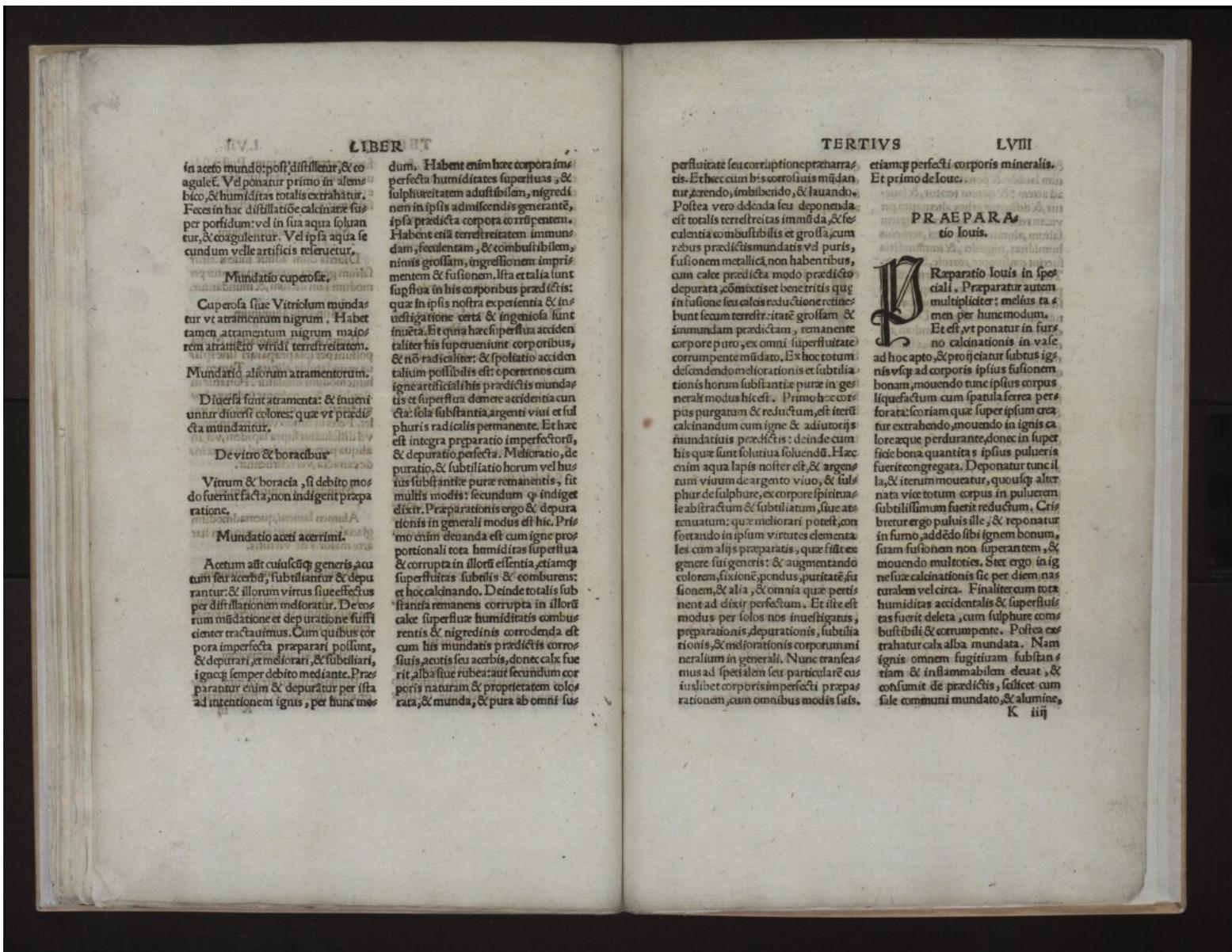
Mundatio aliorum salium.
Diuerfa enim adhuc inueniuntur salium genera, que preparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminium.
Primo de alumine glaciale. Multa possunt per ipsa preparari sine ipsis mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota humiditas; quod multum in arte ista valet. Feces in fundo vasis remanentes, vel distollatur supra lapidem, vel in aliqua parte humida, vel in aqua ins de extracta, vel referuntur.

Mundatio aluminis lamenti.
Alumen lamenti, quemadmodum glaciale preparatur: excepto quod in hac arte maioris est virtutis.

Mundatio aliorum aluminum.
Plura adhuc inueniuntur aluminum, quæ omnia ut iam dicta preparantur & mundantur.

Mundatio atramentorum.
Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur. Primo soluitur

LIBER VI

in aceto mundo: possit distillare, & coagule. Vel ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur. Feces in hac distillatione calcinate sunt per portidum: vel in sua aqua solvantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua secundum velle artificis reuertetur.

Mundatio cuperose.

Cuperosa siue Vitriolum mundatur ut atramentum nigrum. Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramentum viridi terrefactam.

Mundatio alorum atramentorum.

Diversa sunt atramenta: & inveniuntur diversi colores: quae ut praedicta mundantur.

De vitro & boracibus.

Vitrum & boracia, si debito modo fuerint facta, non indigent preparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

Acetum aut cuiuscumque generis acetum siue acerbis, subtiliatur & depurantur: & illorum virtus siue effectus per distillationem mesforatur. De eorum mundatione & depuratione sufficenter tractauimus. Cum quibus corpora imperfecta preparari possunt, & depurari, et meliorari, & subtiliari, ignemque semper debito mediante. Preparantur enim & depurantur per istam ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim haec corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis admiscendis generantem, ipsa praedicta corpora corruptentem. Habent enim terrefactam immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, ingressionem imprimentem & fusionem. Ista et talia sunt superflua in his corporibus praedictis: quae in ipsis nostra experientia & investigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia haec superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter: & spoliatio accidentalium possibilis est: oportet nos cum igne artificiali his praedictis mundatis et superflua domere accidentia cumque: sola substantia argenti viui et sulphuris radicalis permanente. Et haec est integra preparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum vel huiusmodi substantiae purae remanentis, fit multis modis: secundum quod indiget dicitur. Preparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim deuidanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta in illorum essentia, etiamque superfluitas subtilis & comburens: et hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta in illorum calce superfluae humiditatis comburentis & nigredinis praedictis corrosiuis acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea: aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate seu corruptione praeparatis. Et haec cum his corrosiuis mundatur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea vero deuidanda seu deponenda est totalis terrefacta immunda, & feculentia combustibilis et grossa, cum rebus praedictis mundatis vel puris, fusionem metallicam non habentibus, cum calce praedicta modo praedicta depurata, commixtae bene tritis quae in fusione seu calce reductione retinebunt secum terrefactam grossam & immundam praedictam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corruptente mundato. Ex hoc totum descendendo meliorationis et subtiliationis horum substantiae purae in generali modus hic est. Primo haec corpus purgatum & reductum, est iterum calcinandum cum igne & adiutorijs mundatijs praedictis: deinde cum his quae sunt solutiva soluenda. Haec enim aqua lapidis noster est, & argentum viuum de argento viuo, & sulphur de sulphure, ex corpore spiritibus abstractum & subtiliatum, siue attenuatum: quae meliorari potest, confortando in ipsum virtutes elementales cum alijs praeparatis, quae sunt ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixationem, pondus, puritatem, fusionem, & alia, & omnia quae pertinet ad dicitur perfectum. Et iste est modus per solos nos inuestigatus, preparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad specialem seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti praeparationem, cum omnibus modis suis.

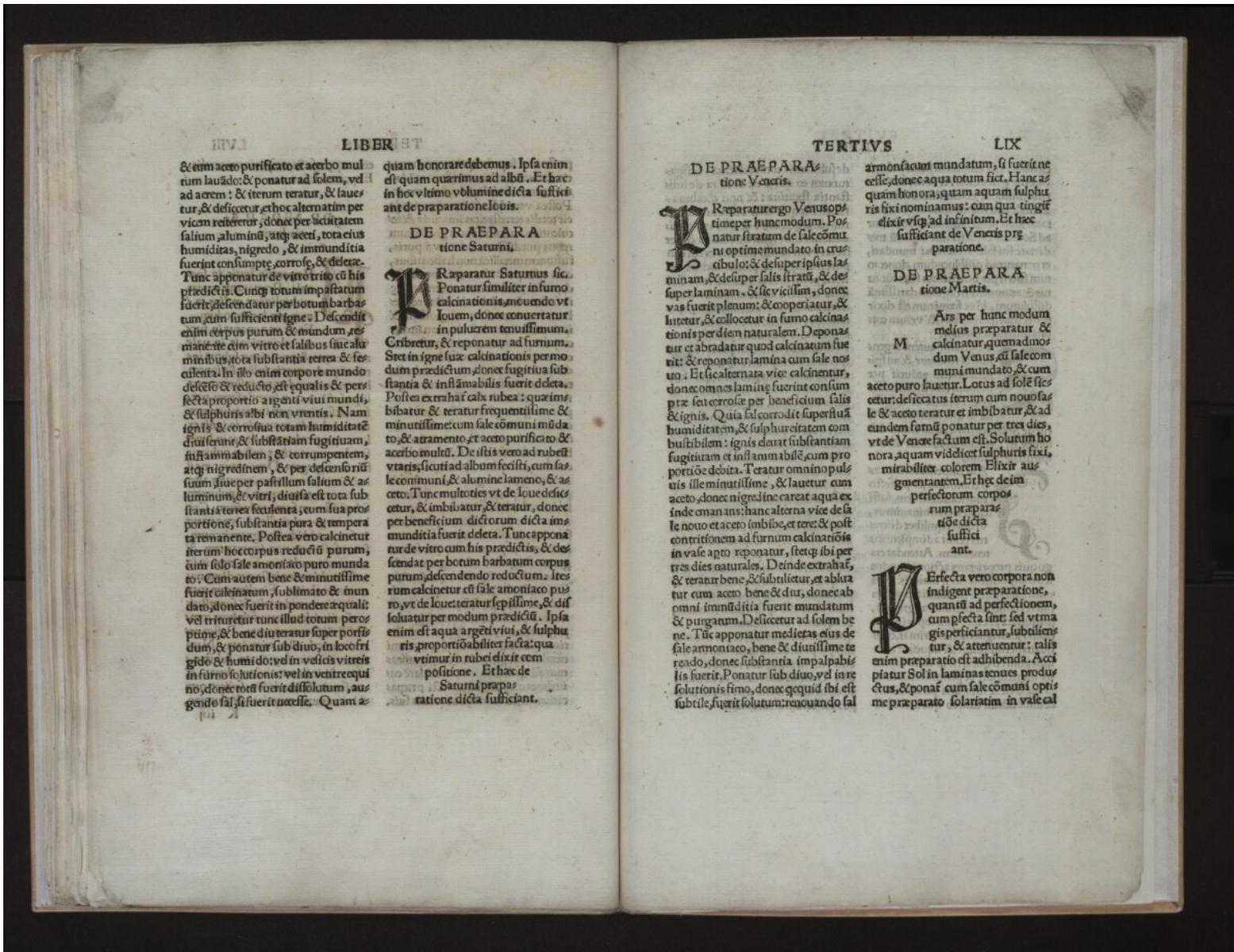
TERTIVS LVIII

etiamque perfecti corporis mineralis. Et primo de loue.

PRAEPARATIO LOUIS.

Reparatio louis in specialia. Preparatur autem multipliciter: melius tamen per hunc modum. Et est, ut ponatur in furno calcinationis in vase ad hoc apto, & proficiatur subus ignis usque ad corporis ipsius fusionem bonam, mouendo tunc ipsius corpus liquefactum cum spatula ferrea perforata: coriam quae super ipsum creatur extrahendo, mouendo in ignis caloreque perdurante, donec in superficie bona quantitas ipsius pulueris fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quousque altera vice totum corpus in puluerem subtilissimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in fumo, addedo sibi ignem bonum, suam fusionem non superantem, & mouendo multoties. Sic ergo in igne suae calcinationis sic per diem naturalem vel circa. Finaliter cum tota humiditas accidentalis & superflua fuerit deleta, cum sulphure combustibili & corruptente. Postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitivam substantiam & inflammabilem deuat, & consumit de praedictis, scilicet cum sale communi mundato, & alumine.

K iij

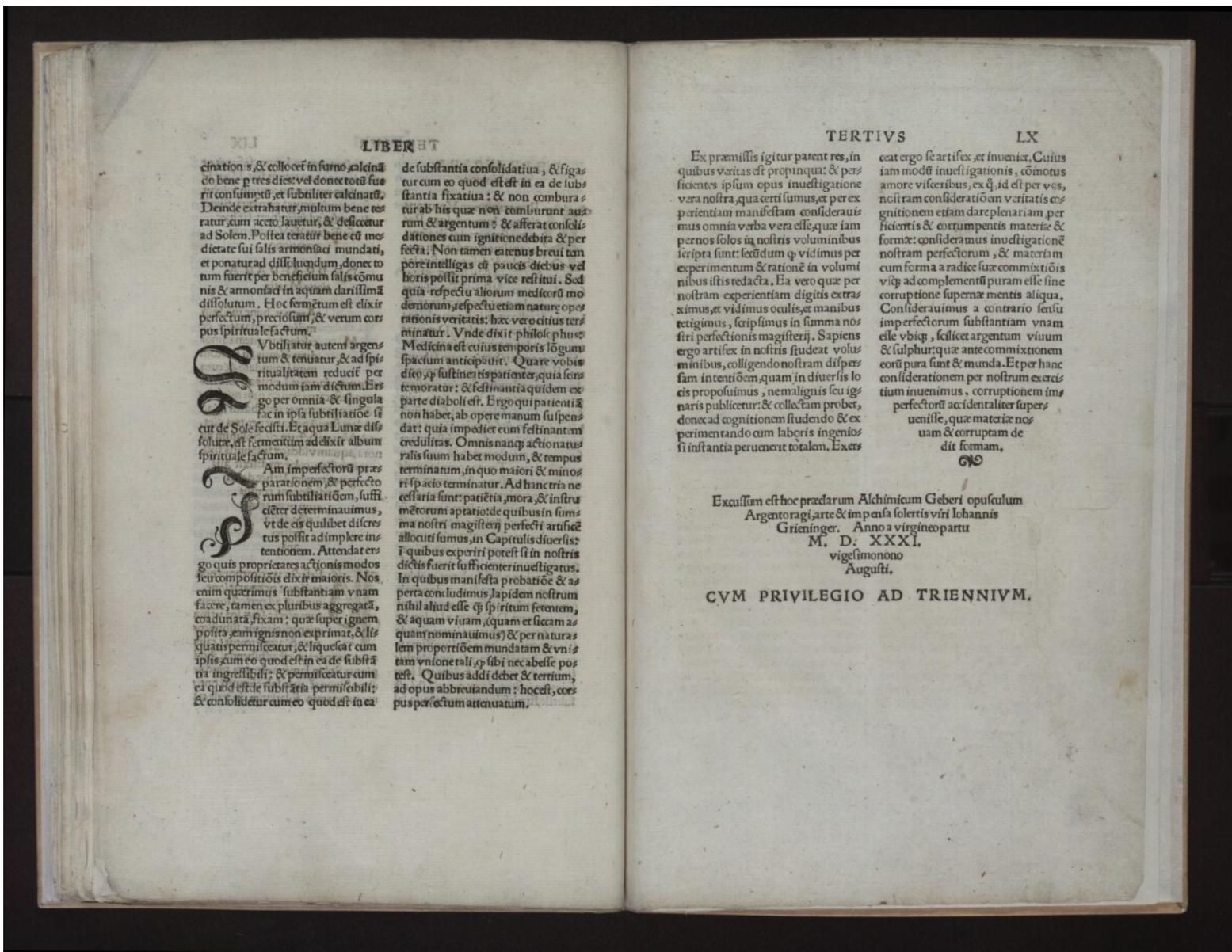

LIBER II
 Et cum aceto purificato et aceto mul-
 tum laudato: & ponatur ad solem, vel
 ad aeraem: & iterum teratur, & laue-
 tur, & desiccetur, et hoc alternatim per
 vicem reiteretur, donec per acuitatem
 salium, aluminis, atque aceti, tota eius
 humiditas, nigredo, & immunditia
 fuerint consumptae, corrosae, & dele-
 tae. Tunc apponatur de vitro trito cum
 praedictis. Cumq[ue] totum impastum
 fuerit descendatur per botum barba-
 tum, cum sufficienti igne. Descendit
 enim corpus purum & mundum, res-
 manente enim vitre & salibus sine alu-
 minibus, tota substantia terrea & fes-
 culenta. In illo enim corpore mundo
 desiccato & reducto, est equalis & pers-
 fecta proportio argenti vivi mundi,
 & sulphuris tibi non vrentis. Nam
 ignis & corrosiva totam humiditate[m]
 dicitur, & substantiam fugitivam,
 instamabilem, & corruptentem,
 atq[ue] nigredinem, & per descensum
 suum siue per passillum salium & as-
 luminum, & vitri, diuisa est tota sub-
 stantia terrea feculenta, cum sua pro-
 portione, substantia pura & tempera-
 ta remanente. Postea vero calcinetur
 iterum hoc corpus reductum purum,
 cum solo sale ammoniaco puro munda-
 to. Cum autem bene diminutissime
 fuerit calcinatum, sublimato & mun-
 dato, donec fuerit in pondere aequalit-
 vel tritaretur tunc illud totum per op-
 timum, & bene diu teratur super posse-
 dum, & ponatur sub diuo, in loco fri-
 gido & humido: vel in vesicis vitreis
 in fumo solutionis: vel in ventre qui-
 no, donec totum fuerit dissolutum, au-
 gendo sal si fuerit necessesse. Quam ac-

LIBER III
 quam honorare debemus. Ipsa enim
 est quam quarimus ad alba. Et haec
 in hoc ultimo volumine dicta suffici-
 ant de preparatione Iouis.
 DE PRAEPARATIONE SATURNI
 Reparatur Saturnus sic. Ponatur similiter in fumo
 calcinationis, mouendo vt
 Iouem, donec conuertatur
 in puluerem tenuissimum.
 Cribretur, & reponatur ad fumum.
 Stet in igne suae calcinationis per mo-
 dum praedictum, donec fugitiua sub-
 stantia & instamabilis fuerit deleta.
 Postea extrahat calx rubea: quae im-
 bibatur & teratur frequentissime &
 minutissime cum sale communi munda-
 to, & atramento, et aceto purificato &
 aceto multo. De istis vero ad ruber-
 vitaris, sicut ad album fecisti, cum sa-
 le communi, & alumine lameno, & ac-
 ceto. Tunc multoties vt de Ioue desic-
 cetur, & imbibatur, & teratur, donec
 per beneficium dictorum dicta im-
 munditia fuerit deleta. Tunc appona-
 tur de vitro cum his praedictis, & des-
 cendat per botum barbatum corpus
 purum, descendendo reductum. Ites-
 rum calcinetur cum sale ammoniaco pu-
 ro, vt de Ioue teratur, & dil-
 soluat per modum praedictum. Ipsa
 enim est aqua argenti vivi, & sulphu-
 ris, proportione ab altera facta: qua
 videtur in rubi dixit eam
 in positione. Et haec de
 Saturni praeparatione
 dicta sufficiant.

TERTIVS
 DE PRAEPARATIONE VENUS
 Reparatur ergo Venus op-
 time per hunc modum. Ponatur
 stratum de sale communi
 optime mundato in cruci-
 cibulo, & desuper ipsius las-
 minam, & desuper salis stratum, & des-
 super laminam, & sic vicissim, donec
 vas fuerit plenum: & cooperatur, &
 lutetur, & collocetur in fumo calcina-
 tionis per diem naturalem. Deponatur
 et abradatur quod calcinatum fue-
 rit: & reponatur lamina cum sale nos-
 tro. Et sic alternata vice calcinetur,
 donec omnes laminae fuerint consum-
 ptae seu errosae per beneficium salis
 & ignis. Quia sal corrodit superfluum
 humiditatem, & sulphureitatem com-
 bustibilem: ignis dicitur substantiam
 fugitivam et instamabilem, cum pro-
 portione debita. Teratur omnino pul-
 vis ille minutissime, & lauetur cum
 aceto, donec nigredine careat aqua ex-
 inde emanans: hanc alterna vice de sa-
 le nouo et aceto imbibet, et teret: & post
 contritionem ad furnum calcinationis
 in vase apto reponatur, stetq[ue] ibi per
 tres dies naturales. Deinde extrahat,
 & teratur bene, & sublimetur, et ablu-
 tur cum aceto bene & diu, donec ab
 omni immunditia fuerit mundatum
 & puratum. Desiccetur ad solem be-
 ne. Tunc apponatur medietas eius de
 sale ammoniaco, bene & diuissime te-
 reudo, donec substantia impalpabilis
 fuerit. Ponatur sub diuo, vel in re-
 solutionis fumo, donec quicquid tibi est
 subtile fuerit solutum: renouando sal-

LIX
 armonia facit mundatum, si fuerit ne-
 cesse, donec aqua totum siccet. Hanc az-
 quam honora, quam aquam sulphu-
 ris fixi nominamus: cum qua tingitur
 elixir vsq[ue] ad infinitum. Et haec
 sufficiant de Venere praeparatione.
 DE PRAEPARATIONE MARTIS
 Ars per hunc modum
 melius preparatur &
 calcinatur, quemadmo-
 dum Venus, cum sale com-
 muni mundato, & cum
 aceto puro lauetur. Lotus ad solem desic-
 cetur, desiccatus iterum cum nouo sa-
 le & aceto teratur et imbibatur, & ad
 eundem furnum ponatur per tres dies,
 vt de Venere factum est. Solum ho-
 nora, quam videlicet sulphuris fixi,
 mirabiliter colorem Elixir au-
 gmentantem. Et haec de im-
 perfectorum corporum praeparatione
 dicta sufficiant.
 Perfecta vero corpora non
 indigent praeparatione,
 quantum ad perfectionem,
 cum perfecta sint: sed vt ma-
 gis perficiantur, subtiliens-
 tur, & attenuentur: talis
 enim praeparatio est adhibenda. Acci-
 piatur Sol in laminas tenues produ-
 ctus, & ponatur cum sale communi opti-
 me praeparato solaritatem in vase cal-

LIBER HT

cinatio n, & collocei in furno, calcina-
tio bene p tres dies: vel donec totu fua
rit consumptu, et subtiliter calcinatu.
Deinde extrahatur, multum bene res-
ratur, cum aceto lauetur, & deliceatur
ad Solem. Postea teratur bene cu mes-
diate sui salis armoniaci mundati,
et ponatur ad dissoluendum, donec to-
tum fuerit per beneficium salis comu-
nis & armoniaci in aquam darillimam
dissolutum. Hoc fermentum est elixir
perfectum, preciosum, & verum cor-
pus spirituale factum.

Quod ubi tenetur argens-
tum & tenuatur, & ad spis-
ritualitatem reduci per
modum iam dictum. Eris
go per omnia & singula
fac in ipsa subtilitate si-
cut de Sole fecisti. Et aqua Lunae dis-
soluit, est fermentum ad elixir album
spirituale factum.

Am imperfectorum prez-
parationem, & perfectio-
rum subtilitatem, suffi-
cienter determinauimus,
vt de eis quilibet discres-
tus possit adimplere in-
tentionem. Attendat er-
go quis proprietates actionis modos
seu compositionis elixir maioris. Nos
enim querimus substantiam vnam
facere, tamen ex pluribus aggregata,
eodunata fixam: quae super ignem
posita, eam ignis non exprimat, & his
quans permisceatur, & liqueat cum
ipsis cum eo quod est in ea de subst-
tia ingressibili: & permisceatur cum
ea quod est de subst-aria permiscibili:
& consolidetur cum eo quod est in ea

de substantia consolidatiua, & figas-
tur cum eo quod est in ea de subs-
stantia fixatiua: & non combura-
tur ab his quae non comburunt au-
rum & argentum: & afferat consolis-
dationes cum ignitione debita & per-
fecta. Non tamen est tenuis breui tan-
pore intelligas cu paucis diebus vel
horis possit prima vice restitui. Sed
quia respectu aliorum medicoru mo-
demorum, respectu etiam nature ope-
rationis veritatis: haec vero citius ter-
minatur. Vnde dixit philosophus:
Medicina est cuius temporis longum
spacium anticipatur. Quare vobis
dico, q sustinetis patienter, quia fors-
temoratur: & festinantia quidem ex
parte diaboli est. Ergo qui patienti-
am non habet, ab opere manum suspen-
dat: quia impediet eum festinantem
credulitas. Omnis namq actione natu-
ralis suum habet modum, & tempus
terminatum, in quo maiori & mino-
ri spacio terminatur. Ad hanc tria ne-
cessaria sunt: patientia, mora, & instru-
mentorum aptatio: de quibus in sum-
ma nostri magisterij perfecti artificis
allocuti sumus, in Capitulis diuersis:
i quibus experiri potest si in nostris
dictis fuerit sufficienter inuestigatus.
In quibus manifesta probatioe & as-
serta concludimus, lapidem nostrum
nihil aliud esse q spiritum fecerem,
& aquam vitram, (quam et siccam as-
quam nominauimus) & per natura-
lem proportionem mundatam & vni-
tam vniione tali, q sibi nec abesse pos-
test. Quibus addi debet & tertium,
ad opus abbreviandum: hoc est, coe-
pus perfectum attenuatum.

TERTIVS LX

Ex praemissis igitur patent res, in
quibus veritas est propinqua: & pers-
ficientes ipsum opus inuestigatione
vera nostra, qua certissimus, et per ex-
perientiam manifestam considerauit
mus omnia verba vera esse, quae iam
per nos solos in nostris voluminibus
scripta sunt: factum q vidimus per
experimentum & ratione in volumi-
nibus istis redacta. Ea vero quae per
nostram experientiam digitis extra-
ximus, et vidimus oculis, et manibus
retigimus, scripsimus in summa nos-
tri perfectionis magisterij. Sapiens
ergo artifex in nostris studeat volu-
minibus, colligendo nostram disper-
sam intentionem, quam in diuersis lo-
eis proposuimus, ne malignis seu igs-
naris publicetur: & collectam probet,
donec ad cognitionem studendo & ex-
perimentando cum laboris ingentis
si instantia peruenit totalem. Exers-

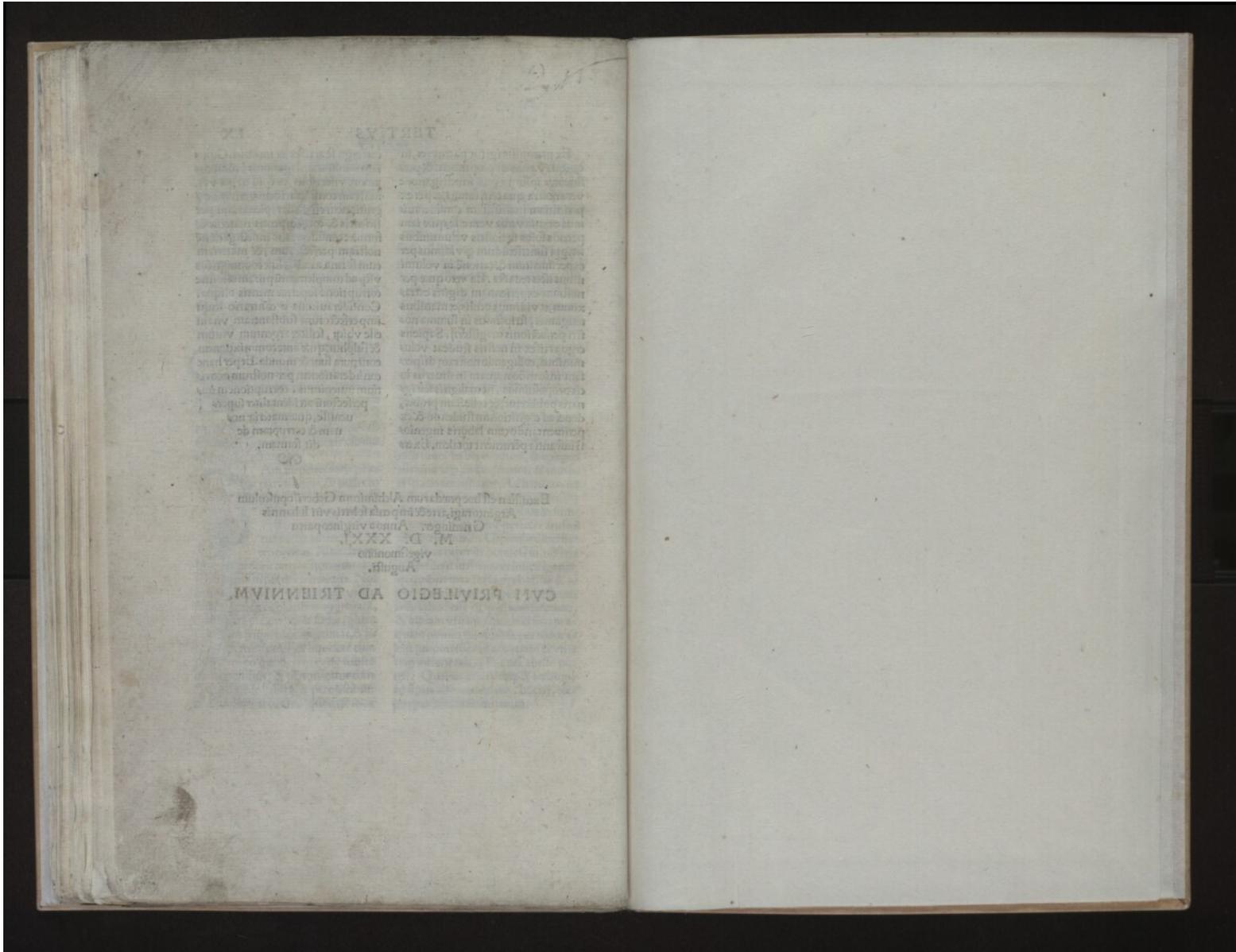
ceat ergo se artifex, et inueniet. Cuius
iam modis inuestigationis, comotus
amore visceribus, ex q id est per vos,
nostram considerationem veritatis cog-
nitionem etiam dare plenariam, per-
ficientis & corruptentis materiae &
formae: consideramus inuestigatione
nostram perfectorum, & materiam
cum forma a radice suae commixtio-
nis vsq ad complementum puram esse sine
corruptione supernae mentis aliqua.
Considerauimus a contrario sensu
imperfectorum substantiam vnam
esse vbiq, scilicet argentum viuum
& sulphur: quae ante commixtionem
eoru pura sunt & munda. Et per hanc
considerationem per nostrum exerci-
tium inuenimus, corruptionem im-
perfectoru accidentaliter super-
uenisse, quae materiae nos-
trae uiam & corruptam de-
dit formam.

Excussum est hoc praedarum Alchimicum Geberi opusculum
Argento rari, arte & impensa solertis viri Iohannis
Grieninger. Anno a virgineo partu
M. D. XXXI,
vigesimalnono
Augusti.

CVM PRIVILEGIO AD TRIENNIVM.

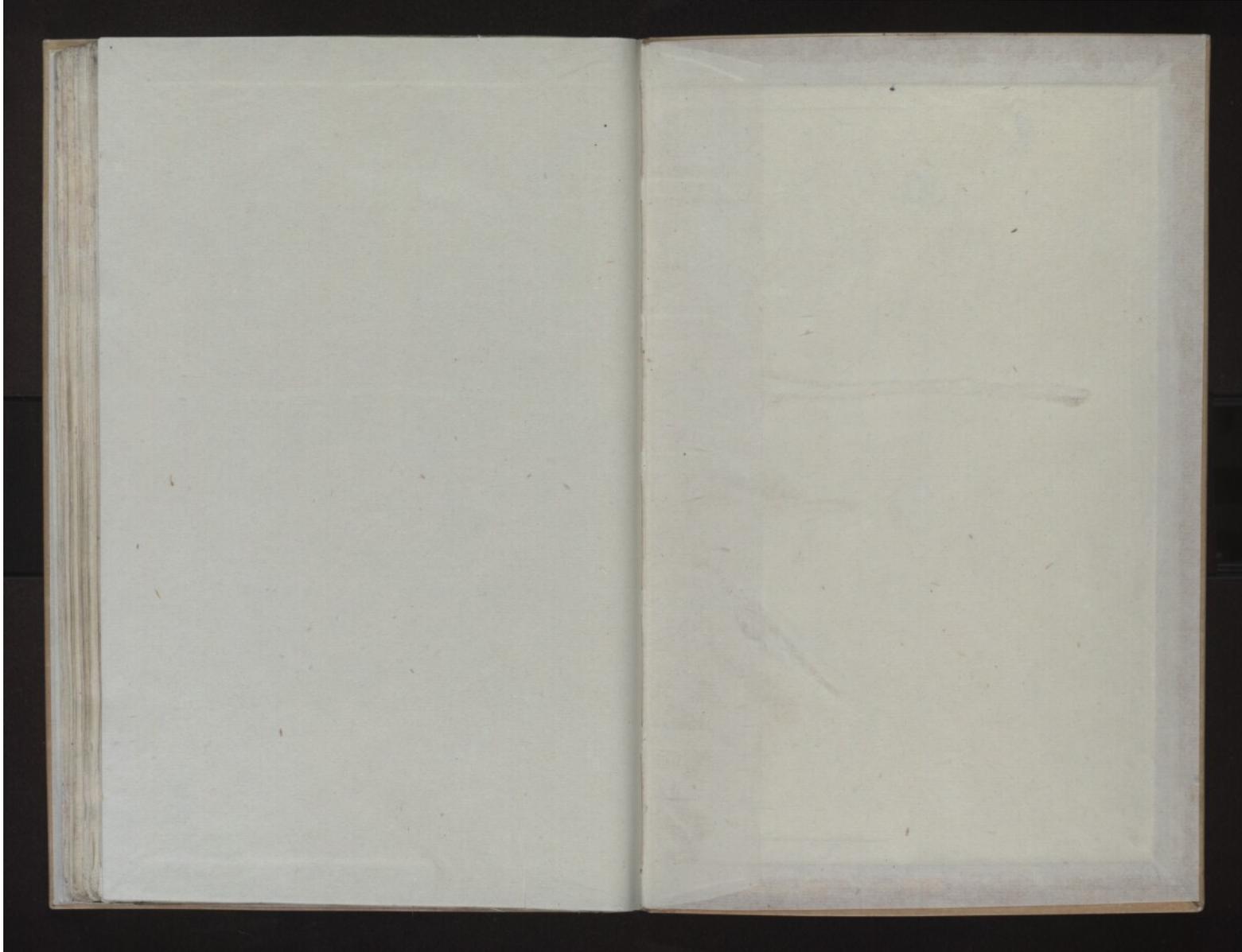

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-63] [(٦٥/٦٣)]

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-64] (٦٥/٦٤)

كتب الخيمياء الثلاثة التي كتبها جابر بن حيان، الفيلسوف والخيميائي العظيم [F-1-65] (٦٥/٦٥)

